

Oznacila

Uredništvo: Morellijeva ulica štev. 22.

SLOGA

»Sloga j— ači nesloga tlači« torej složimo se!

Rokopisi se ne vračajo.

Kmalu potem so prišli moški iz krčme, ker ženske so jih poklicale. nai gredò, kaiti iužina ie

letu so to šolo razdelili v hrvaško in italijansko paralelko. Na prvi podučuje jedna učiteljska moč, a na drugi nekoliko let sem pa dve.

Z odlokom od dne 31. decembra 1892. št. 1655 ukazal je c. kr. deželni šolski svet za Istro v Trstu, da se odpre na dvorazredni italijanski paralelki še tretji razred ter je v to svrhu ustanovilo mesto tretjega učitelja in pozvalo krajni šolski svet v Lovranu, naj poskrbi potrebno tretjo šolsko sobo.

V seji krajnega šolskega sveta določilo se je s tremi glasovi proti dvema — katerim poslednjim se je pridružil tudi predsednik — da se imajo porabiti za ta tretji italijanski razred prostori občinskega urada, ko je manjšina in z isto predsednik bila mnenja, da ni nikakor potrebna niti po zakonu utemeljena tretja učiteljska moč. Občinsko starestvo, katero je bilo pozvano, da pripravi prostor za tretji razred je v seji dne 4. maja 1893. l. sklenilo podati utok proti omenjenemu sklepu c. kr. dež. šolskega sveta na c. k. ministerstvo za bogočastje in nauk, ker nastanitev tretje učiteljske moči na italijanskem oddelku ni v zakonu utemeljena, ter je po načelniku uložilo utok v določenem času.

C. kr. deželni šolski svet naznanil je dne 5. septembra t. l. pod št. 1140, da se je omenjeni utok c. k. ministerstvu za bogočastje in nauk kot drugi instanci poslal v rešitev, da pa ta utok ne ovira izvršitve odloka, ker ni bil ułożen v roku 14. dni, ter pozivlja občino vsled sklepa 23. avgusta t. l., da, ako ne pripravi občina v nekih dneh dotičnih prostorov, se dotični poskrb s prisilnimi sredstvi na račun občine. Med tem je na italijanski paralelki ljudske šole potreben komaj eden razred, a da se tudi nikakor ne govori o dvo- ali še celo troirazrednici, ako se jemlje v ozir s početka navedeno število Italijanov mestne občine Lovran, ker je znano, da prebiva vseh 229 Italijanov v šolskem okrožju Lovranskem. Število učencev rečene paralelke se je ustvarilo potom umetnega načina in različnih spletek ter zadošča že sama ta okolnost, ker ni bilo dopuščeno načelniku ali pa dvojici udov prisustvovati upisovanju otrok, da se prepričajo o nepristranskem postopanju. No recimo, da je italijanska paralelka v Lovranu res potrebna, da upisujejo nadalje v isto roditelji svoje otroke brez vsakega upliva, vendar število otrok izza zadnjih treh let ni toliko, da bi se moralo otvoriti na isti še tretji razred, in radi tega ni tudi ta razred v zakonu osnovan.

Po § 11. državnega zak. za ljudske šole mora se računati na jedno učiteljsko moč pri poludnevem poduku 100 učencev, in še le tedaj, ko se v nastopnih treh letih zaporedoma to število pomnoži, mora se poskrbeti tretjo učiteljsko moč.

Na italijanski paralelki v Lovranu bilo je upisanih povprečno v poslednjih treh letih po podatkih samega c. kr. deželnega šolskega sveta 168 učencev. Če bi se bilo podučevalo samo v enem razredu te paralelke pol dne, tedaj moralo bi narasti število v treh poslednjih letih na 180, da bi se mogel otvoriti tretji razred; pri poludnevem poduku v obeh razredih moralo bi bilo narasti število otrok v treh poslednjih letih povprečno najmanj na 200.

Ne ozirajo se, kako se je prišlo do tega, da se je otvoril v Lovranu italijanski in kako se je otvoril tam tudi drugi italijanski razred; ne ozirajo se nadalje, kdo-li je izprožil tam misel za tretji razred; ne ozirajo se na okolnost, da obstoji v Poljanah, v istem pol. okraju Volosko in pod istim c. k. deželnim šolskim svetom, že čez tri leta šolska zgradba, a da tu, kjer je preko 100 šolski oblasti podvrženih otrok, še danes ni ustanovljena ljudska šola; ne ozirajo se nadalje na okolnost, da se nahaja v Istri, posebno v mestih obljubljenih s Hrvati, kateri so pa pridru-

žeti in seštetli smo jih deset, moških in ženskih. Pojedli so, skromne ostanke pa dali dečku pred vozom, katere je moral pa deliti z nenasitljivimi in nadležnimi psi. Reva upal se ni zapoditi sitne živali, da, molčati je moral celo, ko je jedla mu iz čepinje! Na tak način je pospravil svojo jed, a rajši bi bil jedel potem kakor pa poprej.

Bilo je že proti večeru in čarovniki so se pripravljali na svoj posel, na predstavo. Tu je prikoral „čudni gospod“, kateri je kupil hišo od Lešnikovega Andreja in bival v naši vasi že mnogo let. Imenovali smo ga vsi, tudi naši očetje in dedje, „čudnega gospoda“, menda zato, ker ni hotel verovati vsega, kar so oni verovali. Ni hotel verovati v vraže, radi tega so ga vendar pa vsi spoštovali. Bil je pa tudi dober in postrežljiv človek, a živel je večji del sam za se in je le redko kedaj se prikazal med ljudi. Vedel ni nikdo, kdo bi bil in od kje bi bil prišel; ugibalo se je mnogo, a pravega povedati ni vedel nikdo.

Šel je k čarovnikom naravnost, ko je pogledal dečka pred vozom. Čudno smo gledali otroci in odrasli, kajti nikdo se ni upal jih nagovoriti. Napeli smo ušesa, da bi slišali, kaj boče ž njimi govoril, toda razumel ni nikdo, ker čudno so govorili ti ljudi. Videli smo le toliko, da je segnil v žep „čudni gospod“ in jim odšel mnogo, mnogo denarja ter odpeljal dečka pred vozom se eboj. Vse to bila nam je čudna uganjka, a uga-

ženi italijanskim mestnim občinam, na stotine in stotine, da tudi na tisoče šolski oblasti podvrženih otrok, a šole le nimajo in vendar se ni ravno oni c. k. deželni šolski svet smatral dolžnim, da bi pozval dotične občine, da bi poskrbele potrebnih šolskih prostorov pretečjim s prisilnimi sredstvi; tudi ne ozirajoč se slednjič na to, kako se zavlačuje v Trstu in Gorici otvorenje ljudskih šol, usojajo si podpisani, z ozirom na jedino jasno določbo zakona, staviti na nj. preuzvišenost gosp. ministra bogočastja in nauka sledeče uprašenje:

„Je-li voljna nj. preuzvišenost rešiti utok občine Lovrana proti nalogu, da poskrbi prostore za tretji razred na italijanski paralelki tamošnje ljudske šole ter razveljaviti sklep c. k. deželnega šolskega sveta za Istro v Trstu od dne 31. decembra l. 1892. št. 1655, dotično od dne 5. septembra 1893. št. 1140 ker je postavno neosnovan?“

Na Dunaju, dne 27. oktobra 1893.

Spinčić — Špindler — dr. Slavik — Alfred Coronini — Biankini — dr. Laginja — Eim — Ermanek — dr. Kramar — dr. Vašaty — Purgart — Perić — Dapar — dr. Dyk — dr. Engel — dr. Brzorad — Adamek — dr. Šamanek — Schwarz — dr. Tuček — Čestmir Lang — Breznovsky.

Interpelacija

poslanca Spinčića in tovarišev do nj. ekscelence gospoda učnega ministra.

V svetovno znani Opatiji, v občini Volosko, v kraju z enakim imenom je ljudska šola.

To šolo je obiskovalo v šolskem letu 1890/91. 64, v šolskem letu 1891/92. 78 in v šolskem letu 1892/93. 98 in v tekočem letu 106 učencev.

Poučni jezik je do 1885. leta bil hrvaški. Z ukazom c. kr. deželnega šolskega sveta za Istro v Trstu z dne 17. junija 1885. št. 615 se je odredilo, da se šola razdeli v dve paralelki, jedna s hrvaškim in druga z italijanskim učnim jezikom in da se poučuje ločeno v obeh.

Posledica te naredbe, ki ni niti potrebna, niti v zakonu utemeljena — kajti v šoli je tedaj bilo 10 otrok, ki so govorili italijanski in jih je sedaj le 12 — je bila, da se o pravem vseh v šoli v Opatiji govoriti ne more in sicer zaradi tega, ker-se v italijansko paralelko vpisujejo otroci, ki učnega jezika ne razumejo, in ker je premalo učnih ur v obeh paralelkah, kar pa pri jedni učni moči drugače ni mogoče.

Na vsako paralelko pride 15 učnih ur na teden in sicer po 5 za veronauk in po 13 za druge predmete. Trinajst ur je na obeh paralelkah tako razdeljenih, da pride tri ure neposrednjega nauka na prvi oddelk (prvo šolsko leto) in tri ure na drugi oddelk (drugo in tretje šolsko leto) in sedem ur na tretji oddelk (četrti, peti in šest šolsko leto). Učenci, ki dobivajo tri ure direktnega in ravno toliko indirektnega pouka, ki vsaki drugi dan za dve uri pridejo v šolo, se nikakor ne morejo tega naučiti, kar je predpisano v načrtih.

Da se temu zlu vsaj nekoliko odpomore, je davčna občina Opatija po nalogu c. kr. okrajnega šolskega sveta zgradila novo šolsko poslopje za 24.000 gld. z dvema sobama in dvema učiteljskima stanovanjema in prosila šolsko oblastvo za drugo učno moč.

Ko je bila vse leto pol leta polovica poslopja prazna in se v imenovanem sistemizovanju ni nič slišalo, so se tamošnji prebivalci v skrbi za vzgojo svojih otrok s prošnjo dne 8. avgusta

nili smo jo vendar in vsi hvalili smo „čudnega gospoda“.

Ono noč pa je marsikdo čakal predstave zamán; čarovniki so imeli drugega dela, ko so udbili toliko svetlih srebrnjakov. Drugi dan so pa odšli in nihče ni bil bolj vesel kot mi otroci!

Av gust — tako je bilo ime dečku pred vozom — ostal je pa pri „čudnem gospodu“ in pohajal z nami šolo. Mi smo ga bili veseli in nikdo bi se ne bil več spominjal žalestnega njegovega stanja, da niso mu hudoni jeziki prideli pridevka: „čarovnik“. To je Avgusta bolelo in večkrat mi je pozneje pripovedoval, da bolj bi bil zadovoljen, ko bi ga bili čarovniki se seboj odpeljali. Takim mislim krivi so bili ljudje, zlobni ljudje, kateri ne vedo ali vsaj vedeti nečejo, kako boli predbacivanje nezakriviljenega slučaja.

Več o svojem rojstvu mi Avgust ni nikdar pripovedoval, ker tudi sam ni vedel revež. Ostal je pri „čudnem gospodu“ do smrti njegove; premoženje pa, katero mu je „čudni gospod“ zapustil, je prodal in podal se med svet, kajti ostati ni hotel v kraju, kjer se ga je dan za dnem spominjalo nekdanje njegove žalosne usode!

Videli smo ga še pozneje — jedenkrat in to ta čas, ko je dal postaviti svojemu dobrotniku „čudnemu gospodu“ spomenik na grob. Pomnil je na grobu, obiskal nas nekatere, potem pa odšel v mesto k svoji družini!

t. l. obrnili do c. kr. deželnega šolskega sveta za Istro v Trstu in je to prošnjo izročila posebna deputacija ad hoc pri predsedništvu c. kr. deželnega šolskega sveta. V prošnji so prosili, da se sistemizuje še jedno učno mesto, če je mogoče za učiteljico, in da se razveljavi ukaz deželnega šolskega sveta z dne 17. junija 1885. št. 615, ker za tako šolo, kakoršna se je zaukazala z omenjenim ukazom ni preskrbljeno v učnih načrtih.

Iz Trsta deputacija ni prinesla posebno dobrih nad, in prebivalstvo opatijsko naj še nadalje gleda polovico šolskega poslopja prazno in se s težkim srcem s tem zadovolji, da nekaj njih otrok hodi vsak drugi dan po dve uri v šolo.

Ko bi v šoli bil le jeden učni jezik, namreč hrvaški, materni jezik večine šolskih otrok, kakor je bil do 1885. leta, bi po številu učencev poslednjih treh let in zlasti pri poldnevem pouku ne imeli pravice zahtevati druge učne moči. Ko se je pa šola po jeziku razdelila v dve in sta torej iz jedne šole nastale dve, bi se pa druga učna moč morala nastaviti.

Z ozivom na povedano, vprašajo podpisani nj. ekscelenco učnega ministra:

Hoče li nj. ekscelenca takoj potrebno ukreniti, da se obstoječe zlo na ljudski šoli v Opatiji takoj odpravi, bodisi s tem, da se razveljavi ukaz deželnega šolskega sveta z dne 17. junija 1885. št. 615, ali pa s tem, da se sistemizuje druga učna moč?

Na Dunaju, dne 27. oktobra 1893.

Spinčić. —

Dapar. —	Schneider. —
Formanek. —	Dr. Kaizl. —
Svozil. —	Schlesinger. —
Seichert. —	Dr. Slama. —
Biankini. —	Dr. Gessmann. —
Laginja. —	Dr. Šil. —
Alfred Coronini. —	Breznovsky. —
Fr. Schwarz. —	Hoch. —
Perić. —	Roskošný. —
Purgart. —	Dr. Brzorad. —

Mestni očetje in slovenske šole.

Komisija za slovenske ljudske šole v Gorici imela je dne 13. in 20. t. m. svojo tretjo in četrto sejo, katerima je predsedoval mestni župan vitez dr. Maurovich, ki je ob jednom načelnik mestnega šolskega sveta. Po prečitjanju in potrjenju zapisnika druge seje je predlagal zastopnik starišev g. Obizzi: 1.) Naj se opusti uprašenje „v katere šole hodijo otroci“, ker tega ni ministerstvo v dotičnem odloku zahtevalo; 2.) naj se komisiji naznani že pri vsaki seji, katere stariše bode predstojništvo k prihodnji seji vabilo in 3.) naj se stariše vabi k sejam s slovenskim in ne kakor do sedaj z laškim vabilom.

Vse tri predloge je ta komisija odklonila in sicer prvo zato, ker se je v neki poprejšnji seji določilo, da naj se to uprašenje stavi; drugo ker hoče — on g. predsednik — izključiti katero koli agitacijo pro in contra. Temu se upre g. Obizzi in trdi, da tudi magistratni uradnik, ki raznaša vabila, prav lahko agitira proti s tem, da vablencem reče: stvar ni nobene važnosti in lahko ostanete doma. Nadalje, kdo bi zagotovil, da je popolna resnica vest, katero prinese sluga v urad, da je n. pr. oče jednega ali dveh šolski oblasti podvrženih slovenskih otrok se preselil ali pa umrl. Kedo naj se takoj prepriča o vsem, ko se ne ve, koga se vabi? In ko bi vsaj potem, ko se stvar pojasni, že kaj pomagalo pri sedanjih današnjih na magistratu! Ni morebiti tudi sluga tega kriv, da so štirje očetje poslali k seji svoje soproge in jeden še celo hčer?

Gosp. predsednik vitez Maurovich zagotavlja, da bo vedno in nepristransko (?) spolnoval svojo dolžnost in gledal, da ne bo nikakoršnih neredov. Tretji predlog pa je padel z uporom večine zato, ker je izjavil gosp. predsednik, da magistratov jezik je laški.

Predlog g. dr. Rojica, da bi se smeli stariši predstaviti po pooblaščenih, obvelja, a v pooblastilu morajo biti dovršeni odgovori na uprašanja: a) ali je on (oče ali mati) podpisal prošnjo za slov. šolo; b) kakšne narodnosti je; c) koliko let prebiva neprenehoma v Gorici; d) koliko otrok ima in v kakšne šole hodijo in f) mora vsakdo pridejati krstne pole (tudi brez koleka). Na to se je pričelo zaslišavanje.

Četrta seja vršila se je 20 t. m. in bila je jako zanimiva in živahna. Mestni župan gosp. dr. Maurovich je pričeval pritožbo zastopnikov slovenskih starišev, s katero zahtevajo, da naj se pokliče k sejam tudi tretji zastopnik slovenskih starišev, podpisane prošnje g. Hrovatin, kakor tudi, da se imajo rojstni dnevi v šolsko dolžnost spadajočih otrok posneti iz župnijskih tedenskih poročil, ki se nahajajo v magistratovih rokah. Zadrževanje je že deželni šolski svet ustregel ali glede tretjega zastopnika ni ta ničesar opomnil. Večina se upre temu, da bi se poklical tudi g. Hrovatin v komisijo in sicer zato, ker se ni že pričetkom stavilo tega zahtevanja. Tudi zahtevanjem deželnega šol. sveta, da naj se seje pomnože in komisija vsaj v desetih dneh dovrši svoje

(Dalje v prilogi)

delo, se ni ustreglo in nasprotni predlog, da naj se nadeljujejo seje edino ob pondeljkih, je obveljal s 5. (Maurovich, Venuti, Nardini, Delabona in Samiz) proti 4 glasovom. (Culot, Haffner, dr. Rojic in Obizzi).

Začela so se potem izpraševanja starišev, kateri so določno in neustrašeno odgovarjali na stavljena uprašanja. Naši prijatelji na magistratu skušajo na vsak način, ker se jim drugo več ne more posrečiti, znižati vsaj število podpisanih starišev, da bi pred svetom vsaj kolikor toliko pokazali, da res niso pošasti tako grozne, kakor se jih slika. No, sedaj se jim je res posrečilo odvrniti 3 slovenske stariše z različnimi a pulnimi uzroki.

K prihodnji seji 27. t. m. se pokliče 40 — 50 starišev, kateri naj prinesejo krstna pisma ali pa nekolicovana spričevala o rojstvu šolski dolžnosti podvrženih otrok.

Slovenske stariše opominjamo zopet, da naj bodo oprezni napram vsaki sumljivosti in stalni v svojem prepričanju, kar ne bode nikomur v škodo in nečast!

Prva točka narodnega dela je gmotno uprašanje

(Dalje.)

Prepričali smo se, da navedeni oglas ni bil prenačilen, ker že l. 1892. v št. 27. poročala nam je „Nova Soča“:

K posvetovanju o ustanovitvi konsumnega društva za Gorico došlo je v sredo popoldne nad 50 gospodov iz Gorice in okolice. — Iz Rojana došlo je več gospodov od tamošnjega enakega društva, da so pojasnili pomen konsumnih društev. Predsednikom posvetovanju je bil izvoljen g. Piščanec, ki je v obširnem govoru pojasnil zgodovino in sedanje ugodno stanje rojanskega konsumnega društva. Za njim so po večkrat govorili A. Gabršček, gg. Urbančič, Klavžar in Piščanec, da je bil pomen in namen namerovanega društva povsem jasen. Konečno so bili sprejeti predlogi: 1. Osnuje se v Gorici povsem samostalna zadruga, ki se trgovsko in upravno zaveže z Rojanskim posojilnim in konsumnim društvom; kupovala bo blago na debelo s posredovanjem imenovanega društva v Rojanu in od svojih udov na Goriškem.

2.) Deleži se odločijo na 30 gl., ki se plačajo na enkrat ali v 15. mesečnih obrokih po 2 gl. ali pa 30 kr. na teden. — Izreče se želja, da bi se v bližnji prihodnosti osnovala skupna zadruga za trgovino na debelo med konsumnimi društvi na Slovenskem.

Ti predlogi so bili sprejeti soglasno. — Na predlog g. Klavžarja izvolje se v osnivalni odbor naslednji gospodje: Berbuč Ivan, Batistič Ivan iz Vrtojbe, Drašček Peter, Druša Ivan, pravnik Matej Fabijan, Gabršček Andrej, Klančič Anton, Kopač Jernej, Obizzi m. Anton, Makuc Karol in Savnik Anton iz Bilj.

Gospodje odborniki so uljudno vabljeni v sobo pred čitalnično dvorano v nedeljo ob 11. dopoldne k posvetovanju in pretresanju pravil.

Spoznati je bilo, da zanimanje za to društvo je bilo veliko in le pesemisti niso pričakovali uspeha, posebno ker so hoteli vedeti, da pri goriških razmerah se ne da tako lepo vsake misli uresničiti. A tudi oni so umolkli, ko so brali v 28. št. N. S. 3. jul. 1892. uvodni članek „Pomagajmo si sami“, v kojem je citati:

Naši Italijani nam torej napovedujejo boj! Prav. Tako spoznajo njihovo brezobzirnost in zagrizenost morda celo oni, ki na njih vidijo le solnčne strani. Razposajen in boja žejen je samo oni, ki je kruha sit. Kakor pametna mati razposojenega otroka kaznuje in mu ne da kruha, prav tako moramo mi, od katerih se naši ljubeznivi sosede živijo, delati z njimi. Lačen otrok kmalu pride k materi, prosi jo odpuščanja ter kruha. In tudi k nam pridejo enkrat naši nasprotniki, proseči nas odpuščanja in obljubovajoči nam, da bodo pridni. Da pa do tega pride, moramo jih še-le vzgojiti in vzgojimo jih, ako napovedani boj sprejmemo in ga bijemo z vsemi dovoljenimi sredstvi z neusmiljeno doslednostjo; zmaga mora na vsak način biti naša!

Da pa moremo biti boj z vstrajno doslednostjo, moramo delati po gotovem načrtu. Nasprotniki nas sami uče pota, po katerih nam je hoditi. Ali ste že slišali, da bi Lah kupoval pri slovenskem trgovcu, da bi naročal dela pri slovenskem obrtniku, ako mu njegov rojak le ni preveč od rok? Jaz se ne. Torej: Slovenec ne daja nasprotnikom niti najmanjšega zasluga, bodisi kakoršnega koli. Ne kupuj pri nasprotnem trgovcu. Ako ti sam gospodar ni naravnost nasproten (prijatelj ti gotovo ni!) ti je njegov pomočnik ali njegov sin; če sedaj še ne, pozneje gotovo. Ti bi ne mogli rovat proti tebi, ako bi jih ne živil s tvojim denarjem njihov gospodar. Ne kupuj pa tudi pri takem Slovincu, ki jemlje svoje blago od Laha, sicer dajš zaslugek onemu, ki ti nasprotuje s tvojim denarjem. Buditi se morajo trgovci in krmarji po slovenskih trgih in vaseh, da niti najmanjše stvarice ne kupijo od nasprotnega Laha. Kdor ne uboga, zapusti naj se brez usmiljenja! Takó

se okrepe slovenski trgovci v Gorici, da morejo tekmovali z laškimi tovariši, pomnožiti svoje zaloge in zakladati vse trgovce po slovenskih delih naše dežele. Tudi novim prodajalcem se odpró vrata! Vsak zaveden narodnjak naj dela tako ter budi tudi druge, in vspeh ne izostane. Kar velja trgovcem, velja tudi obrtnikom. Dovolj imamo v Gorici svojih, le njim dajajmo dela — ako bodo imeli preveč dela, nikar se ne bojte.

In še v istej številki citamo:

„Goriška trgovska in obrtniška zadruga.“ — Pripravljalni odbor za novo društvo, kateremu je dalo temelj posvetovanje na dan sv. Petra in Pavla pri Dreherju, odločil se je po treznem premišljevanju za naslov „Goriška trgovska in obrtniška zadruga.“ Predsednikom začasnemu odboru izvoljen je bil A. Gabršček, tajnikom M. Fabijan, blagajnikom Ivan Druša, trgovec na Travniku. — Prva seja v nedeljo bila je prav živahna in zanimiva; vsi odborniki in tudi nekateri poslušalci so se pridno udeleževali razprave o tej prevažni nameri, ki je velikanskega pomena za nas Slovence na Goriškem. O tem bomo pezneje kdaj obširneje razpravljali.

Prosimo svoje čitatelje na deželi, da bi širili to misel med našim ljudstvom, ker reč bo velikanskega pomena za naš narodni in gospodarski blagor, ako se je lotimo z združenimi močmi. Naši nasprotniki nam oznanjajo boj na življenje in smrt — sprejmemo ga in izbojujmo do konca. Nikogar ne smemo pogrešati v bojnih vrstah naših! Časi so resni: Na delo torej!

Ni bilo sumnje, da trgovska in obrtniška zadruga bo napredovala. Po takih oglasih pričela se je zanimati za to podjetje cela dežela in v 29. št. N. S. 15. jul. 1892. citamo

„Goriška trgovska in obrtniška zadruga.“ — Po celi deželi kaže se veliko zanimanje za to podjetje; od vseh strani nam dohajajo vspodbudna pisma in obljube z vsestransko pomočjo. Tudi društveniki se že oglašajo, dasi se zadruga takó kmalu ne bo mogla osnovati; doslej se je oglašilo čez sto udov med malimi trgovci in večjimi konsumenti. Tudi „Slovenski Jez“ se je bavil s tem uprašanjem na svojem izrednem obnem zboru preteklo nedeljo, o čemur poročamo na drugem mestu. To nam daje upanje, da se to narodno podjetje v enem letu oživi in da bo raslo ter uspevalo v vsestransko korist slovenskega naroda na Goriškem.

Gospodje odborniki so vabljeni k seji v ponedeljek ob 7. zvečer v znane prostore. Saj se lahko udeležuje kot poslušalec vsak Slovenec, ki se zanima za to podjetje; tudi razprave se lahko udeleži, le glasovati ne more. Kdor se hoče udeležiti, oglasiti se mora prej pri enem ali drugem odborniku ali predsedniku.

Vsled tega naj dostavimo iz ravno iste št. poročilo „Slovenskega jez“:

„Slovenski Jez“ imel je v nedeljo izredni zbor v Biljani. Na dnevnem redu je bila edina točka: razgovor o nameravanem trgovskem društvu v Gorici. Zaradi tega so se zboru udeležili predsednik in trije odborniki goriškega pripravljalnega odbora. Gosp. predsednik Andr. Luidarčič je najprej naznanil došli pozdrav sv. Očeta papeža Leva XIII., kateremu je zbor vskliknil trikratni gromoviti „živio!“ Potem pa je začel v obširnem govoru slikati zanemarjeno gmotno stanje Slovencev na Goriškem, kar ima glavni vir v tem, da obrtnijo in kupčijo preveč prepuščamo tujim rokam, ki pri tem bogate in nas potem še zaničujejo. Polagoma je prišel na izproženo misel o trgovskem društvu v Gorici ter povabil predsednika A. Gabrščeka, naj bi razložil in pojasnil stališče, na katerem je začel delovati pripravljalni odbor goriški. Povabljenec drage volje ustreže tej želji ter obširno govori o naših narodnih in gospodarskih odnosih v Gorici ter kakó bi si Slovenci morali pomagati v gospodarskem ter s tem ob enem v narodnem pogledu. Razložil je potem namen in pomen nameravane „Goriške trgovske in obrtniške zadruge“. Na to se je unela živahna razprava o načinu, kakó naj bi novo društvo najuspešneje poslovalo v korist prebivalstva v Brdih. Stavili so se mnogi jako koristni nasveti, katerih pa za zdaj nočemo odkriti javnosti. Naposled se je pooblastil društveni odbor, kateri naj premišluje, kakó naj bi bila Brda zastopana pri „Goriški trgovski in obrtniški zadruzi“; odbor „Slov. Jez“ bo nekaj zadruzin pododbor za Brda, Predsednik pripravljalnega odbora je radostno pozdravil sklep obnovega zbora ter dejal, da taki pododbori se bodo morali ustanoviti tudi v okolici mesta goriškega, na Vipavskem, v Soški dolini in drugod, kjer imajo trgovske zveze z Gorico. Ti pododbori bodo desna roka glavnemu odboru v Gorici; oni bodo skrbeli za to, da se bo društvo čedalje bolj širilo po celi deželi, da polagoma ne bo ne enega slovenskega trgovca, gostilničarja ali večjega konsumenta, ki bi ne bil član naše zadruge. Takó bomo Slovenci na Goriškem v trgovskem oziru organizovani v takó krepko celoto, katere ne premaga nobena sovražna sila. Dobiček bo velikansk v gmotnem in narodnem oziru; dobiček od male in velike trgovine ostane v rokah zadrugarjev, kajti dobivali bodo blago po nižjih cenah a še čisti dobiček si koncem vsakega leta razdelé. S tem si pa Slovenci v gmotnem oziru opomoremo, kar

bo velike važnosti tudi v narodnem in političnem oziru

Zbor je z odobravanjem sprejel na znanje govornikova pojasnila ter sklenil z vsemi močmi delovati na to, da cela Brda bodo krepko podpirala novo podjetje goriških Slovencev.

Po zboru smo ostali še nekaj časa v veseli družbi pri kapljici dobre domače kapljice v gostilnici gospoda župana Kožlina. V mnogih napitnicah menjavale so se mnoge lepe misli, ki prešinjajo rodoljubna slovenska srca ob jezikovni meji. Ene napitnice je veljala tudi biljanskim pevcem, ki so nas razveseljevali z lepim narodnim petjem, da smo jih Goričani v resnici občudovali. Pozno zvečer smo se Goričani odpeljali proti domu, nesóci seboj trdne nade v veliko prihodnost nameravanega podjetja.

Tudi 30. št. N. S. istega leta imela je natisnjeno sledeče poročilo in vabilo:

„Goriška trgovska in obrtniška zadruga.“ — Pripravljalni odbor je imel v ponedeljek sejo, katere so se udeležili tudi nekateri neodborniki. Razgovor je bil prav zanimiv in živahen; trajal je skoro dve uri. — Prihodnja seja bo v ponedeljek ob 7. uri zvečer. Gg. odborniki so uljudno naprošeni, da se vsi gotovo udeležijo te seje. Čitala in pretresala se bodo pravila, katera je sestavil predsednik.

Enako bilo je v 34. št. 19 avgusta sledeče naznanilo:

„Goriško trgovsko in obrtno društvo v Gorici.“

— Onim, ki se zanimajo za to ustanovo, naznanjamo, da pravila bodo predložena za upis pri trgovskem sodišču tekom septembra. Z novim letom začne se že poslovati, ako se do tje dobé v trkovski stroki izurjeni možje. — Ob začetku šolskega leta skliče se nov občni zbor, ki popolni sedanji odbor še z nekaterimi odborniki, da bodo bolj zastopani vsi oni čimtelji, ki so pri društvu neizogibno potrebni, ako hočemo na gotovej podlagi začeti zidati prevažno svojo narodno-gospodarsko nakano.

V 40 št.:

Goriško trgovsko in obrtno društvo. — Še trije meseci nas ločijo od novega leta, ko bi imelo začeti poslovati to društvo, ako se do tje dobé sposobne delavne moči. Zató treba začeti resno delati za izvršitev te lepe misli. Treba pa je, da osebe, ki so že doslej drugod uprežene, ne bodo glavne delavne moči tudi pri novem društvu; delo si je treba razdeliti!

V ta namen vabimo vse odbornike in ostale rodoljube iz mesta in okolice k posvetovanju v nedeljo 2. oktobra ob 11. predpoldne v predsobo čitalnične dvorane. Prosimo, da bi prišli posebno tisti rodoljubi, ki niso bili navzoči pri shodu na dan sv. Petra in Pavla. Treba bo pomnožiti število odbornikov, da bodo v odboru zastopani vsi taki krogi, ki bi zagotovili društvu ugled, zaupanje in obstanek. Namen je jako važen, a izvršitev ni takó lahka, kakor bi si kdo mislil. Misel je bila vržena v javnost, izvoljen je bil že odbor, treba jo je torej izvršiti. Ako se je previdno in z naidušenjem lotimo ni dvoma, da dosežemo zaželjeni uspeh.

(Dalj. prih.)

Zgodilo se je!

No, konečno je moralo vendar le priti do tega, da g. Andreju Gabrščeku, uredniku „Soče“ in lastniku „Goriške tiskarne“, kar bi se dalo v italijansčino nekako prevesti „Tipografa Goričana“, ni bilo več mogoče molčati o vsem, kar se je upal že počenjati zloglasni triumvirat Likar-Urbanič-Obizzi. Da se g. Gabršček ne bavi preveč z molčanjem in da ni vsled tega poseben mojster v tej stroki, o tem ni treba menda več nikogar prepričevati, a dal se je vendar krotiti nekaj tednov, ker so ga veljavni možje v Gorici in z dežele nujno prosili, naj ne začne z možema (Likar-Obizzi-jem namreč) nikake polemike (glej „Soča“ št. 30). Temu nasvetu je urednik „Soče“ sicer priklimal toda le pogojno, kajti pri svojem proroštvu je on vedel, da se gotovo pokaže potreba, ko bo moral jasno in brez ovinkov govoriti, da bo stmel tudi ostali slovenski svet, ki teh dveh možakov še ne pozna. (gl. „Soča“ št. 38). Vedel je, da pride čas, ko ne bode smel več molčati in ko bode moral brez vsakršnega ozira potegniti „neslogarjem“ krinko raz obraz in jih pokazati slovenskemu svetu take, kakršni so (gl. „Soča“ št. 44 t. l.).

To vse bi bilo možko, samovestno in veličastno povedano, ko bi ne bili ti stavki že tako obrabljeno blago v Gabrščkovem peresu, da se nas je vse ravno toliko prišlo, kakor stene bob. In nadalje smo preobračali „strahovite kozolce“, kar pa je moža, katerega pozna marsikdo kot jako visokega in domisljavega, tako razburilo, da se ni več mogel držati nasveta veljavnih mož v Gorici in z dežele ter je „namazal papir s takim berilom“ (gl. „Soča“ št. 44.), s kakršnim je nam ubogim „možicelnjom“ mislil vzeti vso sapo.

G. Gabrščeka, kateri ima o poštenju in druge pojme od nas in kateri prodaja v svojej tiskarni zgolj nevidno robo, je članek: „Kam more i. t. d.“, katerega smo priobčili v zadnji št.

„Sloge“, tako hudo segrel, da mu je napovedal boj in sicer ne le njemu, temveč tudi trojici Likar-Urbanič-Obizzi! Kar se g. Likarja tiče, povemo naj še tukaj, da on nima z nami še od tedaj, ko je izšla druga številka našega lista, nikakoršne zveze. G. Gabrščeku bi ne bilo menda več potreba tega trobiti na ušesa, ko je v 44. št. svojega lista prinesel popravek g. G. Likarja v tem smislu. Usojamo si g. Gabrščeka naprositi, naj si to predobro zareže za uho, prvič, ker vemo, kam pes taco moli, in drugič, ker smo prepričani, da mu bode to mnogo koristilo na prebavljanju. Nadalje moramo pripoznati, da nam ni mnogo do vsega tega, kako sodi in misli g. Gabršček o naši poštenosti, naj se še tako zvesto nasmeje, ko sliši govoriti o njej. Prepričanja smo tudi mi, da se naši in njegovi pojmi o poštenosti v marsičem razlikujejo, kar pa vsled tega še ni rečeno, da bi bili ravno njegovi pojmi pravi; kajti pri vsej njegovi „duhovitosti“ se do dandanes še nikdo ni upal proglasiti ga kapacitetam v tem oziru. Ako je g. Gabrščeku malo do naših „smešnih prizadevanj“, naj se le potolaži, kajti nam je veliko manj do tega, ako nas je do sedaj pustil v miru, da si brcamo na vse strani.

Mi vemo predobro, da se je mislil „nebudalasti“ urednik „Soče“ vspneti se s svojim molčanjem in preziranjem na vzvišeno mesto, od kjer bi rad brezplačno gledal, kako mi preobračamo „strahovite kozolce“, ne da bi vedeli za to. To molčanje in preziranje prišlo je dandanes preveč v modo in ne nosi več pečata onega ugleda in veljave, kakor v časih, ko ni še znal vsakdo praskati po papirju. Zato, da je g. Gabršček molčal, ni tedaj ugleda svojega prav nič povečal, kakor tudi ne prevaremi revček dokazal, da preobračamo „strahovite kozolce“.

Gospod je najpel svojo bujno fantazijo in našel, da našlist bi se dalo imenovati „Neslogo“. No, mi mu to veselje jako radi dopuščamo, samo ne vemo ga imenovati, ali je toliko otročno ali pa prismuknjeno! Mi naj bi v svojem zadnjem listu — čujte in čudite se duhovitej frazi — lopovski zbadali državnega poslanca dr. Ant. Gregorčiča! Hočete-li imeti še boljšega dokaza večje impertinentnosti nego titi v teh besedah? Vse naše lopovsko zbadanje je v tem, da odgovarjamo v listnici uredništva svojemu naročniku, da nam ni znano, zakaj dr. A. Gregorčič ni podpisal dveh interpelacij. Mi ne vemo še dandanes povedati in Vi? To pa vemo, da je poslal velč. g. dr. Anton Gregorčič „Primorskemu listu“ pojasnilo gledé dopisa, katerega smo tudi mi ponatisnili iz imenovanega lista — in molčimo.

Da se je g. Gabršček moral izneveriti „molčanju in preziranju“ provzročil je tedaj vse članek, katerega smo prinesli o zadnji št. „Sloge“ in s katerim smo se lotili na četrti strani pri oglasih. Začeli smo sicer po „judovsko“, kakor pravijo pri nas, in ravno to bilo Vam ni, g. urednik, menda naj bolj po volji. Podlost in lopovstvo najhujše vrste pa je bila, ker smo g. Gabrščeku očitali, da si je izprosil oglas „Riunite fabbriche d'aceto di Trieste“ edino zato, da bi izval konkurenco g. Makucu, ki je naš pristaša. Ako bi mi g. urednika „Soče“ ne poznali, česa vsega se upa tudi v tem oziru, bi gotovo ne bili govorili, a vedeli smo, da govorimo resnico, katero hočemo tudi pojasniti. Gosp. Gabršček hoče našo trditve ovreči po svoji navadi na način, kateri kaže, kako visoko bi se rad vspnel nad vsakega drugega in kako neomadežovanega lica bi se rad pokazal pred svetom.

Ker smo se upali mi trditi, da hoté napravljati konkurenco g. Mak., predbaciva nam g. Gabršček „podlost najhujše vrste, ki kaže, kako nizko po blatu se valjajo ti trgovci s slovensko narodno poštenostjo“. Če je temu trditev v zadnji številki naše ga lista zadosten dokaz, priznati moramo, da ste Vi, neomadeževani g. urednik, s svojo trditvijo v zadnji št. „Soče“ namreč, da „oglas „Riunite fabbriche itd.“ je bil naročen že meseca aprila, ko g. Makuc ni še izdeloval kisa, s svojo „slovensko narodno poštenostjo“ že tako nizko padli v blato, da Vam sploh premanjkuje vsakega gibanja že. Ne vemo sicer, toda mogoče je, da ste kratkega spomina, ko Vam kaže biti, ali spominjali se bode vendar toliko, da je bil pri Vas g. Makuc nekako v mesecu marcu, to je v času, ko še Vi oglasa „Riunite fabbriche itd.“ niste imeli. Bil je pri Vas in prišel ni bil brez namena. Povedal Vam je, da izdeluje že od 2. februarja kis a ne mara še tega razglasiti, ker ne more še na debelo poslužiti in posebno pa zato, ker nima še dovoljenja do razprodaje, katero pa udobi v kratkem in katero je tudi udobil 6. maja t. l. Mi vemo predobro, da ste prav dobro uneli, kaj je nameroval g. Makuc, ki je slišal na merodajnem mestu, da mislijo lastniki „Riunite fabbriche d'aceto itd.“ nastaniti se v Gorici, s svojo izpovedjo, toda umeti ga niste hoteli in še najmanj pa tedaj, ko ste imeli oglas „Riunite fabbriche d'aceto itd.“ v rokah. Tu je bil čas, da se masčujete — in kaj tacega umejete predobro — nad njim, ker je bil tudi on jeden istih, ki Vam niso bili hvaležni, da ste pokopali konsumno društvo. Ako je bila naša trditev neosnovana, sodijo naj družji; kako naj bi se pa izrazili o tem, da se delate tako nedolžnega in nevednega, ter da hočete natvezati še poleg vsega svojim čitaljem, da ste imeli oglas

že meseca aprila, ko g. Makuc ni še kisa izdeloval, mi ne vemo, morali bi si izposoditi od Vas par najgrših psov, ko bi hoteli krstiti s pravim imenom Vaše počenjarje.

Mi Vam tudi preradi verjemo, da sprejmete oglas „Riunite fabbriche d'aceto itd.“ prav gotovo, če ga zopet naročite, ne oziraje se na to, izdeluje-li tudi g. Makuc kis ali ne; verjemo Vam tudi radi, da sprejmete zopet — menda so Vam pošli tudi ti, ker ni videti nobenega v zadnji št. „Soče“ — nserate, kakor n. pr. Terno, Henneberg, Red Star Linie. Mi sicer ne vemo, če so Vaši inseranti Abrahamovi potomci, to pa vemo sodeč jih po vsebini njihovih inseratov, da med njimi gotovo ne bode druge razlike, kakor krivi nosovi. Le zahtevajte poleg krstnih pisem tudi slike in prepričate se lahko, da navadno ni druge razlike med „krščenimi“ in „nekrščenimi“ židi. Vaš nasvet, no priznati moramo mo mo originalnost, slovenskim listom, naj zahtevajo poleg inseratov tudi krstne liste je jako jalov in naravnost razžaljiv, ker imajo že vsi toliko razsodnosti, da vedó takoj ceniti brez krstnih pisem, je-li inserat iz „židovskih kovačnic“ ali ne.

Nočemo nikakor danes več se baviti s tem in poprašati g. Gabrščeka, koliko je koristil s takimi in enakimi inserati Slovencem posebno na Goriškem. Rečemo le toliko, vsakdo najde kruha doma — a pameten mora biti in ne poreden. Kar blodi g. Gabršček o tem, da bode moral slovenski list, ki dobi tak oglas iz tujih rok, preiskovati predno ga sprejme, ali se ne skriva kje kak Slovenec, ki morebiti tudi izdeluje ali prodaja enako blago, je najboljšje, da ne spregovorimo niti besedice. Možu, kateri toliko trobi po svojem listu, „Svoji k svojim“ ne odgovorimo drugzega, kakor da je vsa ta njegova filozofija sama — oblodva.

H koncu še le nekaj. Prosimo Vas, ne predbacivajte nikomur onega, kar ste mu kedaj darovali! Kdo je-li kriv, da imate s se Svojim „Primorcem“ veliko gmotno škodo? No, malo važnosti in upliva pripisujete Svojim psovkam v „Eidinosti“ in „Soči“. Sicer pa ne z vsem na dan, v kolikih iztisih gré „Primorec“ med ljudstvo, koliko škode imate itd., pustite vendar Svojemu prihodnjemu životopiscu nekoliko podatkov!

Sedaj pa pričakujemo, ne Vas v svojih prodajalnicah, kjer Vas ni videti nikdar, temveč, da nam v obilnosti postrežete v prihodnji številki! Ker ne moremo mi Vam postreči, postrežite pa Vi nam, pa glejte, da bode vsakemu jasen razloček med Vašo „genijalnostjo“ in našimi „budalostmi“. Na svidenje tedaj!

D O P I S I

Iz Vipavske doline. 19. nov. — Oprostite gospod urednik, da se tudi mi Vipavci oglasimo v Vašem listu. Kakor je uvideti, Vas „Soča“ še precej sumniči, da ste začeli izdajati „Slogo“ zato, da bi delali jej neko konkurenco. Mi pa vendar vsega ne verjemo, ker smo osvedočeni, da ste začeli izdajati „Slogo“ le v blag namen in zato, da nam ne bo mogla „Soča“ metati peska v oči kakor do sedaj; strinjamo se z Vami in priporočamo Vam tudi, da se nam javi sama gola, čista resnica in pravica, kar nam je „Soča“ čisto rada prikrivala. Uprav zadnja „Soča“ hoče vedeti, da prodajate zraven svoje vidne robe, tudi politično poštenost. Gospod urednik „Soče“ bi prav lahko molčal o vsem tem; ali več ne vé, kolikokrat je že „zbarantal“ za svoje politično poštenje za časa svojega bivanja v Gorici? Ko je uredoval list pod Tonklijevim načelništvom, kazal je jedno barvo, kmalu potem pa se spokoril ter začel voditi res pošteno politiko, kakoršna je ugajala večini. Po Tonklijevem propadu, ko je prišel v načelnništvo dr. Gregorčič, je tudi šlo nekaj časa prav dobro s pošteno politiko, a zadnje čase sem pa je urednik „Soče“ zopet zasuknil plašč poštene politike.

Tudi Vas hočejo nekateri pristaši „Soče“ sumničiti, da ste si podali roko s pristaši g. Tomaža Čerina, da bi vsejali neslogo med Gregorčičeve pristaše. Naj bi že bilo jedno ali drugo, ne marali bi v tem slučaju za Vaš list; nameramo da se potegujemo za Čerinovo slavo, niti da se potegujemo za obstoj dr. Gregorčič-a, dokler ubira stopinje s Hohenwartovim klubom in dokler se ne pridruži k jugoslovanskim sokolom, Spinčič-Laginju in drugovom. Vaš list naj bo torej glasilo našega naroda, kjer bi se smel naš tipin potožiti o vseh svojih in nebo vpijočih krivicah, katere ga vsak dan in vsak čas še vedno žulijo.

Izpod slivega Čavna, 15. novembra. — Mnilo je že dokaj dnij, kar se nič več ne piše in ne govori o Vipavski železnici, da si je ta za celo Vipavsko velike važnosti. Razni medsebojni prepri posameznih občin zamotali so štrono takó, da se ne vé, se-li bode kedaj gradila ali ne. No, naša skrb pa bodi, da trkammo in trkammo vedno na vrata merodajnih krogov, da bi se Vipavska železnica prej ko možno gradila na korist vse naše doline. Želeti je, da se ona misel Rihenberžanov opusti, nadalje, da se opusti tudi ona črta kraj reke Vipave, kjer so tla moč-

virna in bi provročala veliko gmotno škodo prebivalcem, kateri imajo svoja zemljišča v obližju reke.

Da se vstreže večini prebivalcev naše doline, naj se železnica gradi po trdih tleh, vedno pod hribovi ležečimi na severju doline. Osobito naj bi se prihranili ogromni tisočaki, katere bi utegnili pogoltniti dva mostova čez reko Vipavo pri Dornbergu, zajedno ravno tam brezpotrebni prerov pod Rojiško gmajno. Najcenejša, najtrdnjša in naj koristnejša železniška črta za vso našo dolino bi bila gotovo ona, katera bi se gradila po desnem bregu reke Vipave; kajti ne trebalo bi nijednega mosta in nikakoršnega prerova, črta bi prišla v ravnem površju in v ravnej črti med Črničami in Batujami po trdih tleh pod Čavnom v Ajdovščino. Jedina ta črta bi ne našla nasprotnih ugovorov izvzemši občino Dornberg, česar pa ni uvaževati; paziti je pač treba na splošno korist vse Vipavske doline in na to, da bi se železnica gradila.

Želeti je, da bi se nasprotstva mirnim potom poravnala in ne delalo se ovir na erovani železnični progi, o kateri se pričakuje, da se prične morebiti še v kratkem graditi. Splošno korist treba uvaževati pred koristjo posameznikov!

Domače in razne novice.

Umrl je po dolgi in mučni bolezni g. Matvez Primožič, vikar v Šempolaju. Pokojni se je rodil 21. avg. l. 1820. v Pevmi in bil posvečen v duhovnika l. 1847. Pogreb, katerega se je udeležilo tudi občinstvo bližnjih občin, se je vršil 16. t. m. Ranjki bil je vesten in priljubljen dušni pastir; bil je stric č. g. Jos. Primožiču, vikarju v Logu. — Na Grahovem je umrl vikar č. g. Fran Moškat še v mladih letih. Rodil se je 24. marca l. 1859. v Novakih pri Cerknem. — Bodí jima zemlja lahka!

Obravnava pred „Rinovanomtu“, oziroma njegovemu prejšnjemu uredniku A. Maregu in sedanjemu I. Kušarju ter tiskarju g. Obizziju radi prestopka §. 9. tisk. zak. vršila se bode pri c. kr. okrožni sodnji v Gorici dne 1. decembra t. l.

„Goriški Sokol“ priredi dne 10. decembra t. l. Miklavžev večer. Program, katerega priobčimo v prihodnji številki, je jako zanimiv. Kakor čujemo delajo se velike priprave za nastop sv. Miklavža in parkljev, za komične prizore in druge zanimivosti, kakoršnih do sedaj „Goriški Sokol“ ni imel še na programu.

Priporočamo sl. občinstvu naj bi obiskovalo veselice tega, za narodni razvoj in slovensko idejo prepotrebne društva, ker le z združenimi mečmi konečno dosežemo smoter, po katerem to li hrepenimo! Tebi pa „Goriški Sokol“, stoj trdno na braniku, deluj in vstrajaj pri težaynej nalogi Svoji, razprosti že širše perute Svoje, in vihar naj si bode še tako močan, naj Te ne ukloni!

NB. Miklavžev večer se bode radi tega obhajal v nedeljo — ker v delavnik bi bilo mnogo rodoljubov zadržanih.

Knjige družbe sv. Mohora so že došle in se dobivajo pri cerkovniku vélike cerkve. Prosi se ob jednom, da bi č. društveniki pri odjemanju knjig poskrbeli letnino za drugo leto, ker se na ta način prihrani poverjeniku mnogo dela in truda.

„Narodni tiskarni“ v Ljubljani v posnemanju! — „Goriška tiskarna“ A. Gabrščeka obsipala je te dni tukajšnje laške trgovce z okrožnico v laškem jeziku, s katero javlja, da izda novo „Guido scematico“, ter se priporoča dotičnikom, naj mu blagovolé doposlata svoje oglase. Najboljše priporočilo pa misli imeti v tem, da je krstil svojo „Goriško tiskarno“, „Tipografija Goriziana!“ No, hvala Bogu, kmalu dospemo do samoslovenskih napisov v Gorici, kakor kažejo najnovejši odnošaji: saj pa je že čas po tolikem trudu in boju! O raznih prilikah se zame-nijo z dvojezičnimi. Gospodje pri „Narodni tiskarni“ uvažujte to v lastno korist!

Prišlo je vendar le do tega, da obravnava proti napadovalec bratov Trnovcev na kolodvoru se bode po 5 mesetih vršila dne 25. t. m. — Gledé hitrosti ni zares primerjati s solkansko zadevo — kajti poslednja se za gotovo ne bode vršila!

Donesek k „Šimfleksikonu“. — V prvi številki „Sloge“ smo povedali, da bi prav lahko, če bi kdo zbiral vse one psovke, s katerimi je g. Gabršček v svoji modrosti papir zamazal, nabral že gradiva za sestavo celega „šimfleksikona“. Zadnja „Soča“ prinaša zopet marsikaj, česar bi se ne smelo izpustiti pri sestavi te prepotrebne knjige. G. Gabršček nam pripoveduje o samem „lopovstvu“, psovka, katero je prištevati le njegovej originalnosti. Ako bode tudi nadalje v svojej iznajdljivosti tako plodovit, obogati res v kratkem času slovensčino na raznih psovkah. Nikdo pa ne želi bolj kakor mi, da bi se že sedaj potrudil kdo in zbral vse te znamenitosti ter jih dal natisniti v posebni knjigi in sicer nikjer drugod kakor v „Tipografiji Goriziani“.

Ces. kralj. zemljemerec za Goriško imenovan je gosp. Nazinelek, do sedaj v Istri. — Narodnosti je češke. Dobro došel!

Veseloje v Izraelu! V soboto dué 11. t. m. vršila se je pri tukajšnem c. k. okrajnem sodišču obravnava proti g. I. Katniku, našemu rojaku, katerega je tožil Leopold Travan radi razžaljenja časti. Tega g. Travana poznamo že iz obravnave proti Podgorcem in tudi oni dan, ko so Slovenci (!?) pretepli one Goričane na Solkanski cesti, ni smelo manjkati njega. Drugi dan je izrazil I. K. svoje mnenje o napadu in osebah, katere so bile baje napadene, tu pa tam in dogodilo se je, da je enako mnenje slišal tudi M. dr. Glessig, praktikant pri tukajšnem c. k. okrožnem sodišču. Ker se je I. K. baje razžalljivo izrazil o Travanu, nesel je dr. Glessig to novico še gorko svojemu prijatelju Travanu, kateri je radi tega uležil tožbo proti I. K. Toženega I. K. zagovarjal je odvotnik Jos. vitez dr. Tonkli, Travana pa P. dr. Frapporti. I. K. bil je obsojen na 40 gl. globe, dr. Glessig pa sedi zadovoljno na pridobljenih — lavorikah.

Medrosti, katere so se izcimile, kakor pravi „Soča“ v zadnji številki, iz narodnih glavice Likar-Urbanič Obizzi, so toliko pomagale, da v omenjeni številki „Soče“ so se oglašali: „Terno — Terno“, „Henneberg“, „Red Star Linie“, opustili, dokler se ne izkažejo inseranti s krstnimi pismi.

Avstrijski državni zbor sešel se je včeraj dué 23. t. m. Na dnevnem redu je nadaljevanje debate o vladini volilni predlogi in pa prvo citanje iniciativnih predlogov glede volilne reforme.

Na železnični progi Krmin — Trst pripeti se, česar človek niti ne pričakuje in o čemur ne čuje gospodje, kateri bi morali v prvi vrsti skrbeti, da se te nerednosti in kedaj tudi surovosti odpravijo, ničesar slišati. Na goriškem kolodvoru je uradnik nižje vrste, sicer lep „Tevton“, kateri je nekoč na slovensko uprašanje: „k je se odda za boje“ odgovoril: „Deutsch oder Italienisch, Krainerisch verstehe ich nicht.“ Kaj takega dogaja se v naših krajih l. 1893! V počakalnici pri odhodu (ob 4 uri 45 m.) povzije se praha kolikor se da, kajti pometa se ravno tedaj, ko čakajo ljudje na vlak. Napisi v vozovih so edino laški, morebiti zato, ker laški jezik je jedino odredilni! Lep red to!

Zvezdica imenuje se nova skladba, polkamazurka, za klavir, katero je zložil naš rojak H. Volarič, učitelj v Devinu in založila L. Schwertnerjeva knjigarna v Brežicah. Cena „Zvezdici“ je 45 kr. —

Glas Naroda je najnovejši slovenski list, ki je pričel izhajati v Ameriki v korist in zabavo tamošnjim Slovencem. Program listu je: „Zastopati, zagovarjati in braniti stan delavcev v Ameriki“. Nadalje piše imenovani list: V sveto nalogo smo si torej vzeli braniti in po pravi poti voditi rojake-delavce in tudi kaj koristnega pisati za brate sotrpince v stari domovini. Sveta nam bode vera katoliška, ne bomo se je dotikali, temveč branili bomo to dragoceno svetinjo, katero smo podedovali od naših vernih mater. Odločno stali bomo na narodni podlogi ni priporočali našim rojakom, da naj vedno in povsodi med seboj govorijo naš lepo do nečji slovenski jezik in da naj se nikar ne sramujejo biti sinovi čilega slovenskega naroda.“ — List, kakoršen je „Glas Naroda“, vreden je vsestranske podpore in to ni le sveta narodna dolžnost v tujini živčih Slovencev, katerim je v prvi vrsti namenjen, temveč tudi vsacega pravega narodnjaka v pravi domovini. Kdor si hoče list naročiti rabi naslov: „Glas Naroda“ 436 E. 72 ud St. New York City.

K članku „Avita coltura in živio Slovenel“, katerega smo prinesli v zadnji številki „Sloge“, poslal nam je g. Luigi Resen v italijanščini popravek, kateri se glasi v slovenščini sledeče:

Da si članku „Avita coltura in živio Slovenel“ v 5 št. od dué 10. novembra 1893. Vašega lista ni izrečeno nikakor moje ime, zdi se pa vendar po navedenem stanu, da je isti članek proti meni naperjen ter sem vsled tega primoram naprositi sl. uredništvo, da blagovoli v zmislu §. 19. tisk. zak. objaviti v prihodnji številki svojega lista to-le:

Ni res, da sem se podpisani udeležil pretepa v Marzinijevi gostilni dué 27. oktobra t. l. kar lahko s pričami dokazem.

V Gorici, dué 13. novembra 1893.

Luigi Resen.

Mi nismo sicer primorani iz različnih uzrokov objaviti navedenega popravka, prinašamo ga pa vendar, ker svedoči, kako pojasni slaba vest marsikomu ono, kar ostane drugim povsem nejasno.

Grof Hartenau, bivši bolgarski knez, je umrl te dni v Gradcu.

Italijani o pokojni kneginji Hohenlohe. — Prišla nam je slučajno v roke 304. letošnja številka benečanskega „L'Adriatico“, kateri piše o pokojni avstrijski kneginji med ostalim to-le: „... Grofinja Tereza čutila in delovala je vsikdar v italijanskem duhu

in ni dolgo tega, kar je rekla nekemu tržaškemu pisatelju „domače zgodovine“ doslovno: „ako bi mogla doživeti ta dan (združenje Trsta z Italijo. Ured.), umrla bi zadovoljna; toda po letu 1866. izgubila sem mnogo nadeje!“. . . Dalje omenja isti list. „Njeni otroci vzgojeni so popolnoma v italijanskem duhu ter jih moramo smatrati za naše somoščane. Njim izrekamo naše sožaljenje“. — Pripomnimo k temu gostasnemu obrekovanju eminentno avstrijske plemenitaške rodbine, da prinaša to vest „L'Adriatico“ med zaglavjem „Cose di Venezia“, kajti tudi Devin pripada pod „avstrijskim jarmom“ vzdihajočim zemljam, tudi Devin je „terra irredenta“. Povdarjamo še enkrat, da je to, kar piše italijanski list o pokojni kneginji, drzno obrekovanje kateremu mi prav gotovo ne verujemo. Radovedni smo, kaj poreče k takemu italijanskemu sumničnemu avstrijski komornik knez Hohenlohe-Schillingsfürst, sin pokojne kneginje Tereze in bivši državni poslanec? „Edinost“.

Telegram „Slov. Narodu“ z Dunaja dne 20. nov. ki je za nas Slovence posebne važnosti je ta-le:

Vlada bo izjavila, da vzdrži vse od prejšnjega ministerstva predložene zakonske načrte, da bo nadaljevala regulacijo valute na dosežanji podlogi in da v kratkem predloži načrt premembi volilnega reda v zmislu Mengerjevih nasvetov. Glede slovanske opozicije pravi Montagsrevue, da se je nje ustanovitev izjalovila, ker je vlada s pomočjo grofa Hohenwarta pregovorila slovenske poslance, da ostanejo v konservativnem klubu in ker je galishi namestnik Badeni pregovoril Maloruse, da ne stopijo v opozicijo!

Stenski koledar. V založbi „Prve slov. tiskarne“ Ant. M. Obizzija v Gorici izide v teku tedna stenski koledar za leto 1894. Koledar je jako lep in stane poleg koleka samih 23 kr. Opozorjamo vse narodne kroge, zlasti pa vse urade in trgovce.

Slav. županstva in čest. duhovništveni uradi ki se poslužujejo v tej tiskarni, dobijo ta lepi stenski koledar brezplačno, a naprošeni so se oglašiti z dopisnico v teku meseca decembra.

P. n. rojake v mestu in na deželi opozorjamo na oglas g. Martina Poveraja, trgovca v Gorici, kateri smo priložili današnji številki. Rojaki, požurite se v Svojo in naših društev korist!

Listnica uredništva. — Prečest. g. A. U. v K. — Laskavi in srčni izrazi Vaše dopisnice nas vspešujejo pri podjetju. Sprejmite najsrčnejšo zahvalo in Bog Vsega-mogočni, veliši Vas, nam in Vam v lastno veselje in napredek. Bodite zdravi in čili kakor do sedaj.

Gosp. V. A. M. — Za sedaj še nič a pri prihodnjem žrebanji blagovolite nas opozoriti. Bog daj, da bi bili srečni, kar bi tudi narodu našem mnogo koristilo.

Gosp. X. Y. v Volčah. — Prav imate, ali tudi takih pripomočkov se nečemo posluževati, ker bi pri sedanjih razmerah vendar ne dosegli svojega namena. Z njim je, najboljši ravnanje, kakor je „Slov. Narod“ pisal, to je, ga pri priložnosti z brezovko pokrotiti, kakor se kroté razposajeni dečki. Tako vsaj svetuje nam vsak značajan in razsoden človek.

Gosp. * * v St. M. — Srčna hvala za lepi poduk. Ravnali se bomo po istem v kolikor nam bodo dopuščala naša načela; opazka pa, da solnce pri Vas poprej sije, ni primerna, kajti toliko popred zajide!

Evo Vam pojasnila: Bili ste prej Vi kakoršni smo mi danes, a — žalibog — več niste, a mi smo še in sicer zato, ker se na jedino osebo ne oziramo. Mi se z možem, kateri Vam je „narodni temelj“, povsem ne strinjamo, a poleg vsega oziramo se vedno na — narod, osebe so nam postranske.

Možu vso čast, zaslug za narod ima tudi — tega Vam ne oporekamo, ali vendar bi ne bili marsičesa od njega pričakovali. Temu se je še pa danes to pridružilo, da je on tudi postal „spekulant“ one koncesije, katere je pomagal pridobiti človeku, s katerim se mi pa še najmanj strinjamo.

Sledi iz tega, da je treba biti doslednim in Vi, kot pošten in pravičen naroden mož, sodite trezno in videli bode, kdo sodi pravo ali krivo. Bodite zdravi!

P. n. čestiti slovenski rojaki!

Dobil sem ravnokar iz tvornic mnogo izvrstnega papirja, zavitkov in črnila. Drugih pisarskih potrebščin pa imam dovolj od prej v zalogi. Cene nastavl sem vsem prav tako nizke, kakoršne zahteva današnja konkurenca. Priporočam se Vam torej najuljudnejše, da mi blagovolite naklanjati svoja naročila pisarskih potrebščin. Zagotovljam Vam najboljše in najcenejšo postrežbo, bodi-li na debelo ali na drobno. — Saj umete, da — „promet konkurira“.

Z odličnim spoštovanjem

udani

V Gorici, 8. novembra 1893.

G. Likar, trgovec.

Štev. 3028/1892

OKROŽNICA

vsem slavnim županstvom, gospodarskim svetom, cestnim odborom in c. kr. okrajnim šolskim svetom slovenske strani poknežene grofije Goriške in Gradiške.

„Privočni zakonik za pokneženo grofijo Goriško in Gradiško“ je naslov knjigi, katero je izdal deželni uradnik g. E. Klavžar in katera obsega med drugim na 436. straneh

občinski red in volilnik za občine na Goriškem, postavo o skladanju stroškov za cerkve in duhovnijska poslopja, domovinsko postavo od l. 1863. in vse dotične starejše določbe, vse cestne postav, postavo o pospeševanju ribarstva po sladnih vodah, o varstvu kmetijstvu koristnih ptičev in druge kmetijske postav, postavo o pogozdovanji Krasa, volilni red za trgovinsko zbornico v Gorici, vse šolske postav itd. —

Knjiga je lepo urejena, da se s pomočjo kronolo-gičnega in abecednega kazala najde vsaka postav.

Ker vstreza ta knjiga prav živi potrebi vseh županstev in drugih avtonomnih oblastev in nič manje ne tudi upravnim uradnikom, učiteljem, občinskim zastopnikom in vsem tistim razumnim posestnikom in obrtnikom, kateri se kaj brigajo za javne zadeve, priporoča jo deželni odbor v javnem interesu prav toplo vsem dotičnim krogom in vabi zlasti slavna županstva, da tudi od svoje strani pospešujejo njeno razširjenje.

„Privočni zakonik“ stane mehko vezan 80 kr., elegantno v platno vezan pa 1 gld. in se dobi pri izdajatelju g. E. Klavžarju in pri tiskarju Ant. M. Obizziju, katera sta pogodivši se s knjigotrožcem Sp. Skertom, na svoj račun prevzela založništvo.

Naročila se pošiljajo najpriležniše in najceneje po poštinih nakaznicah.

Deželni odbor v Gorici

dne 3. maja 1892.

Deželni gravar:

Coronini.

Železnični urnik Črta Trst-Gorica-Videm

		zjut.	zjut.	pop.	pop.	pop.
Trst	odhod	8.25	9.—	4.35	8.—	8.05
Grinjan	"	8.42	9.21	4.55	—	8.32
Nabrežina	"	9.10	10.—	5.30	8.37	9.45
Tržič	"	9.32	10.30	5.57	8.58	10.30
Ronke	"	9.39	10.39	6.05	9.05	10.42
Zagraj	"	9.47	10.51	6.14	9.14	11.—
Gradišče-Zdravščina	"	—	10.57	6.20	9.19	11.09
Rubije-Sovodnje	"	—	11.07	6.28	9.27	11.23
Gorica	dohod	10.03	11.18	6.37	9.35	11.41
	odhod	10.07	11.28	6.47	9.40	11.51
Krmin	odhod	10.20	11.46	7.06	9.55	12.20
	pop.					
Videm	dohod	10.57	12.45	7.45	—	1.20

Črta Videm-Gorica-Trst

		zjut.	zjut.	zjut.	pop.	pop.
Videm	odhod	2.45	—	7.51	3.32	5.20
Krmin	"	4.—	6.55	8.46	4.40	6.30
Gorica	dohod	4.23	7.09	9.02	4.56	6.46
	odhod	4.47	7.15	9.21	5.15	7.05
Rubije-Sovodnje	"	5.—	7.23	9.31	5.25	—
Gradišče-Zdravščina	"	5.11	7.30	9.40	5.34	—
Zagraj	"	5.19	7.35	9.47	5.40	7.22
Ronke	"	5.31	7.43	9.56	5.49	7.30
Tržič	"	5.44	7.50	10.06	5.59	7.39
Nabrežina	"	6.40	8.21	10.43	7.—	8.24
Grinjan	"	7.04	—	11.01	7.18	8.36
Trst	dohod	7.28	8.50	11.18	7.36	8.47

Vidie Anton

pek na Kornu (na voglu poleg gostilne pri Rajhu) priporoča svojo pekarno občinstvu in postreže po jako zmernih cenah se svežim kruhom.

Simon Rožanc,

krojač v Vrtni ulici (Via giardino) št. 12 priporoča se slavnemu občinstvu za razna v njegovo stroko spadajoča dela.

Jakop Nardin,

prevošček

stanujoč na Placuti št. 18. ima vozove št. 14 in 93; priporoča se slavnemu občinstvu. Sprejema tudi vožnje po deželi za primerno ceno.

Peter Birsas.

„Corte Caravaggio“ toči izvrstna domača vina kakor njegov oče v Rifenbergu in postreže tudi s hrano. Ima tudi hlev za živino.

Prva slovenska tiskarna

ANT. M. OBIZZI

v Gorici, za mešnicami štev. 22

v lastni hiši

urejena je po najnovejših zahtevah tiskarske obrti. Je povsem nova zategadelj se ne boji nobene konkurence.

Prva slovenska tiskarna

izdeluje vse tiskovine za duhovske, županske, šolske, c. kr. in druge urade; dalje za odvetnike, trgovce in obrtnike, za društva in zasebnike, kakor: posetnice ali vizitnice, voščilne in poročne liste, naznani, osmrtnice in drugo.

Cene so zmerne — izdelki kolikor mogoče ukusno opravljeni.

Kolikor bolj bo delovala tiskarna, toliko bolj se bode razvijal naš časopis

„SLOGA“

Priporočevaje svoje podjetje vsem gg. prijateljem, znancem in čitateljem, bilježim se

se spoštovanjem in udanostjo

ANT. M. OBIZZI

tiskar in odgovorni urednik

„SLOGA“

Franc Povšič

mizar na Šentpeterski cesti št. 9. priporoča se slavnemu občinstvu za razna mizarska dela.

Bajt Ivan

krojač na Placuti št. 31 priporoča se slavnemu občinstvu še posebej velečastiti duhovščini v blagovoljno podporo.

Novič Josip

krojač v Gosposki ulici št. 13, III. nad., se priporoča vsemu občinstvu. Izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela jako natančno in po primernih cenah.

Pavlin Edvard

prej
Karolina Riessner in sin
prevzel je prodajalnico
v Nunski ulici št. 10.

V zalogi ima razne umetne cvetice, nagrobne vence, mrtvaške obleke za otroke, rakve (truge), trakove, voščene sveče itd. Postreže vedno po mogočih cenah.

Anton Cotič pek

v ulici Dogana št. 4.

priporoča slavnemu občinstvu svojo pekarijo. Postreže kolikor mogoče ceno in točno.

Gostilna „Kikeriki“

v Nunski ulici, lastnina Štefana Kofola, toči jako izvrstna domača vina. Dobe se tudi vsak čas gorke in mrzle jedi. Cene zmerne, postrežba snažna in primerna.

Cjan Ivan,

krojač v Nunski ulici, št. 13, vreden je tudi podpore vsih Slovencev, ker izdeluje natančno in po primernih cenah.

Novič Franc,

krojač v ulici sv. Klare št. 6 izvršuje razna naročena dela in prodaja narejeno obleko po jako zmernih cenah.

G. Likar

v Semeniški ulici h. št. 10

prodaja šolske in mašne knjige, sv. podobe, tiskovine za duhovnije in županije, papir in vsakovrstne šolske in pisarske potrebščine po najnižjih cenah.

Vrtovec Marija

v Gosposki ulici št. 16

priporoča svojo štacuno z jestvili. Prodaja raznovrstno jestvilno blago po zmernih cenah.

Saunig & Dekleva

v Nunski ulici št. 16.

Edina slovenska zaloga dvokoles (biciklov) in raznih šivalnih strojev in lovskih pušk. Sprejemata v popravilo dvokolesa in vse druge stroje. Prodajata in izvršujeta vsa dela gotovo ceneje nego naši nasprotniki; zato podpirajmo jih!

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih zaloznicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina, bela in črna istrijanska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Jerkič

fotograf na Travniku št. 11 v vrtu, izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela. Fotografuje z nova, posnema po starih neskaženih fotografijah in tudi povečuje, ako je potreba. Cene primeroma k delu jako nizke. Za dobro izvršitev jamči.

Bizjak Franc,

gostilničar pri Orlu v ulici sv. Ivana št. 6 priporoča se slavnemu občinstvu. Toči prava domača vina ter postreže z okusnimi jedili. Ima prenočišča in hlev za živino.

Ant. Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako okusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Blaž Špacapan

v Robatišču, št. 5, priporoča svojo gostilno. Toči le edina pristna domača vina po zmernih cenah.

Živec Alojz,

ključavničar v Robatišču št. 3, priporoča se za dela v njegovo stroko spadajoča. Izvršuje dobro in ceno.

Franc Brezigar,

v ulici Dogana št. 16 in na Riškem trgu prodaja domač sir po jako zmernih cenah.

Ivan Howanski

čevljar v Gledališki ulici št. 15

priporoča se in zagotavlja jako solidno postrežbo. Cene jako nizke primeroma k blagu, a nikakor naj se ne primerja s tvorniškim blagom ki je malenkost ceneje, a več kot polovico slabeje.

Zaloga Vrhniskega piva

pod vodstvom Joška Rovana v Rabatišči št. 18. prodaja pivo v sodčkih in steklenicah. Ne boji se konkurence ne glede cen in ne glede dobrote piva. Steklenice so napolnjene že v pivovarni na Vrhniki, za kar se rabi le dobro uležano pivo.

Josip Hvala

Via ponte nuovo št. 12.

ima zalogo raznovrstnega lesa za zgradbe in druge mizarske potrebe.

Anton Urbančič

trgovec z drobnino in tkanino v

Raštelu št. 20

prodaja tkanino za moške in ženske obleke ter razno drobnino, ki je k temu potrebna. Vreden je posobne podpore, ker drži se tudi on načela „Svoji k svojim“ in naročuje blago le od slovanskih tvrdk. Cene po mogočnosti nizke in primerne k blagu ter ne upraša se nobenega več kot za kolikor se misli prodati, zato odpade skorej vsako pogajanje.

Černigoj Jožef,

edini slovenski stolar v Gorici v ulici Morelli št. 31 priporoča se slavnemu občinstvu. Izdeluje nove stolice ter popravlja tudi stare in se ne boji nikake konkurence.

Karol Makuc

v Rabatišču št. 20 voditelj izdelovalnice vinskega octa. Andreja Makuca priporoča se vsem Slovincem. Izdeluje edino le vinski jesek, ki je jako okusen in zdravju neškodljiv. Kedor se krat en prepriča o dobroti tega octa gotovo se ne bode nikdar več posluževal jesišov napravljenih z raznimi esencami. Cene jako zmerne.

Karol Drašček,

pek na bregu Korna št. 4 ima vsak dan dvakrat sveži kruh. Podružnico ima tudi v Semeniški ulici. Njegov kruh je po primerno nizkih cenah in vedno zdrava jed. Kdor hoče pošilja mu ga tudi v stanovanje.

Peter Drašček

v Stolni ulici št. 2 ima bogato založeno štacuno jestvin ter poleg tega prodaja tudi razno tabačno blago. Skrbí, da postreže se svežim blagom. (On prodaj tudi naš list).

Cej Ivan,

gostilničar v ulici Ascoli toči vedno jako dobra domača vina. Postrežba točna in cena primerna.

Martin Poveraj,

trgovec in krojač na Travniku poleg vojašnice, prodaja narejeno obleko in blago za možko obleko ter naredi obleko po meri. Cene primerne z blagom in ne boji se nobenega tekmovanja ptujih tvrdk.

Voščarnica **Jerneja Kopača** v Gorici, Solkanska cesta št. 9.

Priporoča velečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbnikom ter slavnemu občinstvu pristne ter garantirane sveče iz čebelnega vosku in sveče nižjih vrst za pogrebe. Nakupuje med in surovi vosek. Cene primerne in jako točna postrežba.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici v hiši dr. Lisjaka št. 23 prodaja razno jestvilno blago. Priporočamo ga vsem ker vemo, da prodaja dobro blago na drobno na debelo po jako zmernih cenah.

Nesnažen dimnik, nevarnost ognja.

Priporočamo vsled tega domačega dimnikarja **Bartolo Ferdinanda** na trgu sv. Antona št. 7/II, ki izvršuje vsa v njegovo stroko spadajoča dela za primerno ceno.

„Prva slov. tiskarna“
Ant. M. Obizzi
v Gorici, za mesicami h. št. 22

priporoča se za vsakovrstno tiskarsko delo, katero izvršuje točno in po nizkih cenah.

V zalogi
ima tiskovine za čast, duhovščino v slovenskem in latinskem tekstu, za slav. županstvene urade, gospodarske svete gg. učitelje, c. k. poštne urade in druge. Vse po znižani ceni. Cenik na razpolago.

V tiskarni A. M. Obizzi dobi se v zalogi: **E. Klavžarja — Priročni zakonik** mehko vezan po 0-80 kr. trdo pa po gld. I.
— **E. Klavžarja — Priročni šolski zakonik** po 50 kr. mehko vezan. — **Ant. Zavrtnika — Leterlat** po 20 kr.

Iskrice
dobivajo se
v vseh knjigarnah in v „prvi slov. tiskarni“
A. M. Obizzi — v Gorici.

ISKRICE.

Zbirka pesmij in povestij.

Spisal
in slovenske mladine poklonil
JANKO LEBAN,
nadučitelj.

III. zvezek.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

V GORICI.

Založil in tiskal Ant. M. Obizzi.

1892.

„Sloga“

velja po pošti prejemana ali na dom pošiljana

za vse leto gld. 1.20

„ pol leta „ —.60

„ četrt „ „ —.30

Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Poštomatne številke po 6 kr. dobijo se v Stolni, Semeniški in Šolski ulici.

Upravišče: Dvorišče sv. Hilarija št. 5, II. nadstropje.

Uredništvo: Morellijeva ulica št. 22.

SLOGA

„Sloga“ jači — nosloga tlači — torej slojimo se!

Oznaniila

na četrti strani plačajo se za štiristopno petitvsto po 7 kr. če se jedenkrat tiskajo, po 6 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiskajo.

Za celoletne oglase po pogodbi.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, reklamacije in naročnino upravnistvu.

Nefrankovana pisma se zavrnejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Izjava.

Ko so početkom tega zasedanja podpisani zastopniki stopili v „klub konservativcev“ zajedno z drugimi zastopniki slovenskega in hrvaškega naroda, izjavili so složno, da pristopajo klubu pridržujoč si svojo tesno mejsebojno zvezo, trdno ovedočeni, da bode klub krepko podpiral njihova prizadevanja, katera merijo poglavitno na to, da Slovenci in Hrvati dosežejo svojo enakopravnost.

Vrhu tega izjavili so hrvatski zastopniki pri oni priliki, da stopajo v klub nečejo, kakor si bode, preudicirati svojemu državnemu pravu ter so pristavili, da se ne bodo držali vezane po klubovi disciplini v uprašanjih, katera bi se, od katerekoli strani, na to nanašala. — Ko se je početkom leta 1892. pretresala v klubu trgovinska pogodba z Italijo, izjavili so isti, da si pridružujejo svobodno glasovanje o tem predmetu ter da ob svojem času označijo svoje stališče.

Če pa niso do zadnjega odloženja državnega zbora tega storili, zgodilo se je to jedino iz razloga, ker so se nadejali, da ona vlada, katera je opetovano naglašala, da stoji nad strankami, povoljno reši neka vseh narodna in gospodarska uprašanja, sprožena v dalmatinskem zboru, na temelju pravice in zakona.

Z druge strani so pa bili vsi podpisani tega mnenja, da s tem, da ostanejo v klubu, zaprečijo, da bilevica prišla do oblasti, kar se je do neke mere tudi posrečilo.

Toda odkar se je predstavila državnemu zboru parlamentarna vlada, katera se nazivlje koalicijsko, čeravno v njej ni zastopanih 10 milijonov Slovanov; odkar se mora ta vlada naslanjati na koalirane stranke, dočim se podpisani po svojem političnem ovedočeni s to koalicijo družiti ne morejo, ker vladni program nima nikakih ozirov na narodne težnje, izrecno naglašajoč, da morajo mirovati vsa velika politična uprašanja, torej tudi ono o narodni ravnopravnosti; došli so — z ozirom, da podpisani teže na to, da se rešijo po pravici vsa narodna uprašanja; z ozirom, da so že odločili, glasovati proti izjemnemu stanju v kraljevini Češki, katero hoče nova vlada vzdrževati, ker jo zmatrajo naprjeno proti češkemu narodu, koji jim je bratski narod; z ozirom, da hočejo i gledé drugih v vladnem programu navedenih uprašanj ohraniti si prosto roko — do zaključka, da izstopijo iz kluba.

Ta zaključek javili so klubu dne 23. t. m. in ustanovili posebno slovensko-hrvatsko skupino ter hočejo brez kakih ozirov pazljivo slediti vladnemu delovanju i temu nasproti uravnati svoje držanje. Ob jednem stopili so podpisani v dogovor z ostalimi hrvatskimi in slovenskimi zastopniki ter se nadejajo, da se s časom tej skupini pridružijo še drugi zastopniki, da složno delujejo na parlamentarnem polju. Da podpisani izstopajo iz parlamentarne večine, je naravna posledica njih zastopniških dolžnostij ter jim bode iz istega razloga poglavitna naloga, čuvati ter braniti pravice in koristi slovenskega in hrvatskega naroda, ki se povsod in osobito na Primorskem identifikujejo s koristmi države. Potegovati se hočejo tudi za to, da se čim preje oživotvori združenje vseh slovanskih zastopnikov, kateri ne pripadajo koaliciji, v svrhu vzajemnega in odločnega delovanja za ravnopravnost in za pravice vseh slovanskih plemen.

Na Dunaju, dne 26. novembra 1893.

Dr. Klaté, dr. Ferjančič, dr. Bulat, Borčič, dr. Gregorčič, grof Alfred Coronini, dr. Gregorec, Šupuk, Kušar, Nabergoj.

Prva točka narodnega dela je gmotno uprašanje.

(Dalje).

Kdo bi ne bil mislil, da pri enakih oglaših in naznanilih, pri enakem navdušenju se že početkom leta 1893. ne oživi zaželeno društvo. Mirnim srcem pričakovali smo pričetek leta, a bolj ko se je bližalo novo leto, bolj smo bili nestrpni a manj smo vedeli, kaj se je zgodilo s tem društvom in nikakor se nismo čudili, ko se je neki dopisnik predrznil priobčiti v 5. št. (18./1. 93.) „Edinosti“ sledeči dopis:

V Gorici 5. januarja. (Izv. dop.)

Vaš cenjeni list je že mnogokrat pojasnjeval goriske razmere; mnogo je povedal glede trgovine in največkrat zadel žebelj na glavo. Tega pa vendar še niste povedali, da je tu neka gospoda, ki posebno gledé trgovine marsikaj olepšuje. Imel sem priliko govoriti z narodnimi trgovci, a jako presenečen sem bil po njih odgovorih. Vsi so se pritoževali posebno čez gospodo, koja si prilastuje pravico prvenstva. Med drugim mi je rekel nekdo: „Tu pri nas imamo dve stranki, ki se prav pridno ravsa in kavsate med seboj, a na nas trgovce in obrtnike pozablja popolnoma. Koliko denarja, koliko časa in družih stroškov nam požre ta prepir, med tem ko smo drugi pozabljeni. Nam v Gorici ni treba tega prepira za oslovo senco *), ker vsi smo Slovenci, vsi katoličani: razume se, da nekateri manj, drugi bolj uneti ter imamo skupnega sovražnika: lahonstvo. Dejanj teh in onih ne bode narod odobral po letih, ko prične mirno misliti. Če gre tako naprej, marsikaj bomo morali opustiti, kar imamo Slovenci v rokah in marsikdo, ki je pričel trgovino ali obrt kot narodnjak, moral so bode umakniti iz Gorice ali pa tukaj propasti na svojo in narodovo sramoto“.

Nisem mislil, da je tako hudo, a danes sem zvedel po prijatelju slučaj, ki me prepričuje o tem. Imamo v Gorici narodnega fotografa, a prijatelj moj mi je pripovedoval, da skoraj gotovo odrine iz Gorice. Uzrok sem hotel vedeti in zvedel sem ga: ima premalo dela. Obstal sem: edini slovenski fotograf v deželi, kjer je 2/3 Slovencev in le 1/3 Lahov, nima dela, med tem ko živijo v Gorici trije laški fotografi. Iz tega se da sklepati, da naše občinstvo, zabaja k nasprotnikom, a ne k našim. Gospoda, tako ne bomo napredovali ampak nazadovali.

Vem, da mi marsikdo poreče, da tuji bolje slikajo, a tudi vem, da vse se ne posreči nikomur. Koliko slabih slik se je napravilo pri družih fotografih, koliko skupin se je tako ponesrečilo, a vendar se to odpušča drugim, le našemu domaćinu ne! Bil sem sam pričujoč, ko je naš fotograf dve gospodični ničmanj nego šestkrat fotografiral, ne da bi bil on uzrok, ampak gospodični sami se vselej ena ali druga zganili. Gospoda, kaj bi bil storil ptujec v takem slučaju?

Ne bi pisal toliko o tem, ako bi že naprej ne vedel, da za tem slučajem znado priti še drugi. Sedaj izgubimo fotografa, katerega dne koga družega itd., a mi niti ne pomislimo, da kar se danes opusti, ne osnuje se več najmanj 20 let. Za takošna podjetja treba je glavnice in ko se vidi, da je v kakem kraju že kdo propadel z enakim podjetjem, ne prične tako lahko drugi.

Treba je pomagati našim trgovcem in obrtnikom: treba je, da jih podpiramo s pridnim odjemanjem. Če tu ali tam nismo prav po naši želji postreženi, potrpiamo ter pomislimo, da tudi naši trgovci in obrtniki morajo prebiti razne ovire. Pomislimo le to, da večina naših morajo imeti stanovanja in štacune, oziroma delavnice, pri naših nasprotnikih, vsled česar morajo plačevati mnogo večje najemnine. Jaz poznam trgovca, ki mora plačevati od prostorov, za koje je plačeval njegov prednik 160 gld., nič manj nego 260 gld. In zakaj to? Kratak je odgovor na to: prednik ni bil Slovenec. Dalje naši trgovci so se ustanovili še le pred kratkim; mi nimamo svojih tvornic in zalog in so vsi naši nekako odvisni od ptujcev: in da ne uživajo posebnega zaupanja, zato skrbijo že naši nasprotniki, a oni kot stari trgovci uživajo vse zaupanje. Nekoje vrste blaga morajo naši kar tu kupovati od nam nasprotnih zalagateljev. Kako jih pestijo poslednji, si lahko mislimo, če se le na to spomnimo, da v Gorici imajo vse takošne zaloge najhujši iredentovci v rokah. Poznam enega taci zalagateljev, ki je imel navadno mladeniče Slovence v svoji štacuni, a sedaj, ko po večem vsi hribovci kupujejo pri njem, jih je zamenil z Italijani; posebno v pisarni ima same iredentovce, ki se jako trudijo, da Slovence zmirlajo se „sclafs“ in da se ustanovljajo „legine“ podružnice. Po tem, mislim, je lahko vsakemu umljivo, kako skrbijo taki ljudje za naše trgovce. Da bi se odpomoglo

*) Gospod dopisnik, Vi se motite nekoliko, kajti prepir je nastal med nami ne za oslovo senco, ampak ravno zato, ker nekateri nečejo pripoznati, da smo vsi Slovenci, vsi katoličani in da se nam je vkupno bojevati proti skupnemu sovražniku.

Op. ured.

tem nedostatkom, skušalo se je ustanoviti konsumno društvo. Posrečilo se je nekemu gospodu toliko, da je povabil odbor „Rojanskega konsumnega društva“, da nam dade pojasnil, kako je osnovano njih društvo ter prispeli smo do tega, da smo izvolili osnivalni odbor. Od tega časa je „N. Soča“ mnogokrat sporočala o tem društvu, dopolnjeval se je odbor, obljubilo se je, da s početkom leta 1893. prične društvo delovati, a če tudi smo že v novem letu, vendar ni bilo do sedaj niti obnega zbora. Vse je zaspalo in Bog vé koliko časa bode še spalo. Mnogo se je govorilo, mnogo pisalo, a kaj smo dosegli? Dosegli smo le to, da naši nasprotniki še huje kljubujejo našim trgovcem in obrtnikom, mi jim pa še huje zabavljamo, ker nam ne morejo postreči, kot mi želimo. Gospoda, tako ne moremo napredovati.

Vem, da mi kdo poreče, da so osebe, ki imajo to stvar v rokah, z delom preobložene, da so odborniki pri več društvih; a če ne morejo vsega opravljati, naj pustijo drugim in naj se ne vrivajo v razne odbore. Kdor ni sposoben ali kdor ne more zadoščevati iz katerega koli vzroka odborniški časti, stori najbolje, da ne vsprejme odbornišva.

Toliko za danes, ker se mi vidi potrebno, da se stvar zopet oživi, da si tudi v gmotnem obziru utrdimo kako postojanko. Če bi se kdo morda čutil kaj žaljenega, naj mi odpusti pa veruje, da ko sem to pisal, nisem imel pred očmi oseb, ampak le stvar, koja se mi zdi toliko važna, da treba javno razpravljati o njej, kajti: več oči več vidi.

Marsikdo misli, da se bode morala ganiti vsled tega dopisa zadeva trgovsko - obrtno zadruge. Želja se ni uresničila, ampak sledil je sledeči odgovor v „Edinosti“ 25. jan. 1893. št. 7.

Dopis iz Gorice v „Edinosti“ od srede je marsikoga razdražil; nekoje po pravici, druge pa po krivici. Par besed o tem.

Dopis je izšel iz srede naših trgovcev; zato ima dopis neko tendenco, ki je sama po sebi sicer hvalevredna, ako imo v sebi združene vse tiste pogoje, ki so neizogibno potrebni.

Dopisnik pravi, da „vsi narodni trgovci se pritožujejo čez gospodo, ki si prilastuje pravico prvenstva“. To je krepak tobak! Zakaj pa o tem nič ne pové, koliko pritožb imajo pa ti poslednji o tistih „narodnih trgovcih“. Ako se začne o tem javno govoriti, bo marsikdo slišal nekaj, kar mu ne bo prijetno. — Tu v Gorici imamo ljudi, ki zlorabijo geslo „Svoji k svojim“. Ako kdo kriči, da je Slovenec, potem meni, da vsi Slovenci morajo hoditi k njemu kupovat, če tudi slabše blago dražje plačajo nego drugod. Od kod take zahteve? Da, prišlo se je že tako daleč, da se zahteva, da Slovenci moramo sprejeti kot suho zlató vsak „švindl“, če se nam le ponuja pod narodno krinko.

Pri nas se je začelo dogajati, da ljudje brez imetja in brez potrebnega znanja začno kako majhno kupčijo. No, in zdaj je „narodni trgovec“ pečen, vseh Slovencev pa je sveta dolžnost, da v svojo škodo derajo k njemu. Mi kupovalci mu pomagajmo, da kar v hipu obogati, da bo mogel tekrovati z vsemi laškimi enakimi trgovci.

Taki ljudje silno veliko greše na načelo „Svoji k svojim“. Kdor ne prihaja k njim, ali kogar so iz svoje prodajalnice pregnali, tak pride pri njih v grozno nemilost, da ga pri vsaki možni priliki „vlečejo skozi zobe“. Tako ropotanje in zabavljanje prihaja potem dotičnikom na uho, kar jih povsem odvrne od takih zabavljarskih trgovcev ali rokodelecev.

Mnogi naši trgovci in obrtniki poleg vseh mogočih hib ne poznajo niti najprimitivnejših pravil trgovske uljudnosti. Drže se jako vzvišene nasproti kupovalcem, kakor da ti zadnji ne storé drugega, nego svojo dolžnost, ako so prišli k njim. Vrhu tega pri vsaki priliki in proti vsakemu zabavljajo čez Slovence v obče, kako ti nič ne umejo svoje dolžnosti do slovenskih trgovcev, čez razne posameznike pa še posebej dostikrat morebiti opravičeno. Taki razgovori so 99% kupovalcem neljubi in jih od trgovcev, pri katerih morajo poleg slabe postrežbe slišati še to in ono, kar jih ne le nič ne briga, ampak celo jezi in večkrat celo žali ali posredno tudi same nekoliko zadeva, odvrnejo.

Kaj treba torej našim trgovcem? 1. Da postrežejo z enakim blagom po enakih cenah, kakor drugi. 2. Da so uljudni in postrežljivi, kakor to znajo drugi. 3. Da ne nadlegujejo kupovalcev z zabavljanjem proti nikomur, ker to le njim samim škoduje. — Ako naši trgovci izpolnijo te pogoje, potem se smejo zanašati vspeha od gesla „Svoji k svojim“.

Pa tudi na to se ne smejo zanašati, da se kar naenkrat dovrši preobrat v zmyslu načela „Svoji k svojim“ — zlasti ne pri sedanjih razmerah, ko je solidne slovenske trgovine razmeroma še jako malo. A kar je solidnih naših trgovcev ali rokodelcev, ti se ne pritožujejo!

Da je preobrat težak, dokazuje to, da niti slov. trgovci sami se med seboj ne podpirajo. Tisti, ki najbolj kričijo „Svoji k svojim“, so prvi, ki drugo blago za svojo rodbino kupujejo pri tujcih in celo pri židih.

Konečno svetujem gg. trgovcem in obrtnikom, naj ne tožarijo niti ustno niti s takimi dopisi, kakoršen je bil v „Edinosti“, marveč skrbne naj za dobro in uljudno postrežbo ter zmerne cene, pa se vse polagoma ugodno reši njim v korist. Noben preobrat se ni dovršil na mah, tako se tudi ta ne dovrši. Gledajo naj **najprej** oni, da vrše svoje **dolžnosti** do občinstva, potem smejo zahtevati, da geslo „Svoji k svojim“ ne ostane le neizpeljiva fraza.

O „konsumnem društvu“ ima dopisnik silno nejasne pojme. Pojasnim mu jih v prihodnjem dopisu.

Ni čuda, da je ta dopis razdražil slovenske trgovce in obrtnike v Gorici, ter da so se oglašili v 14. št. „Edinosti“ s sledečim poslanim: (Dalje prih.)

Mestni očetje in slovenske šole.

Komisija za slovenske ljudske šole v Gorici imela je dne 27. nov. in 4. dec. svojo peto in šesto sejo.

K seji 27. nov. bilo je vabljenih lepo število starišev, toda večina jih ni prišla in mnogo onih, kateri so sledili vabilu, ni imelo krstnih pisem solški dolžnosti podvrženih otrok. To je vsekako po tolikih opominih in priporočilih graje vredna zanikrost in nemarnost! Vsakdo mora prinesiti se seboj krstna pisma ali pa nekoliko-vana spričevala o rojstvu svojih otrok, drugače pomeni to ravno toliko, kakor da bi se ne predstavljal komisiji. Zapomnite si tedaj to prav dobro in poskrbite si v najkrajšem času, česar Vam manjka v tej zadevi.

O onih pa, kateri izostajajo, nas navdajajo razne misli; nekatere pomisleke utemljeval je že g. Obizzi v tretji seji dne 13. nov. Vidi se pa od dne do dne in občuti posledice, z akaj nima dr. Venuti časa drugače hoditi k sejam kakor o pondeljkih. Pri tej seji upisalo se je samo 32 otrok.

Pri šesti seji dne 4. t. m. bilo je nekoliko več reda v navedenem oziru, toda upisalo se je samo 36 otrok, ker je tudi ta dan mnogo starišev izostalo. Izostane pa marsikdo tudi radi tega, ker se mu v vabilu, kakor smo se sami prepričali, naznani le dan (popoldne) in ne ura, kedaj ima priti na magistrat. Vse znajo in vse poskusijo naši skrbni očetje; kako skrbijo za nas!

Vstreže se nadalje v tej seji želji deželnega šolskega sveta z dne 10. nov. t. l., naj bi se pomnožili dnovi za prelišavanje slovenskih starišev in določi v to soboto. Prihodnja seja bode tedaj prihodnjo soboto od 4.7. ure; k tej seji se povabi okoli 60 starišev, kateri naj se udeležijo polnoštevilno zaslisanja. Te seje naj se udeležijo tudi oni stariši, ki niso, dasi vabljeni, prišli do sedaj k sejam; prineso naj se seboj, česar treba.

Naši rojaki pa naj nikar ne osupnejo, ako jih doleti čast, kakor se je to pri zadnji seji dogodilo, da jih nagovori naš mestni župan vit. dr. Maurovich s poulično olikanostjo: „ses o selaf?“

Do sedaj se je upisalo za slovensko ljudsko šolo 153 otrok in upa se, da se jih upiše še toliko v teku prihodnjih sej. Le pogumno tedaj, rojaki! Resnica in pravica morate priti na dan!

D O P I S I.

Iz učiteljskih krogov 24. nov. — V 4. številu je prinesla „Sloga“ člančič o slovenskem učiteljstvu, kateri bi bil marsikoga lahko prepričal, da je večina učiteljstva proti „Slogi“, kakor se je bajé izrazil nek učitelj. Naj se mi nikakor tedaj ne šteje v posebno zlo, ako spregovorim kot učitelj nekoliko besed o tej stvari. Gospoda pri „Slogi“ bode morda tako dobra, da jih sprejme v list, dasi ne morem trditi in laskati se, da bi učiteljstvo stalo za „Slogo“ tako, kakor je bilo navedeno v 4. št., da je proti temu listu. Jaz si ne prištevam pravice, da bi govoril v imenu vsega učiteljstva, kajti nisem v to pooblaščen, marveč izražam le svoje mnenje, kakor je menda vsakemu prostemu državljanu dovoljeno.

Tedaj, recimo, da nastanete na Goriškem dve politični stranki, kakor ste bili pred leti; teh dveh strank glasilci naj bi bili „Soča“ in „Sloga“ — tedaj bi se lahko uprašali kolovodje na obeh straneh: na katero stran se obrne učiteljstvo?

V odgovor bi dobili: „slepih mišij“ z nami ne bodete več lovili. — Dosedaj se je vedelo za učiteljstvo le tedaj, kadar je bilo treba delati za „narod“. Marsikdo pa je pozabil, da je vsak delavec vreden tudi plačila. Narodne tlače — prave robote — pa nikdo ne mara delati, in učiteljstvo je tudi ne bo. Da bi se še v prihodnje postopalo z učiteljstvom tako pavšalno, tako pravi izraz bi bil pregrob — tega ne bomo več mirno prenašali roke križem držeč!

Vsakdo je — vsaj deloma — svoje sreče kovač, pravi pregovor. Tudi učiteljstvo bo gledalo, da ne bo pomagalo na krmilo takim možem, ki so mu nasprotni, temveč ravnalo se bo po reku: clara pacta....

Pride dan, ko stopi tudi učiteljstvo kot jeden mož pred svet, pred narodne „voditelje“ z devizo: kdor ni z menoj, je zoper mene.

Materijalne razmere učiteljstva so žalostne; vsakdo izmed učiteljstva mora preživljati sebe in družino s 400 gl. bome letne plače. Vsak boljši blapec ima več! Kdor tega ne veruje, naj le malo poročuna in prepriča se. In vendar se naš deželni zbor trdovratno brani uslišati več kot opravičene naše prošnje za zboljšanje plače. S tem pa si daje spričevalo, da nima ne uma niti srca! Povsod drugod je učiteljstvo na boljšem gledé plače kakor na Goriškem. Ako kdo želi, dokaže se mu s številkami.

Ali je tedaj čudno, ako gleda učiteljstvo z največjim nezaupanjem na djanje naših deželnih poslancev?

Nočem na dolgo in široko utemeljevati na tem mestu mnenje velike večine učiteljstva, da bo treba postopanje v pravem času drugače urediti. Ako se ne spremenijo v bližnji bodočnosti razmere, v katerih živi učiteljstvo, bode isto spremenilo svoje postopanje. Učiteljstvo boste videli povsod tam, kjer se bodo polena metala pod noge istim, kateri zdaj se brigajo za učiteljstvo toliko, kolikor za lanski sneg. Povračevalo se bo, a ne milega za drago. Vedite, vi gospoda trdosrčna, ki niti od daleč ne slutite, kako se živi ob trdi skorji učiteljskega kriha, da večkrat lačni, zanemarjeni, prezirani in nezadovoljni učiteljski stan si bode znal ubrati pot, po kateri pride tudi preko Vaših neusmiljenih src in visokostojecih glav — do svojih pravic, katere mu gredo po božjih in cesarskih postavah!

Dajte učiteljstvu, kar mu gre, dajte mu vsaj približno toliko, da bo moglo stanu primerno izhajati; kajti še le tedaj bode moglo posvetiti vse svoje duševne in telesne moči v blagor izročene mu mladine, v blagor naroda, srečo in slavo države. Ako tega nečete storiti, pride čas, ko bodete želi prokletstvo za Svoje napredek naroda zavirajoče delovanje.

To je izpoved učitelja, ki je prepričan, da ni govoril le iz svojega, ampak iz srca blizu vsega učiteljstva.

Iz Goriške okolice, 28. novembra. — Pač žalostna nam majka! Še se nahaja med nami obilo smetij, katere je treba vendar konečno pomesti izpred naših pragov in mnogo še plevela, katerega moramo izruti in vreči v ogenj in — dajmo temi luči!

Ako se nekoliko pazno oziramo po naši okolici, zagledamo še mnogo, mnogo napak, katere nam pretresajo telo in dušo. V cestnem odboru goriškega okraja so vsi udje slovenske narodnosti izvzemši jednega samega, ki pa ni naši narodnosti nasproten — a vsejedno se nam zdi, da jim je marsikaj deveta briga. Oglejmo si v okolici kamne in kačipote kraj naših cest! Sveta jezica nas lomi, ko čitamo na teh kamnih same ptuje spake: St. Pietro, Vertoiba superiore, Vertoiba inferiore, Biglia, Boccavizza, Ranziano, Voghersca, Prebazzina, Gradiscutta, Dorimbergo, Batuglia i. t. d. Največjo sramoto slovenskemu cestnemu odboru dela pa mejni kamen med goriškim in ajdovskim okrajem na rihemberski cesti. Tam vidimo vsekano: K. k. Bezirksungebung Görz in — I. R. Distretto di Aidussina (!) Kdó bi se ne smijal?! V Ajdovskem okraju živé sami Italijani, v goriškem okraju pa sami Nemci!!! Kaj si neki mora misliti ptujec o nas, ko potuje po naših krajih?! Zakaž bi neki sami sebe pred svetom skrivali, ko nas že tako radi naši nasprotniki?!

Slavnemu slovenskemu odboru goriškega okraja pa bi svetovali, da se pakaže v pravi luči in jedenkrat odstrani raz cestnih kamnov one ptuje spake ter pokaže svetu, da tu je slovenska zemlja, na katerej živijo sami Slovenci.

Obžalovati je, da tudi poštni voz med Rihenbergom in Gorico, kateri vozi samo po slovenski zemlji, ne nosi tudi slovenskega napisu zraven nemškega: K. k. Post Reifenberg. Upamo, da se tudi onemu v kratkem zjasni, kdor ima stvar v rokah. Nadalje, ako pogledamo v pisarnice naših županstvenih uradov, nas v duo srca zaboli videče, kako zanemarjajo nekateri naši župani, oziroma njihovi tajniki slovensčino; marsikdo uma pokazati, da zna več, ko hruške peči

in — mnogokrat odgovarja raznim uradom, da celó visokemu deželnemu odboru, v blaženi laščini, če ne tudi v nemščini! Ni li to sramota celé slovenski zemlji, da se jej skrunijo in kršijo njene svete pravice? Ne vedó li gg. župani slovenske narodnosti, da se bližamo koncu devetnajstega stoletja in se ne bojé, da jih prihodnje dvajsto stoletje postavi na obtožno klopo? Metlo naj bi se vzelo v roke in vse take župane, oziroma njihove tajnike, pomelo iz občinskih uradov ter nadomestilo jih s takimi možmi, ki bi spoznali sami sebe ter dopisovali in odgovarjali v vseh županstvenih poslih jedino le v svojem jeziku.

Moj Bog, kedaj li zasije solnce zavednosti tem slepim ljudem, ki so menda pozabili, da jih je rodila slovenska mati, katero morajo spoštovati in ne žaliti!

Slovenski župani! Solnce se je že visoko vspelo na višnjem nebu, kaj je treba več z Diogenovo svetilnico iskati ljube in dobrega? Vedite, da je noč že davno minila ter sončna svetloba zasijala v vse kote zemeljskega površja — le v Vašem kotu se še nahaja neka nerazumljiva noč, katera se bo morala, hoté ali nehoté, umakniti svitlobi.

Politični razgled.

Dne 23. nov. sešel se je državni zbor, kateremu se je predstavila nova Windischgrätzova elada s programom, s katerim ne obeta slovenskim narodom nič dobrega. To je napotilo nekatere slovenske in hrvatske poslance, katerih izjavo prinašamo na prvi strani, da so izstopili iz Hohencartovega kluba in stem iz vladne večine, ter ustanovili lasten jugoslovanski klub. Ta korak imel bode važnejših posledic, kakor se je začetkom mislilo. Želja, da bi se združili v jednom klubu vsi slovanski zastopniki, ima se v kratkem izvršiti. **Dne 30. nov.** sešli so se odposlanci neodvisnih slovanskih klubov, da se dogovoré o načelih, na katerih podlagi bi se moglo doseči skupno delovanje vseh neodvisnih slovanskih klubov. Sprejel se je sledeči sklep, ki pride pred posamezne klube in se glasi:

Dne 30. nov. zbrani zastopniki slovanskih strank v avstrijski poslanski zbornici soglašajo v tem, da bi bila slovanska koalicija na podlagi ravnopravnosti koristna za zastopanje skupnih interesov slovstva ter v tem, da je-takojšnja ustanovitev skupne parlamentarne komisije potrebna. — Česa pričakujejo ostali slovenski poslanci v Hohencartovem klubu, se ne vé, dasi bi se moralo vedeti, da njihov up — je prazen. Nova vlada noče vedeti, da smo njeni sinovi, k čemu jo tedaj oboževati? Morebiti pomore korak izstopiških poslancev k temu, da se tudi Slovincem kmalu zjasni. V to Bog pomoz!

V Budimpešti bode v kratkem konferenca vseh ogerskih škofov, da se dogovoré o korakih, katere je storiti zoper cerkvenopolitične predloge.

Razni listi javljajo, da pride ruski admiral Avelan v Carigrad in sicer sredi meseca decembra. Rusko brodomorje pa ne ostane v Carigradskem pristanu temveč zunaj Dardanel. Kakor so prišli že francoski, angleški in admiralni družih držav v Carigrad, tako pride tudi Avelan s svojimi častniki in se vsprejme s častjo, s kakoršno se vsprejemajo navadno visoki dostojanstveniki.

Ministersko krizo so imeli tudi na Francoskem. Novo ministerstvo se je sestavilo tako le: Casimir-Périer predsedstvo in vnvanje posle; Ray-nal notranje posle; Burdeau finance; Spuller nauk; Dubost pravosodje; general Mercier vojsko; admiral Leffevre mornarico; Viger poljedelstvo in Journart javna dela.

V Italiji imajo tudi ministersko krizo. Kralj naročil je Zanardelli-ju, da sestavi novo ministerstvo.

Največji finančni zavod v Italiji, „Credito Mobiliare“ v Rimu je naznanil 29. nov. svoj bankerot. Kolika je izguba se še ne vé na tanko, a sodi se nekako, da bodo morali upniki utrpeti kakih 30 milijonov lir. Lepa svota to!

V Srbiji so razmere še vedno čudne kakor nekdanj. Dokičev ministerstvo je podalo ostavko, ne kar se je zasedenje skupščine zaustavilo. Kralj je naročil generalu Grujiću, naj sestavi novo ministerstvo.

Domače in razne novice.

Osebnost vestl. — Č. g. Janez Lukežič, župnik v Mirnu, imenovan je dekanom v Komnu na mesto pokojnega Harmelja. — Dne 21. nov. došel je k Sv. Luciji novoimenovani župnik č. g. Josip Fabijan, kateri je do tedaj pastiroval v Čepovanu. Slovesno umeščenje se je vršilo pa 26. nov. t. l.

Č. g. Jakob Rejec, kaplan v Komnu, imenovan je administratorjem v Čepovanu, č. g. Josip Budin pa administratorjem v Mirnu.

Dne 29. nov. umrl je nagloma č. g. Fran Smrekar, vikarij v Medani. N. m. p.!

Osnovni odbor slovenskega Alojzijevešča volil je svojim predsednikom visoko čast. g. Fr. Merčino, stolnega dekana; podpredsednikom č. g. I. Bajca; odbornikom: č. gg. A. Marušiča in A. Hvalico; namestnikom: č. gg. I. Kolavčiča in T. Čerina; prefektom: č. g. I. dr. Pavlico.

Ženska podružnica sv. Cirila in Meloda v Gorici napravi dne 8 t. m. v čitalničnih prostorih veselico s sledečim vspeedom:

1. „Po zimi iz šole“, mešan zbor, uglasbil P. Hugolin Sattner. 2. „Nagenfskem jezeru“, komad za glasovir, uglasbil K. Bendl. 3. „Pri povedovalcu“, živa podoba po sliki Fr. Depragger-ja. 4. „Gorskega dekleta domotožje“, dvospev, spremljevan z goslini in glasoviro, uglasbil Kalliwoda. 5. „Rabeljsko jezero“, zl. Simon Gregorčič, deklamacija. 6. a) „Slavec“, ruska narodna pesem, ugl. Alabieff. b) „Podlipo“, ugl. Fr. Schubert, — samospava za sopran. 7. „Pri zibelci“, udara tamburaški zbor, uglasbil Mašek. 8. „Vojak pride na odpust“, živa podoba prirejena po F. Defregger-jevi sliki. 9. „Čuj glas zvonov“, ženski zbor, uglasbil Abt. 10. „Pes in mačka“, Vesela igra v 1 djanji.

„Goriški Sokol“ priredi v prvič dne 10. decembra 1893. točno ob 7. uri zvečer v svojih prostorih pri „Zlati Zvezdi“ *Miklavžev večer* s sledečim vspeedom: 1. „Triglac“, uglasbil Fleischman — poje moški zbor. — 2. „Poputnica hrvatska“, udara tamburaški zbor. — 3. Deklamacija „Piebiral sem pratko“, zložil S. Gregorčič. 4. Nastop sv. Miklavža s spremstvom angeljev, mefista, belcebuba, luciferja, krampuža in drugih pošastij iz Hada. Nagovor in obdaro vanje pridnih otrok. — 5. Zahvala sv. Miklavžu. — 6. „Večerna“, uglasbil Wendler — četverošpev. — 7. „Slovo od doma“, udara tamburaški zbor. — 8. „Zidovski kvartet“, komičen nastop Jajteleša, Izaka, Fajteleša in Mojzesa. — 9. „Pod oknom“, udara tamburaški zbor. — 10. Komičen prizor: „Florijan Pozneje“. Osobe: Dihur — sodnik, Černe — sodni sluga, Florijan — mestni potepuh — 11. Domača zabava. — Vstopnina: za ude 20 kr.; za neude 30 kr. Otroci vstopnine prosti. Ker je ta večer specijelno otrokom namenjen, na de ja se podpisani odbor obilne udeležbe.

Odbor „Goriškega Sokola“.

Pri tej veselici bodo v dvorani mize.

Gosp. Gabršček, urednik „Soče“, dal nam je le „kratek odgovor“ in skoro gotovo tudi najdaljši, ako se ni naselil v zadnjem času v Gabrščekovi glavi rek: „in der Kürze zeigt sich der Meister“, rek, katerega do danes g. G. v kolikor ga mi poznamo, ni še upošteval. No, mi smo prepričani, da tudi v prihodnje ga ne bode kakor le tedaj, ko ne bode prav nikjer več pomoči in rešitve kakor v „kratkem odgovoru“. Gosp. G. v predobro, da je že dovolj, ako poda svojim „zvestim podanikom“ v kratkem odgovoru“ nekoliko zmesi, kjer predbacuje — toda brez vsakega dokaza — nam „Neslogarjem“ nekoliko lažij in nekaj pokvečenih besed na slavno! To pa tudi zadostuje njegovim „zvestim“, katere je že prepričal o svoji nepremagljivosti, ko je tolikrat vpil na vse pretege po svojem listu: prebili smo toliko bojev hujših od tega in nismo se udali; tega se tudi ne bojimo!

Mi „Neslogarji“ seveda, moramo tudi molčati in biti zadovoljni, da nas je g. G. vsaj „s kratkim odgovorom“ osrečil. Pričakovali smo vse kaj drugega in g. G. nas je jako iznenadil z načinom, kako se na „kratko“ potegne krinko raz obraz ljudem — naši čitatelji vedo katerim — da stmi slovenski svet. Sedaj je potegnil — morebiti v poskus — krinko raz obraz le našemu uredniku; gg. Likarju in Urbančiču pustil jo je še na obrazu morebiti za „pust“, ko se tako robo rabi. Velika usmiljenost!

Ves slovenski svet se je stresel, ko je pokazal g. G. našega urednika v pravi luči in sicer s tem, da je objavil v zadnji številki „Soče“ že itak javno tajnost, da je moral kupiti našemu uredniku tiskarski stroj, kateri še danes ni njegov. To je tedaj ona grozna pošast, katera je povzročila, da stmi sedaj tudi ostali slovenski svet. Kaj pa še le bode, ko prideta dva na vrsto! Usmilite se nas, g. Gabršček, in ne obdelujte obel v enem in istem listu! Prosimo Vas tudi ob enem, da bi pustili dolgo v miru, saj v vsakdo, da jih mora poplačati in da ni vsakdo tako srečen, da bi jih mogel poravnati v sili z „radodarnimi doneski za vsak slučaj“.

Predbacivate nam, da lažij nam ne zmanjka; ako pa pravite, da Vam ne pride na um jih pobijati, zagotavljam Vas, da nam toliko manj — biti po oslovi senci. Vi nam hočete utespiti v glavo, da ni res, da bi bili Vi kedaj uredovali pod Tonklijevim vodstvom „Soče“; veruje naj Vam, kdor hoče, mi ostanemo pri starem.

Kako pa zna g. urednik „Soče“ dokazati svojo doslednost od prvega do zadnjega hipa! Sklicuje se na „Corriere“, „Eco“, „Rimskega Katolika“ in „Slovenca“, ki dajejo o doslednosti njegovej in vstrajnosti najboljše pričalo. Mi naj sedaj verujemo in prepričamo se o njegovej doslednosti iz listov, katerim ni nikdo toliko lažij, hinavstva in nedoslednosti na svetu očital, kakor g. G. sam! Lep dokaz to! — Kar se tiče pa Makučevega kisa, smo povedali v zadnji številki dovolj.

Zakaj g. Makuc ne da g. G. svojega oglasa, bi lahko razumel, če hoče; povedali smo! Izjavo, katero pričakuje g. G. od g. Makuca, prinesli smo mi v zadnji št. „Sloge“; ako si je g. G. domisljal, da prisli g. Makuca do take izjave, kakor on želi, z žuganjem in pretenjem, da mu bode v obrti mnogo škodov, ako se ne bode držal njegovega „plašča“ se je jako varal! K temu, da nas je g. G. spravil v „čudo družbo“, ne rečemo ničesar, ko v vsak razsoden človek, po čem to diši!

Kratke novice. — Na Vogerskem so obhajali letos 400-letnico tamošnje župnije. — Sv. misijon so imeli na Ljubušnem pri Kobaridu. — V Trstu so zapeli dva anarhista. — V Komnu obesil se je kmet Pirc, zapustivši 7 otrok. — V Brdih bi še vedno radi imeli lastno okrajno sodnijo in davkarijo. Ako bi se dalo doseči, bi ne bilo slabo! — V Zagrebu bodo v kratkem zidali novo gledališče. — Novo tovarno za tobak napravijo v Senju. Delalo bo v njej 700 delavk. — Izvoz krme v tuje dežele je vlada zopet dovolila. — V Monsu (Belgija) je pogorel jezuitski samostan. Skode je 300.000 frankov. — V Santandru na Španjskem se je vnela ladija, na katerej je bil dinamit. Vsled groznega poka se je več hiš podrla; 300 ljudi je mrtvih, mnogo ranjenih. — V Gradcu so obesili roparja Doschekala, ki je dva kmeta ustrelil.

Zlato poroko sta obhajala večletni župan v Solkanu g. Anton Mozetič in soproga mu Ana, rojena Kovačič, roditelja sedanjega gosp. župana v Solkanu. Slavnost bila je jako lepa. Slavljenca daj Bog skupaj mirno živeti še mnogaja leta!

Deželni zbor za Goriško-Gradiščansko sklicuje se na dan 21. t. m.

Dne 25. nov. vršila se je na Dunaju pred kasacijskim sodiščem obravnava proti A. Gabrščeku, uredniku „Soče“, radi razžaljena časti prof. Babscha. Znano je, da je bil urednik „Soče“ obsojen radi tega v Gorici pred porotniki meseca aprila, a ker ni večina porotnikov razumela inkriminiranih člankov v izvirniku, naznanil je urednikov zagovornik dr. Laginja pritožbo ničnosti. Pri obravnavi dne 25. nov. je dokazal pa dr. Kopp, zagovornik prof. Babscha, da zakon ne tirja od porotnikov znanja zatočenčevega jezika. Ker se je priziv opiral na to, je sodišče potrdilo razsodbo pred goriškimi porotniki.

Utku goriških mestnih očetov na učno ministertvo proti odloku deželnega šolskega sveta, da mora zapreti goriško mesto dve nepostavno otvorenji šoli, je imenovano ministertvo v nepopisno veselje goriških Lahov ugodilo. Naučno ministertvo se upira na to, da je deželni šolski svet s svojim odlokom kršil pravice goriškega mesta. Čudne razmere! Ko mi Slovenci česa zahtevamo, ni ne duha ne sluha o rešitvi; trati se navadno čas s praznimi izgovori, slednjč pusti se nas vendar na cedilu. Tako se pošteva naše pravice!

Slovenski visokošolci na Dunaju priredé te dni velik komers iz Hohenwarthovega kluba izstopivšim poslancem slovensko-hrvatskim.

Kako daleč so že prišli! — Čitamo v „Edinosti“, da prihajajo tožbe od raznih stranij, kako napadajo otroci italijanske narodnosti slovenske otroke, kateri pohajajo šolo pri sv. Jakubu in jih psujejo s „ščavi“, celo s kamenjem nameščajo. Mladina je sicer povsod razposojena, a kje treba iskati uzroka takim odnošanjem, kakršni se prikazujejo v Trstu, uvidi lahko vsakdo. Tržaški Italijani, ki vzgajajo svoje sinove v takem duhu, so lahko ponosni, da so že tako daleč prišli v strasti in sovraštvu do Slovencev!

Še so lahkoverneži na svetu! — „Slovenski Narod“ piše: Kako lahkoverni so včasih kmet-ski ljudje, kaže nastopni slučaj. V Celovec prinesel je kmetič 80 gld., da jih vložil v tamošnjo hranilnico. Na stopnicah sreča tujca, katerega vpraša, ob katerih urah se vzprejemljejo vloge. Tujec mu odgovori, da so uradne ure sicer že minule, da pa bode že on poskrbel, da izroči denar. Kmetič mu zaupljivo dá hranilno knjižico in 80 gld. ter se oba odpotita v gostilno „pri tigru“, kamor bi se ob dogovorjeni uri vrnil tujec in kmetiču izročil knjižico. Da tujca kmetič ni več videl, a tudi denarja in knjižice ne — to se menda ugané.

Veliki trg sv. Andreja v Gorici bil je kakor navadno vsako leto jako zanimiv in živahen. Živahnost pospeševal je letos krasen solčen dan, česar se na trg sv. Andreja navadno ne pričakuje.

Iz Brd poslal nam je prijatelj dopis, katerega pa ne maramo poslati v svet, da bi še bolj ne zdražili tamošnjih že tako razburjenih duhov.

Dopisnik pripoveduje, da se bode vršila koncem tedna (?) volitev župana in podžupanov za Konjsko-Smartensko občino ter dokazuje, da v novem starešinstvu je izvoljenih nič manj kot šest za županstveni sedež sposobnih mož, a da vendar ne bode morebiti starešinstvo pravega volilo, ker želi vsakdo imeti župana v svojej sredi. To in marsikaj drugega sili našega dopisnika do sklepa, da se mora Konjsko-Smartenska občina v prihodnji županstveni triletni dobi razcepiti in sicer v tri županstva t. j. Konjsko z Vrhovljem, Krasnim in Vedrijanom; Kozano in Vipolže v drugo in Smartno z ostalimi vasi v tretje županstvo. Najmanjše županstvo bilo bi vsejedno večje kakor n. pr. več županstev v bovškem okraju.

Dopisnik nam nadalje pové, da je vsled „Naznanila dne 13. januarja l. 1854. šte. 3. zak. in ukaza za avstrijsko Primorje, s kojim je c. kr. deželna komisija za organizacijo izdala pregled lokalnih in davkarskih občin, ki spadajo k posameznim okrajem“ vpisana Konjsko-Smartenska županija pod imenom „Konjsko“ in da tako naj bi se tudi v prihodnje imenovala, ako bi ostalo vse pri starem.

Sledi v dopisu še mnogo drugih pjasnil v tem oziru, a prostor in zgoraj navedeni uzrok nam nikakor ne dovolujeta da bi navajali tamošnje osebnosti. Nam se vidi najpametnejše, da si kandidati za prihodnji županstveni sedež v Konjskem podajo bratovsko roko, pomirijo se med seboj in složijo k skupnemu delovanju v korist in blagor posameznih občin.

V okolici Kiseka na Ogerskem, ne daleč od štajerske meje, kjer so bile letošnje poletje velike vojaške vaje, pokazala se je zopet kolera. Kedaj se pač loči od nas ta čudna morilka?

Hripa začela je tudi letošnjo zimo gospodariti posebno na Nepskem, kjer je že več oseb zbolelo. Da bi je le ne bilo do nas!

Iz Brazilije vrača se dan na dan več izseljencev, katere so izabili brezvestni agenti v tujo deželo. Obljubljenih zlatih gradov ni bilo, a bilo je dovolj gladi in trpljenja. Pazite tedaj, rojaki, in bodite previdni, kajti Amerika je daleč in tuja Vam popolnoma.

V prvi slov. tiskarni Ant. m. Obizzija izšel je skladni koledar za l. 1894. Odjemniki, ki ga želé dobiti brezplačno naj blagovolé si kaj naročiti, da se jim odpošlje skupaj z naročenim blagom in sicer zato, da ne bode imela tiskarna nepotrebnih stroškov. Koledar je jako lep. V teku prihodnjega tedna izide v tej tiskarni tudi ilustrirani stenski koledar z oglasi slovenskih trgovcev, železničnim in poštnim redom, semnji na Primorskem, z lestvico za koleke in z navadnim koledarskim gradivom. Odposlal se bode ta koledar brezplačno v 500 iztisih vsem krčmam, čitalnicam in drugim javnim zavodom v Gorici in na Goriškem, ki so naročeni na naš list „Sloga“.

Zopet električno usmrtenje. — V državni jetnišnici v Cintonu v Ameriki bil je te dni električnim potom usmrčen morilec Foy. Usmrčenje se je to pot vršilo prav gladko in je bil Foy, ko je električni tok, 160 volts močan, uplaval nanj 46 sekund, mrtev. Zdravniki so po jedni minuti konstatovali smrt, ki je nastopila mirno in brez vsake vidne bolečine. Po izpovedi očevidcev je bila to najlažja smrt mej vsemi dosedanjimi električnimi usmrčenji.

Nos odgriznil je na Dunaji vojak Peter Rajnoka svoji ljubici. Rajnoka je bil pobegnil od svojega polka. Ko so ga ujeli in peljali k vojnemu sodišču, srečal je na ulici svojo ljubico. Iztrgal se je straži in planil na dekle ter ji odgriznil nos popolnoma, rekši: „Če te jaz ne morem imeti, naj te tudi drugi nima.“ Dekle prevedli so težko ranjeno v bolnico, besnega ljubimca pa izročili sodišču.

Čudna uganjka.

V 5. št. našega lista odgovarjali smo nekemu g. B. G. v S. Vsled tega se je zdelo prepotrebno preč. g. šempaskemu župniku Blažu Grču pod zgoraj navedenim naslovom v 24. št. „Primorca“ objaviti, da on ni tisti, kakor misli marsikdo. To nima na sebi nič slabega in tudi mi bi bili g. župniku ravno oni dan jako radi to potrdili, ako bi se bil g. župnik oglasil pri nas. Gospod župniku se pa to ni zdelo vredno, ker tu bi se ne bil mogel poslužiti izrazov, kakor v Primorcu. Pustimo vse to in ker nam je stavil g. župnik uganjko, dolžni smo mu odgovor. Tej modro izumljeni uganjki g. župnika je mogoče odgovoriti le, ako nam imenuje goriškega in briskega državnega poslanca. Njemu to gotovo ne bode provzročalo težkobe in mi mu potem tudi odgovorimo, saj ravno tega si želimo.

Železnični urnik Črta Trst-Gorica-Videm

		zjut.	zjut.	pop.	pop.	pop.
Trst	odhod	8.25	9.—	4.35	8.—	8.05
Grinjan	„	8.42	9.21	4.55	—	8.32
Nabrežina	„	9.10	10.—	5.30	8.37	9.45
Tržič	„	9.32	10.30	5.57	8.58	10.30
Ronke	„	9.39	10.39	6.05	9.05	10.42
Zagoraj	„	9.47	10.51	6.14	9.14	11.—
Gradišče-Zdravščina	„	—	10.57	6.20	9.19	11.09
Rubije-Sovodnje	„	—	11.07	6.28	9.27	11.23
Gorica	dohod	10.03	11.18	6.37	9.35	11.41
	odhod	10.07	11.28	6.47	9.40	11.51
Krmin	odhod	10.20	11.46	7.06	9.55	12.20
			pop.			
Videm	dohod	10.57	12.45	7.45	—	1.20

Črta Videm-Gorica-Trst

		zjut.	zjut.	zjut.	pop.	pop.
Videm	odhod	2.45	—	7.51	3.32	5.20
Krmin	„	4.—	6.55	8.46	4.40	6.30
Gorica	dohod	4.23	7.09	9.02	4.56	6.46
	odhod	4.47	7.15	9.21	5.15	7.05
Rubije-Sovodnje	„	5.—	7.23	9.31	5.25	—
Gradišče-Zdravščina	„	5.11	7.30	9.40	5.34	—
Zagoraj	„	5.19	7.35	9.47	5.40	7.22
Ronke	„	5.31	7.43	9.56	5.49	7.30
Tržič	„	5.44	7.50	10.06	5.59	7.39
Nabrežina	„	6.40	8.21	10.43	7.—	8.24
Grinjan	„	7.04	—	11.01	7.18	8.36
Trst	dohod	7.28	8.50	11.18	7.36	8.47

Cjan Ivan,
krojač v Nunski ulici, št. 13, vreden je tudi pod-
pore vsih Slovencev, ker izdeluje natančno in po
primernih cenah.

Vidie Anton
pek na Kornu (na voglu poleg gostilne pri Raj-
hu) priporoča svojo pekarno občinstvu in postre-
že po jako zmernih cenah se svežim kruhom.

Simon Rožanc,
krojač v Vrtni ulici (Via giardino) št. 12 pri-
poroča se slavnemu občinstvu za razna v njegovo
stroko spadajoča dela.

Jakop Nardin,
prevošček
stanujoč na Placuti št. 18, ima vozove št. 14 in
93; priporoča se slavnemu občinstvu. Sprejema
tudi vožnje po deželi za primerno ceno.

Peter Birsar,
„Corte Caravaggio“ toči izvrstna domača vina
kakor njegov oče v Rifenbergu in postreže tudi
s hrano. Ima tudi hlev za živino.

Prva slovenska tiskarna
ANT. M. OBIZZI
v Gorici, za mesnicami šte. 22
v lastni hiši

urejena je po najnovejših zahtevah tiskar-
ske obrti. Je povsem nova zategadelj se
ne boji nobene konkurence.

Prva slovenska tiskarna
izdeluje vse tiskovine za duhovske, župan-
ske, šolske, c. kr. in druge urade; dalje
za odvetnike, trgovce in obrtnike, za dru-
štva in zasebnike, kakor: posetnice ali
vizitnice, voščilne in poročne liste, nazna-
nila, osmrtnice in drugo.

Cene so zmjerne — izdelki kolikor
mogoče ukusno opravljeni.

Kolikor bolje bo delovala tiskarna,
toliko bolj se bo razvijal naš časopis

„SLOGA“
Priporočevaje svoje podjetje vsem gg.
prijateljem, znancem in čitateljem, bilje-
žim se

se spoštovanjem in udanostjo
ANT. M. OBIZZI
tiskar in odgovorni urednik
„SLOGA“.

Franc Povšič
mizar na Šentpeterski cesti št. 9. priporoča se
slavnemu občinstvu za razna mizarska dela.

Bajt Ivan
krojač na Placuti št. 31 pripo-
roča se slavnemu občinstvu se posebj
veličastiti duhovščini v blag volno pod
poro

Novič Josip
krojač v Gosposki ulici št. 13, III. nad., se pri-
poroča vsemu občinstvu. Izdeluje vsa v njegovo
stroko spadajoča dela jako natančno in po pri-
mernih cenah.

Pavlin Edvard
prej
Karolina Riessner in sin
v Nunski ulici št. 10.
V zalogi ima razne umetne cvetice, nagrobne
vence, mrtvaške obleke za otroke, rakve (truge),
trakove, voščene sveče itd. Postreže vedno po
mogočih cenah.

Anton Cotič pek
v ulici Dogana št. 4.
priporoča slavnemu občinstvu svojo pekarijo.
Postreže kolikor mogoče ceno in točno.

Zaloga Vrhniskega piva
pod vodstvom Joška Rovana v Rabatišči št. 18.
prodaja pivo v sodčkih in steklenicah. Ne boji se
konkurence ne glede cen in ne glede dobrote
piva. Steklenice so napolnjene že v pivovarni na
Vrhniki, za kar se rabi le dobro uležano pivo.

Josip Hvala
Via ponte nuovo št. 12.
ima zalogo raznovrstnega lesa za zgradbe in
druge mizarske potrebe.

Anton Urbančič
trgovec z drobnino in tkanino v
Raštelu št. 20
prodaja tkanino za moške in ženske oble-
ke ter razno drobnino, ki je k temu po-
trebna. Vreden je posebne podpore, ker drži
se tudi on načela „Svoji k svojim“ in na-
ročuje blago le od slovenskih tvrdk. Cene
po mogočnosti nizke in primerne k blagu ter
ne upraša se nobenega več kot za kolikor
se misli prodati, zato odpade skorej vsako
pogajanje.

Černigoj Jožef,
edini slovenski stolar v Gorici v ulici Morelli št.
31 priporoča se slavnemu občinstvu. Izdeluje nov
stolice ter popravlja tudi stare in se ne bo
nikake konkurence.

Anton Jerkič
fotograf na Travniku št. 11 v vrtu,
izdeluje vsa v njegovo stroko spadajo-
ča dela. Fotografuje z nova, posnema po
starih neskaženih fotografijah in tudi po-
večuje, ako je potreba. Cene primeroma
k delu jako nizke. Za dobro izvršitev
jamči.

Vrtovec Marija
v Gosposki ulici št. 16
priporoča svojo štacuno z jestvili. Prodaja razno-
vrstno jestvilno blago po zmernih cenah.

Saunig & Dekleva
v Nunski ulici št. 16.
Edina slovenska zaloga dvokoles (biciklov)
in raznih šivalnih strojev in lovskih pušk. Spre-
jemata v popravilo dvokolesa in vse druge stroje.
Prodajata in izvršujeta vsa dela gotovo ceneje
nego naši nasprotniki; zato podpirajmo jih!

Ivan Dekleva
veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založ-
nicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina,
bela in črna istrjanska ter bela damstonska.
Pisarnica se nahaja v Magistratu in
Prodaja na debelo.

Novič Franc,
krojač v ulici sv. Križa št. 6 na 3. nad. razna na-
ročena dela in prodaja naravnih oblek po jako
zmernih cenah.

G. Likar
v Semeniški ulici h. št. 10
prodaja šolske in mašne knjige, sv. podobe,
tiskovine za duhovnike in županije, papir in
vsakovrstne šolske in pisarske potrebščine
po najnižjih cenah.

Gostilna „Kikeriki“
v Nunski ulici, lastnina Stefana Kofola, toči jako
izvrstna domača vina. Dobe se tudi vsak čas gorke
in mrzle jedi. Cene zmjerne, postrežba snažna in
primerna.

Živec Alojz,
ključavničar v Rabatišči št. 3, priporoča se za
dela v njegovo stroko spadajoča. Izvršuje dobro
in ceno.

Franc Brezigar,
v ulici Dogana št. 16 in na Ribske trgu pro-
daja domač sir po jako zmernih cenah.

Ivan Howanski
čevljar v Gledaliski ulici št. 15
priporoča se in zagotavlja jako solidno po-
strežbo. Cene jako nizke primeroma k
blagu, a nikakor naj se ne primerja s
tvorniškim blagom ki je malenkost ceneje,
a več kot polovico slabše.

Anton Kuštrin
v Gosposki ulici v hiši dr. Lisjaka št. 23 proda
ja razno jestvilno blago. Priporočamo ga vsem
ker vemo, da prodaja dobro blago na drobno
na debelo po jako zmernih cenah.

Nesnažen dimnik, nevarnost ognja.
Priporočamo vsled tega domačega dimnikarja
Bortolo Ferdinanda na trgu sv. Antona št. 7/dII, ki
izvršujejo vsa v njegovo stroko spadajoča dela za
primerno ceno.

Ant. Fon
klobučar in gostilničar v Semeniški ulici
ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov
in toči v svoji krmi pristna domača vina
ter postreže tudi z jako okusnimi jedili. Po-
strežba in cene jako solidne.

Blaž Špacapan
v Rabatišči, št. 5, priporoča svojo gostilno. Toči
le edina pristna domača vina po zmernih cenah.

Martin Poveraj,
trgovec in krojač na Travniku poleg vo-
jašnice, prodaja narejeno obleko in blago za
možko obleko ter naredi obleko po meri.
Cene primerne z blagom in ne boji se no-
benega tekmovanja ptujih tvrdk.

Bizjak Franc,
gostilničar pri Orlu v ulici sv. Ivana št. 6 pri-
poroča se slavnemu občinstvu. Toči prava domača
vina ter postreže z okusnimi jedili. Ima preno-
čišča in hlev za živino.

Peter Drašček
v Stolni ulici št. 2 in v Gosposki ulici št. 18
jestvili in blago. Priporočamo ga vsem
ker vemo, da prodaja dobro blago na drobno
na debelo po jako zmernih cenah. (On
prodaj tudi naš list).

Cej Ivan,
gostilničar v ulici Ascoli toči vedno jako dobra
domača vina. Postrežba točna in cena primerna.

Karol Makuc
v Rabatišči št. 20 voditelj izdelovalnice
vinskega octa. Andreja Makuca priporoča
se vsem Slovincem. Izdeluje edino le vin-
ski jesek, ki je jako okusen in zdravju
neškodljiv. Kedor se krat en prepriča o
dobroti tega octa gotovo se ne bo nik-
dar več posluževal jesihov napravljenih z
raznimi esencami. Cene jako zmjerne.

Karol Drašček,
pek na bregu Korna št. 4 ima vsak dan dvakrat
sveži kruh. Podružnico ima tudi v Semeniški ulici.
Njegov kruh je po primerno nizkih cenah in vedno
zdrava jed. Kdor hoče pošilja mu ga tudi v
stanovanje.

„Sloga“

velja po pošti prejemana ali na dom pošiljana

za vse leto gld. 1.80

„ pol leta „ — .90

„ četrt „ „ — .45

Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Posamične številke po 6 kr. dobijo se v Stolni, Semeniški in Šolski ulici.

Upravištevno: Dvorišče sv. Hilarija št. 5. I. nadstropje.

Uredništvo: Morellijeva ulica št. 22.

SLOGA

„Sloga“ jači — nesloga tlači torej složimo se!

Oznaila

na četrti strani plačajo se za štiristopno petitvrsto po 7 kr. če se jedenkrat tiskajo, po 6 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiskajo.

Za celoletne oglase po pogodbi.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, reklamacije in naročnino upravištvu.

Nefrankovana pisma se zavrnejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Vabilo na naročbo.

Z današnjo številko „Sloge“ sklenemo svoje delovanje na narodno-političnem polju umirajočega leta 1893. v nadi, da nam bode v prihodnjem letu mogoče vstreti svojim čitateljem z vedno boljšim gradivom. Prikazali smo se s svojim listom jednako kometu nepričakovano na slovenskem obzorju, a marsikomu nismo vstregli, ker tudi vstreti vsem je nemogoče.

V kratkem času svoje eksistence ni bilo mogoče nam še zamotanih goriških razmer razvoljati, kar pa upamo, da se nam v prihodnje posreči. Dosegli smo pa vendar nekaj in to je: da se je začelo na Goriškem daniti.

Pot, kateri nas je vodil do sedaj, bode tudi v prihodnjem letu nam merodajen, pot, kateri vodi do: „narodno-politične poštenosti“.

„Sloga“ bode izhajala vsak prvi in tretji četrtek meseca, kakor do sedaj. Naročnina listu je:

Za celo leto 1 gl. 80 kr.

„ pol leta — 90 „

„ četrt „ — 45 „

Za vnanje dežele toliko več, kolikor poština stane.

Interpelacija

Alfreda grofa Coroninija, dr. Gregorčiča, V. Spiničiča in tovarišev do Njegove Vzvišenosti gospoda pravosodnega ministra, zadevajoča porotna sodišča na Primorskem.

Po § 9. zakona z dne 23. maja 1873., drž. zak. št. 121, o sestavljanju porotniških imenikov ima politična oblastnija pri predlaganju prvotnega imenika porotnikov izmed mož, postavljenih v prvotni imenik, tudi one zaznamovati, ki se po kažejo pri drugih svojih spretnostih „v večjezičnih deželah radi jezikovne rabljivosti kot posebno sposobni za posel porotnika“.

Ker veljajo v našem sodnijskem postopniku kot glavna načela načelo obtožbe, neposrednosti in udstnosti pri postopanju in ker morajo torej vse stopinje kazenske obravnave in vse priprave k njej, če tudi niso v zakonu posebe določene, ravnati se po teh načelih, je jasno, da zgorej navedena določba o sestavljanju imenikov za porote ne more imeti tega pomena, da bi v večjezični deželi obtoženec iz iste dežele mogel sojen biti po ljudskih sodnikih, ki ne umejo deželne jezika obtoženčevega, marveč da v smislu člana 19. temeljnega državnega zakona o splošnih pravicah državljanov in v smislu veljavnega kazenskega postopnika more imeti ona določba le ta pomen, da pri predlaganju prvotnega imenika se imajo oni moze navesti, ki v večjezičnih deželah niso zmožni le enega deželne jezika, na primer v Primorju le italijanskega jezika, katerim je torej mogoče soditi v krivdi ali nekrivdi obtoženca ne glede na to, ali je obtoženec zmožen enega ali drugega deželne jezika.

Ako bi hotel kdo ono določbo drugače razlagati, moral bi pritrditi, da na primer na Primorskem bi mogli soditi o tam pristojnem obtožencu, ki je le slovenskega ali hrvatskega jezika zmožen, porotniki, ki znajo samo italijanski, in nasprotno, in moral bi priti do popolno nelogičnega zaključka, da zahteva država od svojega postavljenega sodnika z ozirom na jezik zatoženčev veliko več ko od ljudskega sodnika, dasi prvi ni vedno vezan postopati po načelu udstnosti, kar pa velja za ljudskega sodnika brez izjeme.

Meseca aprila leta 1893. vršila se je pred porotnim sodiščem v Gorici obravnava radi žaljenja časti, katero je zakrivil tam izhajajoč slovenski list. Toženec je bil slovenske narodnosti, v oni deželi rojen in pristojen, se je posluževal v predobravnavi izključljivo le slovenskega jezika ter je izjavil pri glavni obravnavi, ki je končala z razsodbo št. 5261/218 iz l. 1892., da se more zagovarjati edino le v svojem (slovenskem) materinem jeziku.

Ta zatoženec je početkom obravnave in sicer koj, ko so se prečitali obdolženi, slovensko pisani članki, stavil predlog, naj se povprašajo porotniki, ali razumejo one članke v izvirniku, oziroma jezik zatoženčev, z drugimi besedami, ali vidijo „corpus delicti“ s svojo neposredno precepcijo brez pomoči katere slike (tukaj prevoda) ali ne, ali razumejo obtoženčev zagovor neposredno iz njegovih ust ali ne.

Sodišče je zavrnilo ta predlog, ki je očitno nameraval konstatovati okoliščino, ki je gotovo v duhu našega kazenskega postopnika.

Kako opravičen je bil obtoženčev dvom, da njegovi z ozirom na njegovo dejanje in bivališče pristojni ljudski sodniki, ne razumejo njegovega jezika, pokazalo se je, ko je načelnik porotnikov, torej oni, kojemu so sami priznali prednost, v smislu § 330. čital stavljena uprašanja, ki se morajo v izogib ničnosti popolno prečitati, ter pri tem zamolčal ves v izvirniku iz časopisa v uprašanje postavljeni odstavek, in sicer, kakor se je pozneje pokazalo, zato, ker ni niti toliko zmožen slovensčine, da bi mogel razločno zapisan stavek vsaj prečitati.

In vendar je čitanje porotnikom postavljenih uprašanj, katera se morajo v smislu §§ 316. in 330. v izogib ničnosti javno prečitati, predno odidejo porotniki k posvetovanju neposredno, predno se proglasi njih rek, eno izmed najkrepkejših poroštev, da so se posvetovali porotniki le o tem, pa tudi o vsem tem, kar se nahaja v stavljenih uprašanjih.

Tem povodom vloženo pritožbo ničnosti je

dal, da bi se take letine ponavljale pogostoma, kakoršna je bila letos. Uboštva in pomanjkanja bi ne poznali.

II.

Vesel je tedaj splošen pogled na letošnji pridelek, na letošnjo letino. Kakšen pa je pogled na letošnje razmere in pridobitve, napredek na narodnem in kulturnem polju? Pač ne tako vesel, kakor v naravi. Narava nam je bila letos dobra mati — v političnem in marsikakem drugem obziru pa se nam je godilo tako, kakor da imamo trdosrčno mačeho za mater.

Boj za slovenske ljudske šole v Gorici trpi še vedno. Ne pomaga nam nič, da je postava tudi na naši strani — kakor ne pomaga otrokom nič, ako je kruh v omari, a mačeha jim ga noče razzati. Srednje šole v Gorici so še vedno nemške, vsaka prošnja — in koliko jih je že bilo — je več kot zastoj. Kdaj dobimo v Gorici slovenske šole? S prošnjami jih ne dobimo, ker za Slovence ne velja svetopisemski rek: prosí in dalo se ti bode; imeli jih bomo le tedaj, kadar bilo — s silo pridobimo! Ako ne gre zlepa, pojde pa z grda. Tako bi moralo biti, drugače ostanemo vedno tam, kjer smo in kjer smo bili že davno. Nekdaj so nas pitali glede srednjih šol — vsaj z upanjem, zdaj je pa še to šlo po vodi. Bog pomagaj. Ali bi deželni

c. kr. kasacijski dvor zavrnil z razlogom, nanašajočim se na to točko, da se ne more brezdvombeno spoznati, da kršenje zgore navedenih predpisov, katere treba izpolnovati v ogib ničnosti, bi bilo moglo uplivati na razsodbo neugodno za obtoženca.

Podpisanci so prepričani, da postopanje goriškega porotnega sodišča v navedenem slučaju, in postopanje porotnih sodišč v Primorju sploh, ki je onemu vedno popolnoma enako, žali narodno življenje Slovencev in Hrvatov na Primorskem z ozirom na porotna sodišča in temeljna načela veljavnega kazenskega postopnika. Zato želijo slišati izza vladne mize odločne izjave v tem oziru in stavljaajo na Njegovo Vzvišenost gospoda pravosodnega ministra naslednji uprašanji:

1. Ali meni Njegova Vzvišenost, da odgovarja duhu in črki obstoječe državne temeljne postave in kazenskega postopnika, da sodijo o Slovincih in Hrvatih na Primorskem sodniki, ki niso zmožni jezika obtoženca te narodnosti? — v zanimavnem slučaju:

2. Ali je pripravljena Njegova Vzvišenost brez odloga vse storiti, da pri sestavljanju porotniških imenikov v Primorju se izberejo za porotnike le taki moze, o katerih po § 9. zakona z dne 23. maja 1873. je brez dvombe gotovo, da vsled svoje jezikovne rabljivosti so posebno sposobni za posel porotnika?

Na Dunaju, 9. decembra 1893.

(Sledé podpisi.)

Interpelacija

Alfreda grofa Coroninija, dr. Gregorčiča in tovarišev do Njegove Vzvišenosti gospoda naučnega ministra v zadevi postopanja c. kr. krajevine šolske oblasti v Gorici.

V interpelaciji z dne 23. oktobra t. l. do Njegove Vzvišenosti gospoda ministra za uk in bogočastje odmevale so pritožbe o nepostavnem vedenji c. kr. krajevine šolske oblasti v Gorici nasproti naredbam c. kr. državnih oblastij in nasproti slovenskemu prebivalstvu v mestu goriškem.

Po preteku na celih sedem tednov siljeni so podpisanci povrniti se k istemu predmetu, ker sprejema oblike, ki se ne dajo družiti z vzdrževanjem državne avtoritete ali veljave.

Kakor se ni posrečilo c. kr. državni vladi, da bi dosegla od c. kr. krajevine šolske oblasti v Gorici otvoritev slovenskih ljudskih šol, tako so ostala prizadevanja iste c. kr. državne vlade, da bi c. kr. krajevna šolska oblast je svojeoblastno in neopravičeno ustanovila, brez vspela.

C. kr. deželni šolski svet za Goriško in Gradiško je sicer ukazal z odlokom z dne 22. oktobra t. l. št. 999, naj se zapro nove šole takoj, in z nadaljnim odlokom meseca novembra,

zbor ne mogel stopiti po konci? Gotovo, ako bi le hotel. A manjka dobra volje . . . No, večkrat je volja sicer dobra, a meso je slabo . . . In to je menda pri nas . . .

III.

Naše občine še vedno zdihujejo pod butaro bolniških stroškov, provzročenih po onih občinarjih, za katere občina ne ve drugače, kakor takrat, ko so v bolnicah v Trstu, Gorici i. dr. Veliko se je že tožilo o tej nadlogi, a doslej vedno zastoj — zakaj? Gotovo zato, ker ni nikogar, ki bi vzel to stvar resno v roke, ter storil potrebne korake na pravem mestu. To vprašanje tudi ni zlezlo z mesta, dasi je za naše občine zelo pereče, ker provzroča vnebo vpijočo krivico našim kmetskim občinam. Slovenskih občin doklade romajo v Trst in Gorico za bolniške stroške; mesti Trst in Gorica imate mnogo dobička od naših ljudij, dokler so zdravi; tam plačujejo ogromne mestne doklade, dokler so zdravi, ako imajo kaj posestva ali kako kupčijo ali obrtnijo, — ko obolé — plačaj slovenska občina. A to ni zadosti. Mesto Trst in Gorica dela še na drug način krivico slov. občinam. Ne le, da noče za slovenske otroke v mestu ustanoviti slovenskih ljudskih šol ter da nočejo mestne uradnije o slovensčini ničesar vedeti — marveč meščani žalijo

PODLISTEK

Pogled na leto 1893.

I.

Ko zapusté lastovke in druge ptice selivke naše kraje ter gredó tja, kjer vlada tudi po zimi tako vreme, da se jim ni bati mraza, in kjer jim ne premanjkuje vsakdanjega živeža — takrat premišljuje naš kmetič kot skrben gospodar, kako je on preskrbljen za čas zime, ko ne prideluje ničesar na polji. Zdaj je čas, ko pregleduje svoje shrambe, v katere je spravljaj tekom poletja in jeseni.

Letos je kmetovalec zadovoljen. Polje in vinograd sta mu dobro obrodila. Žitna shramba je precej založena; še bolje ona družih pridelkov, kakor krompirja, sadja itd.; najbolj pa se počuti v kleti, kjer je toliko božje kapljice, da ni imel upanja, da bode dočakal še kaj takega. To so znamenja starih časov, ko je bilo vina kot vode! Poleg tega pa je zdaj bolj gotov, da spravi svoj vinski pridelek v denar kot nekdanj. Tuji vinski trgovci prihajajo v deželo, ter plačujejo po vrednosti našo kapljico; nekdanj pa je bilo težko spraviti bogat vinski pridelek v denar.

Lahko trdimo, da tako zadovoljen ni bil naš kmetič že lepo vrsto let, kakor letos. Bog

naj se zapró v treh dneh. Ali c. kr. krajevna šolska oblast, pred katele očmi je bilo prestavljenih 16 otrok iz šole v ulici Parkar v ono v Cipresni ulici, da se je nabralo za novo šolo 36 otrok, trdi, da ne ve, kam ušolati teh 36 otrok, ako bi se zaprla nova šola v Cipresni ulici, dasi ste šoli v ulicah Parkar in Edling (Generalisče) komaj 4 do 5 minut oddaljeni od nove šole in dasi šteje prvi razred v ulici Parkar le 38 in oni v ulici Edling le 42 otrok.

Pod to pretvezo vztraja c. kr. krajevna šolska oblast v svojem uporu nasproti naredbam predpostavljene c. kr. šolske oblasti ter se ustavlja, da bi zaprla, kakor je ukazano, novoustavljene šole.

Z ozirom na to, da postopanje c. kr. krajeve šolske oblasti v Gorici nasproti določenim ukazom c. kr. državne vlade, kakor tudi nasproti jasnim določbam državnega in deželnega šolskega zakona in državnega temeljnega zakona o splošnih pravicah državljanov krši veljavo ali avtoriteto države in državnih zakonov, dovoljujejo si podpisani staviti do Njegove Vзвишенosti gospoda ministra za uk in bogočastje naslednjo interpelacijo:

Kako dolgo misli gledati Njegova Vзвишенost gospod minister za uk in bogočastje kako se c. kr. krajevna šolska oblast v Gorici ustavlja uradnim ukazom, državnim in deželnim šolskim zakonom ter omenjenemu temeljnemu državnemu zakonu, in kaj misli Njegova Vзвишенost storiti, da se zavrne imenovana c. kr. šolska oblast v njene meje in v njen delokrog?

Na Dunaja, 9. decembra 1893.

(Sledé podpisi.)

Prva točka narodnega dela je gmotno uprašanje.

(Konec.)

Na to je sledilo sledeče poslano v 16. št. cenjene „Edinosti“:

Poslano*).

„Edinost“ ima v 7. številki t. l. dopis iz Gorice, kateri nam goriškim slovenskim trgovcem in obrtnikom predbaciva vse tisto, s čimur naši nasprotniki neprenehoma razupivajo in oškodujejo. Dopis ima znak velike zlobnosti, osebnega sovražstva ali nezavednosti. Slovenski trgovci in obrtniki iz svojega in tudi narodnega ozira jako obžalujemo, ker se važnost trgovskega in obrtniškega stanu v Gorici tako malo priznava in njegove težavne razmere tako malo poštevajo, da se mu spodkupnje stališče v mestu s takimi govoricami in dopisi, kakoršna sta bila dva lanske leto v „Novi Soči“ in oni v zgoraj navedeni „Edinosti“. Kaj pa bomo Slovenci v mestu, če ne trgovci in obrtniki? — Ako se goriške razmere ne spremenijo, kaj bode z narodnim življenjem v Gorici?

V obrambo nam neobhodno potrebnega trgovskega in obrtniškega stanu zahtevamo podpisani, da dopisnik „Edinosti“ objavi one trgovce in obrtnike, ki zlorabijo geslo „Svoji k svojim“ in one, ki ponujajo vsak „švindi“ kot suho zlato pod narodno krinko, da se jih bo narod vedel izogibati ter da ne bodo trpeli radi njih tudi solidni trgovci in obrtniki.

Ako dopisnik tega ne stori, škoduje neizmerno naši trgovini in obrtniki, ter naši narodni stvari in ga imenujemo **podlim obrekovalcem**. Slavnemu uredništvu „Edinosti“ pa svetujemo, naj v obrambo svojih koristij v drugačnem slučaju objavi dotičnega dopisnika, ker podli obrekovalce ni vreden uredniške tajnosti.

V Gorici, dne 9. februarja 1893.

(Sledi 16 lastnoročnih podpisov goriških trgovcev in obrtnikov).

* Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava velevala.

Na to poslano sledilo je poslano dopisnika v sledečem obsegu:

Poslano*).

Na poslanico v predzadnji št. „Edinosti“ iz Gorice prosimo najpoprej, naj tistih 16 trgovcev obrtnikov priobči svoja častita imena slavnemu uredništvu „Edinosti“, pa dovoljujem, da sme povedati moje ime vsakomur, kdor bo po njem vprašal. Sicer je pisalcu in uzročitelju poslanice moje ime prav dobro znano, ker edino to ga je vspodbujalo, da je z velikim trudom in naporom spravil vsaj 16 podpisov pod svoje spletkarsko delo. Jaz nisem nikomur prikrival, da sem poslal v 7. št. „Edinosti“ dopis, ker dobro premislím, kaj pišem. Ne bojim se torej tudi z imenom zagovarjati svojega stališča. Obžalujem, da ga ne umejo ali pa nočejo umeti tisti, ki so zadovoljno ali po nagovarjanju priložili pod poslanico svoj podpis. Kdor hoče kaj več vedeti, obrne se lahko tudi na uredništvo „Soče“ ali „Primorca“.

V Gorici, 22. februarja 1893.

Goriški dopisnik.

* Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava velevala.

Temu se še ni bilo toliko čuditi, kakor dopisu, katerega je g. Gabršček objavil v 9. št. „Soče“ 1893. I. Dopis se glasi:

Narodna trgovina. — Prve dni meseca januarja priobčila je „Edinost“ dopis iz krogov malih trgovcev goriških. Dopisnik je bral hude levite ter delil na vse strani tople zausnice našemu razumništvu, češ, da se nič ne zaveda svoje narodne dolžnosti nasproti slovenskim trgovcem. Ta dopis razjaril je vsakega slov. razumnika, ki ga je čital. — Na to je prišel v „Ed.“ drugi dopis, ki je skušal popraviti neugoden uspeh prvega dopisa, naštevajoč dolžnosti, katere imajo pa prodajalci nasproti kupovalcem. — Vsak čitatelj naših dveh listov nam pritrdi, da ni na Slovenskem političnih časopisov, ki bi se razmeroma le približno toliko trudili za razvitek narodne trgovine v Gorici, kakor mi. Naš „Primorec“ je edini časopis, ki pod zaglavjem „Svoji k svojim“ prinaša oglase le narodnih trgovcev ali obrtnikov (in to za vsako ceno, začetnikom in ubožnejšim tudi po cela leta brezplačno). Ker je pa „Primorec“ najbolj razširjen list na Primorskem, imajo oglasi v njem še veliko večjo vrednost. — Naša skrb za povzdigo narodne trgovine in obrtnije mora stati zategadelj zunaj vsakega dvoma. In vendar moramo prav zaradi te svoje skbi povsem odobriti drugi dopis v „Ed.“, ki sicer priznava narodne dolžnosti kupovalcev, vrhu tega pa našteva še večje dolžnosti prodajalcev. Mi prav radi sprejememo dopis v „Ed.“ popolnoma tudi na svojo odgovornost, zato se lahko vsakdo, komur ni po volji, obrne na naše uredništvo v kakoršnemkoli oziru. Drugi dopis v „Ed.“ je natančno tolmačil mnenja, prepričanja in želje narodnih kupovalcev.

Namesto da bi val trgovci in obrtniki lepó uvaževali drugi dopis ter tiho in mirno skušali ustrezati izraženim željam, šlo jih je nekaj na jako opolzek led, kar bi jim utegnulo nemalo škodovati, ker kupovalci se ne dajo strahovati. Nekega večnega nemirneža med našimi trgovci je namreč dopis v „Ed.“ najbolj razgrel, ker čutil se je najbolj prizadetega. In ker je slutil

kjer je že dolgo vrst let. Brali smo v slovenskih listih, da je slovensko ljudsko šolstvo na Goriškem precej na boljsem kakor laških sosedov. Čegava zasluga je to? V prvi vrsti gotovo našega učiteljstva, katero vrši svojo važno dolžnost. Kakó pa se ravna z istim učiteljstvom? Kakó se mu plačuje velik trud? Vsak razumen človek mora priznati, da so učiteljske plače take, da so za življenje premajhne, a za smrt prevelike. Naj navedemo besede razumnega možaka kmetovalca: Družine nimam prav velike; vsega pridelam doma v izobilji, a vendar potrosim na mesec za druge potreščine (obleko in pa to, česar doma ne pridelujem) vsaj toliko, kolikor znaša mesečna plača učiteljeva, s katero mora skrbeti za vse potreščine: za zivež, obleko, itd. Čudim se, kako more izhajati; pri njem naj bi se utili varčnosti in gospodarstva.

Res, to so resnične besede. Pristaviti bi jim bilo samo: Pri učiteljstvu naj bi se učili — trpeti pomanjkanja.

Kakó pa sodi deželni naš zbor? Več kot deset let se prosi za zboljšanje — a vedno zastoj. Koliko časa bo treba še čakati? Po zadnjem zasedanju dež. zbora se je reklo: čakajte do jesenskega zasedanja, takrat se bode vendar rešilo tudi to uprašanje, ki je v resnici nujno. —

dopisnika v sovraženi osebi, hotel je uprizoriti splošen odpor vseh slovenskih trgovcev in obrtnikov v Gorici. Sklicaval je posvetovanja, kolovratil od trgovca do trgovca, razkladajoč grozne „napade“ v „Ed.“ — a nič mu ni šlo po volji. Po 4-tedenskem velikem trudu spravil je celih 16 podpisov pod poslanico, katero je potem priobčila „Ed.“ — Poslanico spisal je mož, ki dobro ve, kaj dela; podpisovalci pa niso vedeli, kaj podpisujejo, kake namene ima tisti, ki je poslanico sestavil. Dopisnik se imenuje podel obrekovalca le c prepotrebnege trgovskega stanu; „Ed.“ se v obrambo svojih interesov (!) pozivlja, naj takega „obrekovalca“ izda, ker ni vreden uredniške tajnosti, itd. Vrhu tega poslanica omenja dva dopisa v lanski „Soči“, ki sta spodkopavala stališče slov. trgovcem. Mi smo že povedali, da dopis v „Ed.“ se lahko šteje na naš račun, da prevzamemo vso odgovornost, zato pa pozivljamo poslanicearje, naj naznanijo svoja imena, da jih bomo poznali in da jih osebno poprašamo, katera dopisa v „Soči“ sta jim spodkopavala stališče. Imena treba vedeti tudi zategadelj, ker bi že imena sama poznavalcem goriških razmer vse povedala. Tistim trgovcem in obrtnikom, ki so šli znanemu huj-skaču na led, svetujemo, naj bodo z naprej bolj previdni, da ne bodo še oni škode trpeli, kajti če kdo hoče sam drviti v propad, ni treba, da greddo tudi za njim.

To pojasnilo so udobili toraj trgovci, ker so želeli vedeti, kaj je s trgovinsko zadrugo.

Od tedaj ni nikdo več hotel javno razpravljati tega uprašanja; ostalo je mrtvo, a telo je še vedno pod pepelom. „Edinost“ imela je iz Gorice 29. junija dopis, v kojem pravi dopisnik, da se društvo ni ustanovilo vsled tega, ker nimamo Slovenci na Goriškem sposobnega moža, ki bi društvo vodil in da so se nekateri goriški trgovci izrazili proti temu društvu. Sam dopisnik je priznal, da so le nekateri tega mnenja, a mnega večine se ne pošteva. Iz vsega tega je uvideti, kje je vsa stvar zaspala.

Hvaležen sem „Slogi“, da mi je dovolila toliko prostora, da je vse ponatisnila in tako vse razjasnila. Tudi „Soča“ je spoznala koj v začetku, kje jo čevelj tišči (Morebiti njenega urednika? Opazka stavca.) in g. urednik se je začel opravičevati, kako je z delom preobložen, da ne more vsemu kaj in kako ga veseli, da „Sloga“ prinaša članke iz „Soče“ o konsumnem društvu, vsaj se prepriča končno vsakdo, kdo je kriv poraza itd. —

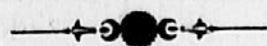
Za Boga milega, kdo je pa kedaj rekel, da mora voditi „Trgovsko zadrugo“ ravno „Sočin“ urednik! Nikakor se pa ne strinjam z mnenjem, da se skliče samo onih 20 mož, kakor je g. Gabršček obljubil v „Soči“, ki so pustili že toliko časa spati to podjetje; skliče naj se pa občni zbor vseh udov. Za one gospode, ki so bili do sedaj v odboru, ni nikakor sramotno, da niso društva ustanovili, a sramotno je, ker vso stvar zavlakujejo in se bojijo vse svoje zapisnike predložiti občnemu zboru. Da bode stvar enkrat na čistem, skličite občni zbor, temu povejte uzroke, ki zadržujejo ustanovitev „Trgovske zadruge“, in če so tehtni, uvaževala jih bode večina in morebiti dospemo vendar slednjič do toliko pričakovane „Trgovske zadruge“.

Mestni očetje in slovenske šole.

Komisija za slov. šole v Gorici dokonča prihodnji petek svoje delo, ker ta dan bode imela zadnjo sejo za prišlišenje slovenskih starišev.

Koliko nevšečnosti sta morala pretrpeti zastopnika naših otrok pri teh sejah in koliko truda so ju stale te dolgotrajne in nadepolne seje, ni mogoče si domistiti, ako se ni kdo sam prepričal. Najžalostnejši prizori pojavljali so se pa ravno pri najzadnejših sejah, med katere prištevamo tudi onega o gospej udovi Hribarjevi. Imenovana gospa, naprošena, ne se predstaviti komisiji, ako ne misli potrditi onega, kar je pred časom podpisala, ker bi na ta način žalila spomin ranjkega svojega soproga in nam Slovencem v Gorici nepozabljivega in jako spoštovanega narodnjaka. Toda ne! predstavila se je komisiji z nekim maščevanjem rekoč: Sem podpisala prošnjo, ker so me prisilili! Žalostno a resnično! Drugi žalostni prizor povzročil pa je oni, kateri se je zadovoljil s podpisi soprog ali otrok v očetovem imenu. Ko je pozvala komisija take očete pred se, niso večinoma ničesar vedeli o prošnji in komisija jih je zavrnila. Otrok je upisanih do sedaj 452, a nadeja se, da se jih prihodnji petek upiše okolu 50.

Oni stariši, kateri so že bili vabljeni, udobe zopet vabilo; naj se torej ne dadó motiti in gotovo se udeležé preslišanja po komisiji jutrajšnjega dne od 4 — 7 zvečer. Blagoslov svojih otrok bode tem starišem zagotovljen in njih vest, kot takšnim, jim da priliko doživeti in uživati sladki mir v polni meri. Mi pa izrečemo jim za dovršeno dolžnost: hvala.

slovenske someščane in Slovence deželane, ki v mesto prihajajo, na vsakovrstne načine. Kakor da bi vsega tega ne bilo dovolj, hodijo še v slovensko okolico izzivat mirne prebivalce, izmišljujejo razna dejanja ter jih pošiljajo v svet z namenom, da sramote in črnijo pohleven in pošten slovenski narod — isti narod, brez katerega bi živeti ne mogli, ker jim služi kot molzna krava. Zakaj vse to? Samo zato, ker ta krava se ne puati več tako mirno molsti, kakor je nekdaj! Da res, ko bi bilo slovensko ljudstvo zavednejše, bilo bi v marsičem drugače. Meščani laški in pollaščeni morali bi vse drugače delati s Slovenci, ko bi mogli poslednji postaviti se na lastne noge! Slovenec je še vedno tak, da nosi svoje žulje Lahu v žep, da ga redi — kakor kačo na svojih prsih. Ali bo vedno tako? Ne, gotovo bode počasi bolje. Slovenski narod na Goriškem lepo napreduje v omiki. Ustanavljajo in popolnjujejo se slovenske šole, katere so že zdaj bolje urejene nego naših spoželanov v mestih, kjer je precejšen odstotek otrok brez pouka. Neukega, neomikanega človeka se omikanec, izobraženec nima bati.

IV.

Pri tej priliki ne moramo si kaj, da ne bi omenjali neke zadeve, ki se tudi v tem letu ni hotela spraviti s tira, ampak je še vedno tam,

Politični razgled.

Državni zbor razšel se je te dni na počitnice. Včeraj so se sešli že nekateri deželni zbori, med njimi tudi gorški.

Dne 13. t. m. vršila se je na Dunaju obravnava pred upravnim sodiščem radi ljubljanskih napisov. Pritožbo zastopal je dr. Lenoch, ministerstvo pa Pascottini, kateri je izjavil, da vlada sploh neče razveljaviti sklepa radi napisov, ampak samo gleda jezika, tako da del pritožbe odpade. Sodisce, kateremu je predsedoval grof Belcredi, je izjavilo, da se sodbo objavi še le 29. t. m.

Vseji francoske poslanske zbornice dne 9. t. m. dogodil se je grozovit atentat. Ljudstvu se je zbralo obilo na galerijah in med tem, ko je neki poslanec zagovarjal svojo izvolitev, vrzel je nekdo z galerije škaflico, v kakoršni se prodajajo sardine. Škaflica bila je napolnjena z nitroglicerinom in čevljarškimi žebli. K sreči se je raznesla škaflica v zraku in ni povzročila tolike poškodbe, kakor da bi bila se raznesla na tleh. Ranjenih je okoli 100 oseb, med njimi mnogo obiskovalcev galerije, dam in poslancev. Ranjence prenašali so v stranske sobe, kjer so jim navzoči poslanci zdravnik pomagali za silo. Koj po eksploziji zaprli so vsa parlamentna vrata, da ni nikdo mogel oditi. Proizvoditelja atentata spoznali so v nekem Augustu Vailantu, kateri sam je bil med ranjenci. Pred policijskim komisarjem se je izrazil, da obžaluje, ker se mu čin ni boljše posrečil.

Dr. Lassar Dokić, bivši ministerski predsednik srbski, umrl je 13. t. m. v Opatiji. Posvetil se je medicini in bil zdravnik najprej v Užici, potem v Beogradu. Tedanji kralj Milan imenoval je doklica najprej dvornim zdravnikom in potem odgojiteljem sedanjega kralja srbskega Aleksandra. Srbija izgubila je z Dokićem spretnega in previdnega zdravnika.

Domache in razne novice.

One p. n. gg. naročnike, kateri niso nam še doposlali naročnine, prosimo najujudnejše, da nam jo blagovolé poslati v najkrajšem času. Saj ve lahko vsakdo, da listu brez gmothe podpore ni mogoče izhajati. Prosimo tedaj, spomnite se te ne le osebne temveč narodne dolžnosti. Vsem onim gg. naročnikom, kateri so že plačali ali pa plačajo zaostalo naročnino in pošljejo hkratu naročnino vsaj za pol leta naprej v znesku 90 kr., dopišje mu „Prva slovenska tiskarna“ A. M. Obizzija v Gorici najlepši in največji ilustriran stenski koledar, ki je do sedaj izšel med Slovenci.

Okrajni šol. svet goriskega okraja sestavil se je pretekli četrtek jako neugodno šolskim razmeram goriske okolice. Južni del tega okraja, občine St. Peter, Dornberg, Prvačina, Vogrsko, Vrtojba, Renče, Miren, Šempas, Sovodnje in Opatjeselo s skupnim prebivalstvom čez 15.000 duš in ogromnim davkom, nima zastopnika, a ajdovski okraj s samimi 12300. prebivalci pa cele štiri! Tudi Brda z 7429. dušami in tako slabimi razmerami nimajo nobenega. Kar ni prav, pa ni! V odbor so bili izvoljeni: gg. Anton Klančič, župan podgorski s 156. glasovi, Filip Trpin, župan križki s 154., Josip Konjedič, župan deskelski s 152., J. Pavliča, tajnik rihemberški s 130, Anton Kotol, župan čepovanski s 114., Leopold Bolko, župan črniški s 101., Josip Faganek, podžupan šempaski s 95., in pri ožji volitvi g. Mozetič z vsemi 71. udeleženi glasovi.

Gosp. učitelji izvolili si so gg. Bajca Ivana in Ambr. Ponizja.

Okrajnim glavarjem v Sočani je imenovan dr. Andrej grof Schaffgotsche, ki je služboval zadnji čas pri ministerstvu. Slovensčine menda ne zna mnogo.

Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Gorici priredila je 8. t. m. v čitalničnih prostorih veselico z jako zanimivim vspeedom. V vsakem oziru hvale vredna izvršitev vspeveda nas je prepričala, da se da tudi v Gorici udobiti moči, skaterimi se lahko mnogo, mnogo doseže v narodov prid in blagor!

„Prvi Miklavžev večer“ telovadnega društva „Goriški Sokoli“ dne 10. t. m. se je nepričakovano obnesel prav dobro. Tamburaški zbor pokazal je zopet svojo spretnost, kar je potrjevala občna pohvala, posebno vodja tamburašev g. M. Koršič. Po dovršenem vspevedu razvila se je živahna zabava.

Napitnica g. županu podgorskemu dopadala je vsem navzočim, ter spominjala navzoče, kako se mora skrbeti pri veselicih na mejsebojno vzajemnost.

Usojamo si pa ob enem naprositi sl. odbor „Sokolov“, naj bi pri prihodnjih enakih zabavah poskrbel nekoliko boljšega — reda. Sicer brez zamere!

V Prvačini se je osnovala ženska podružnica sv. Cirila in Metoda. Osnovni občni zbor sklicuje se na dan novega leta v prostore g. V. Gregoriča.

Te dni umrl je v Gorici g. Josip Gyra, rodom Čeh. Pokojnik bil je ud laškega podpornega društva in našega „Bralnega in podpornega društva.“ Spreveda, pred katerim so korakali redarji, udeležilo se je korporativno „Bralno in podporno društvo“ prvičkrat z zastavo na čelu, za katero je korakalo lepo število udov in neudov. Da si se je udeležilo tudi laško pedpodporno društvo spreveda s svojo zastavo, obračala je vendar „naša“ vso pozornost na se. Ob straneh stoječi Slovenci z dežele so se kaj prijetno in zadovoljno spogledovali, češ, kdo bi tajil, da nismo doma?

Pokojnemu g. Josipu Gyru pa želimo večni mir in pokoj!

Hripa začela je hudo razsajati v mestu in na deželi. Ta dokaj neprejetni gost da našim gg. zdravnikom mnogo opravila. Da bi ga le kmalu pregnali!

Iz Brd dohajajo nam od mnogih strani razna ustna poročila o tamošnjih razmerah. Uvideli smo pa iz teh sporočil, da se sporoča jako nezanesljivo, ker si marsikaj sporoceno ugovarja. Kdor ve najboljše soditi o tamošnjih razmerah in želi, da bi mi priobčili sličen članek, naj prime pero v roke in — napiše naj vestno in nepristransko, kar ima pri sreč. Našim vrlim Bricem pa svetujemo, naj poravnajo nasprotstva doma, ako je mogoče, drugače bode hotel tudi v javnosti vsakdo imeti prav in prepirom ne bode ni konca ni kraja.

Goriški „Sokol“ imel bode svoj letni redni občni zbor dne 6. januarja prih. leta v svojih prostorih.

Po občnem zboru se priredi morebiti domača zabava s petjem in godbo. K obilni vdeležbi ujudno vabi — Odbor.

Božičnica „Sloginik“ zavodov vršila se je 17. t. m. z vspeedom jako lepega gradiva in sicer:

I. Del. 1. Petje. 2. Deklamacija: Vrli Avstrijan — dekl. deček iz otroš. vrta. 3. Petje. 4. Deklamacija: Jezusovo rojstvo — dekl. Boštjančič Katarina iz IV. razreda. 5. Petje. 6. Božični prizorček: Pastirji na polju — predstavljajo učenke iz III. in IV. razreda. 7. Petje. II. Del. 8. Igra v dveh dejanjih: Star vojak in njegova rejenka. Osebe: Misko — vpokojen vojak — Ferjančič Josip, Štepanček — ranocelnikov sin — Rojec Eduvard, Radovanček — njegov brat — Ferjančič Karol iz III. raz. Tinica — sirota brez očeta — Lenardič Ema, Anička. — Havelj Stefanija, Katinka — Štrosar Ljudmila, učenki iz IV. raz. Vaški dečki in deklice. 9. Petje. Razdelitev darov.

Udeležba bila je mnogobrojna in doneski večji od lani ker so došli od vseh strani darovi za to narodno podjetje.

V Podgori ima danes otroški vrt svojo božičnico, dne 20. t. m. ob 3. pop., a na Soškem mostu ob 1½ tudi danes.

Dornberška ženska podružnica sv. Cirila in Metoda imela je 3. t. m. svoje letno zborovanje.

Za leto 1894. izvolil se je sledeči odbor:

1.) Predsednica Josipina Bizjak,
2.) podpredsednica Amalja Grogla,
3.) blagajnica Franja Križman,
4.) tajnica Amalja Jelšek,
5.) namestnica Lucija Sinigoj,
6.) odbornice Ivana Sinigoj,
7.) „ Ana Pelicon,
8.) „ Katarina Kerševani,
9.) „ Franciska Berce,

Podružnica ima 52 letnic in 66 podpornic, kar priča o narodni zavednosti tamošnjega ženstva. Bog je živ!

Pred okrožno sodnijo se je vršila 15. t. m. obravnava proti g. Antonu Maregi, bivšemu odgovornemu uredniku „Rinnovamenta“, proti uredniku našega lista in g. Ivanu Kušarju, uredniku „Rinnovamenta“ radi prestopa tisk. zak.

Sodisce je obsodilo Antona Marego na 5 dni zapore in 15 gl. globe; našega urednika na 7 dni zapore z jednim postom in 20 gl. globe in Ivana Kušarja na 10 dni zapore in 35 gl. globe.

Čuvaja ob enem tudi opravnika s prostim stanovanjem, vrtem in majhno mesečno nagrado sprejme grajšček na deželi takoj. Prednost ima vinorejec z družino. Dovoljeno mu je imeti perutnino in edno kravo v posebnem hlevu. — Naše uredništvo sprejme ponudbe in da natanjčnejša pojasnila.

Gospodom slikarjem in risarjem!

V prošlih letih napredovalo se je tudi na Slovenskem v umetnosti, v obče pa še mnogo, mnogo premalo. Pač bridko je, kar smo tu pa tam že izkusili ter se morali udati tujemu uplivu, ker doma nismo bili složni. Pa začetek k napredku jo storjen, le dobre volje je premalo, ki nam je tudi v najlepši slogi treba. „Dom in svet“ nam je vendar pokazal koliko se da doseči z vstrajnostjo in slogi! Zeleti je, da bi se tudi na Goriškem oživel večje zanimanje do slikarstva in risarstva, kar se je do sedaj pri nas jako zane-marjalo. Da se dosedanje brezbriznost v tem o-zirju opusti in krene na pot, kateri vodi do prave izomike v tej stroki, naprošeni so vsi oni gg. kateri so že izurjeni v tej stroki ali bi se radi izurili, da se vdeležo dne 31. t. m. ob 2. popo-ludne posvetovanja pri „Zlati zvezdi“. Gospodje,

kateri bi oni dan ne imeli časa se vdeležiti posvetovanja in bi radi kot udje k društvu pristopili, naj se javijo v Pavletičevi hiši, v ulici Treh kra-ljev (via trè rè) II nadstr. Ker je stvar velike važnoti, pričakuje se obilne vdeležbe!

Na svidenje!

ZAHVALA.

Vsem onim p. n. gospodom, kateri so za časa bolezni in smrti našega preljubljenega očeta, oziroma deda

g. JOSIPA GYRE,

bodisi kakorkoli izrazili nam svoje sočutje, se tem potom najsrčneje zahvaljujemo.

Zahvaljujemo se nadalje sl. „Sloven-skemu bralnemu in podpornemu društvu“, ka-tero se je udeležilo pogreba s svojo zastavo, kakor tudi onim, kateri so s svojim sprem-stvom izkazali pokojnemu zadnjo čast.

Družina Gyra.

Protih src poročamo vsem p. n. so-rodnikom prijateljem in znancem, da je na-ša preljubljena mati, oziroma taseča in stara mati

Katarina Golja

s noči ob 9. uri, previdena s tolažili sv. ve-re po kratki mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Sv. maša zadušnica se bode brala v župni cerkvi sv. Ignacija v soboto dne 23. t. m. ob 8½ uri.

Predrago rajnko priporočamo blagemu spominu.

V Gorici, 20. decembra 1893.

Žalujoči rodbini

KLAVŽAR — mark. OBIZZI.

Železnični urnik

Črta Trst-Gorica-Videm

		zjut.	zjut.	pop.	pop.	pop.
Trst	odhod	8.25	9.—	4.35	8.—	8.05
Grinjan	"	8.42	9.21	4.55	—	8.32
Nabrežina	"	9.10	10.—	5.30	8.37	9.45
Tržič	"	9.32	10.30	5.57	8.58	10.30
Ronke	"	9.39	10.39	6.05	9.05	10.42
Zagraj	"	9.47	10.51	6.14	9.14	11.—
Gradišče-Zdravščina	"	—	10.57	6.20	9.19	11.09
Rubije-Sovodnje	"	—	11.07	6.28	9.27	11.23
Gorica	dohod	10.03	11.18	6.37	9.35	11.41
	odhod	10.07	11.28	6.47	9.40	11.50
Krmin	odhod	10.20	11.46	7.06	9.55	12.2
				pop.		0
Videm	dohod	10.57	12.45	7.45	—	1.21

Črta Videm-Gorica-Trst

		zjut.	zjut.	zjut.	pop.	pop.
Videm	odhod	2.45	—	7.51	3.32	5.20
Krmin	"	4.—	6.55	8.46	4.40	6.30
Gorica	dohod	4.23	7.09	9.02	4.56	6.46
	odhod	4.47	7.15	9.21	5.15	7.05
Rubije-Sovodnje	"	5.—	7.23	9.31	5.25	—
Gradišče-Zdravščina	"	5.11	7.30	9.40	5.34	—
Zagraj	"	5.19	7.35	9.47	5.40	7.22
Ronke	"	5.31	7.43	9.56	5.49	7.30
Tržič	"	5.44	7.50	10.06	5.59	7.39
Nabrežina	"	6.40	8.21	10.43	7—	8.24
Grinjan	"	7.04	—	11.01	7.18	8.36
Trst	dohod	7.28	8.50	11.18	7.36	8.47

ISKRICE.

Zbirka pesmij in povestij.

Spisal

in slovenske mladine poklonil

JANKO LEBAN,

nadučitelj.

III. zvezek.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

V GORICI.

Založil in tiskal Ant. M. Obizzi.

1892.

Cjan Ivan,

krojač v Nunki ulici, št. 13, vreden je tudi podpore vsih Slovencev, ker izdeluje natančno in po primernih cenah.

Vidie Anton

pek na Kornu (na voglu poleg gostilne pri Rajhu) priporoča svojo pekarno občinstvu in postreže po jako zmernih cenah se svežim kruhom.

Simon Rožanc,

krojač v Vrtni ulici (Via giardino) št. 12 priporoča se slavnemu občinstvu za razna v njegovo stroko spadajoča dela.

Jakop Nardin,

prevošek
stanujoča Placuti št. 18. ima vozove št. 14 in 93; priporoča se slavnemu občinstvu. Sprejema tudi vožnje po deželi za primerno ceno.

Peter Birsar.

„Corte Caravaggio“ toči izvrstna domača vina kakor njegov oče v Rifenbergu in postreže tudi s hrano. Ima tudi hlev za živino.

Prva slovenska tiskarna

ANT. M. OBIZZI

v Gorici, za mesnicami šte. 22

v lastni hiši

urejena je po najnovejših zahtevah tiskarske obrti. Je povsem nova zategadelj se ne boji nobene konkurence.

Prva slovenska tiskarna

izdeluje vse tiskovine za duhovske, županske, šolske, c. kr. in druge urade; dalje za odvetnike, trgovce in obrtnike, za društva in zasebnike, kakor: posetnice ali vizitnice, voščilne in poročne liste, naznaila, osmrtnice in drugo.

Cene so zmerne — izdelki kolikor mogoče ukusno opravljeni.

Kolikor bolje bo delovala tiskarna, toliko bolj se bode razvijal naš časopis

„SLOGA“

Priporoča svoje podjetje vsem gg. prijateljem, znancom in čitateljem, bilježim se

se spoštovanjem in udanostjo

ANT. M. OBIZZI

tiskar in odgovorni urednik

„SLOGA“

Franc Povšič

mizar na Šentpeterski cesti št. 9. priporoča se slavnemu občinstvu za razna mizarska dela.

Bajt Ivan

krojač na Placuti št. 31 priporoča se slavnemu občinstvu še posebej velečastiti duhovščini v blagovoljno podporo.

Novič Josip

krojač v Gosposki ulici št. 13, III. nad., se priporoča vsemu občinstvu. Izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela jako natančno in po primernih cenah.

Pavlin Edvard

prej
Karolina Riessner in sin
v Nunki ulici št. 10.

V zalogi ima razne umetne cvetice, nagrobne vence, mrtvaške obleke za otroke, rakve (truge), trakove, voščene sveče itd. Postreže vedno po mogočih cenah.

Anton Cotič pek

v ulici Dogana št. 4.

priporoča slavnemu občinstvu svojo pekarijo. Postreže kolikor mogoče ceno in točno.

Zaloga Vrhniškega piva

pod vodstvom Joška Rovana v Rabatišči št. 18. prodaja pivo v sodčkih in steklenicah. Ne boji se konkurence ne glede cen in ne glede dobrote piva. Steklenice so napolnjene že v pivovarni na Vrhniki, za kar se rabi le dobro uležano pivo.

Josip Hvala

Via ponte nuovo št. 12.

ima zalogo raznovrstnega lesa za zgradbe in druge mizarske potrebe.

Anton Urbančič

trgovec z drobnino in tkanino v

Raštelu št. 20

prodaja tkanino za moške in ženske obleke ter razno drobnino, ki je k temu potrebna. Vreden je posebno podpore, ker drži se tudi on načela „Svoji k svojim“ in naročuje blago le od slovenskih tverdk. Cene po mogočnosti nizke in primerne k blagu ter ne upraša se nobenega več kot za kolikor se misli prodati, zato odpade skorej vsako pogajanje.

Černigoj Jožef,

edini slovenski stolari v Gorici v ulici Morelli št. 31 priporoča se slavnemu občinstvu. Izdeluje nov stolice ter popravlja tudi stare in se ne bo nikake konkurence.

Anton Jerkič

fotograf na Travniku št. 11 v vrtu, izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela. Fotografuje z nova, posnema po starih neskaženih fotografijah in tudi povečuje, ako je potreba. Cene primeroma k delu jako nizke. Za dobro izvršitev jamči.

Vrtovec Marija

v Gosposki ulici št. 16

priporoča svojo štacuno z jestvili. Prodaja raznovrstno jestvilno blago po zmernih cenah.

Saunig & Dekleva

v Nunki ulici št. 16.

Edina slovenska zaloga dvokoles (biciklov) in raznih šivalnih strojev in lovskih pušk. Sprejemata v popravilo dvokolesa in vse druge stroje. Prodajata in izvršujeta vsa dela gotovo ceneje nego naši nasprotniki; zato podpirajmo jih!

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih zaloznicah vedno na izbiri vsakovrstna domača vina, bela in črna istrijska ter bela dalmatinska.

Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici.

Prodaja na debelo.

Novič Franc,

krojač v ulici sv. Klare št. 6 izvršuje razna naročena dela in prodaja narejeno obleko po jako zmernih cenah.

G. Likar

v Semeniški ulici h. št. 10

prodaja šolske in mašne knjige, sv. podobe, tiskovine za duhovnije in županije, papir in vsakovrstne šolske in pisarske potrebščine po najnižjih cenah.

Gostilna „Kikeriki“

v Nunki ulici, lastnina Štefana Kofola, toči jako izvrstna domača vina. Dobe se tudi vsak čas gorke in mrzle jedi. Cene zmerne, postrežba snažna in primerna.

Živec Alojz,

ključavničar v Robatišču št. 3, priporoča se za dela v njegovo stroko spadajoča. Izvršuje dobro in ceno.

Franc Brezigar,

v ulici Dogana št. 16 in na Ribskem trgu prodaja domač sir po jako zmernih cenah.

Ivan Howanski

čevljar v Gledališki ulici št. 15

priporoča se in zagotavlja jako solidno postrežbo. Cene jako nizke primeroma k blagu, a nikakor naj se ne primerja s tvorniškim blagom ki je malenkost ceneje, a več kot polovico slabeje.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici v hiši dr. Lisjaka št. 23 prodaja razno jestvilno blago. Priporočamo ga vsem ker vemo, da prodaja dobro blago na drobno na debelo po jako zmernih cenah.

Nesnažen dimnik, nevarnost ognja.

Priporočamo vsled tega domačega dimnikarja **Bortolo Ferdinanda** na trgu sv. Antona št. 7/III, ki izvršujejo vsa v njegovo stroko spadajoča dela za primerno ceno.

Ant. Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako okusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Blaž Špacapan

v Robatišču št. 5, priporoča svojo gostilno. Toči le edina pristna domača vina po zmernih cenah.

Martin Poveraj,

trgovec in krojač na Travniku poleg vojašnice, prodaja narejeno obleko in blago za možko obleko ter naredi obleko po meri. Cene primerne z blagom in ne boji se nobenega tekmovanja ptujih tverdk.

Bizjak Franc,

gostilničar pri Orlu v ulici sv. Ivana št. 6 priporoča se slavnemu občinstvu. Toči prava domača vina ter postreže z okusnimi jedili. Ima prenočišča in hlev za živino.

Peter Drašček

v Stolni ulici št. 2 ima bogato založeno štacuno jestvin ter poleg tega prodaja tudi razno tabačno blago. Skrbí, da postreže se svežim blagom. (On prodaj tudi naš list).

Cej Ivan,

gostilničar v ulici Ascoli toči vedno jako dobra domača vina. Postrežba točna in cena primerna.

Karol Makuc

v Rabatišču št. 20 voditelj izdelovalnice vinskega octa. Andreja Makuca priporoča se vsem Slovincem. Izdeluje edino le vinski jese, ki je jako okusen in zdravju neškodljiv. Kedor se krat en prepriča o dobroti tega octa gotovo se ne bo nikdar več posluževal jesihov napravljenih z raznimi esencami. Cene jako zmerne.

Karol Drašček,

pek na bregu Korna št. 4 ima vsak dan dvakrat sveži kruh. Podružnico ima tudi v Semeniški ulici. Njegov kruh je po primerno nizkih cenah in vedno zdrava jed. Kdor hoče pošilja mu ga tudi v stanovanje.

„Sloga“

velja po pošti prejemana ali na dom
pošiljana skupaj z

„Goriškimi vestniki“

za vse leto gld. 1.80

„pol leta „ —.90

„četrt „ —.45

Za tuje dežele toliko več, kolikor
poštnina znaša.

Posamične številke po 6 kr. dobijo
se v Stolni, Semeniški in Šolski ulici.

Upravišтво in uredništvo: Morellijeva
ulica štev. 22.

SLOGA

„Sloga“ je — nesloga tistih, torej složimo se!

„Sloga“

prinaša označila na četrti strani od
katerik se plačajo se za štiristopno
petitvrsto po 7 kr. če se jedenkrat
tiskajo, po 6 kr. če se dvakrat, in po
4 kr. če se trikrat ali večkrat tiskajo.

Za celoletne oglase po pogodbi.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu,
reklamacije in naročnino upravištvu.

Nefrankovana pisma se savrnejo.

Rokopisi se ne vračajo.

O poslednjih volitvah

v trgovinsko in obrtniško zbornico v Gorici.

O dejanskih vseh ali neveselih sedaj izvršenih volitev v goriško trgovinsko in obrtniško zbornico tukaj ne govorimo. V prvi št. novega „Goriškega Vestnika“ t. l. je razloženo, kako je z nami, na to stran sedaj, in kako naj bi bilo v prihodnje. Ta list nam svetuje osnove posebnega trgovskega in obrtniškega društva, katero bi raztezalo svoje delovanje na ves slovenski del goriške dežele. O tem bode prilika še govoriti. Drugo uprašanje pa je, ali so Slovenci storili ob teh volitvah vse, kar je bilo storiti mogoče pri sedanjih neugodnih razmerah. Na to vprašanje je iz različnih razlogov prav težavno odgovorjati.

Slovenci so desetletja zanemarjali to zbornico, in voditelji se dolgo niso hoteli lotiti dela glede na to zbornico, ker so se jim kazale težave prevelike. Tolazili so se na prihodnost in takó je tudi ostajalo. Danes smo napredovali vsaj v tem, da nas vidi italijanska stranka tudi v tem oziru pri delu, in dandanes ni nobenega, politiško na Goriškem delujočega rodoljuba, ki bi odsvetoval ali se drznil odsvetovati od delovanja in soudeležbe pri volitvah za našo trgovinsko in obrtniško zbornico. Kakó delujemo, odvisno je od naših vsakočasnih političnih voditeljev in njih glasil, in pri nas ne more biti ne voditelja ne glasila več, katera bi se mogla izogniti vprašanju o volitvah tudi v kupčijsko in obrtniško zbornico, že samo to je velik dobiček in napredek.

Se ve da, kakor povsod, imamo tudi na Goriškem sedaj bolj mirne, skromne, pohlevne, sedaj pa zopet živahne, zavestne in pri zavesti narodnih potreb in pravic odločne voditelje. Istčasno pa imamo rodoljubov, ki takó rekoč strazijo ali opazujejo naše voditelje, zmerni rodoljubi grajajo odločne voditelje; odločnim rodoljubom pa pohlevni voditelji niso po gođu. Nezadovoljnost se kaže v vsaki dobi, in takó se bodo tudi od sedanjih volitvah v to navedeno zbornico slišali različni glasovi; eni bodo odobraval delovanje našega sedanjega političnega vodstva in presojevanje volitev v njegovem organu; drugi pa bodo zvajali postopanje tega vodstva glede na te volitve.

Podlistek

Ludovik XV. francoski kralj, kot otrok.

Po virih sp. Z — k.
DALJE

„Saj bi uže še, ko bi le tudi drugi dečki takovih imeli. A glejte! Vojvoda Nangis, mali markež Nesle, mali grof Ferandy i drugi jih nimajo.“

„A to niso kralji, kakor Vi, Veličanstvo!“

„Ali se vsi kralji tako grozno dolgočasijo kakor jaz?“

Samo to jutro mi je doneslo kraljevanje že tri neveselčnosti: Zamudo boja, nauk in te grde povodce.“

„Grde? Prosim, pogledajte je bolj natanko. Krasni so, da niste takosnih še videli.“

„Kaj maram! krasni ali ne, niso mi všeč, pa je!“

Ventadour je izgubila vse upanje. Zato obrne se proti drugemu učitelju, ki je pri oknu čital brevir: „Gospod Fleury, poskusite Vi, jaz ne opravi nič.“

„Gospod Fleury — povzame deček, še predno utegne nagovorjete izpregovoriti — ker ste ravno pri oknu, povejte mi, ali je sneg že skopnel?“

„Ne še“, odgovori Fleury približavši se. „Veličanstvo, to pa ni prav, da se ustavljate tako

Kar je v stvari sami pomanjkljivega, to je razložil gori omenjeni „Goriški Vestnik“ in takih pomanjkljivosti tudi še toliko spretno in delavno vodstvo ne more kar hipoma odstraniti; na to stran bi bila tudi vsaka graja neopravičena. Grajo pa zasluži tak list, ki več nego obljubljuje je mogoče premagati in doseči že sedaj. Glede tega smo slišali različne glasove, ki se niso ravno pohvalno izražali o našem vodstvenem glasilu. Mi to samo konstatujemo, in morebiti, da bode isto trdil še kak drug list na podlagi goriških poročil.

Enako samo potrjujemo pritožbo nekaterih županstev, katera so menda pravočasno poslala imena trgovcev in obrtnikov z volilno pravico, pa se niso isti vpisali v dotične imenike. Potem se nam pritožujejo, da so se naši volilci ravno pred volitvijo pustili popolnoma na cedilu.

Kolikor so take pritožbe resnične, pada krivda na tiste, ki so za slovenske volilce prevzeli nalogo, da izpolnijo vse, kar je potrebno in da res mogoče. Mi svoje sodbe ali obsodbe nikakor še ne izrekamo tem, katerim se je godila krivica vsled nemarnosti ne moremo drugega, kakor svetovati, da se z dejanskimi dokazi o svojih pritožbah obrnejo tje, kamor so se bili obrnili za posredovanje in pomoč. Nam pa je do tega, da pride resnica na dan, ker ne moremo trpeti da bi se krivica godila naši narodni stvari naših rodoljubov samih ali celó voditeljev in njih organov. Ako ima narod zaupanje v naše voditelje, morajo to zaupanj tudi zaslužiti in ob važnih prilikah, kakoršne so bile sedanje volitve, tudi dokazati. Tudi mi zahtevamo to; saj nismo zato, da bi se stvari prikrivale; mi nimamo nobenega vzroka, da bi se upogibali ali zatiskali oči, kjer je treba stati trdno in pa gledati. In naš narod je toliko pretrpel vsled lastne pohlevnosti in neumestne ponižnosti, da tudi on more in mora zahtevati, da so njegovi poverjeniki ali rodoljubi, katerim zaupa vršenje svojih pravic, odločni in do vstrajnosti točni.

„Slovenec“ je te dni imel dopis z Goriškega, s katerim se govori o tem, da so stali na Goriškem še vedno na nejasnem, in to zato, ker se ne ločijo osebe od stvari. Se ve da je takó, ker imamo tu različnih oseb, ki hočejo vplivati na narod ali celó izključno po svoje voditi ga. To bi ne bilo ko bi te osebe ne štele za nezmožne, in

malim in pravičnim zahtevam. Poskusimo! Dajte mi to roko, Veličanstvo! Nu, udajte se, ker ni druga. To se mora zgoditi, če ne z lepó, pa s siló.“

„Premislite vendar, da mi je iti na travnik kepat se“, ugovarja Ludovik tesnega srca in solznih oči.

„Dolžnosti so prve v vrsti, kot kralj dajte uže sedaj, čeprav še mladi, drugim lep in koristen izgled. Vzdignite roko, prosim Vas — Dobro! Zdaj še ono. Nu, to velja, in srčno hvalo Vam, Veličanstvo!“

„Ako so kralji srečni, vsaj ko dečki niso“, potoži Ludovik ogledovaje se solznimi očmi zlate povodce. Komaj se to zgodi, pristopi drug strežaj z naznanilom: „Kraljeva kočija čaka! — Ventadour prime dečka za roko, Fleury in plemiči sledé. Osem konj je čakalo pri vhodu pred krasnim vozom.“

Bil je zeló mrzel dan, in Ludovik XV. se je tega srčno veselil, kajti upal je, da bo mogel vendarle kepati se. V tej, zahaj tako sladkej nadeji, stopi v voz, ter zasede sprednje sedalo. Tudi Villeroy in Menski vojvoda prideta kot častna spremljevalca; a pri vozu začne se ošaben prepir mej njima zaradi častnega mesta v kočiji.

„Imam čast, ter opominjam gospoda maršala Villeroya — zadere se vojvoda Menski“, da gre meni prvo mesto pri kralji.“

„In jaz imam čast opomniti, da ne gospodu vojvodi Menskemu, temuč meni gre to mesto kot dvorskemu maršalu Njih Veličanstva.“

nič slabegako bi ne imele prijateljev, kateri zakrivajo jih napake. Pri nas kar šviga z zamerami: Bog ne daj, kakegana višjem mestu stoječega rodoljuba ali sovoditelja razžaliti, to bi bil ogenj v strehi! Tako se pri nas bojijo razkrivati to, kar je gnijelega, zaradi oseb trpi stvar leta in leta, dokler ne pride do preobrata, do izprememb v oseh. Takó pa se bore zaradi stvari za osebe, v tem ko imamo drugo gardo, ki se bojuje za osebe zaradi osebnosti. No nadejamo se, da ob prihodnjih volitvah v trgovinsko in obrtniško zbornico bodo Slovenci na Goriškem na vsako stran bolj pripravljeni, da bodo imeli v eč svojih volilcev, da bodo resnično dolgo poprej pripravljali se, in da jim ti, katerim zaupajo, tudi natančno izpolnijo dane jim, če tudi sitne naloge. Sedaj smo na jasnem v tem, česar še nimamo; in o tem, kakó nam je postopati za volitve in ob volitvah. Organizujmo se, ne gledajoc ne na levo, ne na desno!

Interpelacija.

Postava od 23. maja 1873. št. 121. drž. zak. odločuje, kako se ima napraviti imenik porotnikov.

§. 6. zapoveduje, da ima občinski načelnik z dvema od njega iz občinskega zastopstva zbranimi udoma vsako leto meseca septembra predložiti imenik vseb osea, ki morajo vsled navedene postave biti poklicani za porotnike, med drugim, ima on tudi navesti, kateri deželni jezik rečene osebe umejo in ktere se navadno poslužujejo. §. 8. odločuje, da se ima tako sestavljeni izvirni imenik porotnikov predložiti koncem septembra vsakega leta okrajnemu glavarju, kateri ima ta imenik pregledati in morebitne nepostavnosti v njem odstraniti.

§. 9. nalaga dolžnost okrajnemu glavarju izvirni imenik porotnikov predložiti predsedniku sodniškega dvora prve stopinje, potem ko je v njem posebno zaznemeval tiste može, ki se mu zdijo največ sposobni za porotniški posel radi razumnosti, poštenja, pravičnosti, trdnega značaja in v deželah, kjer biva ljudstvo več narodnostij, ki znajo več deželnih jezikov.

§. 11. nalaga predsedniku sodniškega dvora prve stopinje poklicati komisijo, katera ima sestaviti letni zapisnik porotnikov najkasneje meseca novembra.

Ta komisija je sestavljena iz predsednika dvora ali sodniškega njegovega namestnika kot predsednika, iz treh sodnikov in iz treg zaupnikov, ki jih izvoli predsednik sodniškega dvora.

„Hočemo videti!“ zakliče vojvoda, ter poskusi s silo zahtevati se v voz.

„Da, bomo videli!“ zakliče ravno tako ošabno Villeroy, drže vojvoda za suknjo.

„Moj Bog!“ oglasi se kralj, ki ga je v odprtej kočiji hudo zeblo — „vzemita si kar sprednje mesto; saj se vama rad umaknem.“

„To ne sme biti,“ odgovori maršal.

„No, tako pa srečajte se slavnimi bilkami“, nasvetuje potletni deček nekaj v šali. To se zgodi, in voz zdrsa hitro naprej.

Kraljič bi bil za vseh svet vesel, ko bi šlo naravnost na travnik, ki se je sedaj pred njegovimi očmi razprostiral. Tukaj bi imel bojevati se. Vzdihoval je upira svoje nedolžne oči v svitli sneg. Moj Bog — mislil si je — kake kepe bi se dale napraviti iz njega, pa tudi bombe. Kmalu zagleda tam med drevjem tudi mlade svoje tovariše, ki se uže živahno kepajo. Srdit je naskok, ravno tako srčna je bramba. Glej, Chartres se s pajdaši vred zvito potukne, protivnik pa nad nje s kepami. Vrisk, smeh, zmagovalček krehot, nandušene pesmi, vse to, mili Bože, mu čarobno doni v mlado uho. Ko krene kočija v drug drevored, mogel je kraljič še pregledati vse bojišče, vse snežene nakope in rove. Zopet glasno kričanje in bojevanje. Solze se nesrečnemu kraljiču uderó, ker si je bil v živje svesti, da bi si bil veliko slavo pridobil.

„Nu, kaj, vendar mislite, Veličanstvo?“ uprašga Villeroy. Ludovik le molči, s prstom pokazé na bližnji prizor, v tem mu pa zaigra v ve-

§. 14. odločuje, da se ima letni imenik porotnikov tako sestaviti, da zapiše komisija tiste osebe, katere ona smatra po odločbi zgoraj navedenega §. 9., za najsposobnejše in navrednejše za porotniški stan, v imenik (glavni imenik), iz katerega se imajo jemati porotniki za prihodnje leto. Po enakem načinu se ima sestaviti od iste komisije iz oseb, ki stannujejo v mestu zasedanja porotne sodnije ali v njeni okolici, drugi imenik, dopolnilni imenik, da se bodo jemali iz njega porotniki namestniki. Postava torej je tako previdno sestavljena, da bi morale biti za porotnike poklicane vse sposobne osebe, spadajoče k okrožju sodniškega dvora prve stopinje ne gledé na to, kake narodnosti so in kateri deželni jezik govorijo, ker v tem oziru imajo prednost pred drugimi le tiste osebe, ki govorijo več deželnih jezikov, kakor je iz §. 9. posneti.

V okrožju goriške okrožne sodnije pa bivajo Slovenci in Lahi, in sicer prvi v večjem številu kot drugi, dosledno bi se moralo sklepati, da se nahajajo v izvirnem imeniku vsaj slovenski in laški porotniki v enakem številu, in da pridejo iz izvirnega imenika v enakem številu laški in slovenski porotniki v letni imenik. Toda to ni tako, ampak leto za letom nahajajo se v letnih imenikih za porotnike v ogromnem številu, slovenski porotniki pa v tako malem številu, da ni mogoče nikdar, tudi če bi se pri zbiranju noben slovenski porotnik ne odklonil, sestaviti porotne klopi.

Posledica temu je, da so vse porotne klopi sestavljene leto za letom le iz laških porotnikov, kateri umejo le laški jezik, in radi tega so sojeni Slovenci le od laških porotnikov, ker če bi tudi bil kdaj kak slovenski porotnik izreban odkloni ga ali državni pravdnik ali pa laški zagovornik.

S tem se pa slovenskemu narodu na goriškem godi velika krivica na časti, ker slovenski porotniki se ne smatrajo od komisije za vredne priti na porotno klop, čeravno spadajo vsled §. 9. k popolnoma sposobnim in povsem vrednim porotnikom; in odtegujejo se Slovenci posredno svojemu postavnemu sodniku, ker njih postavni porotniki imeli bi biti Slovenci, ne pa Lahi; in to ravnanje je prestopke §. 1. postave od 27. oktobra 1862. št. 87. drž. zak. kateri revala: „Nihče ne sme biti odtegnjen svojemu postavnemu sodniku“.

Ta postavni prestopke pa ni nikdo drugi učinil, kot komisija sama, ki sestavlja iz izvirnih imenikov letne imenike porotnikov, katere je v svojem zasedanju za sestavek letnih imenikov porotnikov za leto 1894. sklenila, da se imajo izključiti iz letnih imenikov porotnikov vsi tisti Slovenci, kateri ne umejo laškega jezika, kar je tudi djansko storila.

Gledé na to, da to ravnanje komisije je proti odločbi postave od 23. maja 1873. št. 121. drž. zak. §. 1., 5., 9., 14., in §. 1. postave od 27. oktobra 1862. št. 87. drž. zak. da žali Slovenci na Goriškem na časti in jim krati njih ustavno zagotovljeno pravico, biti porotniki pri porotnih sodnijah;

gledé, da tako ravnanje odteguje Slovence postavnim slovenskim porotnim sodnijam in jih izročuje laškim porotnikom;

gledé, da s tem, da laški porotniki ne umejo slovenskega jezika, lahko obsojajo Slovence nehote po krivici;

gledé na to, da se to lahko pripeti kedar so Lahi tožitelji in Slovenci obtoženi, ker poleg neznanja jezika vpliva lahko tudin narodna mržnja, narodno nasprotje, narodna razdraženost;

gledé na to, da tako ravnanje ni sposobno gojiti in utrditi zaupanja v nepristranost in objektivnost sodnijskih razsodb:

licih obeh tako ožitna žalost, da je celó maršal ganen.

„Veličanstvo, tem otrokom ne smete se več prištevati. Kralji morajo imeti bolj važne reči po glavi.

V takih pogovorih pridejo pred vsem v Sanit - Antoine, kjer je bilo ljudstvo uže v ogromnem številu zbrano, da pozdravi svojega petletnega kralja s živahnimi živio - klici, ko se Ludovik prikaže, dete nedolžno, očituje narod svoje glušivno naudušenje; a vendar prikal je žalostni otrok vs bled, ker ga je hudo zeblo, pa tudi misel na kepanje mu je delala veliko preglavico. Tako pridejo naposled v Tuljerije, kder je bil velikanski shod najimenitnejših velikašev in plemenitašev francozkih.

Ko malega Ludovika posade na prestol, zagleda v svoje veliko veselje gospó Ventadour. Nepopisljivo ljubeznina rudečica oblije mu mlado lice. „Tiho, moj kralj!“ našepeta mu skrbeča ženska. Ludovik XV. pogleda resno, važnost sedanjega prizora spoznavši. S ponosnim očesom gleda na zbor, cvet dvorskega življenja. Kraljič je bil dete nenavadne lepota. Skoro vid jemajoča bela polt; črne z dolzimi črnimi ozemci osenčene oči, čuda lepo ustvarjen nos, ponos in plemenitost izrazujoči ustnici, lepo in v kodrih na pleča padajoči lasje, in pred vsem prosti zlahtni ustop: to je vse čaralo in zamikalo gledalce. Posedovano kraljevsko dostojanstvo je sijalo iz deteta, ki je čakalo začetka pomembnega obreda. A pri vsem tem gledal je kraljič tudi večkrat po strani skozi

Stavijo podpisani dr. Josip vitez Tonkli in tovarši do visoke c. kr. vlade sledeča uprašanja:

1. ali je visoki vladi znano to protipostavno ravnanje komisije c. kr. okrožne sodnije v Gorici pri sestavljanju letnih imenikov porotnikov, ki čast slovenskega naroda na Goriškem žali in njegove pravice krati in zaupanje slovenskega naroda v nepristrano in objektivno sojenje porotnih sodnij jemlje?

2. Ali je voljna visoka vlada nemudoma te nepostavnosti odstraniti in potrebno učiniti, da se bodo tudi Slovenci sprejemali v enakem številu kot Lahi v izvirne imenike porotnikov sploh, in v letne imenike porotnikov še posebno?

V Gorici 16. januarja 1894.

Dr. Jos. vitez Tonkli — Dr. And. Lisjak — Dr. Al. Rojic — Rajmund Mahorčič — Kocjančič — Čerin — Alfred grof Coronini — Dr. Nikolaj Tonkli — Dr. A. Gregorčič.

Politični razgled

V Pragi se vrši še vedno preslihanje prič proti Omladini, katere tajijo kakor zatoženci. Večji del prič ugovorja pravemu preslihanju, tako da je državni pravnik v veliki zadregi.

Na Češkem se govori tudi, da prestopi vsa staročeska stranka v opozicijo.

Deželni zbori delujejo z jako lepim uspehom. Naši vrti narodnjaki pokazali so osovito v našem in isterskem zboru te dni, da razumijo njih mandatorje ter pričali se kako se da mnogo več doseči potom skrajne opozicije in radikalizma kakor s pobiranjem vladnih drobtin.

V našem zboru je dr. Rojic zahteval slovensko obrtno šolo s posebno podporo 1000 gld.

V isterskem zboru pa je interpeliral Seršič glede varstva imunitete poslancev, kateri imajo govor v slovenskem ali hrvaškem jeziku v dež. zboru, in kojih govori se ne postavljajo v zapisnik. Da se na Dunaju vrše vsakdanje konference v kupčijem ministertvu, je vsem znano; da bodo te res prinesle Tržačanom obljubljene pečene ptice, v tem dvomimo.

Vnanje države.

V Italiji se je vse vrnilo na staro (?) mirno kopito in istotako ohladile so se homatije med Angležom in Egiptom, ki se pa znajo povrnuti in porzročiti tudi konflikte, preteče nevarnosti evropskemu miru.

Srbija, — Prejšnji teden se je izvršila na Srbskem ministerska kriza. Koj po smrti dr. Dokiča, ki je bil predsednik v prejšnjem radikalnem ministertvu, nastalo je med kraljem Aleksandrom in radikalcem neko nesporazumljenje, katero je postalo še večje, ko je Milan bivši srbski kralj prišel v Belgrad. Radikalci so našli v tem nezakonitost in radi tega je dal radikalno ministertvo ostavko, katero je kralj tudi sprejel. Simić, veleposlanik na Dunaji, dobil je nalogo sestaviti novo ministertvo, katero je sestavil tako le: On sam je prevzel predsedstvo in vnanje stvari, Petrović finance, general Zdravković javna dela, državni svetnik Nikolajević vnotranje stvari, polkovnik Milovan Pavlović vojsko, profesor Lazarić narodno gospodarstvo, prof. Andrej Gjorgjević pravosodja in začasní uk.

DOPISI

Iz Prvačine, dne 28. januarja. — Kakor je bilo že po naših časnikih objavljeno, da se snuje v Prvačini ženska podružnica svetega Cirila in Metoda, moram Vam danes javiti veselo novico, da je visoko c. kr. namestništvo v Trstu se svojim odlokom od dne 19. januarja 1894

okno na še sè snegom obloženo drevje. Ni čuda.

Ko pride čas, da mora ogovoriti zbor, skloni se Villeroy do njega z uprašanjem, ali zna še one besede na pamet. Na to začne kraljič s čudovito ljubeznjivostjo:

„Mi kralj Francozkej in Navari imenujemo vojvoda orleanskega namestnikom svojim oskrbnikom za ves čas nedoletnosti. To vsled parlamentarnega sklepa od 2. septembra“.

To vse je izrekel kralj prav gladko. Kakor v zalvalo pristopi vojvoda orleanski, da roke poljubi ljubeznjivemu kralju, tako tudi vsi udje na novo imenovanega sovea. Ali ogovori, poljubovanja, naudušeni pogledi, gromoviti slava-klici, vedna zagotavljanja udane vernosti, ah vse to je le predolgo trajalo za mladega kralja. Če prav mu je maršal Villeroy vedno na straži stal, in vsako njegovo gibanje nadziral, vse ni nič pomagalo: kraljič je le plaval v svojih snežnih uzorih. Toda, stoj, neka smešna oseba v zboru vleče še njegov pozor na-se. Kraljič hoče smeh zagnati. Villeroy zapazi: „Veličanstvo, ne glejte zmirom tje“. Ludovik: „Pustite me, pogled me mika“. — Villeroy: „A ni spodobno. Čujte, kaj Vam pravi predsednik kupčijske zbornice“.

„Oh, baš to me dolgočasi do smrti“ šepeta kraljič.

„Za Boga, prosimo Vas, Felicanstvo!“ — vpira se nesrečni maršal ves v znoji, ko še kralj vedno obrača svoje oči proti smešnemu človeku.

(Konec prih.)

štev. 1264 pravila potrdilo.

Razvidi se iz tega, da naše ženske so marljivejše nego nasi moški, kajti do zdaj se je že vpisalo 82 letnih družabnic, in se jih vtegne še vpisati gotovo okroglo število 100, kar je zadosti veliko število za našo Prvačino, sicer majhno v enem, a veliko v drugem obziru. Živile naše požrtvovalne ženske, napredujte vrlo naprej v prosep našega narodnega šolstva in naših nežnih cvetk, da jih ptuja slana ne uniči!

Moška podružnica svetega Cirila in Metoda za Dornberg, Prvačino in Gradišče spava nezdravno spanje že nekaj časa sem, in sicer od onega časa, kar se je na Goriškem izvršil preobrat političnega delovanja, odkar je bil propadel voditelj goriških Slovencev. Od onega časa je naša moška podružnica zadremala, ker se je bil t. č. predsednik odpovedal vsakemu nadaljnjemu delovanju, češ, da so bili krivi voditeljevega propada tudi tukajšni Mladostlovenci, kateri so bili udje podružnice. Rekel je ob isti priliki: „delujejo naj mlajše moči, mi smo itak že prestari postali.“

Poskusilo se je še potém, da bi podružnica zopet oživela; volilo se je novega predsednika, a vse zaman! Nekaterniki niso hoteli sami orati in sejati, niti žita požeti in omlatiti ter to drugemu na kaščo znositi; vsled tega je napadla celo društvo letargična bolezen, katere pa, dal Bog, da bi se kmalo spremenila v resurrexis aleluja, ter začelo se zopet delovati na to, da se moška podružnica svetega Cirila in Metoda za Dornberg, Prvačino in Gradišče oživi in razcveto.

Iz gorenjega Krana (Izv. dopis. 29. jan. — Prišel sem nekega dne v neko gostilno kraške vasi, kjer je bil krčmar ob enim tudi župan. V stranski sobi zapazil sem c. kr. okrožnika, z dvema imenovanima Čičkami, kateri je radi beračenja uklenil, ker postava velevala, da mora vsaka občina preskrbeti svoje uboge s potrebnim.

Vidil sem ravno istega dne veliko beračic po isti vasi, ne da bi jim kdo zabranil beračiti; predrznejo se celó v vojašnici okrožnikov beračiti, kar sem vidil sam. Te beračice se po naši kraški navadi imenujejo „balarce“, katere delajo posestnikom velike sitnosti. Dokler se jim česa ne podari, jih ni mogoče odpraviti.

Dasi je to beračenje vže iz starih časov v navadi, bilo bi vendar dobro, da bi se to popolnoma odstranilo, in to z dogovori g. županov in starašinstvenih sklepov.

Dobro bi tudi bilo, da bi se naši kraški županje kje snidli in da bi se o važnih zadevah pogovorili in posvetovali kakor: o županskih zadevah, o volitvah cestnega odbora, c. k. okrajnega šolskega sveta in drugih. Pri takih shodih g. županov, bi se dobro spoznalo, kateri je vreden tega posla. Prepričal sem se vže večkrat, da se županom takega moza voli, kateri nima čuta za narod; in na to bi se pač moralo ozirati po vaseh, da bi se izgojevalo tudi naše ljudstvo v narodnem zmislu. Med tem ko se skrbi na magistratu v Gorici in Trstu za ta predmet čez mero, se pri nas na deželi niti ne ozira na narodnost.

Župan sledi za županom, ali da bi se zamoglo reči, da je ta ali oni vsaj nekoliko povzdignil narodne namene, ljubezen do mile domovine in enako, se od smrti rajn. župana Matije Doljaka iz Solkana do danes ni več slišalo takega narodnega podbujenja. Ergo: slabo v mestu radi prepriev in slabši na deželi radi prevelikega miru!

Iz spodnjega Vipavskega, 30. januarja. — Hvala Bogu, da imamo zopet lepo vreme; po dolgočasnih deževnih dneh začelo je solnce lepo sijati in oživljati vso naravo. Le ta presneta hripa še ne miruje, občuti jo več rodoljubov v našej okolici kakor: Učitelj sovodenjski g. Benko, učitelj Križman v Rubijah in mnogo drugih.

Interpelacija dr. Rojica v našem deželnem zboru bila je komaj interpelacija, in zeleti je, da postane iz te kmalu moka, za kar gorko na na srce polagamó gg. deželnim odbornikom, da ustrezajo želji goriških prebivalcev, kakor je to vže povedal „Goriški Vestnik“. Konečno Vam poročamo, da Mirenci dobimo novega župnika in sicer č. g. Pavletiča Gotarda, župnika na Št. Viški gori, kar mu iz srca kličemo: Dobro došel!!

Iz Šebrell, 18. januarja. — Cenjeni gospod uradnik! Uže dolgo časa ni bilo nobenega dopisa iz Šebrell. Blagovolite objaviti tedaj tudi moj dopis v vašem cenjenem listu. Tudi pri nas bilo je vreme do novega leta prav spomladansko. A koj po novem letu nastopila je zima sè zelo hudo burjo in sè snežnimi zameti. Influenca je zahtevala letos posebno dosti žrtev, od katerih je nekateri tudi spravila v rani grob. Pobralla bela žena — smrt tudi našega občesposhovanega župana in njegovega brata velečastitega gospoda župniškega opravitelja v Čepovanu. Dal Bog, da bi nas ta neljubi gost kmalu zapustil. Za sedaj dovolj prihodnjič več.

„Slovanski svet“ ima v 2. številki to-le jako lepo vsebino: Nadaljnji boji za narodno enakopravnost. — Dunaj kot neposredno državno mesto. — Popovski in Vašaty. — Iz poezij I. Stritarja. — Prepri in mir. — Lunakova žayba. Glossa. — Lavov imendan. — Iz ruskih običajev. — Odmevi franko-ruskih praznikov. — Heureka. — Pojasnilo o Turgenjevovih ženskah. — Oglep po slovanskemu svetu.

na Italijansko. Učakal je zopetno amnestijo in postal zopet obč. tajnik v Gorici, na katerem mestu je ostal do svoje smrti. Tedaj je premenil svojo taktiko in deloval za kulisami. Ko je umrl, izšlo so tri številke lista „Corriere di Gorizia“ s črnim robom. V jedni številki je bilo čitati: „La Tua memoria ed il Tuo esempio sarà cosa sacra a noi. Il Tuo nome passerà ai posteri quale simbolo di fede, di amore patria, di concordia cittadina.“ Pri pogrebu govorila sta župan dr. Maurovich in dr. Luzemberger. Te govore zaključil je list z besedami, da izhaja iz Favettijevega groba za sedanj in za bodoči rod nauk: „imitarlo“, „posnemajte ga“. — Zakaj posnemati? Gospodarski ni občini nič koristil, ker je za njegovega tajnikovanja zagazila v velike dolgove; proslavljan je bil zaradi svojih idej, in kako so se njegove ideje razširile v Gorici, vidno je iz tega, da so se o njem, katerega je hotelo prebivalstvo leta 1848. lynčati, l. 1893. pisali taki članki, da je bil pokopan na občinske troške, da se mu je dovolila rakev pod arkadami in da je obč. zastop sklenil, imenovati neko ulico po Karlu Favettiju. Dne 28. oktobra 1893. je bil župan že interpeliran, zakaj se to še ni zgodilo. Glede Rismonda javila je zadnja številka (81) „Rinnovamento“ nekaj, kar je analogno Favettijevemu počenjanju.

Smrtni ostanki Rismonda, ki je l. 1848. nagovarjal k ustaji zoper Avstrijo, so se izkopali in s starega pokopališča, kjer se mu je postavil spomenik z napisom „Cittadini rammentate — Giovanni imitate“, Meščani, spominjate se ga, — Mladeniči, posnemajte ga. List „Corriere“ rekel je o tem napisu, da je „semplice, ma espressiva“, priprost ali pomemben. (Veselost in klici: Prav dobro!)

Pred nekaj leti vihrale so nekega lepega dne raz stolp Goriške stolne cerkve zastave v italijanskih bayah. S časoma se je izvedelo, da jih je bil razobesil stavbeni mojster Tabai, mož, kateremu je dotlej avstrijska vlada dajala v izvrševanje največja in najvažnejša erarična dela. Prišel je sicer v zapor a s pomočjo dobrih prijateljev se mu je posrečilo, pobegniti v Italijo.

Pred letom 1886. imela je Goriška posadka navadno tudi vojaško godbo, ki je večkrat na Travniku svirala. Nekateri meščani so tedaj vedno okna zapirali, vrh tega pa se je godbi še živžgalo in kričalo. Ko je godba nekoč pred stanovanjem vojaškega poveljnika — mislim, da je bil Lobković — svirala, metali so ljudje nanjo kamnje. Namesto da bi se bilo skrbelo za zadoščenje, je vlada dotični polk premestila v drug kraj, v Gorico pa poslala drug polk brez godbe. Dne 10. ali 11. marca 1890. razgrajala je po Gorici petorica na nabor došlih novakov, potem pa se odpeljala v neko drugo mesto. Tam se je v neki gostilni zgodilo nekaj takega, kakor baje v Choděri restavraciji v Pragi. Kaj — tega ne smem povedati. Videl sem namreč, kako se je v odseku za izjemne naredbe o teh rečeh raspravljalo in vem, kaj se sme povedati, kaj pak ne. Črno-rumena dekoracija neke druge slike — to smem že povedati — je bila strgana in uničena, in dotičniki so uganjali take protiaustrijske reči, da je gostilničar zbežal z doma. Na podlagi to dogodbo zadevajoče notice — prej seveda oblastva niso o tej stvari nič vedela — začela se je preiskava in so bili izgretniki policijskim potem obsojeni na 100 gld. glóbe, katera se jim je pozneje še odpustila.

Več mladeničev iz raznih mest, mej njimi tudi sinovi zadnji čas tako proslavljanega Karla Favettija, utekli so na Italijansko, da se odtegnejo vojaški službi. Drugi so to storili, ko je bilo iti v Bosno v boj, ali pa celo iz Bosne. Neki mladeniči so pred več leti v nekem isterskem mestecu sneli s trafike cesarskega orla ter ga narobe obesili na neko trgovino.

Sodišče se je o tem obvestilo in sodišče je reklo, da je to navadno pobalinstvo. V nekem drugem isterskem mestu so bili pred kratkim razposlopij c. kr. uradov sneti avstrijski orli in potem zamazani. V nekem večjem primorskem mestu se je pri neki večerji, katere se je udeležil mlad, sedaj že precej visok uradnik, zgodilo nekaj povsem takega, kakor dne 12. avgusta 1893 baje pri Choděri v Pragi. Spomenik, postavljen v spomin 500 letnice združenja Trsta s habsburško monarhijo, stražita po dnevi dva, po noči pa štirje redarji. (Čujte! Čujte!) Mnogi prijatelji in znanci so me na to opozorili, ko sem bil zadnjič v Trstu. C. kr. uradniki, ki ne hodijo z italijanišimi še — vsaj v jednom mestu, kolikor je meni znano — izžvižgavajo in psujejo ali se izzivajoče pesmi za njimi pojo. Primeri se celo, da ne morejo dobiti stanovanja, niti hrane. Neki tak uradnik je bil nekoč celih 14 dnij brez to-

ple hrane; še za denar je ni mogel dobiti. (Čujte! Čujte!) Pred par leti je neki orožnik nemške narodnosti prišel v krčmo, kjer so meščanje prepevali iredentistične pesmi in upili „Viva l'Italia“; Italijani so orožnika pozvali, naj z njimi poje in viče. Odgovoril je, da peti ne zna, klicati pa ne sme. Potem so ga obmetevali s posodami in nanj zmetali celo vrečo krompirja. (Čujte! Čujte!)

Kako postopajo pri nas oblastva, se vidi mej drugim iz tega, da je društvo „Austria“ v Trstu dne 18. avgusta 1893 v proslavo rojstnega dne cesarjevega priredilo slavnost, katere so se vsa slovenska društva udeležila. Oficijozni list „L'Adria“ je to slavnost popisal, našteval vsa mogoča društva, ki so se je udeležila, le slovenska društva je popolnoma prezrl.

Dne 18. avgusta 1893 odšlo je več mladeničev iz Trsta na neko goro mej Avstrijo in Italijo, da jim ni bilo treba udeležiti se slavnosti in da so na meji uprizorili pobratimske slavnosti s podaniki iz sosednje kraljevine. Karakteristično je tudi to le, kar se je že mnogokrat zgodilo; v nekem primorskem mestu bilo je gledališče na imendan cesarja ali cesarice tako prazno, da je letos politični šef prosil slovenske meščane, naj gredo k italijanskim predstavam, da bi potem mogel sporočiti, da je bilo gledališče jako dobro obiskano. (Veselost.) V neki slovenski občini, o kateri se je zadnji čas jako mnogo govorilo, praznoval se je dne 18. avgusta 1893. cesarjev rojstni dan, klicalo se je „Živio cesar“ in pela avstrijska himna. Na to so nekateri pristaši italijanske stranke odgovarjali z „Evviva il nostro re“ in pri pevanju cesarske pesmi upili najostudnejše besede. (Čujte! Čujte!) To se je c. kr. oblastvom uradoma naznanilo. Kolikor se vé, se niti preiskava ni začela. (Čujte! Čujte!)

Od c. kr. vlade podpirani list „Il Mattino“, kateri sem že prej imenoval, je klice „Evviva il nostro re“ spoznal za umestne, gledé ostudnih besed, izrečenih po prepevanju cesarske pesmi, pa je list rekel, da so veljale ne cesarski pesmi, ampak Slovincem. In tako je bilo s to stvarjo pri kraju.

Čujte, kaj se je letos dne 18. avgusta primerilo v nekem hrvatskem mestecu. Na lepi liburniški obali, katero bi c. kr. vlada potem šol tako rada poitalijančila, in kjer sem pred kakimi desetimi leti govoril z nekim odločno italijanski mislečim možem, ki mi je rekel, da je jezik njegovega srca hrvasčina, jezik kruha pa italijanščina, tam je zadnjih deset let zapostavljanje Hrvatov od strani c. kr. vlade tako napredovalo, da se je letos že sledeče zgodilo. Nekdo je vprašal mladega moža, učiteljskega pripravnika, prišedšega iz šole tega mesteca, ali ne gre k maši. I ta je odgovoril: Ne, k maši za cesarja ne grem; če bi bila maša za Garibaldija, za kralja Umberta in za kraljico Margarito, potem bi šel. (Čujte! Čujte!) V teh zadnjih letih so bili otroci v tem mestecu tako vzgojeni, da so prav pogostoma, skoro vsak dan, klicali „Evviva l'Italia! Evviva Umberto!“

Mladenič, katerega sem prej omenil, dobil je podporo, kakor sem čital, od deželnega odbora isterskega, ki sicer slovanskim učiteljskim pripravnikom in pripravnicam nikake podpore ne daje in takisto tudi od društva „Lega nazionale“.

Dne 19. avgusta 1893 dopoldne, torej dan po cesarjevem dnevu, zaprli so v Trstu 25 letnega farmacevta Erminija Niederkorna, rojenega Goričana. Kot uzrok temu se je navedlo razširjanje revolucionarnih spisov. „Il Piccolo“ prinesel je dotično poročilo, torej smem tudi jaz to stvar omeniti. Mladi mož se je bavil s kemijo, da bi jo porabil v politične svrhe, — najbrž za izdelovanje petard. Zanimivo je tudi to, pa je neki c. in kr. poročnik v rezervi tega mladega moža že leta 1888 ovadil radi iredentističnih činov. Vršila se je pri njem hišna preiskava, a našlo se ni nič, ker je bil že prej o preiskavi obveščen. (Čujte! Čujte!) On je bil oproščen, častnik pa radi žaljenja časti v prvi instanci obsojen. Da je v Italiji — navesti hočem nekatere izreke o iredenti, ker nekateri gospodje dvomijo, da kaka iredenta sploh obstoji — stranka, ki se imenuje Italia iredenta in da ima svoje privržence tudi v južnih provincijah monarhije, dokazalo se je v procesu, vršivšem se dne 17. in 18. decembra 1891 na Dunaji. To se je naravnost priznalo, in sicer ni tega priznal samo državni pravdnik, ampak tudi zagovornik. Zatočenci so bili oproščeni, ker se jim ni moglo dokazati, da so zvežuje listov te stranke dobivali z njihovo vednostjo.

„Javna tajnost je“, pisal je neki drugi list, „in nikomur v Avstriji ne znana, da je v Trstu stranka, ki bi — na pol prikriti, na pol odkrito — rada postavila na Krasu zeleno-belo-rudeče

mejne količe. („Neue Freie Presse“ z dne 16. aprila 1893.)

Pri kazenski razpravi, vršivši se pred Graškimi porotniki dne 27. aprila 1893 proti trem Italijanom iz Trsta, rekel je Tržaški državni pravdnik Taddei v dotični zatočnici . . . (Nemir in klici: Končajte!)

Podpredsednik dr. Kathrein: Prosim mir! Posl. Spinčić: Citiram, da bi se mi ne reklo, da govorim to, kar mi pride na pamet,

Podpredsednik dr. Katkrein: Prosim gospod poslanec, nadaljujte.

Poslanec Spinčić: Drž. pravdnik je rekel, da nekatere osebe — citiram — zadnja leta v Trstu uprizarjajo demonstracije, katerim je namen združitev Primorske s kraljevino Italijo.

Svoje mišljenje izražajo pri patrijotičnih dogodbah v naši in v italijanski državi, in sicer s čini, ki spravljajo imetje in življenje miroljubnih državljanov v nevarnost.

Mej navadne demonstracije spada metanje petard in razširjanje revolucionarnih tiskovin. Mej slednje spada v prvi vrsti list „L'Eco dell'Alpi Giulie“, ki se sicer tiska v Milanu, pa se smatra za domače glasilo in kateri izdaja „Circolo Garibaldi“ v Trstu.

O priliki desetletnice usmrčenja Oberdanka, torej l. 1892, v noči od dne 27. na 28. septembra, razširjala se je v Trstu podoba Oberdanka z nadpisom „Guglielmo Oberdank“ in s podpisom „Circolo Garibaldi di Trieste“. Še večje število teh podob se je v Trstu razširilo v noči od 19. na 20. septembra 1892.

Redarji so to noč zasačili dva mladeniča, ki sta take podobe prilepljala na sprednjo stran velike vojašnice. Pri enem našli so redarji 35 takih podob in izvod spisa „Canti della patria a Guglielmo Oberdank“. V prodajalnici jednega teh prijetih mladeničev našli so redarji drugi dan 280 takih podob in zemljevid, na katerem so bili Trst, Istra in Trentin narisani kot del kraljevine Italije. Zasledili so tudi tretjega sokrivca, pri katerem so tudi našli prepovedane knjige in spise.

Za to pravdo je bilo zadnji hip delegovano porotno sodišče Graško, in česar se vidi, da c. kr. drž. pravdnikstvo Tržaškim porotnikom ni zapalo.

V isti pravdi popisal je državni pravdnik tudi ustno zgodovino iredentizma od leta 1868. Od l. 1865 do l. 1882. bila je to le platonična želja nekaterikov. Od l. 1892. razširjal se je iredentizem čedalje bolj in čedalje nevarneje. Začeti to leto primerjale so se pogostoma demonstracije, sovražne jedinstvu monarhije in cesarski obitelji, ki so delale oblastvom mnogo skrbi. To je morda res; a kaj storé oblastva proti iredentizmu, to je drugo vprašanje. Kar se primeri iredentističnega, vse hočejo kolikor le mogoče zmanjšati, zamolčati, in prikriti ter s tem le pospešujejo iredentizem.

Pritrjam besedam visokočastitega gospoda tovariša grofa Alfreda Coroninija, ki je v odseku za izjemne naredbe rekel: „Iredentistično gibanje na Primorskem je jako intenzivno. To gibanje rase od dne do dne in če se ne izraža v hrupnih političnih demonstracijah, je toliko nevarneje, ker mirno in sigurno podkopuje avstrijsko idejo in je že okužilo kroge in stanove, kateri so doslej veljali kot zanesljivi.“

Pritrjam popolnoma tem besedam in do-stavljam samo, da se primerjajo tudi hrupne poli-čne demonstracije, samo pod drugo firmo.

Dovolite, gospodje, da h koncu izrečem še nekaj besed. Kdor čita in motri vse to, kar piše in počenja iredenta, kdor vidi, kako občinska o-blastva, deželna oblastva in c. kr. oblastva vedno in vedno Italijane podpirajo, Slovence pa zatirajo, mora uvideti, da se pripravlja Primorska za odstop drugi državi, italijanski kraljevini, kar je sicer že tudi neki višji avstrijski častnik nemške narodnosti priznal.

V prejšnjih letih gospoda moja, so Italijani, zmatrajoč Hrvate in Slovence za mrtve in pov-sem neopasne, napadali vlado in vladne organe, sedaj pa puščajo vlado v miru in napadajo Hrvate in Slovence.

Sedaj jim ni treba zoper vlado in nje or-gane pisati in delovati, ker delajo roko v roki z Italijani. Deluje se čim bolj v zmislu načela, katero je pred nekaj leti izrekel neki Italijan: „Aprofitiamo dell'aciecamento dell'imperiale governo“ — Izkoristimo zaslepljenost cesarske vlade.

Za časa Tržaških volitev pisal je „Frem-denblatt“ izrecno, da c. kr. vlada Italijane na Primorskem podpira in protežira.

Tudi od vlade podpirani „Il Mattino“ je tako pisal, rekši, da deluje vlada na škodo Slo-vanov. To isto samo z drugimi besedami pove-

Primorske razmere.

(Govor poslanca V. Spinčića v 255. seji drž. zbora dne 15. decembra l. l.)

Štirinajst teh, v Italiji izdanih listov je bilo konfiskovanih v Avstriji, a še le potem, ko so se na Primorskem že čitali. Dovolite mi, da navedem nekatere naslove. „XX. Dicembre.“ Na sredi je natisnjena podoba Oberdankova, potem kratak životopis in „Ribelli?“, z vprašanjem, kaj to so „Ribelli“, ki so na Mentanskih gorah preminoli. Nadalje „La Tomba di G. Oberdank“, potem „Fede“, v kateri se izreka upanje, da prideta Trst in Istra k Italiji, potem „La prepondence degli Slavi“, v kateri tiskovini se govori tako o Slovanih, kot da so največji sovražniki tistih, ki izdajajo te liste. „Dall'Istria“ je korespondenca in sicer prav zanimljiva, v tej korespondenci se govori o malenkostih iz neke isterske vasi, iz česar je vidno, da se dopisnik v tisti vasi nahaja. To je dokaz, da niso vsi iredentovci v Italiji, da so tudi pri nas. To kaže še drug slučaj. Dopisnik govori o malenkostni dogodbi v mestu Buje potem pride dopis iz Gorice, v katerem se govori o Goriških zadevah. Potem pride članek „Da Gorizia“, potem „Cronaca Cittadina“ to je Tržaška, potem dopis „Da Roma“ „bratom“.

Konfiskacije v Italiji izhajajočih listov se vrše pogostoma. Ne bom Vas z navajanjem dolgo zadrževal. Povem naj le, da se navajajo v „L'Oservatore Triestino“ v januarju 1893. v številkah 1, 2, 3, 7, 8, 15, 16, 17, 30 in 22 konfiskovani italijanski listi, seveda še le potem, ko so se splošno razširili po Primorskem, v aprilu se navajajo v številkah 93, 94, 96, 97, 98; od 19. od 30. maja 1893. v številkah 114, 116, 118, 119, 121, 122.

Zlasti se je to zgodilo po 20. decembru in po srebrni poroki italijanske kraljevske dvojice, kakor tudi po volitvah v Trstu, kakor je razvidno iz številke 197, in 128, imenovanega lista iz meseca junija. Razvidno je pa to tudi iz drugih listov; dobite jih tu v zbornici, ker so last parlamenta.

Oberdank je bil član društva „Circolo Garibaldi“ čigar sedež je baje v Rimu. V tem društvu se je leta 1882. sklenil znani atentat. Tam so srečali in sicer je bil za ta čin določen najprej sin jako odličen Tržaške rodovine, katere nečem imenovati. (Čujte! Čujte!) Ta pa se ni mogel odločiti za izvršitev ter je iz obupnosti skočil iz četrtega nadstropja na ulico ter se je ubil. To se je zgodilo dne 15. junija 1882. Potem je bil izžreban Oberdank, ki je atentat tudi izvršil.

Zanimivo je, kako piše „Corriere di Gorizia“. Ko je umrl general Filipović, prinesel je ta list o njem le tri vrste. Kadar pa umrje kak italijanski odličnjak, prinaša dolge, črnoobrobline članke. To se ne godi v Italiji, to se godi v Gorici. Tako je izšel v št. 36. z dne 10. avgusta 1889. dolg, črno obrobjen članek o bivšem italijanskem generalu Benedettu Cairoliju, ki se je svoj čas boril kot dobrovoljec zoper Avstrijo. Tu se je popisovalo, kako se je Cairol i. 1860. postavil na čelo „De Mille“ in kako hrabro se je na strani Garibaldija boril l. 1866.

V nadaljnjih številkah piše list o pogrebu Cairolijevega, natisne vse govore in telegrame. „Corriere“ ni bil konfiskovan. Dne 22. oktobra 1889. prinesel je črno obrobjen članek o Cesaru Michieliju iz Cervinjana v št. 9. z dne 21. januarja 1791. tri kolone dolg, črnoobrobjen članek o Amadeu Savojskem, v katerem ga nad vse proslavlja. V številki z dne 20. aprila 1890. prinesel je črnoobrobjen članek o Aureliju Saffiju, iredentovcu in republikanu, ter rekel, „La morte del patriota insigne è con dolore sentita da quanti amano l'Italia senza distinzione di parte“.

„Corriere“ prinesel je 7. oktobra 1890. o smrti iredentovca Alfreda Bocearinija dolg članek. Ministerstvo dobiva take liste in jih torej lahko pregleda.

V Trstu nastopili so pred kratkim v nekem gledališču klowni, oblečeni z italijansko trobojnic in okičeni z italijansko zvezdo. Občinstvo jih je frenetično pozdravilo. Jeden klownov je vrgel tri kroglice v zrak, rdečo, belo, zeleno. Nov aplavz! Na mizah so bili razni predmeti, vsi rdečo-belo-zeleno pobarvani. Hrvatske barve pa v Istri niso dovoljene. Na dan Garibaldijeve smrti se služijo zadušnice, pri katerih so navzoči tudi dijaki.

L. 1881. v predvečer spominskega dneva italijanskega kralja Viktorja Emanuela so bili v nekem primorskem mestu, katerega nečem imenovati, na oknih in stenah prilepljeni listi z napisom „L'Italia fatta ma non compinta“. Neki dijak je imel celo na suknjo prilepljen tak listek

in je z njim prišel v šolo. Tudi drugod razdajali so se listki z napisom „fuori lo straniero“. Kdo je ta tujec, je bilo spoznati iz prej navedenih tiskovin.

Začetkom meseca februarja 1863. je društvo „Dante Alighieri“ priredilo v nekem Rimskem gledališču maskerado. Prvo nagrado je ob frenetičnem odobravanju najodličnejše, tu zbrane Rimske družbe dobila maska, predstavljajoča Trident in druge še ne rešene, in pod avstrijsko vlado vzdihajoče provincije.

„Dante Alighieri“ je „Legi“ podobno društvo.

Dne 13. junija 1893. bil je v Rimu banket v proslavo Tržaških volitev, kakor je naznanila „Neue Freie Presse“ z dne 15. junija 1893: dne 19. novembra l. l. zopet banket, kateri je „fratellanza militare italiana“ v Rimu priredila; navzoči so bili neki minister, več generalov itd. in tudi Rimski župan, ki je v svoji napitnici poutiral tudi Trst.

Dne 15. marca 1893. so v Gorici pred očmi redarjev, pred poslajem c. kr. policijskega komisarja, nekateri novaki, došli na vojaški nabor, prepevali garibaldiansko pesem „Addio mia bella addio, l'armata se ne va“, ne da bi jim to kdo branil; potem hujskajočo pesem zoper Slovence „Lascè pur che i canti e che i subì“, potem garibaldinsko, Svetega Očeta zasramujočo pesem „Se il Papa piange, soldati non ha più“ in ultrairedentevsko pesem „Ai confini dell'Italia“.

Gospod grof Alfred Coronini v tej dogodbi 15. marca 1893. interpeliral, pa ni dobil odgovora.

V družbah se prepevajo iredentovske pesmi, v katerih se naše dežele imenujejo del Italija, in iz katerih je pregnati tujce, našega vladarja in zveste njegove podanike. Da je tudi neki politični precej visoko stoječ uradnik to pesem v neki družbi pel, to lahko potrdita dva uradnika. To se je že povedalo v deželne zboru seji dne 12. marca 1892. ali dotični uradnik sedi še sedaj v svojem uradu. Uradnika nista bila vprašana, ali se je to res zgodilo (Posl. dr. Laginja: On tudi ni ugovarjal) in trditev ni bila ovržena.

Podobe Umberta, Margherite in raznih italijanskih oklopnih itd. v gostilnah so žalostna resnica. Značilna je tudi dogodbica, katero je doživel neki postiljon. Ker ni hotel v neki družbi italijanskih pesmi prepevati, ga je družba pretepla. Po preteku petih mesecev je umrl. V oporoči je določil, da je njegovo truplo preiskati.

O petardah vedo, kakor se mi zdi, tudi tisti gospodje ki so bili o neki priliki v Trstu. Tako ste se našli dne 25. avgusta 1892. pri poslopu namestništva dve petardi, koncem septembra 1892. jedna pod trdnjavo. Pri štirih mladih možeh našla je policija tvarine, potrebne za izdelovanje petard, pisma in tiskovine. Tudi imena teh mladih mož so prišla v javnost; bili so to Amadeo Herlitzka da Trieste studente di medicina all'università di Pisa. Romano Mauro da Trieste, studenta di matematica all'università di Torino, Giuseppe Menesini da Trieste, studente di matematica all'università di Padova e Guido Wallop da Trieste.

Gospoda moja! Dasi je prav neprijetno, navajati take stvari, se to mora zgoditi. Nam se delajo glede obiskovanja Zagrebskega vseučilišča težkote, (Čujte! Čujte!) dočim smejo Italijani obiskovati imenovana italijanska vse in se potem pri nas nastavlja.

Pred nekaj leti bilo je več drugih mladih mož iz odličnih Tržaških familij obsojenih, ker so v noči od l. 1891. do 1892. na Piazza grande, mej Lloydovo in namestniško palačo vrgli nekaj petard, najbrž kot novoletno voščilo vladi.

O teh in tudi o drugih iredentističnih izredih govoril je že naš kolega gosp. dr. Ferjančič v seji dne 22. aprila 1890.

Dne 1. junija 1892. vršila se je v Rovinju kaz. obravnava proti dvema možema iz dveh vasij, v katerih pred 20 in 30 leti o italijanstvu in o italijanskem jeziku ni bilo ni sledu, in kjer se italijanstvo razširilo po nekaterih priseljencih in potom šole. Zatoženca sta bila, kakor se mi je pripovedovalo, obsojena, ker sta o našem cesarju nedostojno govorila. Zanimljivo je, da sta ta dva moža pri zadnji državnozborski volitvi v Poreški občini mnogo storila za italijansko stranko. Isti čas je bil obsojen neki zidar Tita, ki je tudi pri volitvah veliko deloval. O neki pravdi radi žaljenja velečanstva, vršivši se 16. oktobra 1889 v Poreču in 31. januarja v Rovinju, kazalo bi pregledati dotične spise. Za naše razmere je karakteristično, da zatoženec k tej obravnavi ni prišel, pač pa je bil pri tisti priliki najvažnejši svedok zaradi nekega ustanka obsojen na tri mesece v ječo. (Smeh.)

Zatoženec je pri vseh volitvah v dotični občini prvi vodja italijanske stranke.

Leta 1893. se je vršila kaz. obravnava proti Gustavu Gatteju zaradi žaljenja velečanstva. V nekem primorskem mestu se je srebrna poroka italijanske kraljevske dvojice meseca aprila 1893. s tem slavila, da so gospodje in dame prišle v gledališče v slavnostni obleki z marjeticami okičeni.

V nekem drugem primorskem mestu — ne imenujem mesta, če pa bo treba, storil bodem tudi to — so o priliki rečene srebrne poroke v okolici kresove užigali, svoje hiše in zlasti kavarne pa razsvetlili, ter prepevali pesem „Umberto Rè d'Italia“ ter klicali „Viva l'Italia“ in „Viva Umberto“.

Drugi dan prišel je vodja okr. glavarstva tja in nekatere glavne prireditelje obsodil na globo.

V nekem drugem primorskem mestu se je srebrna poroka italijanske kraljevske dvojice v gledališču tako-le slavila: Ko je bila končana predigra in po zboru v drugem dejanju je zbrano občinstvo viharno ploskalo, klicalo „Viva l'Italia“ in zahtevalo, naj se svira „Marcia Reale“, metalo marjetice in celo z listi demonstrovalo. Kakor je bilo čitati, je policija še večji škandal preprečila s tem, da je predstavo zaustavila. Nekateri demonstrantje so se policijskim organom zoperstavliali in so bili zaprti.

Demonstracija je bila bzrna in splošna. (Glej „Neue Freie Presse“ z dne 24. aprila 1893.) Celo oficijozna „Triester Zeitung“, ki je te izgrede zabeležila v rubriki „Gledališče, umetnost in književnost“ v številki z dne 24. aprila 1893. je rekla, da so radi te demonstracije postali le nekateri gledalci nestrpilivi. Kako pa so naši listi o tej priliki pisali, moram omeniti. „Neue Freie Presse“ govorila je, da je bilo gledališče jako številno obiskano, oficijozna „Triester Zeitung“ pa je rekla, da je bilo gledališče jako slabo obiskano, dočim je „L'Adria“, tudi oficijozen list, dne 24. aprila trdila, da bilo malo nad 60 demonstrantov v gledališču. (Veselost in klici: Čujte! Čujte!) Glasom poročil nekonfiskovanih časnikov bil je pri razpustitvi nekega občinskega zastopa glavni vzrok ta, da je jedna stranka tega zastopa hotela slaviti srebrno poroko italijanske kraljevske dvojice. Nameravala je predlagati, naj se po posebni deputaciji pošlje kralju v Rim kak znamenit dar in pa adressa. Pri volitvah sta se potem obe stranki, progresistična ali radikalna in konservativna ali zmerno liberalna, kar najhujše borili. Po volitvi v četrtem volilnem razredu, pri kateri zmagala prvoimenovana stranka z veliko večino, pisala je poluuračna „L'Adria“ — jaz obč. svetnikov ne sodim sam, ampak citiram samo, „L'Adria“ in se neki drugi list — o izvoljenicah kot o elementih, ki so se postavili izven zakonitih mej (Čujte! Čujte!); glejte brzojavko v „Neue Freie Presse“ z dne 9. junija 1893.

„Triester Zeitung“ z dne 1. maja 1893. označila je to stranko s protiaustrijsko tendenco. Stranka je pri teh volitvah sijajneje zmagala neko kdaj poprej, dobila je 34 glasov proti 14. Iz te stranke voljen je bil župan, katerega je namestnik v imeni vlade srčno pozdravil izrekiš nadejo, da bo mej c. kr. vlado in novim občinskim zastopom vladalo tisto porazumljenje, kakor je v prejšnjih treh letih vladalo mej vlado in — razpuščenim — občinskim zastopom. (Klici: To je neverojetno!) Reklo se je, da se z Italijani zato tako dobro, s Slovani pa tako slabo ravna, da bi se Italijani sprijaznili z avstrijsko državno idejo. Rezultat te politike se je najbolje pokazal pri omenjenih volitvah.

V nedeljo, dne 26. novembra 1893. čital sem v stari „Presse“ originalen dopis iz Tridenta o pasivnem iredentizmu. Tudi v Trstu se že dolgo tira pasivna iredentistična politika. „Independente“ glasilo vladajoče stranke, piše o Avstriji kakor o kaki inozemski državi, stranka ta pa se volitev v drž. zboru ne udeležuje. Tudi zgodovina nekega moža in kar je z njim v zvezi pojasnjuje primorske razmere in njih razvoj. Leta 1848. je Goričan Karlo Favetti z dr. Rismondom na Travniku, imenovanem pozneje piazza grande, skusil nahujskati prebivalstvo na upor zoper Avstrijo. Kakega migljenja so bili tedanji prebivalci Gorice, vidno je iz tega, da sta imenovana moža morala l. 1848. bežati v Italijo, sicer bi ju bilo prebivalstvo lynchovalo. Pozneje je bil Favetti amnestiran in je postal občinski tajnik v Gorici. Začetkom leta 1860. mudil se je nadvojvoda Karol Ludovik čez zimo v Gorici. Pri neki maskaradi v gledališču primerile so se protidinstične demonstracije, katere je bil Favetti prouzročil. Nadvojvoda Karol Ludovik je bil tako užaljen, da je takoj zapustil Gorico. L. 1867. je bil Favetti zaradi veleizdajskih agitacij zaprt. S pomočjo prijateljev je utekel kazni in pobegnil.

dal mi je neki višji c. kr. uradnik, piščo: moramo tako ravnati, namreč Italijane podpirati in Slovane zatirati, ker bi sicer tudi konservativne Italijane od sebe odvrnili, dočim želimo dobiti na svojo stran tudi druge, ne avstrijski misleče Italijane. S tem torej, z zatiranjem Slovanov, hoče vlada neavstrijski misleče Italijane na svojo stran zvabiti, druge pa na svoji strani vzdržati; c. kr. vlada sodi torej, da smo Slovani na Primorskem popolnoma odveč.

Iz tega je lahko razvideti, zakaj smo usiljeni nam boj morali izprejeti in zakaj ga mislimo nadaljevati tako zoper vlado kakor zoper Italijane.

Tu gre za naše življenje in za to se smemo in se moramo boriti. Da je od tega odvisno tudi življenje naše monarhije na jugu, bode se uvideli; da bi zastopniki jednega dela tega prebivalstva za tako vlado glasovali, da bi jej za naše zatiranje dovolili le jeden krajcar, tega od nas ne morete zahtevati.

Za to, kar se je doslej zgodilo, pač ne more biti odgovorno sedanje ministerstvo.

Besede, katere je izreklo to ministerstvo pri svojem nastopu in tudi včeraj, obetajo malo, a če bi bile tudi bolj zveneče bi vendar ne dali dosti za to. Prejšnje vlade so toliko obljubovale in ničesar izpolnile, da naše prebivalstvo kar nič ne zaupa. Treba bo mnogokaj storiti, da se to nezaupanje odpravi in obudi neko zaupanje. Hrvati in Slovenci so že večkrat prosili za svojo pravico, tudi tožili so v zbornici v govorih in interpelacijah, tožili naprej pri okrajnih oblastvih, pravosodnih ali političnih, pri deželni oblastvi in pri vseh ministerstvih, a razmere so še danes take, kakršne so bile prej.

Kaj čuda, da se je v takih razmerah avtoriteta c. kr. vlade pri nas popolnoma pogubila, in sicer najprej avtoriteta okrajnih in potem deželni oblastev, naposled pa tudi avtoriteta centralne vlade, ker tudi od te ni bilo nikake podpore. Zavisno je od nove vlade, ali bo mogla oživiti avtoriteto oblastev. Hrvatako in slovensko prebivalstvo se oblastvom ne zoperstavlja, zaupanja pa nima do njih nič. Mislimi si morete, v kakšnih razmerah se nahaja prebivalstvo, če vam povem, da se pogostoma sliši naravnost obupni vzklik: Bolje umreti, nego umirati. Sliši se pa tudi pogostoma vzklik: Ako nam naš kralj hitro ne pomaga, smo zanj izgubljeni! Stel sem si v dolžnost, to navesti in s tem končam.

Domače in razne novice

† **Fran Lepič**, začasni vodja slovenskega oddelka deželne kmetijske šole v Gorici, je po dolgi in mučni bolezni dne 27. prosinca tega leta ob 6 1/2 popoldne v 53. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal. — Pokojnik bil je rodom Slovence — in nastopil službo že pre več leti... kot vodjev pomočnik in pristav. Imel je jako veliko veselje do kmetijstva in osobito vinorejstva. Sestavljal je mnogo lepih popisov raznih izdelkov in je bil tudi sotrudnik gospodarstvenih listov. V mestu je živel z nami jako prijazno, a mnogokrat se je tudi hudoval, da se v Gorici ne živi v čistem narodnem duhu. — Pogreba, kateri se je vršil dne 29. p. m., se je udeležil tudi deželni odbor na čelu Nj. ekselencija g. Fran Coronini. Pokojnik bil je blaga duša, zato ga je vsak spoštoval, kdor je prišel z njim v dotiko. Naj v miru počiva!

Katoliško bralno in politično društvo v Podgori priredi v nedeljo dne 4. februarja t. l. v društveni dvorani veliki ples. Svirati bode Goriški orkester. Začetek ob 5. uri popoldne. Ustop k plesu za ude 50 kr., za neude 1 gld., ženski spol 20 kr. Ustop brez vabila ni dovoljen. K obilni udeležbi vabi najljubdeje. Odbor.

Pozor krčmarji! Piše se nam iz dežele: Nekoga dne ob 8. do 9. ure zjutraj je prišel neki tujec k gospodu Stefanu Ozbiču krčmarju na Pekloni na Krasu. Stopivši v krčmo pozdravi prijazno krčmarja, ter naroči dobro kosilo za neko gospodo, katera je šla na lov. Gospodar je bil seveda zelo zadovoljen z naročilom in obljubi, da hoče gospodi dobro postreči. Ker je pa bila baš isti dan razpisana volitev za c. kr. okrajni šolski svet v Sežani in je bil tudi g. krčmar kot podžupan volilec, moral je odriniti k omenjeni volitvi v Sežano. Poslovivši se od tujca mu obljubi, da se vrne koj po dokončanih volitvah in da kupi tudi prav dobrega mesa za gospodo.

Ko odide krčmar v Sežano, si ukaže zviti mladenič dobrega zajutarka in se napije prav dobro kraškega terana, ter si izposodi od služabnice dežnik in zagotovi, da ji ga vrne čez nekoliko časa. Zviti tujec jo potriše z dežnikom ne da bi plačal zajutarka ne vina.

Gospod krčmar, oziroma podžupan si nakupi po volitvah mesa in hiti domov se svojim konjem, da bi z nakupljenim blagom gospodi postregel.

Ko pride domov, napravi krčmar dobro kosilo, na katero še danes čaka gospodo in tujca.

Prvi ples kralja Aleksandra. — Mladi srbski kralj posetil je te dni ples, ki ga je priredil jokejski klub v Belemgradu. Prva dama, s katero je plesal mladi kralj, bila je gospa Konstantinovičeva, soproga predsednika jokejskega kluba, sorodnica kraljevske hiše. Mladi kralj je na prvem

plesu, ki ga je posetil, plesal tudi z različnimi mladimi damami iz prvih Beligradskih rodbin.

Članom dež. šolskega sveta goriškega so imenovani: pred. gg. prošt. Jordan, mons. Andrej Marušič in ravnatelj višje gimnazije in višje realke, gg. Henrik Gross in Schreiber.

E par si muove! — V Gorici gotovo ni imelo še nobeno društvo toliko nasprotnikov in zaprek, kot jih je vedno imel „Goriški Sokol“. Nasprotniki našega zavoda so vedno in povsod prežali, da bi vlovili in pretepli kakega sokolca zato je bilo treba od strani odbora in posebno starosta vedno največje previdnosti in pozornosti. Za vsak korak treba je bilo hoditi k c. k. okr. glavarstvu in k policiji. Znano je, s kolikimi ovirami je bila prirejena prva veselica na Katarinijevem vrtu. Potem pa sem moral kot starosta plačati še veliko globo, ker se je bilo par nepovabljenih gostov urinilo k tomboli in so potem tožili, da je bila igra javna. Pod takimi razmerami sem prva tri leta predsedoval „Goriškemu Sokolu“ ter se boril za njegov obstanek proti našimi narodnimi sovražniki.

Ko sem se bil naveličal borbe, nastopili so bili drugi. Žalibog da so tudi oni imeli vedno preveč zaprek ne le od naših narodnih nasprotnikov, ampak tudi od sorjakov. Žalosten spomin imamo o tem, kako se je godilo Sokolu pri blagoslovljenju zastave podpornega društva in Klavžarjevi 25-letnici — Klub temu je večina prvotnega odbora vstrajala in društvo je čem bolj napredovalo.

Strastna pisava „Soče“ pa je bila zakrivila, da Sokol lani pri rednem obnem zboru ni mogel dobiti staroste in ne dovolj odbornikov. Da pri drugem izrednem obnem zboru ni bilo društvo razpuščeno, sem bil prevzel zopet predsedstvo, naideja se, da se mej tem razmere premenijo, in društvo obstane.

Tako se je tudi zgodilo Sokol je dobil na razpolago starosta, tajnika in tudi odbornike. Od kar ima namreč g. A. Gabršček svojo „Tipografija Goriziana“ agitiral je njegov stavec J. da sam prevzame tajništvo, g. Gabrščeka naj se pa izvoli starostom. To mi je bila ugodna prilika, da sem jeden mesec pred koncem leta sklical občni zbor „Sokola“.

Priznati moram sicer, da pri izvrševanju občnega zbora nisem bil dovolj natančen, a mislim sem le na to, da občni zbor izvršim in se znebim skrbi za pustne veselice.

Ker je bilo po občnem zboru slišati neko domišljavo „popranje“, zahtevalo je mnogo odličnih sokolcev, naj naš list „Sloga“ opiše kako se je občni zbor „Sokola“ resnično izvršil. Dovolil sem resnici v javnost, da si me ni prav ugodna. Če bi odborniki „Sokola“ g. Gabrščeku na ljubo tudi prisegli proti našemu opisu občnega zbora, vendar ostane vedno resničen!

Sicer pa voščim Sokolu in njegovemu odboru vse dobro!

Bivam spoštovanjem
A. m. Obizzi.

Goriški židje in osobito „organ“ istih — zlobni „Corriere“ se zelo veselijo radi zmage v kupčijski zbornici goriški. Izvoljeni so goričani laške narodnosti skupaj z dvema židoma in sicer: Alpi, Bozzini, Dreossi, Jona in Morpurgo, vsi z 253-256 glasovi. Naši gg. Bolko, Hmelak, Kavčič, Jeretič in Vidmar pa so dobili 101-111 glasov.

V svojem brezmejnem veselju do zmage Italijanov pristavil je židovski „Corriere“ v zadnji številki to le: „Je li to ona mastna obljuba, koja je pol. društvo Sloga svojim somišljenikom celo leto obetala?“

Da ima „Corriere“ prav, je očitno. kajti ne samo da nam ni pol. društvo „Sloga“ ničesar pripomogla pri omenjenih volitvah, ampak je slovenskem trgovcem tudi škodovala, ker se ni prizadevala dopolniti volilne liste. Od nekd nam poročajo, da je neko županstvo naznanilo 12 trgovcev in obrtnikov, ki plačujejo 3 gld. obrtnega davka, a vendar ni bilo nobenega od istih davkoplačevalcev v volilnih listah.

Sploh se je volitev boljši obnesla pri obrtnikih, kakor pri trgovcih.

Izvoljeni so sicer vsi trije laški kandidati z 385 glasovi pa vendar so prišli naši kandidati do 200 glasov.

Zlobnost „Corriera“ pa presega vse meje s tem, da našim kandidatom pristavi brez izjeme „oste“ a svojim „il signor Brisko“ i. t. d.

Novo razstreljivo. Na Francozskem so imeli 11. t. m. poskuse z novim razstreljivom „Fulgurit“ imenovanim, katero je iznašel Ženovčan Paul Pietet. Novzočni so bili dva poslanca francoškega vojnega ministerstva, trije zastopniki Ženevskega državnega sveta in mnogo častnikov. Poskusi so se obnesli zelo dobro. Z naboji tehtajočimi le 110 do 140 gramov so razstrelili velikanske skale. Eksplozija se je vršila brez dima.

Unificirani srednješolci. — Gališki deželni šolski svet je sklenil unificiranje vseh srednješolskih dijakov in naučno ministerstvo je ta sklep odobrilo. Začetkom prihodnjega šolskega leta bo torej gališka srednješolska mladina unificirana in sicer tako le: Temnomodra bluza se stojičim ovratnikom, na katerim srebrni ali zlati prami kažejo, kateri razred obiskuje nosilec; hlače iz sivga sukna, poleti iz ruskega platna in dolga zimska suknja z modrimi obšivi. Namesto klo-

bukov nosili bodo srednješolci gališki modre čepice z ušitimi inicijali. Troški take uniforme so preračunjeni za manjše dijake na 25 do 34, za večje na 34 do 45 gld.

Kmetijski roditelji bodo te troške posebno lahko zmagovali!

Gospod Rudež učitelj na tukajšnji deželni gluhonemci dobil je za tisek knjige o poduku gluhonemcev v takšnih zavodih podporo 300 gld.

Zgradba novega gledališča v Zagrebu se bode menda vendar le res začela letošnjo spomlad. Kakor namreč poroča „Agrar Zeitung“, se je baje pogodba mej deželno vlado in arhitektom Fellnerjem že sklenila in se bode pričela zgradba po revidiranih načrtih Dunajskih arhitektov Fellner in Helmer. Proračun za stroške znaša okolu 500.000 gld.

Nebudalasti urednik nekoga lista spregovoril je, da naš list ima one naročnike, katerim jo on vstavil svoj list zato, ker ga niso plačevali! Mi smo na to molčali, ali dalje ne smemo, ker bi z molčanjem mnogo zakrivilo nasproti našim p. n. naročnikom. Zagovarjati naše naročnike nam je sveta dolžnost! In kako? Vsemu svetu povedati, da nebudalasti urednik je tudi takrat lagal, kajti naši naročniki so s plačevanjem naročnine tekmovali. Ob novem letu so nas kar z nakaznicami nasipali, a ne s plačevanjem četr letja ampak kar naravnost z nakaznicami za pol leta in mnogo tudi za celo leto in ti za gotovo niso bili „slabi plačevalci“ omenjenega nebudalatesga lista. Nam so jako dobro vstregli zategadel porabimo to priliko in izrečemo vsem istim najsrčnejšo in najiskrenejšo zahvalo za doposlano nam naročnino. Bog povrni v obili drugod!

Romanje v Rim, 15. februarja 1894. ob koncu petdesetletnice škofovanja Njega svetosti Leona XIII. Katoličani na Primorskem! Zanašajoč se na Vaše navdušenje za sv. Očeta Leona XIII., katero ste pokazali letos ob petdesetletnici in na blagoslov Prezvizišnega knezonadškofa goriškega, Vas vabimo na sv. romanje v večno mesto k sv. Očetu, da potolažimo Njegovo srce in dokazemo svetu, da smo z vso dušo vdani nezmotni stolici Kristusovega namestnika. S tem romanjem bomo mi lepše sklenili letošnje praznovanje in slavljenje in gotovi smo neizrečene tolažbe in miru našim srcem, ko bo sv. roka papeža blagoslavljala nas in naše drage doma.

Delajte na to, da se v velikem številu predstavimo Njega Svetosti mej 16. in 19. februarjem t. l. Srečni, ki bodo mogli v nedeljo 18. februarja peti z sv. Očetom starčkom v cerkvi sv. Petra zahvalno pesem! Dragi verniki pa naj se v duhu pridružijo romanjem z molitvijo in sv. obhajilom za prostost in povišanje rimske Stolece.

Opombe in volila.

1. Ker je odhod iz Kormina določen za 15. februarja, je neobhodno, da nam vsi naznanijo ime in razred na železnici do 10. februarja t. l.

2. Vozovnice na železnici veljajo trideset dni, toda vsakemu je prosto če se hoče tudi koj po sprejemu pri sv. Očetu vrniti v domovino.

3. Vračajoč se smejo romarji vstavljati, kjer jim drago, samo da se vrnejo na 30. dan v Kormin.

4. Geslo in spoznavanje romarjev mora vsaki romar vzeti z seboj.

5. Kdor hoče z romarji, naj se oglasi pri svojem pred. g. župniku in naj ga prosi, da mu odpošlje 1 gld.-50 kr. vpisnine in naznani ime in razred na železnici pred. g. dr. Alojziju Faidutti-ju Via Barzellini štev. 20 v Gorici.

6. Vozovnice samo se izplača v Korminu na postaji vredniku ali načelniku skupine, ki poskrbi izplačilo za vse z izkazom znanih gesel.

7. Vozovnice se bodo razposlale romarjem po 10. februarju posredstvom č. gh. dušnih pastirjev.

8. V Rim je na razpolaganje nekaj brezplačnih in nekaj cenih stanovanj. Kdor si takega stanovanja želi, naj se hitro oglasi pri g. dr. Faidutti-ju, ki bode tudi sicer dajal pojasnila o stanovanjih v Rimu.

9. Romarji odidejo iz Kormina 15. februarja t. l. ob 10-20 zjutraj.

10. Cena vozovnicam iz Kormina v Rim in nazaj je za III. razred 20 l. 80 cm.; za II. razred 50 l. 50 cm.; za I. razred 89 l. 60 cm.

V Rimu se bo poskrbelo romarjem vozovnice po znižani ceni v Napolje in Pompej, kamor odidejo 21. februarja zjutraj.

Komur bo drago po isti progi dalje 12. kilm. obišče lahko grob sv. Alfonza Ligorjanskega v Nocera de' Pagani. — Kdor se bo hotel vrniti čez Asizi bo doplačal v III. r. 1 l. 65 cm.; v II. r. 2 l. 45 cm.; v I. r. 3 l. 45 cm. — Kdor bi hotel čez (Jakin-Rimini-Bolonja) bo doplačal v III. r. 3 l. 65 cm.; v II. r. 5 l. 55 cm.; v I. r. 7 l. 90 cm.

V Gorici 28. januarja 1894.

Predsedništvo Katoliške družbe v Gorici.

Listnica uredništva. — Gospod A. M. v G. — oproste, ako vam nisem mogel ustreči pred današnjim dnem. §. 24. tisk. zak. se glasi: Wer eine Druckschrift ungeachtet des durch richterliches Erkenntnis ausgesprochenen, gehörig kundgemachten Verbotes, oder wer wissentlich eine mit Beschlag belegte Druckschrift weiter verbreitet oder deren Inhalt durch den Druck veröffentlicht, macht sich eines Vergehens schuldig und ist mit einer Geldstrafe von 50 bis 500 fl. bei wiederholter Verurtheilung aber überdies mit Arrest von einer Woche bis zu einem Monate zu bestrafen. — Za vse drugo se ujemam popolnoma in bi me jako veselilo. Počistite me. Z Bogom.

Gosp. N. K. v T. — Dopis je jako lep, ali priobčiti ga ne moremo, ker v Gorici imamo itak dovolj nemir

Osobito mi dopada sestavek, kateri prične z besedami: „Judno novico smo izvedeli te dni namreč, da so ujeli v Soči veliko in debelo raco. Zaslugo pri tem lovu imajo neki služabniki židov, kar je verjetno, ker židje imajo račjo mast v veliki časti! itd. Prosimo građivo druge vrste in bolj mirno. Nazdar!“

Izrjeni trgovci se steklenim, porcelanskim, lončevnim in drugim blagom enake vrste, kateri si je prihranil okoli 500 gld, bi rad udobil **sodruka,**

ki bi imel tudi enaki znesek na razpolago in pričel z njim v tem mestu omenjeno trgovino. Kdor želi več poizvedeti, obrne naj se k upravnistvu „Sloge“.

D.r Ant. Perco

Corso Fr. Giuseppe šte. 36

ordinira od 2. do 4. popold.

PO HIDROTERAPIČNIH NAČELIH
prečest. žup. mons. Kneipp-a.

Usojam se podpisani naznaniti slavnemu občinstvu, da sem vzel restaurant

„CATTARINI“

v najem

Upam da me bo de slavno občinstvo tudi v teh novih prostorih izdatno podpiralo.

Edvard Truschnitz

Prva slov. tiskarna

A. M. OBIZZI

v GORICI

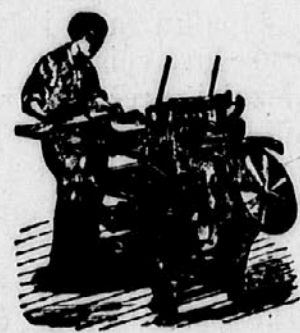
za mesnicami šte. 22

urejena je po najnovejših zahtevah tiskarske obrti, zategadel se ne boji nobene konkurence.

Prva slovenska tiskarna

izdeluje vse tiskovine za duhovske, županske, šolske, c. kr. in druge urade, za trgovce in obrtnike, za društva in zasebnike, kakor: posetnice ali vizitnice, voščilne in poročne liste, naznanila, osmrtnice i. t. d.

Cene so zmerne, izdelki kolikor mogoče okusno opravljeni.

ANDREJ ČERMELJ

na trgu Koren št. 10

ima prodajalnico jestvilnega blaga
postreže po ceni in dobro.

Slovenski rojaki ne pozabite nanj in obiščite ga, ko kaj rabite!

Na prodaj

je zemljišče za zidanje in z vrtom po jako ugodnih pogojih blizu tukajšnjega Rudolfinašča. Kedor želi pozvedati o cenah in kupnih pogojih sploh, naj blagovoli se obrniti v št. Peter pri Gorici in sicer k lastniku teltnice.

Anton Urbančič

trgovec z drobnino in tkanino v

Raštelu št. 20

prodaja tkanino za moške in ženske obleke ter razno drobnino, ki je k temu potrebna. Vreden je posebne podpore, ker drži se tudi on načela „Svoji k svojim“ in naročuje blago le od slovanskih tvrdk. Cene po mogočnosti nizke in primerne k blagu ter ne upraša se nobenega več kot za kolikor se misli prodati, zato odpade skorej vsako pogajanje.

Černigoj Jožef,

edini slovenski stolar v Gorici v ulici Morelli št. 31 priporoča se slavnemu občinstvu. Izdeluje nove stolice ter popravlja tudi stare in se ne boji nikake konkurence.

JAKOP NARDIN

prevošček

pod Kastanjavico v Villa Wlenbach

ima vozove št. 14 in 93; priporoča se slavnemu občinstvu. Sprejema tudi vožnje po deželi za primerno ceno.

Saunig & Dekleva

v Nunski ulici št. 16.

Edina slovenska zaloga dvokoles (biciklov) in raznih šivalnih strojev in lovskih pušk. Sprejemata v popravilo dvokolesa in vse druge stroje. Prodajata in izvršujeta vsa dela gotovo ceneje nego naši nasprotniki; zato podpirajmo jih!

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina, bela in črna istrijanska ter bela dalmatinska.

Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici.

Prodaja na debelo.

Gostilna „Kikeriki“

v Nunski ulici, lastnina Štefana Kofola, toči jako izvrstna domača vina. Dobe se tudi vsak čas gorke in mrzle jedi. Cene zmerne, postrežba snažna in primerna.

Cijan Ivan,

krojač v Nunski ulici, št. 13, vreden je tudi podpore vsih Slovencev, ker izdeluje natančno in po primernih cenah.

Vidic Anton

pek na Kornu (na voglu poleg gostilne pri Rajhu) priporoča svojo pekarno občinstvu in postreže po jako zmernih cenah se svežim kruhom.

Simon Rožanc,

krojač v Vrtni ulici (Via giardino) št. 12 priporoča se slavnemu občinstvu za razna v njegovo stroko spadajoča dela.

Bajt Ivan

krojač na Placuti št. 31 priporoča se slavnemu občinstvu še posebej velečastiti duhovščini v blagovoljno podporo.

Pavlin Edvard

prej

Karolina Riessner in sin

v Nunski ulici št. 10.

V zalogi ima razne umetne cvetice, nagrobne vence, mrtvaške obleke za otroke, rakve (truge), trakove, voščene sveče itd. Postreže vedno po mogočih cenah.

Zaloga Vrhniskega piva

pod vodstvom Joška Rovana v Rabatišči št. 18. prodaja pivo v sodčkih in steklenicah. Ne boji se konkurence ne glede cen in ne glede dobrote piva. Steklenice so napolnjene že v pivovarni na Vrhniki, za kar se rabi le dobro uležano pivo.

Josip Hvala

Via ponte nuovo št. 12.

ima zalogo raznovrstnega lesa za zgradbe in druge mizarske potrebe.

Ivan Howanski

čevljar v Gledališki ulici št. 15

priporoča se in zagotavlja jako solidno postrežbo. Cene jako nizke primeroma k blagu, a nikakor naj se ne primerja s tvorniškim blagom ki je malenkost ceneje, a več kot polovico slabeje.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici v hiši dr. Lisjaka št. 23 prodaja razno jestvilno blago. Priporočamo ga vsem, ker vemo, da prodaja dobro blago na drobno in na debelo po jako zmernih cenah.

Ant. Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako okusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Martin Poveraj,

trgovec in krojač na Travniku poleg vojašnice, prodaja narejeno obleko in blago za možko obleko ter naredi obleko po meri. Cene primerne z blagom in ne boji se nobenega tekmovanja ptujih tvrdk.

Novič Josip

krojač v Gosposki ulici št. 14, se priporoča vsemu občinstvu. Izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela jako natančno in po primernih cenah.

Peter Drašček

v Stolni ulici št. 2 ima bogato založeno ščacno jestvin ter poleg tega prodaja tudi razno tabačno blago. Skrbí, da postreže se svežim blagom. (On prodaj tudi naš list).

Cej Ivan,

gostilničar v ulici Ascoli toči vedno jako dobra domača vina. Postrežba točna in cena primerna.

Andrej Makuc

v Rabatišču št. 20 voditelj izdelovalnice vinskega octa. Andreja Makuca priporoča se vsem Slovincem. Izdeluje edino le vinski jesek, ki je jako okusen in zdravju neškodljiv. Kedor se krat en prepriča o dobroti tega octa gotovo se ne boje nikdar več posluževal jesihov napravljenih z raznimi esencami. Cene jako zmerne.

Karol Drašček,

pek na bregu Korna št. 4 ima vsak dan dvakrat sveži kruh. Podružnico ima tudi v Semeniški ulici. Njegov kruh je po primerno nizkih cenah in vedno zdrava jed. Kdor hoče pošilja mu ga tudi v stanovanje.

Novič Franc,

krojač v ulici sv. Klare št. 6 izvršuje razna naročena dela in prodaja narejeno obleko po jako zmernih cenah.

G. Likar

v Semeniški ulici h. št. 10

prodaja šolske in mašne knjige, sv. podobe, tiskovine za duhovnije in županije, papir in vsakovrstne šolske in pisarske potrebščine po najnižjih cenah.

Peter Birsar.

„Corte Caraveggia“ toči izvrstna domača vina kakor njegov oče v Rifenbergu in postreže tudi s hrano. Ima tudi hlev za živino.

Franc Povšič

mizar na Šentpeterski cesti št. 9. priporoča se slavnemu občinstvu za razna mizarska dela.

„Sloga“

velja po pošti prejemanu, ali na dom
pošiljana skupaj z

„Goriškim Vestnikom“

za vse leto gld. 1.80

„pol leta —.90

„četrt —.45

Za tnje dežele toliko več, kolikor
znaša poština.

Posamične številke po 6 kr. dobivajo
se v Stolni, Semeniški in Šolski ulici.

Upravništvo in uredništvo: Morellijeva
ulica, šte. 22.

SLOGA

»Sloga« jači — nesloga tlači torej složimo se!

„Sloga“

prinaša oglasila na četrti strani od
katerih se plača za štiritopno peti-
vrsto po 7 kr., če se jedenkrat tiskajo;
po 6 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če
se trikrat ali večkrat tiska.

Za celoletne oglase po pogodbi.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu;
reklamacije in naročnina upravnistvu.

Nefrankovana pisma se zavrnejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Nekoliko o „Sočini“ politiki.

Zadnji čas ima naša „Soča“ marljivega dopisnika v Ljubljani, kateri jej pošilja obširne dopise, ki so zaradi marsikaterih izjav o politiki zanimivi, ali med temi izjavami so tudi take, da bi jih mi ne pričakovali v „Soči“. V tem obziru bi mi omenili dopisa, natisnena v 2. in 5. št. letošnje „Soče“, v katerih se govori o razsodbi upravnega sodišča o ljubljanskih uličnih napisih (člen 19. pred upravnim sodiščem) in pa o razsodbi državnega sodišča o namerjanem društvu slovenskih dijakov „Danica“ (Razsodba o „Danici“).

Upravno sodišče se je izreklo v zmislu, da občine nimajo nikakoršnih določb o jezikih, in kar sklepajo v tem oziru, spada v njih oblast, kakor druge stvari, v katerih smejo sklepati občine. V razlogih je isto sodišče dostavilo, da člen XIX. ki zagotavlja vsem narodom narodno enakopravnost, izraža le princip, z drugimi besedami, da določje se ta člen ni še izvršil po konkretnih določbah, ki bi veljale, kot zakoni na razne strani.

„Sočin“ dopisnik se tej razsodbi nekako čudi in pravi: „Pri vsem našem političkem delovanju, smo se opirali Slovenci pred vsem na člen 19. državnih osnovnih zakonov. Sedaj pa pride upravno sodišče s trditvijo, da ta član prav za prav ne določuje ničesar konkretnega“. Potem dostavlja, da vsled tega je naš boj „neizmerno otežkočen“. Sedaj za naše narodne zahteve nemamo nikake pravne podlage, ako obvelja tolmačenje upravnega sodišča. Prisiljeni bi bili delati na to, da se uvede izvrševalni zakon k članu 19. drž. osnovnih zakonov. Za to so pa razmere sedaj silno neugodne. Levica odločuje na Dunaju in levicariji gotovo ne privolijo v tak zakon, ako se v njem zakonito ne prizna nemški državni jezik.“

„Soča“, kolikor se spominjamo, ni za prejšnjih let čudila se temu, kar se jej kaže sedaj nepričakovano. Vsaj je mnogokrat sama pisala, kakor mnogo drugih slovenskih listov, da je treba izvršiti člen 19., torej ga je tudi ona pripoznala le kakor nekako obče vodilo ali kot princip; da „Soča“ je še posebe razpravljala, kakó naj se izvrši ta člen; dokazovala je, da ta člen bi moral dobiti svojo konkretno obliko v narodni samoupravi ali, kakor pravijo drugače, v takó znani nacionalni avtonomiji. „Soča“, je zaresno opominjala, naj bi delali naši zastopniki, da se izvrši ta člen v takem smislu.

Kakó je to, da je sedaj pozabila to važno točko, o kateri dandanes dosledno pišejo tudi naše stare „Novice“? Zakaj „bi bili prisiljeni delati na to“ še le sedaj, ko imamo stalne vzroke, da se od tega dela ne odmaknemo niti za trenotek? Upravno sodišče nas mora opozarjati na naše dolžnosti, da ne pozabimo in zamenjamo tega, kar se nam je kazalo pravo poprej in ravno tako, kakoršno označuje isto sodišče. Takó se masčuje nad nami gola popustljivost.

Za izvršbo je sedaj res čas neugoden, kakor pravi „Soča“; ali neugoden je bil v tem oziru tudi čas, ko je vladal grof Taaffe. Ali se ni videlo, da se je on ogibal zaresne izvršitve narodne enakopravnosti in, ali ni to pokazal najbolj takrat, ko so ga morali Staročehi popustiti za vselej, ko jim ni hotel za Češko dovoliti češkega tudi kot notranjega ali službenega jezika?

Tudi to je res, da odločuje sedaj v parlamentu, ali zaradi tega vendar ne doseže nemškega kot državnega jezika, ker bi bilo to protustavno in bi tudi presvetli naš vladar ne dopustil, da bi se od njega velikodušno podeljena ustava rušila na voljo nemške levice.

„Sočin“ dopisnik se tolaži s tem, da o naši ustavi ima prvo besedo ne upravno, temveč — državno sodišče.

No, ali more državno sodišče morebiti, razsoditi takó, da bi izvršilni zakon sploh ne bil potreben? Državno sodišče ne bode imelo več toliko opravila s pritožbami o narodni enakopravnosti, kedar se izvrši konkretno čl. 19. zato se ne smemo tolažiti s tem, kakó bo sodilo in razsojevalo nadalje državno sodišče, temveč nam je treba delati nato, da se narodna enakopravnost, zapopadena v čl. 19. zares izvrši po konkretnih zakonih.

Dopisnik se poslednjič tolaži s željo, da bi prišli novi narodni sloji k ustavnemu življenju, da se rešitev tako važnih stvari ne bode odlagala „ad Calendas graecas“?

Kakó pa pridejo „novi sloji“ v parlament, ko kaže dopisnik na sedanje neugodne razmere in mogočnost nemške levice? Ali morda s tem, da ostanejo slovenski in drugi slovanski poslanci v koaliciji, v kateri odločuje nemška levica? „Soča“ vsaj je odobrvala neko izjavo, v kateri se je pripoznavala domnevna važnost onih slovenskih poslancev, ki so ostali v sedanji koaliciji. Vidi se, kakó lehkomišelnó mečemo fraze okolo sebe in bijemo z njimi sami sebi po obrazu.

V dopisu o „Danici“ ima „Soča“ tudi ta le stavek: . . . „vlada ne dela velike razlike med konservativnim in naprednim Slovincem, izimši kadar izkoriščajo naš narodni razkol proti slovenstvu sploh“. Kakó pa je mogla „Soča“ ob novem letu odobravati navedeno izjavo, v kateri so se hvalili oni slovenski poslanci, ki so še ostali v Hohentwartovem klubu, torej v koaliciji?

Ali je smatrala vlada te poslance kot konservativce ali kot kaj drugega? In če je „Soča“ vedela, da vlada ne dela velike razlike med konservativnimi in naprednimi Slovenci, zakaj je pa do poslednjega časa „Soča“ delala tako razliko, ko je sodila o Mladočehih, Spindčcu in Laginji po vse drugače, nego o onih poslancih, ki so vlado podpirali? Če ne dela vlada razlike med konservativnimi in naprednimi Slovenci, je mogoče le še to, da jih hoče rabiti kot pomočnike, kot Slovence, in kot Slovenci pa ne morejo biti drugod, kakor v opoziciji, in sedaj še bolj, nego poprej. Zatorej je vsako odobravanje, da ostajajo nekateri slovenski poslanci še v koaliciji, neumestno in zbegava pravilno javno mnenje med slovenskim narodom.

V dopisu o „Danici“ se priporoča tudi, da bi dijaki ne politikovali. Ta nasvet bi bil mnogo umestniši velikim narodom, katerih državni u-potrebljajo pri svoji veliki in mali politiki tudi dijaštvo. Kedar ne bodo politikovali dijaki drugih večjih narodov, takrat se najbrže tudi slovenski in slovanski dijaki ne bodo zanimali toliko za politiko. Sicer so dijaki še pod drugimi vplivi, nego naši kmetje, katere sučejo sedaj takó, sedaj takó. Dijaki so še vedno bolj idealni in neutralniši, nego pa stranke, ki delujejo neposredno doma. Dijaki, tudi če drže s kako stranko, so še vedno toliko nepokvarjeni in pravični, da grajajo, kar je graje vredno, tudi če zadene graja slučajno voditelje tiste stranke, h kateri pripadajo.

V dopisu o „Danici“ se priporoča dunajskim Slovincem in drugim Slovanom, naj bi se ob ljudskem štetju n. pr. vpisovali med Čeha, ker bi šteli potem teh več na Dunaju, in bi oni takó dosegli češki kot deželni jezik na Dunaju. Ta nasvet se nam zdi prav površen. Zastran povečanja števila Čehov, kakor na Dunaju bi pač češkega jezika na Dunaju ne razglasili za deželni jezik; to moremo sklepati uže iz sovraštva proti Čehom. Potem pa, tudi ko bi dovolili češki kot deželni jezik na Dunaju, bi v društva pošiljali ponajveč češkega jezika večše komisarje; treba bi bilo torej, da poslušajo vsa slovanska društva, ki niso češka, v češkem jeziku, in tu bi se dogodilo, da bi nekatera društva poslovala rajši v nemškem jeziku.

Drugače bi bilo, ko bi vlada za vse avstrijske Slované razglasila jeden slovanski jezik kot skupen jezik; potem bi se ta jezik učil tudi

po šolah, in Slovani bi poleg materinega narečja znali vsi še svoj skupni jezik, kakor imajo takó tudi Nemci. Dokler pa takega skupnega jezika ne razglasé za slovanske narode, je treba zahtevati, da se Dunaj ne smatra le za deželno mesto, kedar potrebujejo kaj od njega Slovani, ampak da se za vsak slučaj smatra za pravo skupno mesto vseh narodov, torej tudi za tako mesto, kjer morejo društva, shodi itd. vseh slovanskih narodov poslovati v svojem jeziku. Zato je treba priporočati, da se vsak Slovan, ki biva na Dunaju, vpiše k tisti narodnosti, h kateri spada, in da vsi slovanski narodi, zahtevajo, da se podeli Dunaju značaj mnogo jezičnega cesarstva. Slovanom se ni treba skrivati za kako drugo narodnost, tudi če je slovanska, treba je le poštovati skupnost in skupne interese, pa pridemo laže do cilja, nego z neumestnimi koncesijami na to ali ono stran. Takó smo navedli nekaj nazorov, ki se nahajajo v „Soči“ in o katerih se nam je zdelo, da se ne zlagajo s pravo politiko našega naroda, da, še z nazori „Soče“ same niso v pravem skladu. Mislimo, da zavoljo tega se ne bode hudovala „Soča“ na nas.

Interpelacija

poslanca **Alfreda Coronini** na Visoko ces. kr. vlado zaradi železnice Gorica-Ajdovščina.

S pokneženo grofjo Goriško in Gradiško, ravnalo se je do zdaj z ozirom na grajenje železnice v primeri z drugimi kronovinami v monarhiji huje ko s pastorko.

Še le po preteku tri in tridesetih let dobila je dežela novo, ali z ozirom na njeno daljavo le malo železnico, ko je v preteklem letu državni zbor dovolil napravo železniške proge Tržič-Cervinjan.

Dasi uboga, vendar je vsa dežela za to železnocestno zvezo znamenito svoto žrtvovala in osobito slovenski deželni poslanci so se v to odločili še le po resnem prevdanku in v nadi, da c. kr. vlada in zastopniki italijanskega dela te dežele, katerim činiteljem se je zdelo železnica v furlanski nižavi tako nujna in potrebna, nekako odškodujejo z napravo krajne železnice v vipavski dolini v ostalem delu te dežele.

V to svrhu je deželni zbor za namenjeno železnico Gorica-Ajdovščina dovolil 100.000 gld. za nakup glavnih delnic, za merjenje in za dotični načrt pa 6000 gld. Preteklo poletje je tudi komisija razgledovala po podjetniku Drossi-ju zmerjeno črto, ko je glavno nadzornistvo c. kr. državnih železnice tudi pretresovalo načrte. Gledé na velike koristi, koje bi donášala železniška zveza po vipavski dolini, ki se odlikuje z bogatimi pridelki kmetijstva in gospodarstva in ki ima obrtnih podjetij, njej in goriškemu mestu, gledé nadalje strategično važnost zveze južne železnične postaje logaške ali postojnske po kaki notranji železniški črti z Gorico za vojaško upravo; gledé slednjič na to, da se je neki obče znani stranki že večkrat posrečilo, marsikak lep železniški načrt, ki bi bil tej deželi mnogo koristil, iz nepatrijotičnih nagibov zaprečiti, ter da bi se jej utegnulo zopet posrečiti, tudi to gorečo željo velikega dela našega prebivalstva uničiti, drznejo si podpisani, koje vzemirja to, da ta velevažna zadeva, kakor se zdi, prav nič ne napreduje, vprašati visoko c. kr. vlado:

„Ali je voljna visoka vlada tej ali jednaki železniški zvezi v vipavski dolini nakloniti svojo podporo, in če je voljna, ali misli kmalu rešiti to velevažno zadevo?“

V Gorici, 30. januarja 1894.

Alfred grof Coronini l. r.

Dr. Al. Rojic l. r. — Dr. A. Gregorčič l. r. —
R. Mahorčič l. r. — Andr. Koejančič l. r. —
Dr. Jos. vitez Tonkli l. r. — Nikolaj Tonkli l. r.
Cerin l. r. — Dr. Andr. Lisjak l. r.

V seji dež. zbora

dne 8. t. m. stavi naš deželni poslanec **Al. dr. Rojic** do Visoke c. kr. vlade o razmerah na c. kr. srednjih šolah v Gorici to-le interpelacijo:

O razmerah naših srednjih šol množe se čedalje bolj pritožbe. Roditelji in učenci se pritožujejo, da so zahteve v nekaterih predmetih do skrajne meje pretirane. Vlasti se čujejo splošne pritožbe proti učitelju nemščine na višji gimnaziji,

o gospodu prof. dr. V r b i. S tem gospodom bavili so se že koncem lanskega šolskega leta razni časopisi, kakor: „L'Eco del Litorale“, „Soča“, „Vaterland“ in drugi. Učenci pripovedujejo, da se morajo za jedno njegovo uro pripravljati doma po 4 do 6, da celo do 8 ur! Da ne morejo vsled tega omagovati drugih predmetov, je jasno. Te pretirane in popolnem nepedagogične ter nezakonite zahteve iz nemščine, ki se naslanjajo baje edino le na navode c. kr. dež. šolskega nadzornika, obsojujejo že sami Nemci. Tudi drugače ni popolnem pravilno vedenje gosp. prof. dr. Vrbe. Lansko leto je v šoli na surov način dajal zašnice nekemu učencu. Mati učenca se pride k profesorju pritožiti, in glej, gospod profesor naklada učencu celo vprico matere nove zašnice! Ubogi materi je krvavelo srce! Šla se je pritožiti k gospodu ravnatelju. Kak vspeh je imela ta pritožba, ne vemo; pač pa vemo, da je užaljena mati takoj vzela iz šole svojega sina, ker ga ni hotela prepustiti še nadalje v rokah takega profesorja. Letos je pa ta gospod profesor v šoli naravnost žalil vse dijake našega kmečkega stanu, ogromne večine vsega prebivalstva v deželi. Dejal je v nekem višjem razredu: „Es ist eine undankbare Arbeit, aus diesen verbauerten Gehirnen civilisirte Menschen zu bilden.“

Vsled nemškega učnega jezika, vsled pretiranih zahtev nekaterih profesorjev in vsled neopravičenosti strogosti v obče so rezultati koncem leta takšni, kakršni se od neke strani želijo, namreč jako slabi. Stevilke kriče! V zadnjih štirih letih je padla koncem šolskega leta povprečno skoraj jedna četrtnina vseh dijakov, kolikor jih ne pade na nobeni drugi srednji šoli v Avstriji. Tako je padlo koncem leta 1889 izmed 386 dijakov 76, leta 1890. izmed 402, 99, leta 1891. izmed 383, 92; leta 1892. izmed 389, 74 in leta 1893. izmed 405, 80 dijakov, tedaj povprečno 21%, v tem ko je padlo v prejšnjem desetletju od 1880. do 1888. samo 15% vseh dijakov, a vendar še mnogo več kakor na drugih gimnazijah. Drugo je padlo v šolskem letu 1892. povprečno 10% vseh učencev, na pr.: Celje 4,5%, Linc 7%, Gradec (prva gimnazija) 7,5%, Maribor 8%, Inomost 8%, Dunaj (akadem. gimnazija) 10%, Brno (prva gimn.) 11%, Opava 11%, Praga 12% in Ljubljana 12% — a Gorica 12%!

Tem kričecim razmeram je v prvi vrsti kriv nemški učni jezik, kateri zavira pri nas, ki nismo Nemci, dosego pravega namena srednjih šol in katerega bi se smeli na takajšnjih srednjih šolah učenci le v toliki meri učiti, da bi bilo onim, ki jih dovršijo, mogoče slediti predavanjem na visokih šolah, ki so nemške. Nadalje so istim kričecim razmeram krive osebe, katere ta nenaravni in anakronični sistem vporablja v dosego svojega, za nas žalostnega namena, s katerim uničujejo nas po potrebi izobraženosti hlepečti narasčaj, kar se najočitneje kaže zlasti od kar je na tem zavodu sedanjí ravnatelj.

Ta mož kaže tudi očitno ves čas svojega ravnateljstva neko mržnjo proti vsemu, kar ni nemško. Prvi njegov čin je bil, da je odpravil pri dijaški službi božji slovensko in italijansko petje, ki je bilo dovoljeno pod vseni prejšnjimi ravnatelji, pod Holzingerjem, Schaffenhauerjem, Zindlerjem in Pantkejem. Drugi njegov čin je bil, da je se svojimi poročili, češ, da ni prostora, za branil od ministra Gautscha z odlokom z dne 20. junija 1891. št. 5040 zaukazano upeljavo slovenskega in italijanskega poučnega jezika v geografiji in zgodovini. Kar so vsi prejšnji nemški ravnatelji mirno pripoznali, odstranil je sedanjí gosp. ravnatelj. — Pod prejšnjimi ravnatelji so bili v programih razglasi, zadevajoči vpisovanje učencev začetkom prihodnjega šolskega leta priobčeni v treh jezikih; pod sedanjim ravnateljem so pa samo nemški, ki ni deželni jezik. In ti razglasi so namenjeni edino le roditeljem, ki umejo le jeden, namreč slovenski ali italijanski deželni jezik. Gospod ravnatelj svetuje tudi roditeljem pri vpisovanju, naj ne vpisujejo svojih otrok v oblatni pouk materinega jezika, češ, da bi se imeli potem več učiti, saj jim delajo itak že drugi predmeti dovolj težave. A mi vemo, da taki sveti so sposobni ne le da sramotijo našo narodnost, ampak tudi jemljejo dijakom ves pogum in veselje do učenja in do obiskovanja šole.

Gosp. ravnatelj tudi ne vsprijema domačih učencev, prihajajočih z drugih gimnazij z dobrimi spričevali, brez vsprjemne preskušnje, za katero je plačati 12 gold. ... Tako je zapodil lansko leto učenca Lokarja iz Ajdovščine, ki je dovršil z dobrim vspehom nižjo gimnazijo v Šent. Pavlu na Koroškem. A ta dijak — domačin — bil je vsprejet brez ugovora in brez vsprejemne preskušnje na c. k. gimnazijo v Trstu. Tako se je zgodilo letos tudi gosp. Trampužu iz Kostanjevice na Krasu. — Vsa ta navedena fakta morejo omagati v našem prebivalstvu zaupanje v nepristransko in objektivno uradno delovanje gosp. c. k. gimnazijskega ravnatelja v tem, ko obujajo v nas prepričanje, da se dela sistematično proti našemu mlademu narasčaju, ki se želi izobraževati.

Skrajna razburjenost vlada pa proti dež. šolsk. nadzorniku Leschanofskemu, čegar drzno delovanje kaže dovolj jasno, da je mož, ki nam neče pripoznati veljave š. XIX. drž. temeljnih postav gledé narodne enakopravnosti. Ako bi ne veljali omenjeni skrivni nameni za tako postopanje, vtegnili bi domnevati, da si misli ta mož, da leži naša poknežena grofija gori kje ob nemški Reni. Le tako si moremo razlagati njegove ukaze gledé nemščine pri nadzorovanju naših srednjih ol in njegova zahtevanja iz tega predmeta pri cel ostnih izpitih. Povsodi povdarja in zahteva

najhujšo strogost v nemščini. Če napravi dijak v nemški nalogi le jedno veliko napako, mora dobiti slab red. Če napravi pri drugih predmetih pravopisno napako v nemščini, mora vdobiti slab red tudi v dotičnem predmetu, naj je tudi naloga sicer brez pogrška. Sploh je gledati pri vseh predmetih v prvi vrsti na znanje — nemškega jezika, a še le v drugi in tretji vrsti na znanje iz dotičnega predmeta. A naravnost nezakonita so bila njegova zahtevanja iz nemščine pri zadnjih zrelostnih izpitih na naši gimnaziji. Ministerski odloki zahtevajo, naj se izprašuje iz poučnega jezika literarna zgodovina le v pregledu in le priznanih klasikov življenja in odličnejša dela. (Bei der Unterrichtssprache ist die Literaturgeschichte nur im Ueberbliche, und nur bei den anerkannt classischen Autoren deren Lebenslauf und hervorragenden Werke zu prüfen). A gosp. dež. šolski nadzornik Leschanofski je dajal abiturjentom uprašanja kakor: „Deutsche Sprachgesellschaften, Meistergesänge, Biografie des Hans Sachs, und Ulrich von Lichtenstein, Schlesische Schule, Die deutsche Dichtung im 12. Jahrhundert, Handschriften des Nibelungenliedes und ihr Schicksal; Narrenliteratur; Entwicklung der deutschen Lirik; die höfischen Liriker; Entwicklung des deutschen Epos; Entwicklung des deutschen Dramas; Lehrgedichte und Fabeln.“

Ta uprašanja so se stavila maturandom, čeravno je profesor nemščine v šoli naravnost poudarjal, da bode oprášal le klasično slobo od Klopstocka naprej. Dijaki so tedaj ponavljali to dobo ne le po šolski knjigi, temveč večina iz mej njih še po knjigi: „Kluge, Geschichte der deutschen Nationalliteratur“, ki se jim je v šoli priporočala a dobili niso nobenega uprašanja iz tega, kar so se učili in znali. To nam zatirujejo lanski maturandi, katerih imena bi lahko navedli, ki so pripravljeni to svojo izjavo s prisego potrditi. Gospod Leschanofski pač dobro vé, da je tako njegovo ravnanje nezakonito, sicer nam je nedoumno, zakaj je l. 1891., ko so dobri dijaki padli pri maturi, dal s ključem zapreti vhodna velika vrata, da je s tem zabranil vhod osebam, ki imajo pravico pričujoče biti pri teh skušnjah, ki so javne. — Saj je pod nadzorstvom njegovih prednikov z dobrim vspehom končalo toliko 100 in 100 slovenskih in italijanskih dijakov naše srednje šole, ko se ni toliko tirjalo od učenca glede znanja nemškega jezika in so vendar dovršili visoke šole.

Vsa ta protizakonita in nehumana ravnanja gospodov — profesorja Dr. Vrbe, sedanjega gimnazijskega ravnatelja in šolskega nadzornika Leschanofskega, kakor tudi to, da se nastavlja, ne le za profesorje, ampak celo za vodje naših srednjih šol taki možje, ki ne znajo deželnih jezikov, merijo pač jedino na to, da bi popolnoma onemogočili mladeži naše dežele obiskovanje takajšnjih srednjih šol, v katerih more pri takih razmerah edino le učenec nemške narodnosti, ki ni primoran učiti se na gimnazij: deželnih jezikov, komaj zadostovati onim pretiranim, nezakonitim in zdravju škodljivim zahtevam gledé znanja nemškega jezika; in na ta način se le to doseže, da se Slovenci in Italijani v lastni deželi ne morejo v zadostnem številu izobraževati in da dosledno nimamo dovolj lastnih izobraženih mož, ker se naši mladeži tako zapira pot ne samo do srednjih, ampak dosledno tudi do visokih šol.

S tem strogim ravnanjem se pa ob jednem neizkušena mladež draži, da pobija profesorjem okna in da raztrguje na javnih prostorih razredne knjige, morda v tiho veselje prouzročiteljem takih razmer, a gotovo ne v dosego pravega namena državnih, naši deželi namenjenih šol.

Tedaj uprašamo visoko c. kr. vlado:

1.) Ali so ji znane navedene razmere na naših srednjih šolah, katere imajo deželi škodljiv namen?

2.) Ali hoče navedene krivice, naperjene proti deželnima narodnostima, nemudoma odstraniti, da bodo mogli naši deželani v potrebnem številu pošiljati svoje otroke v jedini srednji šoli v deželi?

3.) Ali hoče čim prej uvesti v goriške srednje šole paralelke s slovenskim in italijanskim učnim jezikom, da se sedanjí nezakoniti in nezdravi odnošaji, ki nalagajo ljudstvu tudi vsled pripravljalic nepotrebne davke, v teh šolah temeljito in stalno premene?

V Gorici, 8. februarja 1894.

Dr. Aleksij Rojic — Alfred grof Coronini — Dr.

Anton Gregorčič — Dr. And. Lisjak — Tomaž

Čerin.

Nezaupnica grofu Hohenwartu.

Volilci grofa Hohenwarta odposlali so svojemu državnemu poslancu to-le nezaupnico:

Visokorodni gospod grof!

Ko smo podpisani pri poslednji državnozbornski volitvi dali Vam, visokorodni gospod grof, svoje glasove, bili smo prepričani, da bodele vsled velikega vpliva Svojega v vsakem oziru vedeli zastopati potrebe in koristi Svojih volilcev in da bodele zaradi tega ostali z njimi v neprestani dotiki.

Ta naša nada se, žal, ni obistinila, kajti niti jedenkrat ni se Vam zdelo vredno predstaviti se Svojem volilcem, da izveste njihove želje in potrebe.

Saj pa smo zato, sledeč pazljivo vsemu Vašemu državnozbornemu delovanju, na svojo žalost opazili, da niti jedenkrat niste povzdignili glasu bodisi za gnotne, bodisi za narodne koristi svojega volilnega okraja.

Vsled tega ginevalo je zaupanje naše do Vas, visokorodni gospod grof, in moralo se je popolnoma omajati, ko ste stopili z vso odločnostjo v boj proti pravični volilni reformi grofa Taaffea in tako pripomogli na vladno krnilo nemški levici.

To Vaše ravnanje privedlo nas je do prepričanja, da niste nikdar imeli srca za slovenske svoje volilce in ker želimo, da so mej nami čisti računi, izjavljamo, da tudi mi več zaupanja do Vas imeti ne moremo.

Z najodličnejšim spoštovanjem; podpisov sledi 65 večinoma županov, obč. svetovalcev (in posestnikov. Brez komentara!

Politični razgled.

Notranje zadeve.

„Wiener Zeitung“ je prijavila ces. lastnoročno pismo s katerim se sklicuje državni zbor na dan 22. t. m. vsled tega morajo zaključeni biti vsi dež. zbori in ker se osobito v goriškem dež. zboru vršijo jako čudne stvari za kulisami, objavljamó našim p. n. čitateljem, da o teh hočemo pri prvi priliki bolj na široko katero ziniti.

Zadeva „Omladine“ vrši se pred praškim soliščem še vedno jako viharno, kajti predsedništvo nastavilo je na „hodiščih“, in v dvorani kjer se vrši obravnava vse polno redarjev oboroženih od pete do zob. Vsled česar so vsi obtoženci slovesno nasprotovali proti takemu postopanju predsedništva, ker ni niti toliko prostora, da se morajo seobodno gibati ni zaupni možje. Ker pa ta protest ni nič izdal, kakor tudi ne oni zagovornikov, da se odstrane redarji, nastal je tak velik škandal, da se je morala obravnava pretrgati.

Zagovorniki so odložili zagovornišstvo, a ne radi škandalov zatožencev nego radi ostrega in nezakonitega postopanja predsedništva.

Tako tudi v Gradcu vršili so se te dni neredi in sicer na ondetni tehniki vsled česar se je tehnika zaprla na nedoloten čas.

Torej povsodi nered.

Vnanje države.

Srbska kriza še vedno ni končana. Liberalci niso nikakor zadovoljni z vnanjo politiko novega kabineta. Liberalci hočejo, da bode vnanja politika v soglasji z politiko ruske vlade in, da naj se ne postopa po migljajih iz Dunaja. Pravi se, da namerava ruska vlada prisiliti Milana, da čim prej zapusti Srbijo.

Rusko nemška trgovinska pogodba se je končno te dni sklenila. Oficijelna Nemčija je popolnem zadovoljna s to pogodbo, kajti mnogo si pričakuje od te. Ali nemški agrarci in konservativci odklanjajo to z vso odločnostjo. Težavno je vstreči vsem!

Francozi v Afriki zaseli so Timbuktú še precej veliko mesto, ki veže atlantično morje z deželami notranje Afrike in narode v veliki Sahari. Timbuktú je mesto velike trgovinske važnosti za Francoze.

D O P I S I

Iz Brd, 9. februarja. — Kdor je čital moj popravek v št. 2, se je najbrž poprašal: Kaj pa je dalo povod, da so gg. učitelji zborovanje „Slovenskega Jeza“ zapustili? — To pojasnim v naslednjem dodatku.

Pri zadnjih volitvah starešinstva za županijo Kojsko Smartno bil je predsednik „Slov. Jeza“ izvoljen v I. razredu med starešini — proti svoji volji. Brž po tem začela je agitacija za izvolitev novega župana. Kmalu je dobil predsednik „S. J.“ pismo brez podpisa, v katerem zahteval pisec v imenu mnogih od njega (kakor učitelj od šolskega detka), da mora voliti županom g. Štekarja Jožefa iz Snežatnega pri Kojskem.

To pismo, od znotraj adresovano na č. g. vikarja v Gradnem, je imelo od zunaj napisano: „Velečenjeni g. Ml. uč. v Višnjevku.“ Čemu to posredovanje? — Zakaj brez nijednega podpisa? — Je li to onikano? ali ni surovo? — Pismo je je bilo oddano na pošto v Gorici dne 21. nov. 1893. Zakaj ne v Kojskem, ali v Biljani? — Kako čast dela to skrivanje — stranki?

V pismu je mnogo očitovanj proti staremu županu — sevé, pa je vendar tudi povedano, da mu je laui starešinstvo dalo zaupnico, ko je glasovalo za povišanje plače njegove, ker se je bil odpovedal županski službi. O g. Štekarju je v pismu le to, da je poštenjak, a to je premalo povedano, treba več reči.

Konec pisma je prav značilen: „Ob sejah (pravi) se bo pljuvalo po njem, kdor bo volil moža, kateri še pojma o narodnosti nima.“ Koza misli pisec, ali g. Mužiča, ali g. Štekarja? Prvega (M.) smo že videli pri slovenskih veselich.

No v repu je pa strup pisma; tam pravi: „Ako bo Mužič župan, boste Vi g. vikarij krivi.“ (To je čudna moč! En glas toliko ne doseže!)

„Glejte visokočasiti gosp., da nam ne ostane v spominu — kot Slovenski jež.“ — (To je pač lahko!)

Pozneje so naznanili „poslani“ predsedniku „Sl. Jeza“, da učitelji izstopijo iz društva, ako on ne voli g. Štekarja županom. Toraj so hoteli vzeti predsedniku prosto voljo, da bi ne volil po svojem prepričanju. Ali je tudi to žuganje sad omike?

Ker se ni udal predsednik, izstopili so gg. učitelji 17. dec. 1893. iz „Sl. Jeza“.

Po I. volitvi županstva, ki se je bila razpršila dne 12. dec. 1893., vršila se je II. volitev dne 8. jan. 1894., pri kateri ni nobeden volil g. Štekarja; njegova stranka se je udala čudni osodi, in izvoljen je bil županom — g. Anton pl. Reja iz Kozane, vedni odbornik „Slovenskega Jeza“. Kakó je padla tista častna — dana — beseda, voliti g. Štekarja! Čuden igrokaz; značilen šum v prizorih! — a —

Iz Gorice, 14. febr. — Od velike sramote na časnikarskem polju koncem XIX. stoletja je pisava, v kakršno se spušča tukajšnja „Soča“. V zadnji številki si je vendar za nekoliko časa ohladila vročo žolč proti „Prvi slov. tiskarni“ Ant. M. Obizzija v Gorici, oziroma proti našemu listu. Omenjena številka istega lista je prinesla, kakor navadno celi „Schimpflexikon“ in sicer takšen, kakoršnega nimajo še najzagrizenejši laški listi. Da smo v preteklem tednu čitali take laške liste, ki imajo vedno dovolj izmišljenih laži o visokorod. grofu Alfredu Coroniniju, našemu vrlemu državnemu in deželnemu poslancu, kakor tudi proti našemu uredniku češ, da bi morala biti radi njih laških imen in plemenitega stanu Laha „puro sangue“ je res, a na tako zlobne in nemoralne izraze kakršnih se poslužuje „Soča“ proti našemu uredniku, kateri ima vendar tudi v narodnem podjetju zasluge, nismo naleteli.

Tolajilo nas je to, da nima „Soča“ ničesar resničnega in tudi to, da se je število njenih čitateljev in naročnikov znižalo, kajti takó nestuden list čitati, kakršen je „Soča“, je sramota tudi čitatelju.

Nek tukajšen večleten čitatelj „Soče“ je rekel, da „Soče“ ne bode več čital, ker čitati tako neresnično in tako žaljivo gradivo o možu, kateri bi tega ne bil vreden tudi, če bi res proti „Soči“ kaj žaljivega pisal, ni sramota le za list, ampak tudi za čitatelja, kateri list podpira.

Goriški Slovenci posnemajte omenjenega gospoda, ako imate le kaj poštenega čuta v sebi, ker ta strupeni izbruh „Soče“ zna se tudi na vas afektirati. Tu so osebnosti in mošnjič g. Gabrščeka, ki dela kakor reče Nemec „die grosse Rolle“ se človeku kar lasje dvigajo, ako se pomisli kako sega ta strastni „diktator“ v osebnosti in družinske razmere, ki so se zvršile vže pred 30 leti.

Velika sramota XIX. stoletja, da zamore list, ki slaja XXIV. leto (ironija!) tako pisariti in sukati se okoli najsrmatnejših laži!

Iz Šebrelj 13. februarja. — Jako me veseli, da ste v 3. številki „Sloga“ priobčili poslani Vam dopis — ali nekaj je bilo napačnega namreč: Da je pobrala bela smrt tudi našega občesposlovanega župana in njegovega brata veččastitega gospoda župniškega upravitelja v Čepovanu. Sporočil sem, da je smrt pobrala le mater, a ne dotičnih gospodov. Oprostite, da sem primoran popraviti. — Tukaj pri nas se duševno jako napreduje; povsod se v tako ubožni hiši se čita, posebno v tem letnem času, podučljive in kratkočasne knjige. Tudi v društveni čitalnici je velik napredek. Vidi se tukaj celo vrsto časopisov med temi tudi Vašo cenjeno „Slogo“, katero vsak z velikim veseljem čita in katere komaj pričakujemo, da izide. Le tako naprej!

Domače in razne novice

Par besed polemike je napis nesramnemu članku, katerega je objavila „Toča“, uže dobro poznana in obrekovalna časnikarska „sleva“ v Gorici z namenom, da bi potom „šimfanja“ uničila duševno in gmočno moža, kateri jej stoji na poti z listom in tiskarno.

Kaj pa piše ta „Toča“?

Piše, kakor pred leti v svojo korist in za to, da bi stol, na kojem zahrbtnik še vedno sedi in na kojem bi moral Boga zahvaliti, da bi nanj nikdar ne bil sedel, bolj osvojil. Odrezal se je jako nesramno edino za to, ker se je drznil naš list očitati, da ni izvršilo pol. društvo „Sloga“ oziroma on kot tajnik ni izpolnil sprejete naloge ter vpisal v volilni imenik trgovcev in obrtnikov lepo število volilcev, koji so mu bili naznanjeni v to svrhol. Ali ta narodna zadeva ne skrbi obrekovalca toliko, ampak (dobro naj si blagovole zapomniti naši p. n. čitatelji) roji mu v prvi vrsti po glavi vničiti konkurenta Goriške tiskarne in omenjenega lista v korist njegovega mošnjička in v čast malika Merkurja, kojemu se posvečuje uže zdavno.

Ubogi „bombist“ za takrat se ti ni posrečilo, kajti „bomba“ se ti je razletela, kakor Vaillant u pred časom — v zraku.

Evo ti usluge! Jedna onih občin, katere so ti naznanile lepo število trgovcev in obrtnikov, ki plačujejo nad 3 glik obrtnega davka brez doklad, je „Šebrelje“. Sedaj pa povej, koliko si jih upisal v oni volilni imenik, o kojem trdiš: „Letos so bili v volilnikih vsi volilci upisani in dalje „mimuna štejeemo vse volilce (smešno tudi nevolilce) samo naj imenuje Obizzia isto občinol!“

Hic salta „bombist“!

Kar se pa tiče obrekovanja, da je bil urednik našega lista „Garibaldinec“, videla se bodeča kje drugod „à la Babsch“, ker tudi ta laž je zvita iz trte kar čez noč, čemur protestujemo odločno in zavrtno obrekovalcu v gobec, kakor se mora zavrtni možu, na kojega senco se še vedno ozirajo po Kobaridu potovalni hribovci, boječi se, da ne bi tical prepirljivec in obrekovalce še vedno v kakšnem kotu!

Zemljepisna znanost tukajšnjega „Corriere“.

— Pri znanem dogodku samomora v nekem goriškem Hotelu, pisal je ta vsevedec, da je dotičen samomorilec z vlakom došel iz Petrinje, katero mesto se nahaja v Slavoniji. Za judovske vleučene redaktorje nije nikako čudo, ako znajo na tak način preobračati kozolce, kajti njih veda i tako ne sega dalje nego do Palmenove, a mnogo bolj se čudimo drugemu časopisu, ki mnogo pot udarja na svojo neizmotljivo „Gründlichkeit“, kateri je pisal, da je Hrvatska Petrinja nič manje nego v Tržaški okolici. Tattleaux.

V Rim odpotuje danes lepo število božjepotnikov, kojem je dana lepa prilika, da si ogledajo čudo spominkov iz starodavne in sedanje dobe. Gledé zneska, katerega potroše njim gotovo ne bode žal!

Iz Prvačne same jih odpotuje okoli 17 oseb na čelu njim preč. gosp. župnik Poljšak.

Voščimo jim mnogo plodovitega dušnega sadu in srečno vrnitev v domovino svojo.

Neverjetno a resnično. — Vsiljajoči se dopisovalec „Slov. Naroda“ in „Rodoljuba“ popisuje tudi tam kakor drugod (saj veste kdol) koliko smo dosegli Slovenci pri letošnjih volitvah v kupčijsko in obrtniško zbornico. Piše nadalje, kako resen poskus so bile iste volitve ter dostavlja, da je bil ta poskus „prvi“, med tem ko vedo vsi dobro, da je bil uže l. 1884!

Čudno, da prinašata omenjena lista kaj takega svojim čitateljem. Boljši bi bilo, da bi dopisovalec povedal, kako je on pustil glede reklamacij na cedilu šest županstev, katere so objavila za reklamacije izpuščenih iz volilnega imenika! O tem na drugem mestu.

Materijalizem napreduje tudi v Gorici. Ni dolgo od kar se je ostrupil zdravnik Sever Ganija Rumunec po rodu, v nekem Hotelu, čegar ime ne imenujemo, a danes moramo zopet biležiti o drugem enakem slučaju.

V Via Barzellini stanujočega pensionista K... lči, je segla po samokresu ter se s tem vsmrtila. Uznok nam ni znan, a najbrž bode povod temu dejanju nesrečna ljubav! To je sad novodobne šole, ali sad čitanja senzacionalnih romanov, kateri so po svedoči moralistov pravi strup ali otrov za sedanjo mladino.

Volitev podružnice Sv. C. in M. vršila se je v Prvačni dne 7. t. m. in izvoljeni so bili predsednikom prečest. g. Poljšak, podpredsednikom g. I. Mozetič blagajnikom prečest. g. župnik na Vogerskem in tajnikom prečest. g. vikar na Gradišču. Pri tej volitvi je bilo navzočih samo osem udov, vsekako jih je bilo več nego pri zadnjem občenem zboru goriške podružnice sv. C. in M. kjer smo jih našli celih pet udov. Mnogo pritožb dobili smo od več strani gleda občenega zbora v Prvačini, katere pritožbe se vrte večinoma skoraj bi rekli o zanemarjenosti prejšnjega odbora, ki je meni nič tebi nič, toliko se spozabil, da ni vseh udov obvestil o tem občenem zboru, vsled česar jih je mnogo izostalo. Prihodnje leto bodi boljše.

Waillantov zločin se v Parizu žal, pridno posnema. Te dni je virgel bombo v kavarno „Terminus“ mladenič imenom Lebreton. Ljudstvo je za njim letelo, a zlodej je streljal z revolverjem na občinstvo in ranil 24 oseb. Konečno pa ga je policija vjela in odpeljala v zapor. Lebreton taji zločin, priznava pa, da je anarhist.

Mahanje je neizogibno potreba človeku, kateri je v nevarnosti, da utone in sicer brez pomisleka na vse strani, ker trenutki so mu štetil. Pogledite in strmite, dragi nam čitatelji, ali se ne vrši upravo tako z zadnjo številko onega lista čegar ime nočemo imenovati. Ta list pravi v obraz brezobrazno „kar Obizzia čenča je vse neresnica“. Vsakemu naših čitateljev je lahko se prepričati o trditvi njegovej ali je res vse neresnica kar on piše. Kakor se nam vidi, to ni mogoče, kajti mi nimamo najmanjšega povoda, da bi se lagali in tudi čemu bi lagali? Ne vemo in zopet ne vemo. Naše p. n. čitatelje prosimo, da blagovolijo čitati naš list jako pozorno, kajti imamo dopisovalcev in sotrudnikov, kateri so na političnem polju dobro izurjeni in razumijo pisati nekoliko boljše nego oni, kateri se izogibajo poštenih razprav v poštenem časopisu s tem, da spravljajo na dan v obrekovanje osebnosti, če tudi te segajo za celih trideset let nazaj.

Torej vam dragi čitatelji priporočamo pozornost in opreznost, kajti marsikateri ne ve za razliko, ki se nahaja med pošteno politiko in ono nepošteno. S pošteno politiko moramo prodreti v častno blaginjo narodovo v obče in nam mile domovine še posebe. Diximus!

Doz. posl. g. Čerin je seji deželnega zbora dne 30. januarja t. l. čital precej obširno poročilo o prošnji g. Antona Križnič-a, načelnika prostovoljne požarne straže v Kanalu, in sicer naj deželni zbor še v tem zasedanju sklene postavbo, vsled katere bi bila zavarovalna društva proti ognju primorana donasati k stroškom gasilnih straž, kakor tudi podpirati ubožne občine za napravo gasilnega orodja.

To vlogo zbor je odstopil po odsekovem predlogu deželnemu odboru z nalogom, da napravi potrebne poizvedbe in potem uže v prihodnjem deželnozbornem zasedanju predloži načrt zakona, zadevajoč vpeljavo davka na zavarovalna društva zoper ogenj v korist ustanovitve požarnih straž po običnih poknežene grofije in v podporo uže obstoječih, kakor tudi, da se olajšajo občinam stroški za napravo in ohranitev potrebnega gasilnega orodja.

Hvala Bogu, tudi ta bode lep korak na

gospodarstvenem polju. Deželni poslanci, le naprej!

Čest. g. Andrej Pavlica do sedaj vikarijski upravitelj v Biljah imenovan je vikarjem v goriški stolnej cerkvi. V Bilje, tako se govori, pride č. g. Budin I. do sedaj župnijski upravitelj v Mirnem. Čestitamo obema!

V županiji Dolenja so izvolili županom Antona Kocjančiča, posestnika na Križišči. Na „dobebo“ nedeljo so napravili tam národen ples, kateri se je jako lepo sponesel.

Iz Bat nam piše prijatelj: Sinoči 13. t. m. ob 6½ uri je nastala tu nevihta z gromom in treskom; tresčilo je v zvonik ter ga močno poškodovalo. Strelodov je vničen. V bližnjem hlevu je ubila strela kravo v sredi drugih goved, katerim se nič ni zgodilo.

Iz sv. Križa vipavskega nam poročajo: Včeraj, 13. t. m. je razsajala tu strašna nevihta z bliskom, gromom in treskom. O tej priliki je tresčilo z nenavadno silo v strelodov na zvoniku. Strela se je na poti razcepila na več strani ter s tem poškodovala nekaj zidu pri zvoniku, razbila opeko na crkveni strehi, razkopala zemljo okoli zvonika; šla potem skozi zid v bližnjo hišo, kjer je omamila bišno gospodinjino in ubila v hlevu junico (telico); a krave ni nič poškodovala, dasi je bila poleg junice. — Govori se, da je ta zgodnja nevihta prorok dobre letine. Dal Bog!

Velikansk muzej hoče zgraditi Dunajska občina v proslavo 50-letnega vladanja Nj. Vel. cesarja Frana Josipa. Muzej ki bode stal čez pol milijona goldinarjev zidal se bode na obč. zemljišču, končan mora biti l. 1898.

Azovsko morje, kakor poročajo časopisi iz Sebastopolja je povsem z ledom pokrito, česar se najstarejši ljudje ne spominjajo. Pomisli na se, o prizoru tega velikanskega površja pokritega z ledom.

Zopet nekaj novega. — V Trstu so imeli lastniki kavaren shod na katerem so razpravljali potrebo zvišati ceno črne kavi in sicer za dva novčiča. Na kar se jeden oglašil in reče: „dragi kolegi, oprostite mi, jaz se nikakor ne vjemam s tem, da se kavi cena zviša; pomislite, da imamo sedaj in to uže dolgo časa smokve (fige) vedno po istej nizki ceni! Torej, naj se kava pije figova.“

Novim vitezem postal je na jako stare dni svoje, kakor poroča „W. Zeitung“, notar razžupan goriški gosp. Karol Perinello, istodobno podelil se mu je i red železne krone.

O znanem Solkansem napadu govori se prav pozitivno, da se bode v kratkem vršila obravnava! — Proti komu?

Tri sto let bode meseca maja od kar je zagledal bel dan prvi katoliški časopis, kojega je izdal l. 1594. sv. Frančišek Saleški z namenom, da bi s pomočjo lista preobrnil tačanje kalvinske krivoverce.

Kruta smrt ni še prenehala pobirati mnogo žrtev in med temi največ duhovnikov. Na Barki vml je 28. pr. m. č. g. kapelan Alojzij Mahorčič v 50. l. svoje dobe in v Jagerščah pa 2. t. m. č. g. vikar Frančišek Pipan še le v 34 letu. Posvečen je bil v mašnika l. 1863. v Skrbini in je služboval potem v Ročinju, v Bolcu na Šentviški gori in konečno v Jagerščah. Sladko počivajta v hladni zemlji!

Primorski list pričel se je tiskati v Dolenjevi tiskarni, in sicer radi mnogih vzrokov, ki baš delajo v Trstu z tiskom slovenskih časopisov mnogo ovir. List izhaja vsaki štirinajsti dan v velikosti „Vestnika“ in se prodaja za same 4 novč. komad.

„Reichspost“ tako je naslov novemu nemškemu listu, ki je pričel izhajati na Dunaju 1. januarja t. l. v velikosti naše „Sloga“. Ta list je v svojej prvi številki objavil, da se pokaže svetu z blagoslovom njega svetosti očeta papeža Leona XIII. in kateremu glavni smoter bosta moralna, socialna in gospodarska popolnost in napredek katoliškega avstrijskega ljudstva, in to bi vže zadostovalo, da sega priporočla vsem onim, ki radi čitajo izvirna parlamentarna in sploh gospodarska uprašanja sedanjega življenja v Beču.

Mi smo sicer in to iz principa nasprotni priporočevanju nemškega časnikarstva našim so-deželanom in sicer za to, ker ti podpirajo že itak preveč tuje časnikarstvo, katero jim navdihuje germanizem in, katero preti, kakor pišejo „Diritto Croato“ in „Parlamentär“, žal, po slovenskih pokrajinah nas Slovence narodno uničiti, ali ker uže ni drugače nego, da omikani stan mora imeti na svojej mizi tudi nemške listé, katerim se daje celo nekako prednost, moramo na vsak način priporočati omenjeni list, kateri nam obljubuje neodvisno in pošteno politiko, kar od drugih nemških listov ni mogoče pričakovati.

Tudi „Vaterland“ se je nekaj priporočal ali danes govori se o njem „šviga švaga čez dva praga“ in tega treba je, da se tem urednikom-zidom (čifutom) nekoliko rožički prikrajšajo. V drugi številki „Reichsposte“ imamo dopis iz Trsta, v kojem se kara laško uradovanje na Primorskem, katero škoduje večini prebivalstva pokrajine. V šesti štev. žigosa se v dopisu iz Poreča, kako se preziranje širi o enakopravnosti v omenjeni Istriji, v 21. štev. pa, čitamo dopis iz Gorice v kojem se popisuje kako „mačevsko“ se ravna se Slovenci, kako so se dež. poslanci istih speljali na led z obljubo „vipavske železnice“, ki ostane pium desiderium med tem, ko laška bode v kratkem drdrala po Furlaniji. Govori se o obrtniški šoli, o slovenski šoli in o poročnikih v Gorici. Iz tega je razvidno, da list hoče

nam pripomoči do izjave istinitih pojavov med nami in pripomoči do dopisov iz posameznih kronov na obširne Avstrije, kar je potreba osobito pa na Dunaju, da visoki krogi, se vsaj nekoliko podučijo o naših potrebah. Zdi se nam, da našo dolžnost storimo, ako omenjeni list priporočamo osobito prečest. duhovskemu stanu, ki radovoljno čita dobre nemške liste.

Fran Wachek, uradnik južne železnice v Trstu 51 let star, srednje postave, z nekoliko osivelimi lasmi, pritrženo polno brado, veliko zaceljeno rano na glavi, oblečen v kratko zimsko suknjo temne kavne barve, z črnim, trdim klobukom, kateri ima trdkino marko „Rossi aus Triest“ je izginil iz Trsta dne 10. februarja t. l. Ker je mož nekoliko tipljen na umu, je mogoče: ali da tava kje okoli (sluti se na Krasu) ali da se mu je pripetila kaka nesreča ali pa da je zblaznel in so ga morda vsprejeli v kako bolnico. Ker je sedaj eksistencija vse obitelji odvisna od okolnosti, da se kaj izve o njem, prosimo iskreno, da bi blagonaklonjeno naznanil gospodu Mahorčiču načelniku južne železnice v Trstu, ako kdo slučajno pride na sled nesrečnega.

Pri poštne uradu v Mirnem je raspisana služba poštnega opravilca. Letna nagrada znaša 200 gl. pašala 30 in služba listonoše, ki mora vsak dan v Gorico 200 gl. Prošnje pošljejo naj se do konec meseca pošt. ravnateljstvu v Trstu.

Pri okrajnem sodišču v Velovskem je raspisano mesto okrajnega sodnika. Prosilec znati mora nemško, italijansko in hrvaško. Prošnje naj se vložijo do 18 t. m. pri predsedstvu v Trstu.

Na novi pošti v Žepi nad Srpenco in Bolcem, je raspisana služba poštarja, kedor želi pridobiti si to mesto naj se požiuri — čim je do konec t. m.

Listnica uradništva — Prečest. g. F. K. v S. Poslano naročnino smo prijeli v znesku gl. 140. 90 kr. za Slogo in 50 za Goriški Vestnik; ker je pa zadnji določen naročnik Sloge brezplačno, zabeležili smo si poslano nam svoto za 3. četrtletje za Slogo.

Presrečna Vam hvala!

Zahvala. — V svojem in obdarovane mladine imenu, se podpisano šolsko vodstvo najtopleje zahvaljuje ravnateljstvu „Prve slovenske tiskarne“ v Gorici, za doposliljatev 50 iztisov „Iskric“, koje so se pridnim učencem tukajšnje šole podarile.

Šolsko vodstvo v Verteljih,
dne 14. februarja 1894.

šolski voditelj
Ant. Drašček.

Naznanilo.

Valed smrti pesnika in pisatelja gosp. učitelja Josipa Freunsfelda izvolili so ulje ocenjevalnega odbora za mladinske spise pri „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“ izmed sebe mene načelnikom. Zahvaljujoč jih na iskaznem mi zaupanju, vzprejemem to častno nalogo, zapujoč na božjo pomoč in na vrline gg. soudov (Jakob Dimnik, Davorin Judnič, Anton Kosi). Založnike knjig za slovensko mladino pa tem pōtem uljudno presim, da mi blagovoljno pošljejo vsako na novo izdano knjigo, da jo naš ocenjevalni odbor bode mogel presoditi. Ocene se bodo priobčevale v obeh naših učiteljskih listih s podpisom: „odbor za ocenjevanje slovenskih mladinskih spisov“. Naposled prosim tudi slavna uredništva slovenskih časnikov, da v prospeh blage stvari ponatisnejo te vrstice v svojih listih, ali vsaj ob kratkem omenijo njih vsebino.

V Begunjah pri Rakeku, 28. jan. 1894.

Janko Leban,
načelnik.

Razpis pisateljske nagrade.

Velečeni naš rojak, g. prof. **Anton Bezenšek** v Plovdivu, znani jugoslovanski pisatelj in mladoljub, namenil je nagrado **100 k. (sto kron)** njemu, ki spiše najboljšo povest za slovensko mladino. Glede povesti zahteva velečnuši g. darovatelj sledeče: „Povest naj bode poučnega sadržaja v religiozno-moralnem smislu; snov naj jej bode vzeta po mogočnosti iz domačega življenja na kmetih. (Pisatelj bi si lahko vzel za primer Slomšekovo „Blaze in Nežica“, kar se tiče sloga in snovi; a lahko si izbere tudi navadno obliko povesti ali pa obliko dvogovora (dijaloga). Poleg obče didaktičnega cilja naj se naglašuje spoštovanje do vere, ljubezen do naroda in do bližnjega.

Obseg povesti naj ne bode manji od treh in ne večji od petih tiskanih pol.“

Frankovani rokopisi naj se pošiljajo podpisanemu načelniku ocenjevalnega odbora najdlje do 15. maja t. l. brez podpisanega imena. Ime pisateljevo naj se doda na posebnem zapečatenem lističu.

Ocenjevalni odbor presodi poslane povesti ter pošlje po namenu g. darovatelja tri najboljše povesti g. prof. Bezenšku v Plovdiv, da g. darovatelj sam končno izbere povest, katera njemu najbolj ugaja. Nagrado — 100 kron — izplača dotičnemu pisatelju v dan sv. Cirila in Metoda (t. j. 5. julija 1894. l.) g. darovatelj sam; vsem drugim natačalcem se pa rokopisi vrnejo, ako bodo takó zahtevali.

V Begunjah pri Rakeku, 28. januarja 1894.

Janko Leban,
načelnik.

in načelnik ocenjevalnega odbora za mladinske spise pri „Zavezi slovenskih učiteljskih društev“.

Pri završitvi našega lista poizveli smo za jako žalostno notico, katero je prineslo slov. časopisje, namreč o smrti Dr. Franja Račkija jednega najznamenitejših hrvatskih sinov, kateri je izdihnil svojo blago dušo, dne 3. t. m. v Zagrebu. Rački rodil se je 25. nov. 1. 1829. v Fužinah in izvršil svoje študije na Reki in v Varaždinu in filozofične študije v Budimpeštu, konečno pa stopil v seminarišče v Sinju in bil 15. avgusta 1852. v mašnika posvečen in zatem imenovan na ondtni gimnaziji kot profesor.

Leta 1866. bil je Rački izvoljen predsednikom jugoslovanske akademije znanosti in tako je on zadobil priliko truditi se tudi na političnem polju. Bil je desna roka biskupa Strossmayerja, in postal 1. 1876. kanonikom Djakovskega kapitlja in potem 1. 1877. tudi zagrebskega.

Rački ima veliko zaslug, glede slovanske liturgije.

Pokojniki počel je bolehati lansko leto in od tedaj ni več okrevajal ter vmrl za plućnico.

Večnaja mu pamjat!

Izrjen tergovec se steklenim, porcelanskim, lončenem in drugim blagom enake vrste, kateri si je prihranil okoli 500 gl., bi rad udobil

sodruža,

ki bi imel tudi enaki znesek na razpolago in pričel z njim v tem mestu omenjeno trgovino. Kdor želi več poizvedeti, obrne naj se k upravnistvu „Sloge“.

Usojam se podpisani naznaniti slavemu občinstvu, da sem vzel restaurant

„CATARINI“

v najem

Upam da me bode slavno občinstvo tudi v teh novih prostorih izdatno podpiralo.

Edvard Trusehnitz

Pavlin Edvard

prej

Karolina Riessner in sin

v Nunski ulici št. 10.

V zalogi ima razne umetne cvetice, nagrobne vence, mrtvaške obleke za otroke, rakve (truge), trakove, voščene sveče itd. Postreže vedno po mogočih cenah.

ANDREJ ČERMELJ

na trgu Koren št. 10

ima prodajalnico jestvilnega blaga

postreže po ceni in dobro.

Slovenski rojaki ne pozabite nanj in obiščite ga, ko kaj rabite!

Vidie Anton

pek na Kornu (na voglu poleg gostilne pri Rajlu) priporoča svojo pekarno občinstvu in postreže po jako zmernih cenah se svežim kruhom.

Simon Rožanc,

krojač v Vrtni ulici (Via giardino) št. 12 priporoča se slavnemu občinstvu za razna v njegovo stroko spadajoča dela.

Zaloga Vrhniskega piva

pod vodstvom Joška Rovana v Rabatišči št. 18. prodaja pivo v sodčkih in steklenicah. Ne boji se konkurence ne glede cen in ne glede dobrote piva. Steklenice so napolnjene že v pivovarni na Vrhniki, za kar se rabi le dobro uležano pivo.

Andrej Makuc

v Rabatišču št. 20 voditelj izdelovalnice vinskega octa. Andreja Makuca priporoča se vsem Slovincem. Izdeluje edino le vinski jesek, ki je jako okusen in zdravju neškodljiv. Kedor se krat en prepriča o dobroti tega octa gotovo se ne bode nikdar več posluževal jesihov napravljenih z raznimi esencami. Cene jako zmerne.

Kupuje staklena vina.

G. Likar

v Semeniški ulici h. št. 10

prodaja šolske in mašne knjige, sv. podobe, tiskovine za duhovnike in županije, papir in vsakovrstne šolske in pisarske potrebščine po najnižjih cenah.

Saunig & Dekleva

v Nunski ulici št. 16.

Edina slovenska zaloga dvokoles (biciklov) in raznih šivalnih strojev in lovskih pušk. Sprejemata v popravo dvokolesa in vse druge stroje. Prodajata in izvršujeta vsa dela gotovo ceneje nego naši nasprotniki; zato podpirajmo jih!

Gostilna „Kikeriki“

v Nunski ulici, lastnina Štefana Kofola, toči jako izvrstna domača vina. Dobe se tudi vsak čas gorke in mrzle jedi. Cene zmerne, postrežba snažna in primerna.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici v hiši dr. Lisjaka št. 23 prodaja razno jestvilno blago. Priporočamo ga vsem, ker vemo, da prodaja dobro blago na drobno in na debelo po jako zmernih cenah.

Novič Josip

krojač v Gosposki ulici št. 14, se priporoča vsemu občinstvu. Izdeluje vsa v njegovo stroko spadajoča dela jako natančno in po primernih cenah.

Karol Drašček,

pek na bregu Kornu št. 4 ima vsak dan dvakrat sveži kruh. Podružnico ima tudi v Semeniški ulici. Njegov kruh je po primerno nizkih cenah in vedno zdrava jed. Kdor hoče pošilja mu ga tudi v stanovanje.

Bajt Ivan

krojač na Placuti št. 31 priporoča se slavnemu občinstvu še posebej velečastiti duhovščini v blagovoljno podporo.

Ant. Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako okusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Novič Franc,

krojač v ulici sv. Klare št. 6 izvršuje razna naročena dela in prodaja narejeno obleko po jako zmernih cenah.

Peter Drašček

v Stolni ulici št. 2 ima bogato založeno štacuno jestvin ter poleg tega prodaja tudi razno tabačno blago. Skrbi, da postreže se svežim blagom. (On prodaj tudi naš list).

Cej Ivan, gostilničar v ulici Ascoli toči vedno jako dobra domača vina. Postrežba točna in cena primerna.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici

ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina, bela in črna istrijanska ter bela dalmatinska. — Prodaja na debelo.

Cijan Ivan,

krojač v Nunski ulici, št. 13, vreden je tudi podpore vsih Slovencev, ker izdeluje natančno in po primernih cenah.

Najboljše ure sveta

so naše

Originalne - švicarske - goldin - remontoir

ŽEPNE URE

Z NAJBOLJŠIM MAGNETIČNIM NIKLOM.

Teh na sekundo uredjenih ur ne morejo razločevati radi krasne izpeljave od pravih zlatih ur še celo večaki. Krasni okrovi ohranijo vedno sličnost zlata, in mi zagotovimo pravičen tek pismeno za vsako uro 3 leta.

Cena eni uri je 6 gl.

Goldin z dvema plaščema ankre remontoir ure z urezki 3 gl. Majhne priljubljene goldin ženske ure z enim plaščem 7.50 gl. z dvema plaščema 8.50. Vsaka ura z goldin-verižico. Moške goldin-verižice, upodobitev (uredba) zlata 1. ženske goldin-verižice 1.50. Prave goldin-dvakrat oklepne verižice z medalijonom (taščico) 2. gl. Naše goldin ure je kupilo radi zanesljivosti (varnosti) mnogo uradnikov avstro-ogrske države in so za zdravnike, profesorje, gozdarje, duhovnike, uradnike na železnici, zemljemerce, posestnike, rudnike i. t. d. nepremagljive. Dobi se jih samo pri vže 26 let obstoječem

G. Osterr.-ung.
CENTRAL-GOLDIN-UHREN-DEPOT RIX
Wien 2/II.

„Sloga“

izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca, tar velja po pošti prejemanu, ali na dom pošiljana skupaj z

„Goriškimi Vestnikom“

za vse leto gld. 1.80

„pol leta „ — .90

četrť „ — .45

Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina.

Posamične številke po 6 kr., dobivajo se v Stolnih, Semeniških in Solski ulici.

Upravništvo in uredništvo: Morellijeva ulica, štev. 22.

SLOGA

„Sloga“ je — nesloga tlači — torej složimo se!

„Sloga“

prinaša oznanila na četrti strani od katerih se plača za štiritipno pettivrsto po 7 kr., če se jedenkrat tiskajo; po 6 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiskajo. Za celoletne oglase po pogodbi.

Dopisi pošiljajo se uredništvu; reklamacije in naročnina upravništvu.

Nefrankovana pisma se zavrnejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Naša politika

Zadnjič smo pod tem naslovom na kratko razložili, da vsakovrstna politika deluje na organizovanje različnih skupin, na njih trdno in stalno utrjevanje, torej na primerno brambo na zunan in na znotraj, potem pa s pomočjo te brambe na primerno razvijanje, v smislu obče kulture. Poštevali smo avstro-ogerske narode, ki so razdeljeni na različne dežele. Ako je eden in isti narod razkosan na več dežel, je treba skrbeti njegovim zastopnikom, da skrbé za narodove interese vseh dežel, drugače so ti zastopniki partikularisti. Slovanski narodi Avstro-Ogerske so pa tudi ne le razkosani, ampak tudi v celotah majhni; ako ostanejo te celote sebične, da skrbé le za se, zaslužijo ime separatistov. Taki slovanski narodi so separatistični, ker puščajo druge sorodne brate na cedilu, naj se jim godi še takó slabo. Tako sebično politiko separatistov izvršujejo dandanes avstrijski Poljaki. Nasproti ostalim Slovanom našega cesarstva so Poljaki separatisti; nasproti temu pa, da se ne brigajo ali pa se le v slabem pomenu brigajo za lastne brate, za Poljake, ki ne živé v našem cesarstvu, so ti avstrijski Poljaki celó partikularisti.

Slovanski narodi našega cesarstva si nikdar ne zagotové bodočnosti, ako bodo postopali, kakor dozda je v smislu partikularistov in separatistov, zato ker so prešibki. Zato pa vidimo nacionalne in politične nasprotnike teh malih slovanskih narodov, da delajo na vse kriplje na to, da bi oni ostali še dalje in dalje taki partikularisti in separatisti; nasprotniki si namreč mislijo, da le takó morejo te Slovane premagati najprej politično, potem pa jih uničiti tudi v narodnem pogledu. To se jim je uže zelo posrečilo ker so dosegli, da je cesarstvo razdeljeno zdaj na dve polovici, v katerih si ne morejo Slovani podajati roke v pomoč, tudi ko bi hoteli. V tostranski polovici cesarstva so jih pa tudi že razdelili, ker so Poljake zaslepili takó, da gledajo le na svoje koristi, in se za te koristi vežejo tudi s slovanskimi nasprotniki in sovražniki.

Nočemo teh žalostnih strani politike slovanskih narodov nadalje pojasnjevati; vsakdo pa more spoznati, da slovanski nasprotniki ne drže saksebi slovanskih narodov brez namere, da jih oslabé in naposled ugonobé, ako ostanejo Slovani še nadalje takó neprevidni in kratkovidni, kako so bili in so do današnjega dne.

Noben slovanski narod Avstro-Ogerske pa ni takó majhen, takó razdeljen in vsled tega oslabljen, kakor narod slovenski; zato je ni tudi pri nobenem slovanskem narodu politika partikularistov in separatistov takó nevarna, kakor pri slovenskem narodu, in zato

se tudi zastopniki tega naroda najbolj zagrešujejo proti lastnemu narodu, kolikor uganjajo politiko partikularistov in separatistov.

Dandanes pa je ravno politika slovenskih državnih poslancev prav tužna. Res je, da se trudijo vsaj nekateri teh poslancev razkrivati žalostne razmere, ki so stalno žalostne poprek po vseh pokrajinah, kjer prebivajo Slovenci, zlasti pa zunaj kranjske dežele. Tu in tam njih govori, njih interpelacije in žuganja tudi dosežejo kako drobčinico. Ali kaj pomaga vse to in vsa dobra volja, ako pa nimajo ti zastopniki takega programa, ki bi bil dostojen slovenskega naroda v njegovem strašno nevarnem položaju!

Od leta 1848 imajo Slovenci Zedinjeno Slovenijo na svojem programu, in pred par leti so imeli zastopniki vseh slovenskih pokrajin v Ljubljani poseben shod, na katerem so se zavezali, da bodo složno delovali nekako v zmislu programa o Zedinjeni Sloveniji. Pričakovali bi torej od njih, da bodo tudi v resnici postopali takó. Tega postopanja ne vidimo nikjer; spominjamo se, da le en štajerski Slovenec, kanonik dr. Gregorec je v državnem zboru razkladal, kak program bi morala izvesti Avstro-Ogerska; razlagal je stvari tako, da po tem programu bi morali tudi Slovenci dobiti svojo zedinjeno Slovenijo. Noben drug slovenskih zastopnikov pa za njim ni ponavljal tega programa v državnem zboru; tudi ni slišati, da bi kateri teh zastopnikov direktno izgovarjal Zedinjeno Slovenijo v državnem zboru.

In ko bi se to tudi zgodilo, ali pa postopajo slovenski poslanci takó, da bi priborili Zedinjeno Slovenijo? Ne, nikakor ne! Kajti s a m i slovenski zastopniki ne dosežejo nikdar Zedinjene Slovenije. Kaj takega ali analognega se je posrečilo avstrijskim Poljakom, to pa le zaradi tega, ker jih neslovanska in protislovanska politika potrebuje proti ostalim slovanskim narodom; drugače tudi Poljaki bi ne bili prišli do takó ugodnega položaja. Slovencev pa ne potrebujejo v toliki meri, kakor uporabljajo Poljake za tuje namere, in zato se ne moremo nikdar nadejati, da bi Slovincem kaj enakega vsaj začasno — podarili, kakor se je to zgodilo nasproti Poljakom. Zato pa Slovenci ne smejo nikdar politikovati na svojo roko, in to toliko manj, kolikor manjši in slabejši od vseh drugih avstro-ogerskih Slovanov.

Slovenskih zastopnikov glavna dolžnost bi torej ne bila v tem, da povzdigujejo morda vsake kvatre mogočno (!) svoj glas osamljeni v državnem zboru, ampak v tem, da bi se primerno združili z skupinami zastopnikov drugih Slovanov, ki niso toliko sebični, kakor Poljaki. Osamljenim slovenskim zastopnikom se slovanski različni na-

sprotniki le posmehujejo, in da se norčujejo z njimi, privolé jim v take mrvice, kakoršne po svoji važnosti — zaslužijo! Potem pa se še nekateri teh modrih zastopnikov še bahajo, češ, kakó imenitni so že Slovenci, da povsod govoré o njih, da jih poštevajo zaresno. Veče ironije si človek ne more misliti, nego je ta podla in žalostna baharija! Čitajte liste, ki izhajajo v Velikonemčiji, pa bodele videli, kakó vas poštevajo! Dà poštevajo vas v resnici, pa ne takó, kakor si vi mislite, ampak v zmislu, da pripravljate s svojim oportunistom znani most do Adrije in grob slovenskemu narodu.

Slovence dosedanja oportunistična politika v resnici pogubi, ako se ne bodo začeli njih zastopniki zavedati, da le v zvezi z drugimi slovanskimi zastopniki bode mogoče doseči pogoje za obstanek slovenskemu narodu. Po takem pa bi ne smeli slovenski državni poslanci niti za jedno minuto ostati zunaj zvez z zastopniki drugih Slovanov, t. j. z zastopniki vseh Slovanov razen Poljakov, kateri ostanejo nepopoljšljivi v svoji politiki. A kaj vidimo med slovenskimi državnimi poslanci? Eni iz njih se zdaj vežejo celó z najhujšimi nasprotniki vsega Slovanstva, drugi pa še le premišlujejo, kam bi jo krenili, kakor da bi ne bilo vse jasno, jasno v zmislu, da je vsa državnozborna politika obrnena proti Slovanom!

Ako je v slovenskih poslancih zares kaj državniškega duha, morali bi se postaviti na stališče svojega programa, ta program razviti, dokazovati njegovo potrebo ne le za slovenski narod, ampak za vse Slovane in naposled za celo državo. Ako ni program „Zedinjene Slovenije“ samo vabilo in slepilo, naj povdarjajo ta program v državnem zboru; naj razkrijejo, da z mrvicami se tak razkosan narodič, kakor je slovenski ne dá rešiti; naj silijo, da odgovori vlada ali je v načrtu avstrijskih državnikov, da slovenski narod izumrje ali pa da dalje živi. Ako hočejo, da bode živ dalje, morajo mu dati Zedinjeno Slovenijo; ako pa tega nočejo, potem bodo slovenski zastopniki vedeli, pri čem da so. Vse drugo politikovanje je vredno le toliko, da moremo soditi, ali da se slovanski zastopniki norčujejo sami s seboj ali pa — s slovenskim narodom!

Zedinjena Slovenija mora priti zopet na dnevni red, in ta program zahteva, da se neizogibno zvežejo vsi slovenski zastopniki z ostalimi skupinami slovanskih zastopnikov, ki ne pripadajo poljskemu klubu. Zato pa morajo tudi mnogi slovenski listi kreniti na drugo pot, ker drugače podpirajo neslovansko in protislovansko politiko, s tem pa pomagajo kopati slovenskemu narodu — grob, kateri so mu že davno namenili njegovi nacionalni nasprotniki. Vstanimo!

Potovanje v Rim.

Spisal V. Miheev.

Iz Gorice do Rima.

Ob 10. uri 40 minut zvečer smo zapustili Bolonijo ter v krasnem luninem svitu peljali se proti jugu kraj reke Reno, med krasnimi vinogradi zasajenimi z vinskiimi trtami in oljkami čez grebenasto, pogostoma pretrgano gorovje Apenin, navzgor čedalje više in više, vijoč se zdaj na desno, zdaj na levo med skalovjem in strašnimi propadi; zdaj pod zemljo skozi temne prerove, katerih je okolo 60, zdaj po tesnih in pustih klancih. Visoko po Apeninu vije se železna črta okolo 620 metrov nad morjem, kjer se tudi še nabaja obilo snega.

Od Bolonije preko visokega Apenina v Florencijo potrebuje železni hlapec 5 ur in 45 minut in se vije mimo postaj: Borgo Panigale, Casalecchio, Pontecchio, Sasso, Marzabotto, Pioppe di Salvaro, Vergato, Riola, Bagni della Porretta, Molino de Pal, Pracchia, Corbezz, Piteccio, Vajoni, Pistoja, Montale, Pratto in Toscana, Calenzano, Sesto Fiorentino, ter Castello in Rifredi. O 4. uri 45 minut zjutraj smo dospeli v najlepše mesto krasne toskanske dežele v Florencijo, kjer smo imeli le 20 minut postanka. Od Florencije naprej po toskanski zemlji smo se vozili zraven reke Arno, mimo postaj: Compiobbi, Sieci, Pontassieve, S. Ellero, Rignano sull'Arno, Incisa, Figline, S. Giovanni, Montevarchi, Bucine, Laterina, Ponticino ter Indicatore v Arezzo, kjer smo ostali 20 minut. V Arezzu je živel slavní Guido Reni, izumitelj sekiric (not). Od tu naprej smo se vozili ob desni strani krasnega trazimenskega (Peružijskega) jezera, pri katerem je leta 217 pr. Kr. uničil rimljansko vojsko slavní vojskovodja Kartaginski, rimski strah Hanibal. Od tu mimo postaj:

Frassineto, Castiglione, Cortona, Castiglione del Lago ter Panicale do Chiusi, kjer smo imeli postanka jedno uro 30 minut. Tukaj je bil določen čas zajutrkovanja, kar pa je vsakdo lahko opravil v času. Ob 10. uri 50 minut zjutraj smo ostavili Chiusi, ter se peljali pokraj reke Tibere po lepem polju in po hrastovih gozdih, med katerimi tamošnji deželani orjejo in sejejo žito, mimo postaj: Ficulle, Allecona, Orvieto, Castiglione in Teverina, Alviano, Otiglia Bassano in Teverina, Orte, Gallese, Civita Castellana, Stimigliano, Poggio Mirteto, Fara Sabina, Monte Rotondo ter Portonaccio. Ob 3½ urah popold. sta nas pripeljala „lukamatička“ v večno mesto Rim in, stopili smo iz voz na zemljo, na katere je vzelo konec legijone in legijone človeških bitij, in katere ni pedi proste, da bi ne bila napojena s človeško krvijo.

II.

V Rimu.

Ko smo stopili na kolodvoru iz železniških voz, čakala je tu velika vrsta kočij, katere smo zaseli za nekaj centezimov ter se odpeljali na odločeno nam stanovanje. Prešli smo iz kolodvora v ulico „Nazionale“ ter iz te v „Corso“ na ljudski trg (Piazza del Popolo). Od tu obrnivši se na levo, na Marjetin most (Ponte Margherita), prek reke Tibere v ulico „Cola di Rienzo“; v tej je bilo, v nekem hotelu, odločeno stanovanje Vipavcem in Goričanom za jedno lro na noč. Stanovanje ni bilo baš prijetno, ker so nas po 8 do 10 nanizali v jedno sobo, kjer je bilo mnogo postelj razvrstjenih uprav tako, kakor so navadno v naših vojašnicah, brez vode in brez brisač in — še vse to v kakem osmem nadstropju. Tu mislim, da smo bili, glede plačila, jako prevarjeni, ker se v Rimu, kakor smo pozneje poizvedeli, dobé taka ležišča za jedno palauko na noč.

Da smo bili tako prevarjeni, kriv je bil gotovo, koji mešetar, ki je našega romarskega voditelja iz Gorice, opeharil. Tesno nam je bilo pri srcu, ko smo se znašli takó visoko nad zemljo, da se nam je črn svet delal pred očmi, ko smo pogledali skozi okno na ulico, kjer je bilo videti spodajgredeče ljudi, kakor bi bili jednoltni otroci. Baš v istem trenutku je šla na stražo sotnija laških vojakov, katere je spremljevala godba in nekoliko trobentačev svirajočih.

Jedva smo se otresli potnega prahu, bila je nam prva misel, da si ogledamo od vnanje strani papeževo bivanje Vatikan in trg bazilike sv. Petra. Trg je ograjen v krogu z dvema velikanskima lopama, kateri podpira 372 kamenitih visokih stebrov. Stebri so tako debeli, da jih jedva troje odrasčenih mož z rokami objame. Sredino trga krasi orjaški obelisk, t. j. štiri oglat steber s križem na vrhu, izsekan iz granitne gručé, kakih 2½ metrov visok in ta služi tudi za solnčno uro. Na levi, kakor tudi na desni strani obeliska, poveličavata krasen prizor, dva velika mramornata vodometata, katere pošiljata srebrno vodo sedem metrov visoko.

Na zadnji strani trga stoji bazilika sv. Petra, katere sprednje lice je, dasi že ostarelo, vendar veličastno. Kiti je mnogo stebrov in podob iz marmorja in vrh pa, vrste svetnikov napravljenih iz kamena, kateri so od tal gori videti prav majhni, čeprav so ti po 4 metre visoki. Crkev je visoka 50 metrov, široka 117 metrov, dolga 187 metrov. Leta 1506 je papež Julij II. tej crkvi položil temeljni kamen. Zidali so jo 120 let in sicer 20 tero papežev. Leta 1626 jo je papež Urban VIII. z veliko slovesnostjo posvetil. Zidala se je ta bazilika prav v istem času, ko je bilo luteranstvo po Avstrijskem in po naših krajih najbolj razširjeno in ko je bila dozidana je stala okolo 100 milijonov gold. Tudi zdaj jo še vedno popravljajo in vsako leto stanejo samo poprave okolo 60 tisoč gld. (Dalie pride.)

Nekoliko besed o „Odloženi polemiki“

in o „Sočnem Madeyskem“.

Blagi naši naročniki, vrli čitatelji „Sloge“ in „Vestnika“, ki čitate iz radovednosti tudi „Sočo“ in priležnika njej, zasledili so gotovo v omenjenem glasilu, ki je prava sramota našega stoletja, da se nam hoče na vsak način predbaciti greh, kojega nimamo in kojega se bomo vedno varovali, to je, da je naš namen, črniti velezaslužnega g. Gregorčiča. Tega slučaja ni bilo pri nas in tudi ga ne bo! Mi spoštujemo celo može nasprotno narodnosti in nasprotnega političnega mnenja, in ni nam padlo še na um, da ne bi spoštovali moža, kojemu je naš narod hvaležen za njega trud in delo na narodnem polju in sicer v gnotnem, kakor tudi v duševnem zrislu.

Ako ne bi mi spoštovali duhovski stan, kateremu je šla, gre in pojde največja narodova hvaležnost skozi vsa stoletja, mi bi bili vredni, da se pod nami zemlja vdere.

Imamo v duhovskem stanu može, ki so nam v čast in bodo skozi vsa stoletja dičili narod slovenski; izmed mnogih tu vvedemo le nekatere, kakor: Ravnikar, Trž. škof. Dobrila prav tako, Wolf Ljublj. škof, Einspieler, Terstenjak in mnogo drugih.

Da mi ne bi smeli govoriti o politikarju, bodi ta, katerega si koli stanu, o tem ni mogoče, da bi mi držali jezik za zobmi; zategadelj naj si ne blagovoli prizadeti politikar vzeti za zlo, ako mi grajamo njegovo delovanje.

Mi smo zdaj dru. Gregorčiču nasprotni, prav tako kakor smo bili tačas, ko smo želeli, da stopi iz Hohenwartovega kluba.

Onda nismo mogli pisati proti njemu, ker nismo imeli lista na razpolago. Zdaj pa lahko to storimo, ko se nahajamo v drugih razmerah, nego tačas, in mislimo, da on nam ne bo kot politikar toliko zameril.

Seveda, mi nimamo toliko „taktike“, kakor časnikarji v velikih mestih, a spregovoriti besedo si dovoljujemo vsekakor. O priliki bodi tu povedano, da mi nasprotujemo istinito dr. Gregorčiču, kajti na boli nesrečnega politikarja nismo mogli naleteti. A za voljo božjo, kaj pa hočemo mi temu, ako je on tako nesrečen v svojem političnem življenju? Daje res tako, to dokazuje črno na belem, kar naravnost največji odpor, ki se bije sam z sabo.

V Budimpešti je glasoval za „trozvezo“, ki je Slovanom v Avstriji in osobito pa nam Slovencem pogubna; tical je mnogo časa v Hohenwartovem klubu, dokler ne izstopi; danes ta mož opozicije se poslužuje za se in za društvo, (politično!) kojemu je predsednik, časopisa, ki je po duhu in po telesu „humilissimus servus“ tržaške vlade!

Kakošnega lista se pa prečest. g. Gregorčič poslužuje, toli za lastno politiko, kakor tudi za pol. društvo, kojemu je on predsednik? On se poslužuje lista, ki je največji hinavec, ki je uređovan po „Geschäftsmann“, kateri je vsej Goriški deželi poznan kot najzlobnejši prepirnež! Pokazal je ta mož kaj je on, v zadnji „Soči“ in sicer v člankih „Odložena polemika“ in „Minister Madeyski v Gorici“.

V prvem članku pravi: „prešli so celi meseci, da nismo rekli ne ene besede; med tem ko je bruhal v vsaki številki najhujša obrekovanja na nas in na druge popolnem nedolžne osebe, sicer na take osebe, ki nimajo z nami ni najmanjše relacije. V omenjenem članku, „Odložena polemika“ piše na dalje: *Tako prigovarjanje odvezuje nas dolžnosti odgovarjati za zadaj na omenjene napade*“ in v istej številki v začetku, kakor tudi pod konec uvodnemu članku, ki je posnet iz Slov. Naroda, nas sramotno napada, hujše, nego najhujši pobalin; na enaka naloževanja mu moramo odgovoriti, „ali ni morde vsakemu dana pravica“ misliti o politiki, kakor mu boljše kaže v občo korist skupnega naroda? Pobija naj nas on, kakor in kolikor hoče: a nikakor naj nas ne obsoja s takimi besedami in na tako surov način pred narodom, ker Obizzi, urednik našega lista ni bil nikdar lašk begunc. Sleharji ve, da je sin slovenske matere, rojen v Vrtojbi. Z lažjo si ne bode Kramarjev Drežče pomagal!

Kar pa najhujše sega v našo politiko in dela pravi odgovor v idejah našega poslanca je že omenjene številke „Sočin“ članek, o Madeyskem pohodu, v Gorico.

P. n. naročniki na naš list, naj čitajo napominani članek, ter naj ga primerjajo z uvodnim člankom našega lista „Sloga“ štev. 5, z dne 1. marca t. l. kakor tudi uvodni članek denašnje „Sloge“, in bodo takoj dobili zadosti pojma, kako soditi o „Slovanski vzajemnosti“ in bodo spoznali uzroke, vsled katerih smo mi Slovenci najnesrečnejši narod med vsemi Slovani v Avstriji.

Minister Madeyski, porod koalicije in tlačiteljev vseh Slovanov v Avstriji je postal, kar čez noč ideal „Soče“, postal je idol, kateremu je treba žgati kadilo na čast iz narodne kadilnice.

Zdaj bi pa ured. rade volje hotelo, kakor razvidno iz „Soče“ v članku o Madeyskem, da bi mi zaspali v „zibelčici“ poljski in tako bi mi Poljakom pripomagali izdajati ostale slovanske narode v Avstriji, kakor: Čehe, Hrvate, Rusine i. t. d.

Ali je to „Slovanska vzajemnost“ o kateri sanjari „Soča“?

Torej naj se pomisli, da „Soča“ poji svoje čitatelje z nado, da minister, mož, ki se je porodil v gori navedenem gnezdu, ki je prišel obiskat Goriškega župana in prevz. g. grofa Franca Coroninija v St. Petru, nam bo gotovo pomagal v šolskih zadevah in našim šolskim zavodom, kojim predseduje poslanec sedanje opozicije v avstrijskem parlamentu.

To so utopije in pomilovanja je vreden, kdor živi v takošnej nadi. Peščici, ki se pa drži, kakor da bi bila privezana k jasicam Tržaške vlade, radovoljno privoščimo one drobtinice ob kojih se že dlje časa pase.

Ako nam pa kdo poreče, da je pisalec teh vist naš sotrudnik, za Goriške slovence nedopustnega škandala kriv, zavrtni jim moramo kaj ta rek z slovom „bedak“; kajti v tem spisu ni nijedne neresnične pičice in

veselilo bi nas, ako bi te bile popolnoma laž, kajti tedaj bi bili mi Goriški Slovenci res na boljšem.*)

Mi nočemo od sedanje vlade ničesar, ker že naprej vemo, da nam ne da ničesar; vam pa, ki si usojate biti „prvakom naroda“ priporočamo nekoliko več potrpljenja in ne pozabite, da narod sodi kedar sam hoče, a ne kedar bi vi hoteli. Bo, kar bo; zdaj pa je žalibog tako!

PREMEMBA VOLILNEGA REDA

Sedanje ministerstvo nastopilo je vlado z obvezo, da premeni sedanji volilni red, ki je do cela krivičen, in sicer tako, da dobe volilno pravico tudi tisti, ki sicer ne plačujejo davkov, pa nosijo vsa druga državna bremena, ki imajo pač dolžnosti, pa nobenih pravic. Splošni, jednaki in neposredni volilni pravici, kakešno zahtevamo Slovenci in ki je jedino pravična, pa sedanja vlada ni naklonjena, ker se boji za prevlado Nemcev. Zato je izdelala ta-le načrt:

1. Na dosedaj obstoječih volilnih razredih se ničesa ne spremeni niti glede na razdelitev mandatov, niti glede zahtev za volilno pravico.

2. Volilna pravica razširi se s tem, da se osnuje nov volilni razred.

3. 4) Pravico voliti v tem volilnem razredu imajo oni samopravni avstrijski državljani moškega spola, kateri so dopolnili 24. leto in niso izključeni od volilne pravice in pred razpisom volitve že šest mesecev stanujejo v dotičnem volilnem okraju in:

a) so javno ali tako, kateri je priznana pravica javnosti, avstrijsko višjo gimnazijo, realko ali ka o drugo za jednako veljavno priznano učilišče z uspehom dovršili;

b) pridobili si pravico do jednoletne prostovoljne vojaške prezentne službe v vojni ali deželni brambi;

c) z uspehom dovršili obrtno šolo, katere spričevalo po zakonu namesča dokaz zmožnosti za rokodelski obrt, ali

d) ali so dovršili kmetijsko šolo, katero vzdružuje dežela pa država;

e) so že dve leti pri kaki v § 11. zak. z dne 30. marca 1880, drž. zak. št. 33 naštetih bolniških blagajnicah zavarovani;

f) ali dve leti plačujejo kak državni direktni davek.

B) Častniki v trajni ali začasni vojaški službi, vojaški-duhovniki, gazisti brez čina in osebe moštva oborožene sile, oziroma žandarmerije, vstevši začasne dopustnike sploh ne smejo voliti ne voljeni biti.

V volilnem razredu veleposestva morejo take osebe izvrševati volilno pravico, če jo imajo po svojem posestvu le po pooblaščenih.

Od volilne pravice izključeni so razven gorenjih vsi trajno ali začasno aktivno službujoči uradniki oborožene moči.

4. Novemu volilnemu razredu se odloči 43 mandatov, ki se razdele na posamezne dežele takole: Češka 10, Dalmacija 1, Galicija 10, Dolenja Avstrija 4, Gorenja Avstrija 1, Solnograško 1, Stajersko 2, Koroško 1, Kranjsko 1, Bukovina 1, Moravsko 4, Slezija 1, Tirolsko 2, Predarlško 1, Istrija 1, Goriško 1, Trst 1. Na Češkem bode 7 kmetijskih in 3 mestni okraji, v Galiciji 9 kmetijskih in jeden mestni okraj, na Dolenjem Avstrijskem 1 kmetijski in 3 mestni volilni okraji in na Moravskem 3 kmetijski in 1 mestni okraj, kateri voli vsak jednega poslanca.

5. Dosedanji volilni okraji kmetijskih občin in mestni okraji novega volilnega razreda volijo direktno, kjer to sklene deželni zbor.

6. Za direktne volitve v kmetijskih občinah in o novem volilnem razredu, se napravijo majhna volilna okrožja po 4000 duš, oziroma da se združijo občine, ki imajo manj prebivalstva in razdele večje občine. V volilnem okrožju bi se volilni kraji določili administrativnim potom. Deželni zbori pa smejo vendar skleniti drugačne določbe glede manjših volilnih okrožij in volilnih krajev.

V vsakem volilnem kraju štejejo se glasovi.

7. Posel volilnega komisarja v volilnih okrožjih je časten posel, katerega je dolžan slednji prevzeti.

S tem načrtom ni prav za prav nihče zadovoljen, ker je ne samo neroden, ampak tudi krivičen in ker ima jedino namen, zagotoviti liberalnim Nemcem prevlado. Zato se mu je tudi uprl grof Hohenwart. Mož je odločen nasprotnik načela, da bi imeli tisti svoje zastopnihe v državnem zboru, ki ne plačujejo neposrednih davkov in da bi to kolikor se da preprečil, izdelal je ta-le načrt:

I. Člane zbornice poslancev volijo v bodoče:

a) vsi avstrijski državljani, katerim se prizna volilna pravica (ljudske volitve);

b) velike stanovskozadružne ali postavne teritorialne korporacije (korporacijske volitve).

II. Kot za volitev opravičene korporacije naj volijo:

1. Za veleposestvo vsi opravičeni veleposestniki kake dežele, in sicer po različnih deželah v jednom ali več volilnih razredih.

2. Za trgovski stan trgovske zbornice, vsaka za svoj okoliš.

3. Za obrtni stan obrtne zbornice, ki se samostojno organizujejo.

4. Za kmetске in mestne občine pa dež. zbor vsake dežele.

III. Deželni zbor voli po predpisu po dodatku k obstoječim deželnim redom, kateri se še pregleda; on je v tem slučaju volilni red za državni zbor in je torej po pravočasnem razpisu ravno tako, kakor drugi volilni razredi, sklepčen, naj pride kolikorkoli članov.

IV. Ljudske volitve za kmetске in mestne občine se vrše v to določenih mestnih in kmetijskih okrajih. Vsi volilni opravičenci volijo neposredno in je v mestnih okrajih vsaka občina ali trg (industrijski kraj)

*) Prosimo, naj se pazljivo čita uvodni članek „Naša politika“.

volilni kraj, v kmetskih občinah je pa vsaka občina volilni kraj.

V. Volilno pravico v mestnih in kmetijskih občinah ima vsak avstrijski državljan, ki je izpolnil 24. leto in če ni proti njemu nobenega zakonitega zadržka in

a) plačuje direktni davek ali

b) pripada industrijskim delavcem o čemer se izdadó posebne določbe, ali

c) plačuje letne najemnine v znesku, katerega določi deželni zbor

VI. Razmerje mej poslanci, ki jih voli deželni zbor in ki se volijo po občni ljudski volitvi v kmetijskih in mestnih občinah, določi se tako, da bode dve tretjini poslancev volil deželni zbor, jedna tretjina se jih bode volila po ljudski volitvi.

Politični pregled

Notranje dežele.

Vkupna konferenca, katere se je udeležilo jako mnogo visokih dostojanstvenikov, njim na čelu ministerski predsednik knez Windischgraetz, je sklenila, da je delegaciji sklicati koncem meseca maja. Vkupni redni troški značajo letos nekoliko več, nego lani in sicer, 152 milij. in to radi novih stroškov za vojsko.

Češki odsek dež. kulturnega sveta je volil novo predsedstvo in sicer, je bil predsednikom izvoljen mladočeški poslanec Nickelfeld, podpredsednikom pa Herman Janda, katerega cesar ni potrdil volitve kot predsednikom.

Ovenčanje Jelačićevega spomenika v Zagrebu se je po nasvetu mnogih hrvatskih rodoljubov opustilo, na podlagi jako tehtnih razlogov.

Pogajanja mej avstrijsko in rusko vlado, glede trgovinske pogodbe so imela dober uspeh. Pogodba mej obema državama ima se skleniti za dobo 10. let, dokler se pogodba ne sklene definitivno, ureli se trgovinsko razmerje mej obema provizorično.

Vnanje države.

Rusko nemška trgov. pogodba je še vedno predmet razpravam v francoskih listih, ki vsi trde, da se je Rusija približala centralnim velesilam v Evropi. Dotični listi obsojajo sedanjo carinsko politiko francosko ter praviijo, da je Francoska vsled nje izgubila jedinega zaveznika in prijatelja, katerega je imela.

Mej Angleži, mej podkraljem in egiptsko vlado je nastalo jako ostro nasprotstvo. V obče se govori, da odstopi po turških velikih praznikih, vsaj min. predsednik Riaz-paša, če ne že celo ministerstvo. Riaz-paša je pri kadivu ali podkralju na sumu, kot prevelik prijatelj Angležem. Ako nastopi mesto Riaz-paše mož, ki ne bi bil povseči Angležem, lahko vtegnejo nastati v Egiptu novi konflikti mej podkraljem in Angleži.

Srbski ministerski predsednik zahteva, naj Milan pobere svoja kopita in šila in naj zapusti Srbijo. Milan pa se njegovim zahtevam neče udati, nego zahteva, naj ga ministerstvo malo bolje pđpre z novci, česar pa zopet Simić neče storiti.

Pred kratkem je nastala min. kriza, katero pa je preprečil Ristić. Milan je silil na to, da vstopita v min. Avakumović in Ribarac, češ, da sta oba jako skušena možaka. Liberalci pa niso hoteli tega dovoliti, ker ti priznavajo samo Ristića za svojega vodjo. In tako je Milan zopet pogorel z svojim naporom.

D O P I S I.

Na Dunaju, 3. aprila. — Bog zahvaljen bodi. — Habemus — župana. Žalibog pa uže v poslednjem dopisu nehvaljenega Grubla. Dodati moram, da je Grubl javno trdil, da ni bil še nikdar pri — zboru framaonskega društva, kar pa ne pomeni, da ni bil ud takega društva; a le to so mu predbacivali. Oženjen je bil s čifutinjjo, koja mu je umrla pred leti. Pred ženitvijo pa je vdobil nezakonsko hčer, koja je udala se vsled slabe izgoje — plačani sramoti, v koji še sedaj (!) živi. Razumi se pa, da je vlada potrdila tega moža v župana. Čemu bi pa bila koalicija (zveza) poštenih (ne omeji se!) strank v državni zbornici.

Za II. podžupana izvolili bodo tudi človeka, koji ima čifutinjjo za ženo. Bog me, daleč smo prišli! Županova soproga bila je čifutinja, podžupanov lepši polovici (de gustibus non est disputandum) sti tudi pristni čifutinjji. Skoraj bode moral vsaki, ki hoče postati nekaj boljšega, izbrati si čifutinjjo za ženo. Pii! „Progresso“, kaj ne karjolova čebularka?

Uže poslednjič sem vprašal glavarja goriškega g. viteza Bosizia (recte Božiča) s kod dolhajajo v Corrierova predala novice, za koje more vedeti le gospoda na glavarstvu. Danes mi mora g. glavar zopet dovoliti, da ga nadlegujem vprašanjem: Kdo je tisti „Ci narrano“, ki je „Corriero“ donesel vest o ubojstvu v Šmartnem, ter o pretepu v Šempasu. Iz dotičnih krajev pač ni prišla, ker nikoj Slovenec ne bode toliko ponižal se, da bode zbiral smetije za goriško „Karjolo“. Da Vam ne bode treba dolgo iskati navedem še, da je poročilo stalo v štev. 37 iz dne 27./3. t. l. v III. predalu na III. strani.

Na uprašanje gledé ubojnika stotnika Burescha odgovoril je vojni minister v državni zbornici, da je vojaško sodišče prav razsodilo, ker je bil stotnik napaden. Ako bi imeli mi, ki stojimo takó visoko (?) v kulturi, ja v ne vojaške sode, kakor jih imajo „barbarski“ Rusi i Francozi, istina bila bi prišla uže davno na dan, i ljudstvo ne bi bilo takó vznemirilo i razburilo se, kakor je to zgodilo se v tej zadevi.

Nemški i nekoji slavyanski srednješolski profesorji imeli so od 21. do 23. pr. m. V. občni zbor. Razgovarjali se so o različnih stvarah n. pr. o poveljanju plač, o vsporedenju profesorjev i. t. d. Tudi naš rojak iz Pevme g. Dr. A. Primožič, profesor na višji gimnaziji v II okraju dunajskem, je razpravljajl o porabi

stereoskopa i skioptikona pri proučevanju starih klasi-
kov.

Tudi poverjeniki najrazličnejših delavcev vseh po-
krajn naše države — kakih 200 — zborovali i skle-
pali so poslednji teden pr. m. o splošnem volilnem
prahu, o striku (č. štraku = splošnem vstavljenju
dela), o osemurnem dnevnem delu i. t. d. Stremljenja
delavskih stanov ne izemši kmečkih je povsem opravi-
čeno, ker prav za prav so oni, ki omogočajo, da
človeštvo vspeva. Največ upirajo se proti njih željam
mimo vlade, kapitalisti, t. s. ljudje, ki žive od truda
i žulj svojih bližnjikov ter v pogubo i na škodo svojih
sodržnikov. Žalibog so pa zopet čituti kakor leta
1848. vzeli vajeti tega gibanja v svoje grabljive roke
i vodijo delavce za nos.

Grozno po nosu pa so vdobili poljski šovinisti,
ustaši i zlahčenci s vso lažljivo zapadnjaško slavjansko
(?) i neslavjansko, kristjansko i židovsko rusozersko
druhal v encikliki (okrožnici), kojo je poslal poljskim
škofom Sv. Oče. Kaj niso pisarili i žugali Rusom v
imenu „katoliškem“ ostudni poljski i drugi srednjo-
evropski posebnosti pa — židovski listi. Najmanj ana-
temo i interdikt bi bil človek pričakoval čez Cara i
Rusijo. In glej, resnica je premagala laž i Sv. Oče
spoznal je, kako so poljski šovinisti vse stvari i do-
goditve v Rusiji zavirali i preobračali na škodo —
katolištva.

„Ne puntajte se proti oblasti i držite se cerkve-
nih pogodb, koje sem uredil s Carom“ pravi sam Sv.
Oče v okrožnici. To je pač jasno i pošteno govorjeno.
Tako ne piše se ljudem, ki bajé trpé radi vere. Kaj
odgovarjajo pa naši „musterkatoliki“ i pokorne ovce
Sv. Očetu? Protest i prestop h Kalvinizmu (protestan-
stvu)! Drugi zopet so začeli črniti celó Sv. Očeta, češ,
da je takó pisal le radi politike, dočim so hoteli te
grdobe zlorabiti Sv. Očeta za svojo ostudno rusozersko
politiko.

Sedaj pač vsakdo lahko spozna kako debelo in
nesramno so morale biti one laži o „barbarskih“ na-
silstvih v Rusiji i v sveti vernosti poljskih — puntarjev.
Sicer je pa še dobro v spominu vsacega, kako hnav-
ski so ravno isti poljski i slični židovski listi sum-
ničili Einspieler-a, dičnega slovenskega duhovnika na
Koroškem.

Ako bi hotel človek našeti vsa obrekovanja i
vse laži, koje so spravili Slavjanožrci v svet, bi mo-
ral pisati vse svoje življenje i še ne bi končal. Bis-
mark, ki gotovo ni prijatelj Slavjanom, djal je, da se
ni še čez nobeden narod toliko lagalo, kakor čez
slavjanski. Pomislite, kaj to pomeni!

Sicer pa največ štiti i varuje katolištvo Po-
ljakov proti pravoslavstvu Ru-ov, dunajski — židov-
ski listi, v prvi vrsti „Neue Freie Presse“, koja nima
niti jednega kristjana v svojem uredništvu. Tega pač
ne bode nikdo trdil, da židi zaresno podpirajo kato-
liško cerkev. Ne, židi so preveč prebrisani, da ne bi
vedeli, kaj hočejo na skrivnem. Oni računajo: Ako bo
mir med Sv. Očetom i Carom, bole katoliška cerkev
mogla upirati se silneje i krepkeje židovskemu fra-
masonstvu na zapadu i to nam ni prav, zato moramo
hujskati z lažni Sv. Očeta proti Caru, da bo imel tam
zadosti opravka ter da nas pusti na miru pogubljati
kristjansko vero na zapadu. Poljski šovinizem jim je
pa zato peklenško počenje najboljšje sredstvo.

Dolgo, jako dolgo je čifutoma ta brezbožni mane-
ver posrečil se, sedaj pa je tudi temu storila konec
Sv. Previdnost.

Na zdar!

Iz Cerkjanskih hrilov, 27. marca (Iz. dop.) — Že
več let, nismo imeli mi hrilovci, tako dobre zime,
kakor je bila minola. In ker imamo, še vedno gorke
pomladanske dneve napredujejo poljska in tem slična
opravila vrlo lepo. Kar nas močno veseli, je to, da nam
gre popravljanje voznih potov prav pridno izpod rok.
Se pred malo leti, ni bilo v naših gorskih občinah
nobenege še tako krvavo potrebnege kolovoza, kakor se
jih nahaja še precej obilo prav dobrih. Ne mislim ti,
dragi čitatelj, sporočiti o napredku teh potov, tem-
več si želim le to, da bi tudi še ostale občine in
vasi v naši okolici, katere posebno, kar se tiče sna-
ženja voznih potov so nekako mrtve. Jaz želim, da bi te v
prihodnje ne zaostajale za drugimi, kar bi bilo v
sramoto. Pomislite, da občina, ki drži v lepem redu
kolovozna in druga pota, niso njene zasluge le sedanj-
kom v čast pač pa bodo v korist i poznim zanamcem.

Domače in razne novice

Zagrebskim nadškofom je imenovan in potrjen do-
sedanji Senjski škof dr. Juraj Posilović. Vreden sin
hrvatskega naroda in uzoren duhovnik. Po treh letih
je vendar le Zagrebska cerkev zadobila svojega gla-
varja v narodnem sinu, akoprem so stavili na pot
Betjari ali Madjari vsakojakih zaprek, da bi ne prišlo
do tega.

Osebnost. — Imenovan je kontrolorjem isto-
tam g. I. Polko, dosedanji pristav v moški kaznilnici
v Gradiški.

Gospod Matej Lavrenčič nadučitelj v Št. Petru po-
ročil se je prvega t. m. z vrlo narodnjakinjo gospo-
ditno Gerbic, s sestro nepozabnega pokojnega Ivana
Gerbica, bivšega tajnika prečest. nadškofjskega ordi-
narjata. Želimo njima mnogo let, da preživita v vese-
lju in v božjem blagoslovu!

Prestop v rimo katoliško cerkev. — Zudnje dni je
prestopil v rimo-katoliško cerkev, žid Schnabel, krmar
v kapucinski ulici, v Gorici. Svete obrede je izvršil
pri tem opravilu murg. Košuta v veliki crkvi.

Brat spreobrnjenca se je tudi pokatoličil pred
nekoliko leti.

Naučni minister je razveljavil volitev g. Antona
Jacobi-ja, kateri je bil izvoljen učiteljskim delegatom
v mestnem svetu. Ovrгла se je ta volitev le na po-
dlagi nekake formalitete. Njega je bilo učiteljstvo izvo-

lilo v konferenčni seji, namesto, da bi se bil za to vo-
litev sklical posebno odredjen posvetovalni zbor vseh
učiteljev mestnega okraja, v zmislu § 20 z. z. dne 8.
febr. 1869 št. 9.

Zadeva slovenske šole v Gorici je zadobila, kakor
se domneva mnogim, najjasnejšo rešitev z obiskanjem
naučnega ministra, kateri je počastil prevz. g. grofa
Franca Coroninija in goriškega župana. Naj se nam
ne zameri, ako si mislimo, da je ta poset združen z
deputacijo, katera se je bila podala na Dunaj, v ose-
bah Kürner-ja, Venuti-ja in Marani-ja! — kateri so
nadeli ime, baš radi tega: „Deputazione — trifoglio“
(detelja troperesna).

Oni stariši, ki so ostavili spričevala in krstne
liste, ki so se rabili pri vpisovanju otrok šolski dol-
žnosti podvrženih, pri uredniku g. Obiziju, naj blago-
volijo se potruditi po nje, ker nečemo biti odgovorni
za te, ako se slučajno zgubijo.

Dijakinje v Švici. — Na švicarskih vseučiliščih
je v zadnjem semestru bilo vpisanih 437 gospodičin.

„Goriški Vestnik“ je našel doslej, da znašajo po-
žrtovni doneski za šolske slogine zavode že 196 gl. 88
kr., ako se tem pristajeta v zadnji „Soči“ izkazana zne-
ska 162 gl. 98 kr. in dar ljudske posojilnice gl. 50. — sku-
paj 152 gl. 98 kr.; od 1. feb. t. l. doslej znašajo 349 gl.
86 kr.

Vsota, ki govori jasno o požrtovelnosti goriških
Slovencev.

Račji napredek! — Naše uredništvo je prejelo iz
Podgore oster dopis, kateremu je povod napis na pod-
gorski mitnici. Dopis smo izročili košu. Nismo ga ho-
teli objaviti i to? — zato, da se ne bi odveč hudo-
val stric Andrejčka Kramarjevega v Plavah. O tem
napisu smo že pisali in zagledali nam je jako ne-
vsečno zopet seči v sršenovo gnezdo, kjer uri stric
Andrejčkov. Najljubnejše prosimo strica potom „Sloga“,
da blagovoli nas vendarle uslišati in nadomestiti slo-
vensko laškimi napisi ono edino laško tablico preklicane
mitnice. Dobro in koristno bi i bilo, da se dda i to
po prepisu, cenik, za voznike, kakor se nahaja dru-
god. Gosp. Andrejčka stric, ali nismo skromni, ko ta-
ko malo zahtevamo od vas?

Še par besed o plesu. — Mi ne moremo odobra-
vati, da se pleše na prostem, t. j. na odprtem prostoru,
do katerega ima prost ustop i nedorasla mladina.
Ako se že mora plesati, naj se pleše rajše v prostorih,
ki niso vsakteremu pristopni. Da mi grajamo plesanje
v obče, do tega je nas privelo prepričanje, in to naše
prepričanje se je porodilo iz iskustva, ki smo je za-
dobili skozi nepretrgano vrsto let; to prepričanje je postalo
za nas, skoro bi dejali, nekaka verska resnica, ki se na-
slanja „kat' exohen“ na pravno podlago. Pregovor pravi:
ne podajaj povoda za slabim izgledom, pohujšanju z
svojim obnašanjem, ko se nahajaš v anormalnem stanu,
in ako si to storil, storil si veliko tvojemu bližnjemu v
dušno i gmotno korist, ki nate zre poželjivim okom, kajti
njemu je bilastem odvzeta prilika, da se ne pohujša skozi
tebe. Jedno samo gujilo jabelko spridi vsa ostala, ki
se nahajajo v njega blizini in temu spridenju nima ni
konca ni kraja, dokler se vse ne pokonča. Takisto je
tudi z malim prestopkom proti pravici, ki okuži vse na
okolo; in marsikateri „skok preko meje“ še tako do-
zdevno nedolžen, bil je povodom nepopisnega pohuj-
šanja. Res je, da mora priti pohujšanje na svet, ali jaz
vam le to rečem, da gorje onemu, ki je dal povoda pohuj-
šanju na svet; to izvira od tega, ker je človek, ta kralj ve-
soljni naravi, po svoji inklinaciji nepopisnokrat več po-
vržen slabemu, nego pa dobremu. Če kdo privede bližnjega
svojega, ki je zašel na krivo pot, zopet na pravo,
trobi se v širni svet o njega dobrem činu in se ga
povzdiguje v sedma nebesa, zato ker je storil le to,
kar je dolžnost vsakteremu, da stori. Da se pojo sla-
vospevi dobročiniteljem v slavo, to je dobro in jedino pra-
vo, to je plačilo že na tem svetu, katero izpodbuja dotične
na nove pridobitve. Če je zmagovalac za jedno samo pri-
dobitev deležen tolike slave že na tem svetu, koliko slavl-
je pa še ga čaka na drugem: iz tega takoj razvidimo, da
privedi na kriva pota zaslepa človeka zopet na prava,
ni kar si bodi; in rečemo, da to bi bilo brez posebne
milosti z nebes, nemogoče za človeka.

Prosim vas, ako je dobročinitelj vreden hvale,
katera mu gre po pravici, čemu ne bi bil vreden graje
in preziranja človek, ki druge pohujšuje, bodisi kakor
si bilo? Je li pa svet obsoja v obče pohujševalce?
Jok brate! Svet je tako zaslepljen, da mnogopot niti
ne zapazi da sam sebi daje pohujšanje — izvzimiš
nekaterih: svet se rodi, živi in umrje v pohujšanju.
Jaz imam dve roki, a moj prijatelj ima jedno samo,
ker je drugo v vojski zgubil, to pomanjkanje sem
takoj zapazil na mojem prijatelju, ker nima več, kar
jaz imam — ta razlika je očividna med nama, ker je
materijalna. A duševno razliko, kdo pa zapazi. Ker
smo skoro vsi jednaki v jednake, ima i častnih
izjem. Zagledal mi ne grajamo, kar zasluži, da bi se
grajalo, ker vprvič bi se morali sami sebe grajati. Ako
se le pleše, to še ni nobeno pohujšanje, le pametno
ni za razumnega človeka, da pleše, da se vrti v ko-
lobaru, ali ni to njegovo dejanje, dejanje norcev?
Pred letom dnij sva se razgovarjala z mladim ita-
lijanskim častnikom prav o plesu, tam na srbскеj
meji. Vprašal me je, kaj da mislim, kako da sodim o
plesu. Moja sodba je bila glede tega jako stroga. Pravo
ste zadeli, mi on odgovori, jaz se popolnem ujemam
z vami in vrhu tega, kaj bi vi rekli o prizoru, ki bi
se vam ponudil „na plesnem podu“, tako nekako:
Godba svira, plesalci skačejo, kakor besni, solnce pri-
peka in prašina podi se po zraku — v najgorjem me-
težu pridete vi k „bijanju“, recimo, da niste nikdar
videli, kako se pleše, vrhu tega pa, da ste na obe
všesi popolnem gluhi tako, da ne slišite ni najmanje
muzikalne note — kaj bi vi, dem, rekli o tem rajanju,
skakanju, vrtenju, podenju ad infinitum? Ti ljudje so
zgubili pamet, ponoreli so, Bog se jih vsmili, tako bi
jaz sodil.

„Hanno perduto lo bene dell' intelletto“, kakor pravi
slovec italijanski pesnik.

Skozi ples pride vse zlo. Jedva se je začelo ple-
sati tu pa tam na kmetih, že nam prihajajo žalostne

novice na uho iz večjih krajev, kakor iz Velikih Ža-
belj, iz Brd in od drugod. Hudobec, človeška inkli-
nacija k slabemu, krv in meso, nimajo nikjer toli pri-
ložnosti, da premagajo „človeka“, v pravem pomenu
besede, in ga spremenijo v pravo žival, nego prav na
plesišču. Pretepi, pobijanja, tatvine (to se vrše pred
plesom več tednov zaporedoma), kletev, nečistost i. t. d.
je sadje, ki zori na drevesu, ki zasluži, da se je ime-
nuje prav za prav *drevo pohujšanja* — namestu ples
ali plesišče.

Že radi tega zasluži, da se odpravi vsaj ples
na prostem, kakor tudi vsakateri drugi ples, kjer ni
nadzora, bil bi makar ples v zaprtem prostoru. Na
plesišču in po plesu se dogajajo take stvari, ki bi
delale sramoto celo *dijim narodom*, a kamo li ne
našim rojakom? Pri zadnjem plesu v Vel. Žabljah so
zaklali, za večala zgodni pobalini, očeta mnogobrojni
obitelji.

Da ni bilo plesa, ne bi bilo ni poboja — ni greha
— ni udove — ni sirot.

Mnogopot je ples škodljiv i človeškemu zdravju.
Plesalec oziroma plesalka potna, razgreta napijeta se
vina, hladne vode i. t. d. in tako nudita priliko kalu,
ki je oče raznim boleznim, čestokrat i smrtonosnim.

Ples je pregrešno dejanje, ki je v največjem na-
sprotstvu tudi z našo sv. vero. Mi smo kristijani, ali
pri plesu se obnašamo, kot pagani (malikovalci). Ples
je ostanek idolopoklonstva in idoločastenja. Pagani ali
malikovalci so s plesom častili svoje bogove in malike.
Torej vsa temu slična dejanja so sramota prava za
kristijana. Mi se klanjamo živemu Bogu, a ne ma-
likom, ki so mrtva tvarina, delo dušne temote, izum
hudičev.

Za odpravo plesov, ali pa vsaj za njih omejitvev,
so poklicani v prvi vrsti:

- a) cerkev;
- b) šola;
- c) županstva;
- d) glavarstva in
- d) zakonodaja.

Ako to dosežemo, pridobimo s tem nepopisno
zaslugo za naš narod posebej in za celo človečanstvo
sploh. Človečanstvo stori s tem korak naprej do svoje
popolnosti, kolikor je more doseči na tem svetu. Če
hočemo priti vekom vsemu zlu, moramo najprej od-
straniti vir, kateri rodi to zlo. Torej ne pozabite, da
skozi ples pride vse zlo!

Popotnik.

**Slovenska knjižnica Gabrščekove „Tipografije Go-
riziane“** se je vtihotapila celo v članek zadnje Soče,
s katerim je malko pokadila ministru Madeyskemu in
na ta način se je poklonila svojim naročnikom v pro-
slavo Goriških Slovencev!

Kako je do tega prišlo?

V Stratiščah je batulja minulo soboto, kakor na-
vadno vsako leto po velikonočnih praznikih, vstavila
nekega Minolli-ja, bivšega vojaka pri 97. pešpolku v
Pulju, ki jo je hotel popihati čez mejo, nego da se
povrne pod zastavo, za katero je prisegel.

Plesi so zopet na dnevnem redu v Goriški okolici.
— S temi nudi se prilika hudobnežem do pobivanja in
odiranja skoro bi rekli na meh.

Pri veselici dveh škripcov na drugi velikonočni
praznik v Velikih Žabljah je neki malopridnež zabo-
del z nožem očeta šesterim otrokom, tako kruto, da
se je ta koj na tla zgrudil in po petih minutah dušo zdi-
nil. Uboga družina, kaj bode zdaj, ko ti je zlodejeva
roka na tako barbaričen način uničila tvojo zaslonbo?

Minulo nedeljo so plesali v Št. Petru pri Gorici.
Oglasov vabečih na ples smo videli jako lepih na slo-
venskem jeziku, za kar nas veseli od srca.

Ogledali smo si tudi prostor ali plesišče, katero
je bilo lepo ograjeno in to ni kar si bodi, je li ogra-
jeno ali ne, kajti pri ograjenem prostoru se zapreči
marsikateri povod, ki bi nastal, ako je plesišče povsod
odprto, ko sili vse od vseh strani na „pod“. Ker se
že ne da drugače, nego da se pleše, svetovali bi, da
se tako ravna vsi, glede pada, kakor Šentpeterci.
Kar pa ne smemo zamolčati, je bilo to, da ni zapazilo
naše oko, med tolikimi zastavami manjmi in velikimi,
niti je d n e j e d i n i c e slovenske trobojnice — med
okrasjem dvorišča in plesišča. Tako ravnanje je neod-
pustljivo na slov. zemlji. Ali si se zbal, o šentpe-
terska mladina, par lahonskih očes, da si dala slovo
zastavi, ki je tvoja? Pazi, da ne grešiš drugi pot na
novo proti narodu. Potom idoč sem opazil tu pa tam
na prsih, marsikake ne več mlade dekle iz Gorice,
po katero „marjetico“ naravno, in pa po katero umetno
napravljeno zvezdico peterili ostij (pentenakria) —
simbol ital. zvezde (della stella d'Italia), katerej
„Lahi“ i pravijo „la fortunata“ ali srečna. Da je njih
zvezda vodnica res „la fortunata“, to nam priča, med
drugimi dogodjaji sedanje vlaške politike tudi slučaj
pri „Dogali“ v Afriki, kjer so bili Italijani tepeni do
noge, rekel bi Hrvat. Glede „margherit“ ali po na-
šem *marjetic*, imel sem pred nekoliko leti ves druga-
čen pojem nego ga imam dandanes. Onda sem gledal
„marjetice“ in teh nosilke prav tako ljubeznivim okom,
kakor gleda prežeča mačka na iz luknje virečo miš.
Enako mislečih je nas bilo na tisoče in tisoče in sicer,
ne le nas Slovencev in Hrvatov, pač pa i Nemcev.
Tudi slavna c. k. trž. policija je znala za to, da se
nosijo te nežne cvetice demonstrativno proti nam.
Vsled tega, je bila zaukazala njih odstranitev. Človek
obče je kratkega spomina, torej ni čudo, če je tudi
trž. policija kratkega spomina, ki sestoji iz č l o v e k a
d o č l o v e k a (ljudi): pozabila je kmalu na dotično
odredbo, ter prestala preganjati Marjete in marjetice.

In tako je ostalo vse pri starem. Nekoč sem bil
povprašal „kneza slovenskih agitatorjev“, zdaj v go-
spodu počivajočega, nepozabnega mi Ivana Dolinar-ja,
če so i njemu zoperne marjetice in kaj misli on o teh.
Jedva izgovorim mu stavljeno vprašanje, ko mi, kot
kak ruski tribun, odgovori: „Veš kaj, mene ne žali to
prav čisto nič, kajti ko zagledam kako „frajlo“, ki se
ponaša z marjetico, vselej se zmislim na svoja otroška
leta, ko sem gledal tam doma krave na paši, kako so
rade jele marjetice. Vsakej odgovorim, ki me izziva

glede marjetic: To ni nikak kras, to jedo i naše krave tam na škofjeloških senokošah in pašnikih — in to me ne žali! Blagi pokojnik me je s tem odgovorom popolnem pomiril in od tiste dobe i jaz ne gledam več mrzko „marjetice“, ker vselej se spomnim, ko jih ugledam — na krave tam doma.

„Tipografija Goriziana“ Kramarjevega Dreččeta priporoča se v članku „Odložena polemika“ za mnogo-brojna dela iz vseh slojev naroda, osobito pa želi, da bi jo županstva in učitelji poštarji češče počastili.

Priporoči se sama ker „Geschäftsmannu“ na srcu ležita: „narodno glasilo“ in žaljena osebnost čast. Tako se pisari, dragi nam čitatelji, „altro“, kakor mi „nedolžne ovčice!“

Iz Gradiške je v nedeljo zjutraj pobegnil nek kaznjeneec ter skočil v Sočo, ko je videl, da se mu ni posrečil pobeg; a orožnik priteče in ga prime blizu Sovodenj, kjer ga vkleme in odpelje na varno mesto.

Pridlikavec iz najnovejše dobe je nam poznani „Geschäftsmann“, ki lazi po močvirnih tleh kot žival najnižje vrste. Napisal je članek proti nam, o kojem govorimo na drugem mestu.

Prilike, ne smemo opustiti ko se nam ponuja sama. Onda moramo zagovarjati naše pravice akopprav si razgrevata „Soča“ in „Primorec“ srce in možgani s tem, da pripovedujeta našemu milemu narodu, da smo na boljšem, da se zdaj rešujejo slovenske vloge na slovenskem jeziku, da je ured „grofičev“ v popolnem redu in drugega premnogo. „Evo vam, dragi čitatelji, zopet nekaj prav fletnega v potrdilo sočinil in primorčevih trditev: Za mesto odredjena sednja v Gorici je odposlala „Noto“ ali dopis*) na čisto slovensko županijo v T. To se je zgodilo dne 8 marca t. l. pod števil. 1410 D. Pridana je bila tej prošnja, seveda laška da naj se Noto vroči stranki „Biagio Riaziz fu Giuseppe v T.“ odlok sestavljen v čistem florentinskem jeziku z podpisom Devetak m. p. Goriški Slovenci, ali bodete še vedno verovali organu pol. društva „Sloga“, da smo mi goriški Slovenci zdaj na boljšem?

To na boljšem, ki se čita teden za tednom v glasilu pol. dr. Sloga, je le navidezno ali dozdevno boljše, s katerim se namerava narodu dati nekoliko več „korajze“, da ne odjenja, da ne obupa, pri tirjanju vseh pravic svojih, ki mu gredo po božjem, naravnem in človeškem pravu.

Sloga pa, katerej je mari poštenost in pravica, neče zakrivati pred narodom čiste resnice o tem boljšem. Čemu bi jo zakrivala? Je-li časnikarska poštenost, da se narod slepi, da se ga „futra“ z debelimi racami, ki so pa le na papirju. Mi povemo našemu milemu narodu naravnost brez ovinkov: Se Messene piange, Sparta non ride — to je, prišli smo Slovenci na Goriškem z dežja pod kap. Kdor ima ušesi naj sluša e basta.

Samoumor fotografa. — Včeraj opoldne dobili so mrtvega v svoji spalnici gor. fotografa in slikarja Presla, stanujočega v Morellijevi ulici. Mož si je zadal smrt z ogljenčevo kislino. Slabo finančno njegovo stanje je baje uzrok, da si je segel po življenju.

Žalostna množitev. — Predvčerajšnjem se je obesil mladenič kmečkoga stanu, stanujoč v ulici Orzoni. Samomorilec se je pisal Velikonja in je to storil baje radi tega, ker mu je ljubica pobegnula v Ameriko.

Viparska železnica pride zopet v državni zboru na dnevni red, vsaj tako se nam poroča. In prav bi bi bilo, da pride; da celo Lahi iz Slovencev norec brijejo, tudi ni pošteno, ali so tukaj kulise krive, da se omenjena železnica odnaša „ad calendas graecas“?

Il Pensiero Slavo. to je, „Slovanska Misel“, se imenuje list, ki se bo pričel tiskati te dni v Amatijski tiskarni, v Trstu. Pisan bo na italijanskem jeziku strogo v slovenskem duhu, kakor dunajski „Parlamentär“. Novi list je nastopnik vrlega zagovornika isterskih Slovanov „Il Diritto Croato“, ki se je doslej tiskal v Pulju, a zadnje dni se je preselil v Trst, kjer bo izhajal pod imenom, kakor tu gori povedano.

Il Popolo. — Tako se imenuje novi list, pisan na italijanskem jeziku v strogo katoliškem duhu. List je glasilo katoličanstva v Trstu, kjer tudi izhaja. Skrajni čas je že bil, da se je posrečilo nekaterim možem spraviti na nogo list, ki bo zastopal in branil pravice katoličanstva v Trstu, ter odvrčal katoličane od čitanja judovskih časopisov, kakor je „Il Piccolo“. Novemu kat. listu ni usojena lahka zadača, ker je judovsko časopisje skoraj ves Trst otrovalo z svojimi nemoralnimi spisi.

Žalosten konec milijonarja. V Auxerresu na Francoskem je umrl od glada in zime starec, ki je 10 let pobiral po ulicah in v javnih prostorih odpadke cigar in živel od milostinje.

Med njegovimi ostavinami so našli na podstrešju skrinjo, v kateri je bilo nanizanih milijon frankov v papirju.

Dokazalo se je tudi, da je bil starec i gospodar velikemu posestvu, jako zapuščenemu.

Sreča neke dunajčanke. — Gospodična Tereza Siller, hči nekega uradnika v Brucku, se je izučila na gosli na dunajskem konservatoriju; pa je bila član ženske kapele, katera je svirala v Praterju v neki kavani.

Nedavno je ta ženska kapela dospela v Marseille, da tu svira. Tukaj se v Terezijo Sillerovo zaljubi ameriški milijonar Haddings. On ima 10 mil. dolarjev premoženja. Marseilleski listi so mnogo pisali o tej izvanredni sreči dunajske goslarke; a govori se tudi, da misli francoski romanopisec Jules Bleis napisati lep roman o tej zadevi.

Sloveči ogerski puntar. — Košut Lajoš je umrl v 92. letu svoje dobe v Turinu na Laškem. On je začel madjarski punt l. 1848 na Ogorskem, katerega so potem Rusi zadušili leta 1849 in sicer puntu je storila konec ruska zmaga nad puntarji pri Vilagošu

in beg Košutov iz tvrdujave Petervaradinske na Turško. Košut ni bil po rodu Madjar, pač pa je bil sin neke plemenite obitelji slovaške. Te dni se je vršil njega pogreb v Budimpešti na izvanredno sijajen način, kakor tudi pogreb pok. mu žene in hčere, ki sta bili pa že pred leti zamrli v Turinu; vse troje so zdaj pripeljali na državne troške na Ogorsko in jih tu izročili domači zemlji.

Najbogatejši ruski zemljoposelnik general Sergej Ivanovič Malev je umrl te dni v Sebastopolju. On je imel 30 rudnikov in še drugih rogov 15, v katerih je delalo nad 55.000 delavcev.

Kako se širi influenca ali gripa? — O širjenju influenze, te dandanes toli razprostranjene i poznane bolezni, hočemo par besed zabležiti.

Prve žrtve te bolezni so navadno vse osebe, katere se pečajo z stvarmi, ki spadajo javnemu prometu, kakor n. pr. poštni uradniki, ki urejajo pisma, liste i. t. d. iz inostranstva, ti jo razširijo med ostale; na dalje se širi, kakor vse druge prelazne bolezni.

Kdor se hoče obvarovati pred influenco, temu je neobhodno potrebno, da je toplo oblečen in da pazi, da se ne izpostavi naglim premenam toplote. Dobro je tudi, če si večpotov na dan opere roki, a poglavitno pa je, da si da poklicati zdravnika sleherni, ko hitro na sebi sapazi prve znake te bolezni, kakor: slabost, glavobolje, mrz i. t. d.

Tudi to je resnica, da ta bolezen, kateri mnogi ne pripisujejo velike opasnosti, zahteva največ žrtev. Na Francoskem je l. 1890. umrlo za influenco 60.000 oseb.

Staro sadno drevo mnogi gospodar, čim opazi, da mu več ne rodi on je poseče. Ako hočemo staremu drevesu življenje ohraniti, moramo je na novo oplemeniti, in tako bo ono na novo rodilo vrlo dobro, kar je zopet dokazano, da ima cep vsekako nekaj upliv na deblo, ali na podlago.

Starim deblom je treba gnojiti z dobrim gnojem, ali jim prilivati z gnojnicjo. Z gnojem se jim gnoji jeseni, z gnojnico pa v poletju.

Povedal nam je „Nebudalasti“ urednik „Soče“ v zadnji številki iste, pod zaglavjem „O ložena polemika“, da je od mnogih prijateljev naprošen vstaviti svoj grdi jezik proti nam. Tudi mi ga prosimo, naj to stori, ker potem porabimo ves prostor, ki se zdaj trati za našo obrambo proti nedostojnim napadom. Tudi „Soči“ bo od koristi, ker tedaj bo jej mogoče priti zopet do onega lepega števila iztiskov, kakor se je je minulo leto tiskalo, ko je bila še pri nas.

Petindvajsetletnica šempaskega taborja. ki se je imela vršiti lani, kakor nam poroča prijatelj, ki je to iz gotovega vira sezual, se boče slavila na šempaskem polju, to vspomlad. Tako je prav. Bolje ikad', nego nikad'.

Gosp. urednik „Soče“ pride pri prihodnjih obravnavah trikrat pred poroto! In sicer vsakipot, radi razžaljenja časti! Ali bi ne bilo boljše, da bi močitelj pisal narodu v korist, nego da sega v osebnosti? **Urednik na šega lista.** ki je pred časom rekel v javnost, da se bodeta videla „ala Babsch“ je misel na pravdo opustil, ker mu je tako odvetnik svetoval rekoč, da laška porota bolj sovraži našega urednika, nego onega Soči i to zato, ker je naš urednik večkrat stopil javno nasproti Lahom.

Minister Madevski je počastil z svojim pohodom i naše mesto. Bog si ga vedi, ako se je visoki gospod prepiral, da tu živi i lepo število Slovencev in o njih težnjah, katerih prva je, da dobijo ljudske začetne šole v svojem maternem jeziku.

Prevz. g. grof Franc Coronini je pripratil ministru Madevskemu ukusen obed h kateremu so bili povabljeni gg. vitez Bosizio, c. k. okrajni glavar, vitez dr. Mavrovič, mestni župan, dr. Pajer in dr. N. Tonkli, poslednja dva pa, kot dež. odbornika.

Minister je odpotoval na Dunaj, kjer boče njega navzočnost od velike potrebe, radi mnogih interpelacij, ki bodo baje stavili laški državni poslanci, o krivicah, ki se jim godijo (?) v šolskih zadevah! Najbrž pride ta tržasko vsenčilišče in moško učiteljišče na dnevni red. -- O ironija!

Vabilo k veselici katero priredi telovadno društvo „Prvaški Sokol“ s sodelovanjem goriškega sokolskega tamburaškega zbora dne 8. aprila t. l. v čitalniških prostorih v Prvačini. Vspored: I. Godba. — II. Govor. — III. Tamburanje. — IV. Tam gdje stoji. (vgl. pl. Zajc). — V. Tri lipe (S. Gregorič, deklamacija). VI. Tamburanje. — VII. Saljivi prizor. (Priredi A. Janša). — VIII. Naša zvezda. (vgl. Vilhar). — IX. Tamburanje. — X. Srečkanje treh dobitkov. XI. Jadransko morje. (vgl. Hajdrih). — Začetek ob 7. uri zvečer. Po veselici skupna večerja, zajedno domača zabava s plesom. Vstopnina: K veselici 20 nov. Sedež 10 nov. Srečkanje 10 nov. K plesu 1 gld. K obilni udeležbi vabi uljudno — odbor.

Dom i Sviet.

Dobili smo 5. štv. tega. krasnega ilustriranega časnika naših bratov Hrvatov s to le vsebino:

Štivo: Informator, velenčenom gospodinu dr. Gjuri Arnoldu prikazao Vjenc. Novak 1. Bijela gospa sa Trsat grada. Historički roman, talijanski napisao Petar Degan. Preveo A. Mandel-Bademić. 2. Ago Šarić. Pripoviest iz prošlosti Mostara. Napisao Osman Nuri. 3. Gdje je milijunar? Kriminalni roman Eugena Chavettea. Preveo A. Svilanić. 4. Čudnovati su puti providnosti. Crtica iz života. Napisao Ivan Devčić. 5. Devedeset deveti. Preveo S. — 6. Strah od repatica nekod i sada. Preveo dr. J. S. — 7. **Slike.** 1. + Dr. Franjo Rački, kanonik. 2. Milena M. azović, spisateljica. 3. Tvornica šećera (sladora) u Osovi kraj Dozvoja u Bosni. 4. Dr. Dragutin Gorjanović Kramberger. 5. Požar spremišta opernog kazališta u Parizu. 6. Požar spremišta opernog kazališta u Parizu: Jedan vatrogasac padne neopreznosti u vidjelicu. 7. Kaliforniska svjetloska izložba u San Francisku u Sjevernoj Americi. 8. Požar spremišta opernog kazališta u Parizu. 9. Ostavljena ladja „Tegethof“ austro-ugarske ekspedicije u ledeno more. Po jednoj slici bivšeg joj zapovjednika Julija pl. Payera. 10. Medjunarodni sastanak socijalističkih djaka u Genfu u Švicarskoj. 11. Moda. — **Listak:** 1. Osobne vesti. 2. Kronika. 3. Umrlji i nesreće. 4. Književnost i umjetnost. 5. Kazalište i glazba. 6. Vojničke vesti. 7. Naravnoslovne vesti. 8. Zdravstvo. 9. Trgovina i promet. 10. Poljodjelstvo

i kućanstvo. 10. Svaštice. — Ciena je „Dom i Svietu“ for. 6. — na godinu, a predplata se šilje pošt. naputicom knjižari Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) u Zagrebu. Ilica br. 2

Ta bogato s ilustracijami okrašeni list priporočamo prav toplo vsem našim rojakom većim hrvaščine. List stane za vse leto le 6 gol. in nekoliko vinarjev za poštne troške.

Listnica uredništva. — G. M. C. v P. i. — Ako ni še Vam znano, Vam povemo mi, da ni dotičnik mož trdnega značaja, pač pa je on pravcata „banderola“, kakor pravijo Lahi o takih. Najprej je bil pri „Soči“, na to da slovo tej in pristopi k „Slogi“, zdaj je pokazal figo zaduj in je pristopil vnovič k „Soči“. In veste li Vi, čemu vse te kameleontove spremene? On ne bi bil nikako pristopil k „Soči“, da je v Gorici „Danica“. Ali poslednje nimamo tukaj. Za njega samega samecata pa, jo vstaviti, to bi bilo preveč — in tudi ni dovoljeno.

G. J. K. v K. — Prejeli smo Vaše pismice. Gledé Vašega nasveta o c. h v Gorici, za zdaj Vam nemoremo postreči; oskrbimo to v naših prihodnjih številkah. Da ste nam zdrav!

Poslano. *)

Poroča se mi, da Fran Berce iz Dornberga, hodi z dvema tovarišema okoli členov banke „Slavije“ nagovarjat jih, naj prestopijo k tržaški zavarovalnici „Riunione Adriatica“. Pri tem se vsi „trije tovariši“ poslužujejo raznih sredstev, da bi kar najbolje mogoče odvrčali občinstvo od banke „Slavije“.

Z ozirom na to, čutim se dolžnega naznaniti, da je bil Fran Berce odpuščen iz službe pri banki „Slaviji“, ko je posebnim načinom izvalil iz mene preko tristo goldinarjev ter me tako za to svoto oškodoval.

V Ljubljani, dne 16. marnja 1894.

Ic. Hribar,

generalni zastopnik banke „Slavije“ in deželni poslanec.

*) Za sestavke pod tem naslovom uredništvo ne sprejme nikake odgovornosti.

Podobe za i. sv. obhajilo

majhne za mašne knjige in večje za v okvire imam obilo v zalogi. Dobil sem ravnokar tudi one najbolj priljubljene, na katerih Kristus pri zadnji večerji obhaja sv. Janeza.

Cene so navadne, kakor drugod. Priporočim se prečastnim gospodom duhovnikom najuljudnejše za blagovoljna naročila.

V Gorici 20. marca 1894.

Odličnim spoštovanjem ndani

G. LIKAR.

Ant. Fon

klobučar in gostilničar v Semenski ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobukov in toči v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi jedili. Postrežba in cene jako solidne.

Vidie Anton

pek na Kornu (na voglu poleg gostilne pri Rajhu) priporoči svojo pekarno občinstvu in postreže po jako zmernih cenah se svežim kruhom.

Novič Franc

krojač v ulici sv. Klare št. 6 izvršuje razna naročena dela in prodaja narejeno obleko po jako zmernih cenah.

Zaradi spremembe prodajalne!

Razprodaja spomladanskega in letnega blaga

za vsaki stign 25% pod cenoi

Ker zamenj svojo trgovino z drugim podjetjem razprodava vsake vrste blago in izdelane obleke za 25% pod ceno.

Kdor želi kupiti dobro blago po zelo nizki ceni, naj pohiti, dokler je zaloga velika in blago na izbiro.

O kupljenem blagu dobi usakdo potrdilo, katero lahko izroči po svojem srcu, kateremukoli društvu z dobrodelnim namenom.

Martin Poveraj izplača potem društvom še 1% dotične svote v društvene namene.

Zaradi spremembe prodajalne!

Peter Drašček

v Stolni ulici št. 2 ima bogato založeno štacuno ještin ter poleg tega prodaja tudi razno tabačno blago. Skrbi, da postreže se svežim blagom. (On prodaja tudi naš list).

Franc Povšič

mizar na Šentpeterski cesti št. 9, se priporoči s slavnemu občinstvu za razna mizarska dela

*) Dopis pridenja z besedami: „Si prega gentilmente“

„Sloga“

izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca, ter velja po pošti prejemana, ali na dom pošiljana skupaj z

„Goriškim Vestnikom“

za vse leto glid. 1.80
za pol leta „ — .90
za četrtek „ — .45
Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina.

Posamične številke po 6 kr., dobivajo se v Stolni, Semeniški in Šolski ulici.

Upravništvo in uredništvo: Morellijeva ulica, štev. 22.

SLOGA

»Sloga je — nesloga tlače — torej složimo se!

„Sloga“

prinaša oznanila na četrti strani od katerih se plača za štiristopno petitvsto po 7 kr., če se jedenkrat tiskajo; po 6 kr. če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiskajo.
Za celoletne oglase po pogodbi.

Dopisi pošiljajo se uredništvu; reklamacije in naročnina upravništvu.

Nefrankovana pisma se zavrnejo.

Rokopisi se ne vračajo.

Slovensko časopisje.

Slovenci so že dalje časa v resnici razkrojeni na dva tabora; eden se imenuje sam naroden, drugi pa konservativen. Stranka, ki vodi narodni tabor, daje si tudi pridevek narodno-napredne stranke; stranka pa, ki se druži s konservativci nemškega naroda, imenuje se doma tudi narodno-katoliška stranka. Obe stranki trditi, da ste narodni, da zagovarjati narodne interese; v resnici pa ni takó. Konservativna stranka je v taboru osrednje in zunanje vlade; ona zagovarja vse tisto, kar ugaja zunanji in notranji politiki, in se vsled tega tudi veže s tistimi, ki so pristaši in prijatelji te politike. V tem se razločuje od nje zares narodna stranka.

Zunanja in notranja politika obrača se dandanes proti Slovanom; konservativna stranka na Slovenskem je torej danes v protislovanskem taboru, in ker ni mogoče ločiti slovenskih interesov od interesov drugih avstro-ogerskih Slovanov, je konservativna stranka na Slovenskem danes tudi v protislovanskem taboru. To ostane resnica, naj jo še toliko tajé.

Ta stranka je celó proti volji sedanjega papeža v protislovanskem taboru; to pa je lahko umeti.

Papež Leon XIII. je od začetka kazal naklonjenost specijalno avstro-ogerskim Slovanom; ali pokazalo se je, da papeževa politika ni ugajala posvetni politiki. Posvetna politika je začela delati proti njemu; to se je videlo tudi pri glagoljskem mislu za črnogorske katolike, potem pri postopanju z škofom Strossmayerjem. Posvetna politika je mogla delati proti papežu pa najlaže s tem, da je vplivala na škofo, ki so pastirji avstro-ogerskih Slovanov. Ti viši pastirji so vplivali potem na nižje duhovstvo, in to je potem delovalo na narod v obče. Kakor je katoliška cerkev v obče najtrdnější organizem na zemlji, takó je mogla tudi posvetna politika najizdatniše vplivati v manjših krogih tega organizma in z njegovo pomočjo. Dva, trije ali nekaj škofov se zbere, sklene nekaj, zaukaže v zmislu teh sklepov, in namen je dosežen. Takó se je zgodilo, da se je en del naroda kakor na migljaj odcepil od drugega dela, ki je hotel ostati še nadalje na stari poti slovenske politike. Zares protislovanska politika se je pričela še le tedaj, ko so škofje v zmislu protislovanske obče politike začeli narod spravljati v eden in isti tabor te politike.

Takó so Slovenci še le dobili dve vrsti časnikov ali novin, ki zavedno ali brez zavesti pišejo in delujejo v različnih taborih. Razume pa se, da konservativni, protislovanski listi so imeli in imajo večji vpliv, nego narodni, ker je v cerkvenem taboru organizacija trdna, močna; v cerkvenem taboru, vsa hierarhija, ki je sama po sebi krepka, potem podpirana še po vseh državnih organih.

Potovanje v Rim.

(Spisal V. Miheev).

V Rimu.

Ker je bilo že pozno pod noč in cerkev zaprta, zato smo odložili ogledovanje cerkve na prihodnje dni. Dasi smo bili že popolnem nase pozabili, nas je konečno vender le želodec opomnil na glad, kajti je počel tirjati od nas svoj davek pa — ker ni baš mogočen gospod, zadovolil se je z skromno porcijo rib, zalitih z izvrstnim rimskim rujnim vinom. Ko smo mu tako odračnili svoj tribut, bil je zadovoljen in — nismo ga nadalje odškodovali z Bog si ga vedi še s kako posebnimi obrestmi, pač pa odpravili se z njim k pokoju. Po tako dolgi vožnji in trudu, objel je nas Morfej kmalu v sladko svoje naročje.

Nastopni dan 17. februarja zasedemo, nekoliko nas zopet voz, drugi pa se napotijo „per pedes apostolorum“, da obiščeemo cerkev sv. Lavrencija zunaj mestnega oziroma v kateri počiva truplo sv. Lavrencija, v veliki rakvi iz mramorja iz 1642 let. Cerkev je preprosta in lična, ter je mikavna, osobito pa, radi nje notranjega prostora. Dve dolgi vrsti starorimskih stebrov iz granita in cipolina ločita srednjo ladjo od dvestranskih. V tlaku je videti razne podobe sestavljene iz umetnega kamena. Na prostostoječem altarju se dviga krasen iz mramorja izdelan baldahin ali nebo, kateri sloni na štirih stebrih iz porfirja.

Od desne strani cerkve se pride po stopnicah do uhoda, kjer se nahaja dokaj dragih vencev podarjenih

V konservativnih listih so začeli tudi odločno pisati in pobijati narodno stranko, ki ni imela in ne more imeti takega aparata. V protislovanskih listih, pisanih za Slovence, začeli so takoj vse podirati, kar je prej zidal ves narod; začeli so pobijati „rusofilstvo“ in drli so dalje do čitalnic in bralnic in do družbe sv. Cirila in Metoda.

Listi narodne stranke pa niso imeli nikdar take pomoči in take organizacije; vodje narodne stranke so ravno v tej dobi brez višega avtoritetnega vpliva, in pokazalo se je, da — na škodo narodovo — tudi zasluzili niso tega vpliva. Kajti začeli so se umikati prav na nedostojen način. Popustili so kar nakrat najvažnejše točke potrebnega slovenskega programa, in prišlo je takó daleč, da so se bali omenjati „Zedinjeno Slovenijo“. Urednikov niso imeli dovolj odločnih, in kar jih je bilo, so jim pa usta mašili, in takó je narodna stranka propadala nagloma, s tem pa zasadija mladenost v slovensko inteligencijo, da se le počasa izkoplje iz nje.

Sedaj imamo še vedno dobro organizovano protislovansko in protislovansko konservativno stranko na eni strani in slabo organizovano narodno stranko na drugi strani. In tako je tudi slovensko časopisje. V protislovanski stranki, je solidarnost; kar zapiše jeden njen list, zapiše tudi drugi, in če je v enem njenem listu dobra misel, poprime se je tudi drugi list te stranke.

Uredniki protislovanske stranke se posebe odbirajo in nadomeščajo z drugimi tudi če le količkaj zagreše proti protislovanskemu programu; v narodni stranki pa vsega tega ni. Tu ni noben list dovolj jasen, kaj bi zagovarjal, ker so vodje narodne stranke preveč popustili. Tudi ni nobene organizacije, da bi tu en list ne podpiral tega, kar zida drugi.

Zgodi se, da sme kak list narodne stranke preobračati kozolce, ne da bi ga grajali ostali listi narodne stranke. Če kak list narodne stranke sproži kako dobro misel, se je drugi narodni listi ne poprimejo, in dobra misel izgine brez sleda, kakor kafa. Nečemučnost je mnogo temu kriva. Uredništva narodnih listov nimajo nikake posebne zveze med seboj; nič se ne posultujejo, kako bi morali postopati skupno, in tako hodijo vsak na svojo roko, kakor najbolje zna, ali pa kakor jim ta ali ona politična ali nepolitična glava zaukazuje in naročuje.

Slovenska narodna stranka dopušča, da se po listih razpravlja kak umesten ali neumesten predlog, in ta predlog se potem vsiljuje vsemu narodu, kolikor je pod uplivom narodne stranke. Vse se dela po naključju, ne pa na podlagi skupnega premišljevanja in posvetovanja. Protislovanska stranka pa se poprej posvetuje in potem še le začne delovati po novinah. Navadila se je od židovstva skupnega, solidarnega postopanja. Tudi v ta stranka, da imajo židovski in nemški liberalci v središču svoj takozvan „Pressbureau“, s katerega pomočjo daje navodila v pokrajine od meje do meje, v tem ko slovenska narodna stranka ostaje do današnjega dne brez vsake zveze svojih novin.

jata njegova zadnja oporoka in spomenik z napisom, kateri si je sam izvolil. Pod spomenikom počiva pokojnikovo truplo, v prelepi mramornati rakvi, na ograženem prostoru, ki je okrašen s zlatnim mozajikom.

Na desni strani cerkve se nahaja rimsko pokopališče, katero pa ima več oddelkov, čegar obsežnost ali površina je skoraj toliko prostrana, kolikor je ona naše slovenske Gorice. Pero in šloveški razum ne moreta popisati bogastva, ki se tu nahaja. Tisoče in tisoče vrednosti je skrite v blesku nad grobovi bogatinov, kajti teknujejo jeden proti drugemu v lepoticju in dragocenostih, kako bi si okrasili kraj zadnjega njih odmora. A pustimo ta mirno-tih kraj, pustimo bogate in uboge Rimljane, naj v miru počivajo!

Dalje smo se podali in obiskali cerkev „Marije Večje“, ali „Snežnice“. Trg pred cerkvijo krasi 41 metrov visok granitni stebel, na katerem je podoba Matere Božje iz pozlačenega bronu. Cerkev je podoba množice veličastna; spreduje lice podpirajo visoki stebri. Kakor ostale rimske cerkve, ima tudi ta krasno predcrkvišče. V cerkvi podpira strop 36 stebrov iz belega mramorja. Tlak je oglajen, da se blišči liki zrcalo in je napravljen iz najzlahtnejšega mramorja. Več dragocenih altarjev je tu videti, katere meni ni treba opisati, ker so to že drugi pred menoj storili. Razni občutki so mi božali duha, ko sem, sem ter tje, korakal po tem božjem hramu. Videl sem marsikaj — osobito sem se čudil — ko sem pri neke spovednici gledal mlado Rimljanko tako zvalo „ciocciaro“ (čočaro), ko je baš svoje dete dojila. Čočare zovejo rimljanski mestjani, rimske knetske okolice, katere imajo posebno nošo. Na glavi nosijo snarvljeno rubeo na

Protislovanska konservativna stranka podučuje svoje pristaše in narodne množice v gospodarstvu, v socijalistiki, in kulturi takó, kakor ugaja njej in njenim višim zapovednikom; narodna stranka pa opušča prav važne kulturne točke. Ne le da se boji zares kazati slovaško lice, še tega ne razpravlja po svojih listih, kar je indiferentno nasproti proti slovanski politiki, pa vendar potrebno v oživljenje prave slovanske zavesti med narodom, specijalno tudi med inteligencijo. Nasprotno pa ima narodna stranka leposloven list, ki jo je večkrat zagazil in zagrešil naravnost proti smislu slovanske kulture in v tem tudi politike. Nasprotna protislovanska stranka prehití narodno stranko tudi v tem pogledu, a škodo bode imel le narodni, zares slovanski interes.

Protislovanska stranka zbira fonde za pisatelje in svoje liste tudi za zavode, v tem ko narodna stranka mirno gleda, ne da bi po svoje tudi ona skrbela za pogoje, vsled katerih bi mogla bolje organizovati svoje časopisje. Mecenatov, velikih dobrotnikov narodna stranka nima, da bi jej podarili zaklad za dobro organizovano časopisje, sama pa tudi ne zbira darov, v tak namen, po zgledu protislovanske stranke. Takó tudi ne more vzdrževati dobrih urednikov, ki si iščejo dela in zaslužka drugod. Narod pa potrebuje danes že toliko duševne hrane iz novin, da so novinam potrebne dobre, stalne moči; protislovanska stranka to dobro ume, narodna pa se še vedno zanemarija na to stran in v tem pa se pripravlja ob vspehe, katere bi mogla drugače doseči.

Kolikor nesposobniši se kaže politika slovenskih poslancev in vodij, toliko potrebnije je nezavisno časopisje narodne stranke. Vodja in poslanci so preveč zabredli, so brez srečnih iniciativ, so neplodoviti, in zato je treba zboljšati pogoje časopisju narodne stranke. Dobro organizovane novine narodne stranke utegnejo še le kaj zboljšati na sedanji slabi naši politiki in oslabiti vpliv trdno podprte protislovanske stranke, katero, kakor se kaže, bode še nadalje potrebovala protislovanska politika ter izvajljala tujim interesom na korist in Slovincem na škodo. Tu čaka narodno stranko težka, pa hvaležna naloga, naj bi se požurila, da popravi, kar je zamudila, zlasti zadnjih let!

Irredentizem in sinagoga na Primorskem.

Kaj je irredentizem? Irredentizem je nauk o irredenti. Irredenta pa je družba, katera se je tekom malih let pojačila tako mogočno, da si je sama nadela ime „stranka“, s katero bo treba prej ali slej obračunavati. Njej je smoter, in ona ima jedno sancato točko v svojem programu, da odruga pri prvi priliki, koji si bilo, Gorico, Trst, Istr, Tridentinsko in, če bi se dalo tudi Dalmačijo, od naše ljube Avstrije ter vse te dežele, da pridruži Italiji materi, kakor ona pravi.

ljanke tudi, da ne gredo gologlave v cerkev, kar držijo za veliko sramoto. Kaj bi rekle k temu naše gizdalinke, ki hodijo kaj rade v cerkev gologlave? V tej cerkvi kažejo v stranski kapeli na desno še popolnem ohranjeno truplo pape sv. Pija V., kateri je kormilil ladjo sv. Petra od leta 1566 do 1572; tukaj se tudi vidijo pod glavnim altarjem ravno iste jaslice našega Odrašenika, v koje ga je bila Marija položila po njega rojstvu.

Mimogredé, ko smo ostavili cerkev „Marije Večje“, videl sem starinsko pol okroglo poslopje imenovano „Pantheon“, pred katerim se vzdiguje krasen obelisk. Spreduje lice podpira osem krasnih stebrov. „Pantheon“, ta paganski tempelj je dal zidati na čast vsem bogovom, nekdanji slavni rimski poveljnik Agrippa, v dobi rimskega cesarja Avgusta Oktavijana; pozneje pa, so tempelj kristijani spremenili v cerkev Matere Božje; zdaj pa, kar je v tem poslopju shranjen pokojni kralj italijanski Viktor Emanuel, se je to svetišče opustilo od cerkvene strani. Postopaje po rimskih ulicah smo prišli na Kvirinal do sedanjega kraljevega dvora, ki pa ne zasluži, da se ga opiše, kajti ta ni nič posebnega. Kvirinal je dobil ime od paganskega boga Kvirina. Po rimljanskem bogoslovju, je bil prvi rimski kralj Romul vzet na Olimp ali v nebo, mej bliskom in viharim vremenom, ko je daroval pri altarju bogovom. Ta pa se je bil kmalu na to prikazal nekemu Rimljanu, rekoč: „Nikar žalovati po meni, ampak molite me, ker jaz sem vaš bog Kvirin. Bodite hrabri in krepostni in — njena na svetu sile, katera bi se vam vpirala. Bogovi vas bodo blagoslovili a moi Rim bomo ste

Je li rek: „Italia unita si, ma non compiuta“ (Italija zedinjena da, ali ne dovršena), le prazna govorica? Dal Bog, da bi bila, ali ni. Stremljenje irredente to — in ono stran velike luže, za tem idealom, je občudovanja vredno, ker se že drugače ne moremo izraziti. Ta stranka, dajmo jo i mi tako imenovati, sestoji iz članov razgnetih mišic in bolnih možganov, ki se rekrutirajo iz vseh slojev italijanskega prebivalstva naših primorskih dežel, iz odpadnikov slovanske krvi, kakor tudi nemške da celo armenske, kakor so tržaški Hermetovci. Domače rogovileže, podpirajo priseljeni Italijani, katere je prisilila „običajna domača lakota“ dati slovo deželi, kjer rastejo pomerande in timone, kjer je se polenta brez soli in plesniva, kjer se umira, kakor muhe, za pellagro ali milansko ružo — za boleznijo izvirajočo od slabe plesnive hrane.

Ti privandraci, ali „cokljari“, kakor jih imenuje narod v tiž. okolici, ki so prišli s trebuhom za kruhom, namestu da bi bili hvaležni deželi in narodu mej katerim žive in se bogate, — (Glej basen o ježu in lisici, radi prenočišča!), ko so se prenasitili, oj ti grda nehvaležnost! — gledajo le na to, kako bi gospodarili v tuji hiši in kako bi segli po gostoljubnem narodu, da bi dosegli čim prej, kar jim pridiguje irredenta, katera ima i na Laškem gorkih zagovornikov, večinoma beguncev iz naših pokrajin, ki so se odtegnili, zategadelj ker so bili in še so v navskrižju s kazeuskim zakonom in nekateri celo z vislicami. (Pomisli bralec, na Oberdankovega kolego „Ragosa“, doma iz Buj v Istri, ki jo je bil še v pravem času popihal preko meje, takoj po dogodku v Vrši.) Da bude slika popolna, mora no jej dodati, kar še pomanjkuje. Že Latinci so rekali, da „omne trinum est perfectum“ in, Bogu bodi potoženo, je li smo Slovenci toli kratkovidni in lehkoverni, da bi si bili predstavljali zloglasno irredento, brez onega kvasu, ki je neobhodno potreben povsod, kjer se ruje proti obstoječemu redu, proti miru, proti državi; kjer se buni narod na narod, kjer se spodkopavata vera in čednost, kjer se v nebo povzdigujejo izdajalci, bili ti izdajalci naroda ali države?

Kvasu ali tretjega elementa pri irredenti ni smelo manjkati, kajti če ne bi bilo tega, irredenta bi bila preveč nedolžnim vzgleda. Tretji element, o katerem smo se namenili tu govoriti in, ki je glavni stebel tej ruvajoči družbi, ki je vodi gmotno in duševno, kakor bomo dokazali, sestavljajo potomci „prepeličarjev“, krivonosci, pozni sinovi Abrahama, kateri živi smrdijo po gosji tošči ali masti, ki so tudi gosje ravne, ko pride do resnosti (Levi Kohut: Lajos Kosut, njegov „hidžret“ ali beg iz Ogerske na Turško), katerim pravi naš narod Jud, Žid tudi Čifut in Čivut, — ste nas razumeli?

Irredenta ni smela biti brez Juda, prav za prav irredenta in Jud sta si slična sinonima, kajti prva hoče „rešiti“, kar ni še rešeno, to je naše dežele siloma odrešiti tujega jarma (č. avstrijskega) ter jih pokloniti (v dar, ali kati?) blaženi Italiji; drugi pa itak ni odrešen v svoji trdovratnosti, ker je upanje v odrešenje zavrgel, kakor se zavrže ponošena suknja mej staro šaro. Kjer je punt, tam je Jud in sicer zadnji je oče prvemu. Kdo zagovarja in brani avstrijsko irredento, ako se jej le las zakrivi, v rimskem parlamentu in na ljudskih shodih, ali ne „onorevole Barzilai“ trž. begunec, ki je pravi Jud, kakor mu je bil oče? Kdo podpihuje, šunta, naganja, osrčuje (oprostite!), zagovarja, brani irredento v Trstu, v Gorici — mari ne Judje z denarji in moralno v njih glasilih, kakor so: Indipendente, Piccolo, Corriere di Gorizia i. t. d.? Kdo pa nji daje potuho z svojo hladnokrvnostjo? Ali ne Mattino in pa Triester Zeitung, dejanja teh imenuje prvi „monellerie e fanciullaggio“, druga pa prostim: Bubenstreichom? Da riba začne pri glavni smrdeti, o tem ve pri nas vsaka prosta Kontoveljka, ki prodaja ribe na trgu. Kako dela irredenta? Ona dela očito, osobito zadnja leta se je počela jako šopiriti v dež. zborih, v mestnih svetih, v društvih, kakor so različite „Società di Ginnastica“, „La lega nazional“ i. t. d. in pa potajno ali prikrito. Za očito širjenje njenih idej, ki so pogubne v prvič, naši Avstriji in drugič, nam Slovincem in pa našim bratom Hrvatom v Istri, delajo na vse kriplje mnogovrstni časopisi domači in tuji izhajajoči ponajveč v Italiji, in vse to časopisje se nahaja v v Judovskih rokah; potem vsakovrstne tiskovine, podobne, plakati, izzivalne pesni in drugega mnogo. Sirti se ta ideja z ustanovljenjem laških šol po „Legi“ v čisto slov. mestih in selih — temu zloglasnemu društvu je glavni namen, najprvo poitalijančiti do dobrega vse še neodrešene pokrajine, da potem padejo same od sebe, kot zrelo jabelko, v široko razgrnjeni predpasnik „babe Italije“. (Ne pozabi mi, č. bralec, dogodkov in plebiscita po vojski na Laškem v l. 1866 — v Benetkah in na Beneškem?)

Povsem drugačno pa je njeno delovanje na potajnem ali prikritem polju.

Tu ona ni izbirlčna. Ako povemo, da se ona naslanja popolnem na geslo, ki n kako tako le zvoní: Kar ti je na potu, odstrani bilo makar z silo, le da prideš do cilja; povedali smo mnogo. Ker so Judje društvu četovodje in ker so ti zajedno tudi stvoritelji „framazonstva“ ali prostozidarstva, kateremu je bilo in je še geslo: „Ako hočeš doseči svoj cilj, ne gledaj na sredstva“. Bilo sredstvo tudi zlo sredstvo, le da je cilj dober. Da ne bi nas kdo napačno razumel, glede „dobrega cilja“, bodi tu povedano, da je cilj irredente le za nas poguben, ker je proti obstoju našega milega naroda naperjen in proti Avstriji istodobno, a za Jude, za irredento sploh pa je še več nego dober — to je kronanje hrepenenja po zjedinenju z Italijo, kakor želja Judov po Jeruzalemu v babilonski sužnjosti. Torej, da ne padete v protislovje, č. čitatelji?

Mogoče je bilo in je še lahko, da se članovi zbirajo, tu govorim o avstr. irred., seveda po največ o dobi sov in netopirjev, na neudom nepristopnih mestih, kjer se potem odloči, kako in kaj se imastoviti. Sredstva, katera ona rabi, da doseže, kar si misli, so navadna sredstva, katera rabijo i nihlisti, komunisti, anarhisti in druga društva enake vrste, kakor tudi tolovaji ali razbojniki. Ta so: bombe, petarde, revolver, bodala, noži in če drugega ni, je dobro tudi kamenje prosto ob cesti. Vsak pojav lojalnosti proti dinastiji, na predvečer

slavlju, so hoteli in tudi so hudobneži oskrnili z dejanjem, katerega ne bi se sramoval ni sam „ta črni“. Pokale se bombe in petarde po Trstu na stoterih krajih — in še bi pokale pred spomenikom udanosti (della fedelissima) v vrtu pred kolodvorom južne železnice, da ni straže, ki čuva trž. udanost po dnevu, kakor tudi po noči že več let zaporedom v službeni obleki, zdaj pa v civilni. (Ne pozabi mi č. bralec, na trojico bombo — in petardometalecev, kakor: Oberdank, Ragosa in Contento.) Prvi in zadnji sta že oddala svoj račun pri najvišji instanci, drugi pa še jede smokve, tam nekje v Italiji. V Gorici je tudi tu pa tam, po katera petarda počila. Gorška irredenta se je bila rajše poprijela kamenja, nametavala je z njim godbo svirajočo po mestu in druge patrijote slovenske ali nemške govoreče; kanila je bila tudi z njim obdelavati pohodnike, ko se je blagoslovila zastava podp. društva i. t. d.

Poslednje pa jej ni se posrečilo, ker je bila prej prišla policija tej zaroti na sled. Torej, sinagoga ali Judje so največji pospeševalci irredentizma na sinji Adriji. Da se o tem prepričamo, dovolj je, da si ogledamo tiskarske izdelke, to je, vsakovrstne tiskovine na Primorskem. Indipendenteju je Avstrija tuja država; Avstriji so mu tuji, donša na prvem mestu dopise in brzojavke iz Rima in iz Italije, za temi še le iz Avstrije — ta list pravim, uredujejo sami Judje; Piccolo je pravo judovsko glasilo, katerega s trudniki so večidel Judje — v obče so skoro vsi irredentistični ščekaenci (klarfari) prve in treče vrste v provinciji — čifuti — ali pa enako misleči. N. pr. Kdo ureja irredentično glasilo v Gorici, po imenu „Il Corriere di Gorizia“? Madama Luzzatto — čifutinja.

Prav z orijentalno udanostjo, katera je pa le navidezna, a zastoj se ta ne imenuje „domnevni servilizmom“, ali tudi semitska zvestoba, — lazi množina teh bitij stvarjajočih ljudsko mnenje — bitij, pravim, nanešenih od vseh mogočih krajev vetrovne rože, okoli vlade, da bi od nje izprsil obrano za Judove sinove in, da si na ta način zavaruje hrbet svoj, kateri ne bi bil drugače siguren pred napadi, ki bi bili opravičeno zadostilo za posledice prikritih nje nakan. Se večja množina teh pa, znala se je usiliti povsem premožni in vladajoči tukajšnji italijanski stranki, katera se jej je udala na milost in nemilost, zapeljana po obeh in po sladko priljubljenih besedah nesramnega čifutizma, obetajoč in zagotavljajoč jej gotovo končno zmago; a ona ni pomislila ni kratko malo, le slepo je verovala in še veruje, medenim zagotovitom prepeličarske kače; in ne zna, da predno pride do izvršitve nje jalovega ideala, treba bo računati, ne le z vlado, pač pa še z mogočnejšim faktorjem, nego je ta. Mogočna ital. stranka, ni vedela, ko je bratsko vsprejela Žide mej svoje delovalce na malo častnem polju za dosego ideala, ki je pravi nezmisel, proti kateremu bi se uprla nebo in zemlja, da so Abrahamoviči „gens“, ki dela za svoj žep um Geschäfte zu machen, kakor sodi pravično o njih „Reichspost“, št. 76 z dne 3. apr. t. l. Ta podmitena svojat, napada v svojih organih na prav ostuden način vse in vsakega, ki se jej postavi po robu in sicer ona to dela dan za dnem bolj predrzno in s toli brezozirnostjo, ki je le Judom svojstvena. Tem nosilcem ljudskega mnenja ni čisto nič sveto.

Sinagoga zasmehuje, blati, zaničuje vse to, kar je nasprotniku najbolj milo i sveto, kakor so vera, jezik, navade in običaji; tista sinagoga to počenja, ki se baha, da je nosilka „dell'avita coltura italiana“ (stare italске kulture, na kateri se jej prav lepo zahvalimo) — ne oziraje se ni na osebe — kar vprek mlati — ki niso jej najmanjše krivice storili.

Da ona zaničuje i. t. d. jezik, navade in običaje nasprotnikov — to se da takoj razmotati — da bodo naše pokrajine čim prej (aspetta un poco!) postale italijanske, je potreba, da se mi odpovemo materinskemu jeziku, naše navade pa in običaje, da odpošljemo v kak muzej; mi moramo odsej celo dihati po italijansko — in to čemu? Da bo italijanska gospoda v Rimu, ki je v zvezi z sinagogo, preverjena, da tukaj ni drugega naroda, nego le narod „cokljarjev“, ki jedva čaka, da pride pod Italijo, ker se je pod Avstrijo kruha preobjel. Ima tudi nekoliko pametnih ljudi v Rimu, osobito pa v Kviralu, ki so povsem protivni, da bi se reklamirale naše dežele za Italijo na podlagi narodnosti, kakor to zahteva večina. Ti so prepričani, da ogromna večina prebivalcev teh dežel neče prav čisto nič slišati o Italiji, ker to bi bilo proti njih naravi, to bi za nje bil samoumor. Ta ogromna večina sestoji iz Slovincov, Slovincov in Hrvatov, ki so najzvestejši avstrij. podaniki. Oni v Rimu dobro vedo, da bi tukaj Italija pogorela, ako bi šla Judom na lim. Iz tega izvira ves trud irr. stranke zjedinjene z sinagogo, da bi s pomočjo šol i. t. d. poitalijanila te naše kraje in jih tako pripravila za Italijo, da bi bili vsi „Una sola famiglia“. — Dokler se pa to ne izvrši, bodo še vedno za Lahe naše provincije, vabeče lepo rudeče jabelko, dà! — ali ipak pretrdo za njih zobe.

(Konec prih.)

Slovincem ničesar!

Repetitio est mater studiorum pravili so Latinci in imeli so prav.

Čeprav ni mnogo časa pogubilo se v večnost pa, vender nismo pozabili na korak, kateri smo bili še precej verodostojno označili v našem listu in ta korak, lahko rečemo zadovoljnega srca, se je posrečil, kakor smo želeli narodu v korist in ne sebi. Narodi korakajo nepretrgano naprej proti popolnosti; težijo za političnim, slovstvenim in gmotnim smotrom svojim, ki je oče naobrazbe in konsekvntno od te radečega se blagostanja. Naobrazba je pravi vir blagostanja. Vsem narodom pa ni jednako odločena doba, v kateri bi morali doseči to jedino dobro, lepo in pravično: nekateri so na tem polju bolj srečni, a drugi manje; nekaterim se posreči prej, a zopet drugim kasneje

priti do cilja, za katerim so težili desetletja, dà stoletja in trpel rod za rod.

Žalibože, mi smo primorani vvrstiti narod svoj, mej one slovanske narode, ki so najnesrečnejši od vseh nahajajočih se v naši ljubi Avstriji. Od ustavnega l. 1848. do ustavnega l. 1894., to je dolgi niz let ščim se moremo ponašati?! Ta dolga vrsta let je veliko značilna za posamičnika, a za narod je — ali ni? Je in ni! Vsakako, če tudi ni veliko značilna ta 46 letna doba za narod, vender mi Slovenci bi bili morali zažlobiti nekoliko več nego smo dobili. Koliko se je drage slovanske krvi prelilo za našo skupno domovino Avstrijo, na tolikih bojščih od 1848. leta do današnjega dne? Niso se spolnile niti naše najskromnejše želje, a kamo li, da bi se bilo obistinilo, kar nam jamči taisti zakrivljeni paragraf 19. osnovnega zakona. Hranili so nas ob mrvicah leta in leta, kakor ščeneta hišnega varuha, gospodar, da ne pogine.

Rod pa naš pobira
Mršave drobtine,
Ni li to sramota
Naše domovine?

Mi smo še v primitivnem razvoju one politike, koja si želi najbolj priprosto bitje človeško na sedanjem svetu. Hlapčevanje naše ni pomagalo, a nič nam ne pomaga sedanja opozicija, a kar je še hujske i nam ne bode pomagala. Globoko smo pokopani duševno, kakor gmotno. Gmotni stan se nam zboljša ozbiljno le tačas, ko bomo v duševnem zmislu vsaj nekoliko na boljšem.

Bo li večne čase
Trajala ta beda?
Kdaj Sloven slepoto
Skoraj že spregleda?

Tudi drugi slovanski narodi so bili kruto zatirani in vender so čez mnogo in mnogo let dosegli v šolah poduk v materinem jeziku in v uradih se ž njimi obenje v domačem jeziku in temu narodnemu vspehu je takoj sledil božji blagoslov. Šele s tem so si ogladili pot do napredka v obrtu in trgovini, ki sta edina, ki pomagata narodu do prve stopinje v omiki in do onega ideala, kojega si mora narod vsak imeti pred očmi.

In ve vredih naših
Je le beračica,
V kot potienjena je
Jadna sirotica.

Nam Slovincem na Gorškem je odklenalo, kar se je ravnokar jasno pokazalo pri centralni komisiji, koja je zborovala te dni na Dunaju.

Strte so nam nade,
V prah so se razsule,
Vse, kar jih gojili
Čase smo minule.

Pečala se je z obrtnimi šolami in v razgovor je prišla mej drugim tudi strokovna šola za lesno industrijo v Marijani. Sklenili so, da se ima ta šola predstaviti iz Marijana v Gorico, kar je povsem pametno in naravno. Ravno tako pametno in naravno pa je, da se je pri tem svetovalo, da naj se dotična šola v Gorici utrakvistično uredi, tako da postanejo deležni poduka Lahi in Slovinci. Ali proti temu nasvetu se je dvignil svetnik Exner „jeden“ velikih duhov nemške združene leveice. Ta gospod napovedal je boj proti slovenščini na tej šoli, čes, da je Gorica laško mesto in zategadelj ne gre, da bi se vpeljal slovenski poduk na gorški šoli. Pristavil je tudi, da naj gorški Slovinci, če že hočejo obrtni poduk imeti, iščejo ta poduk v Ljubljani, kjer je dobra obrtna šola z slovenskim poučnim jezikom. Čudne pojme imajo torj ti koalicijski gospodje o pravici!

Vse kar nam obetal
Je veliki Dunaj,
Vse ostalo je pod
Dežja kapom zunaj.

Tam kjer se gre za koristi Nemcev, sklicujejo se na nemško posest, tam pa, kjer teh ni, pa ostentativno jemljejo pod svoje varstvo Lahe ter brauijo zopet tako imenovano laško posest. Daje se na očividni način potuha irredenti.

Slovenec je povsod berač in sicer nesrečen berač, ker nemore ničesar izberačiti. „Slov. Narod“ z dne 13. t. m. sklepa svoj članek „Blagoslov koalicije“ s temi le besedami:

Slovinci na Štajerskem ne dobe ničesar, Slovinci na Koroškem ne dobe ničesar in Slovinci na Gorškem ne dobe ničesar.

Strtim srcem moramo proroškim duhom zakvakati Windischgruetzu v brk:

Za nas tam veriga
Kuje se jeklena
Huda se Slovincem
Bližajo vremena.

Politični pregled Notranje dežele

— Mislilo se je, da se popelje cesar dne 22. t. m. v Budimpešto. Madjarski listi so to napovedano potovanje izkoriščali, češ, da je dokaz, da se cesar ne čuti užajenega po demonstracijah pri Košutovem pogrebu in da jih ne smatra za neljubne. Dne 11. t. m. pa se je poluradno razglasilo, da se napovedano potovanje ne bo vršilo in da ostane cesar na Dunaju.

— Trg. min. grof Wurmbrand je odgovoril na interpelacijo Spindčero glede preziranja slov. in hrv. jezika pri pripravah za volitve v trg. zbornico v Rovinju, ter rekel, da se je povsem zakonito postopalo. Na interpelacijo pa dr. Laginje, ali misli istersko trg. zbornico iz Rovinja premestiti v Pulj, je rekel, da nima dovolj materijala, da bi mogel v tej stvari kaj storiti.

— V noči od ponedeljka na torek so se prigodili v Plznu neki izgredi, katere nemški listi porabljajo proti češkemu narodu. Plzenski delavci so privedli shod na kateri je prišlo preko 4000 oseb. Vlačni zastopnik je razpustil shod, vsled tega čina je nastal pretep mej delavci in redarji, kateri je ustavila poslana vojaška moč.

— Dne 12. t. m. se je v ogerskem drž. zboru končala generalna debata o zakonu glede civilne poroke. Obligatorni civilni zakon je obveljal z večino 175 glasov.

Vnanje države.

Italija. — Vsi listi razpravljajo na dolgo in na široko o sestanku nemškega cesarja in laškega kralja v Benetkah in najbrž, da sta se oba vladarja razgovarjala tudi o političnih stvareh, zlasti o zmanjšanju ital. vojske in o narodno-gospodarskih razmerah, kar dokazuje navzočnost ital. trg. ministra. Crispi je v fin. odseku odločno odklonil zmanjšanje vojske in se potegnil za vse svoje finančne predloge.

— Dne 7. t. m. prišla sta Crispi in vojni minister v finančni odsek, da ugovarjata znižanju vojnega proračuna. Crispi je rekel, da zavzema Italija glede vojske najvsemu državam še le peto mesto in v tem oziru, da je celó Šveica močnejša. Tudi vojni minister je govoril o tem zmislu, ali odsek se ni dal prepričati in je ostal pri svojih sklepkih. Tudi v zbornici se je Crispi z svojo odločnostjo potegoval za vojsko in se izrekel proti zmanjšanju sedanje stalne vojske.

Nemčija. — Jezuiti na Nemškem. Minulo soboto je razpravljala nemški drž. zbor o predlogu, naj se jezuitom dovoli, da se zopet naselijo na Nemškem. V imenu socializmov je rekel Liebknecht, da se njegova stranka ne boji jezuitov. Pri glasovanju se je vzprejel predlog, naj se jezuitom dovoli naselitev na Nemškem, z 168 proti 145 glasom.

Španija. — Delavsko gibanje na Španjskem rase vedno bolj in je postalo zlasti v Sevilliji jako nevarno. Moški in ženske hodijo trumoma okolo, zahtevajo kruha in dela. Prišlo je tudi do pobojev med delavci in redarji zaradi tega, ker so bili prvi že počeli ropati po nekaterih prodajalnicah, da si vmirajo svoj gladni želodec. Več glavnih vodij je policija pozaprla, miru pa le vendar ni!

Anglija. — Anarhisti. Londonska policija je zasacila v soboto ital. anarhista Boltija in dobila pri njem izverstno narejeno bombo. Pri hišni preiskavi je našla mnogo kemikalij in pisem, po katerih je zasledila celo krdo doslej neznanih anarhistov, ki so pripravljali nov atentat, ki bi se imel zgoditi v Londonu.

DOPISI

Na Dunaju, 17. aprila. — Poslednjič sem vam nekoliko pojasnil, kakó je Sv. Oče opral poljske puntarje in žlahtiče. Danes vam moram poročati, da so vzeli del istih poštenjakov tudi v državni zbornici krepko na perivenco. Češki poslanec Grégr je zadel žebelj na glavo, predbacivajoč jim, da vsa njih politika suče se v okvirju izreka: „nie honoro, ale zdrowo“ t. j. Vaše delovanje ni častno, pač pa zdravo. Kar sapa je izostala tem možakom, ker resnica oči kolje. Nekaj praznih i piškovih besed so naši stantiki spravili iz sebe, toda še vrabci na strehi državne zbornice so smejali se jim. Ko so spoznali, da jim je krinka raz obraz potegnena, so skrili se hitro za poljski narod i trdili, da je Grégr razžalil poljski narod, kar mu sevè ni prišlo niti na um. Vsaki vè dobro, da poljski narod nima zastopnika na Dunaju, ker takó imenovano „poljsko kolo“ zastopa vselej samo gališko žlahto i gališke žide, nikdar pa poljski narod, vsled česa poslednji duševno i gmotno hira. To dejstvo potrjujejo še posebno jasno i neovrgljivo pred kratkem v zbornici razkrite krivičnosti i nasilstva prigodno gališke volitve. Kako veljavo ima poljski narod pokazalo se je tudi pri nemirih zgodivših se v židovskem okraju Krakovskem o velikonočnih praznikih. Židje imajo v tem času nekaj pust. Na veliko soboto preoblekel se je žid v katoliškega duhovnika, vzel paglavca sè zvoncem saboj i tak šel po ulicah. Poljaki so mislili, da nosi kakemu umirajočemu Sv. Obhajilo, ljudstvo je poklekalo na tla, vojaki i redarji so salutirali i. t. d. Nek redar je pa zapazil, da ima ta „duhovnik“ čudno zavito nos i za uhi „pajzes“ (kodraste lase židovske). Vstavil ga je i hotel zatvoriti. Cela tolpa židov je pa skočila na redarja ter ga skoro do smrti potepala. Nekoji trdè, da je celó umrl. Ko je vest o tem dogodku raznesla se po vsem mestu, začel je poljski narod zbirati se v židovskem okraju i tam razbijati okna židom. V Podgorzah so iste dni židi najeli mrho znano v mestu, dali ji dete v naročje, ter jo peljali na oslu po mestu, kakor je bežala Mati Božja z Jezusom v Egipt. Kaj mislite, da je zgodilo se čifutom? Nič, ker v Galiciji je mimo žlahte žid gospodar. — Pa tudi neka okrajnim glavarjem poslana tajna i skrivna navodila gališkega namestnika, žlahtiča Badeneya, koja je durajski poslanec Gessmann spravljal na svitlo, kažejo, kako slobodno (?) sme ne samo ruski ampak tudi poljski narod v Galiciji dihati. Kratki pomen teh vsakako ustavnih (?) naredeb je ta-le: Prepričite i zabranite vse žlahti i židom neljube narodove shode i združenja, bodisi kmečkega bodisi delavskega stanu, posebno pa, ako zahtevajo splošno, neposredno i jednako volilno pravo, ker niti vruga ne bojimo se toliko, nego narodne volje. In gore imenovani ljudje upajo se po tem takem, govoriti v imenu poljskega naroda! „Fej Poljakom“ zabrusili so jim lani Slavjani v obraz, ko so „nie honoro, ale zdrowo“ pobegnili iz zbornice, izdajavši Spinčiča vladi. „Fej“ je ostal „Poljakom“, a Spinčič je zmagal, ker prej ali slej resnica i pravica morati premagati laž i krivdo.

Da stoji tudi slovenski poslanec Šuklje na isti stopinji politiske morale kakor gališki stantiki, vedeli smo že davno; njegov poslednji govor je to sodbo le potrdiril, ker postati sekijski šef v naučenem ministerstvu je vsakako „zdrowo“, toda — ne takó leiko, trdè nekóji. Nekoliko boljši je govoril Ferjančič, nekoliko pravim, ker niti ta ne more popneti se do možkega i častnega stališča. Žalostna nam majka!

Kaj mislite, zakaj neki je „Corriere“ v št. 42 iz trte izvil vest „Banda di falsificatori di carta moneta russa a Vienna“? Policija dunajska namreč nič ne ve o tej bandi Corrierovej, pač pa o ponarejevalcih avstrijskega denarja tam doli v deželi neslane polente, pardon — avite culture. Gorški polentarji najdajo se namreč, da se njih compatrioti iz Vidma operajo, ako zvalè svoje grehe na druge.* O ne, svet polago-

*) G. glavar, zakaj niste poslali popravka? Ali Vas čast Dunajčanov nič ne briga?

ma izvé tudi za grdobe toli hvalisane „zavite culture“. V tem pogledu je ravnokar končani kongres zdravnikov v Rimu tudi razkril marsikojó nesnago „beate Italije“. Obča sodba bila je: nebó je divno, krají krásni, morje lepo i. t. d. a ljudstvo i vlada . . . , bolje da molčimo.

Dne 12. t. m. imelo je nemško društvo „Deutscher Verein“ neko smešno „Protestkundgebung“ radi slavjanskih paralelk na nižji gimnaziji Celjski, koje pa brzkonè vdobimo o Sv. Nigdar. Besedičilo i brbljalo se je a-la Corriere o poslovenjenju nemškega posestva, o navalu slavjanskem, o dolžnosti vlade, krotiti (bajonetami, kali?) predrzne Slavjane, o njih nenasiljivosti i. t. d. i. t. d. Kdo ni sit uže do grla teh podlih laži i gnjusnih hinavstev. Ako zahteva Slavjan na svoji zemlji, na svoje stroške, za svojo deco slavjanske šole, skoči Ti slavjano-žrska baraba na noge, i bezobrazno trdi, da je to „Slavisirung ali slavizzazione“. Proti takim obešenjakom se pač zamañ braniš poštenim orožjem. S takimi narodnimi kanibalci moraš ravnati kakor popotnik, kojega napade na potu besen pes. Ali bi popotnik, prišel do svojega cilja, ako bi hotel pomiriti psa? Ne! Po svojem potu naj stopa naravnost proti svojemu cilju, pustivši lajati psa kolikor mu ljubo; samo ako mu pride preblizo, naj ga krene krepko po gobcu se svojo palico.

Nazdar!

Domače in razne novice.

Osobne vesti. — Notarjem v Ajdovščini je imenovan notarski kandidat v Trstu dr. Marij Pascoletto; notarjem pa v Sežani g. Bežan iz Novega Mesta. „Slov. Narod“ prša o prvem, če je slov. jezika zmožen, ali ne. Kakor smo seznali ta gospod zna še precej dobro govoriti na slovenskem jeziku.

— Častnim kanonikom je imenovan preč. g. Janez Wolf, župnik pri sv. Ignaciju v Gorici in preč. g. dekan korminski, Anton Zernitz.

— Poročila se je gdca. Olga Jegličeva, hči znanega rodoljuba in dež. računarja g. Jegliča z g. H. Schmalzem, uradnikom drž. železnice in rez. poročnikom v Selzthalu.

— Carinska višjima kontrolorjema v Trstu sta imenovana višja oficijala Jos. Walter v Trstu in Jos. Witwar v Kopru.

— Konceptnima praktikantoma, pri poštnem in brzojavnem vodstvu v Trstu sta imenovana poštna praktikanta K. Medic in dr. I. Slejko.

— Gosp. Ivan Tomšič je umrl dne 16. t. m. v Ljubljani. Pokojnik je bil c. k. vadnični učitelj, okr. š. nadzornik, obč. svetnik in imetelj zlatega zaslužnega križca, porojen 1838. v Vinici. Pokojnik je bil vse svoje življenje odličan rodoljub in učitelj in si je kot pisatelj stekel nevenljivih zaslug v slov. književnosti.

— Č. g. Ivan Kodermac, kapelan ločniški je imenovan vikarjem na otoku Morosini.

— Gosp. baron Winkler odpotuje, kakor običajno vsako leto tudi letos, v Tolmin v letovišče, kjer ostane z svojo famijlo skozi poletje. Bog nam ga obdrži zdravega in čilega še mnogo let.

— Novoimenovani g. škof Krški msigr. Andrej Šterk je odpotoval na Dunaj, da položi prisego v roke cesarja.

— Carinski blagajnik M. Kerševani je imenovan višjim car. ofic. v Trstu, oficial J. Fiala car. blagajnikom in praktikant O. Katič kontrolnim asistentom pri užitninskih uradih v Trstu.

— Notarjem v Tolminu je imenovan dr. Kotnik iz Ljubljane.

Notar, slov. rodoljub, katerega nečemo tukaj imenovati, dobil je od Lahov in lahonov mastno ponudbo s pogojem, da se drugam preseli svojo službo opravljati in prepusti dosedanje njegovo mesto drugemu, seveda italijanskemu notarju, ki bi bil bolj pristopen italijanskim idealom.

Naš gospod pa ostane trden pri svojem sklepu, odklonivši dar.

Slovenski škof v Ameriki. — Čast. g. Jacob Trobec je imenovan škofom v Saint Cloudu v drž. Minesota, v zedinjenih drž. sev. Amerike.

Umrl je gosp. Marega, tajnik pri c. kr. okr. glavarstvu. — N. v. m. p.

Smrt nekdanjega črnogorskega mitropolita. — Nikola Njeguš nekdanji črnogorski mitropolit grško-iztočne vere, umrl je v Gorici, kjer je stanoval skoraj tri leta. Truplo pokojnikovo so prepeljali v Trst, kjer so je slovesno pokopali na iztočnogrškem pokopališču pri sv. Ani.

Kolega je šel posetit L. Košuta. — Umrl je na Ogerskem takoj za Košutom Fr. Házman. Zadnji je bil l. 1849 zakopal v zemljo ogersko krono sv. Stefana na nekej ravnici pri Ršavi (Orsova) na Donavi; na to pa jo je popihal za Košutom na Turško, v Carjigrad.

Zopet poboj radi lahonskega slepega fanatizma. — Odvedli so v tukajšnjo bolnišnico Ignacija Farfoljo, 19 letnega kmečkega mladeniča iz Mirnega, katerega je porezal z nožem na prostej ulici nek malopridni Russian iz Grada. Zločinca je bila razjarila nedolžna slov. pesem, katero je na ulici prepeval poškodovani.

Redarstvo je že prijelo zlodejca in ga spravilo pod ključ. Enaki tolovajski napadi bi se morali strogo kaznovati.

Ponesrečil je otrok. — Igrali so se dečki pod Kapelo, skakaje po zidu nekega zagrajenega prostora. V zidu nahaja se ulaz ali vrata od kovine, ki se končuje v tanke železne osti. Neve se, kako jeden teh neporednih tantičev zdrkne raz zid na železna vrata, kjer se na ost natakne za levo roko. Ost se mu je globoko v roko vdrla, in ne bi se bil rešil sam, da ga ni snel mimoidoč mož iz nevarnega mesta.

Enakopravnost nam je zagotovljena je nekdo rekel; a drugi se mu odreže: Ako nam jo zdaj ne dajo vzeli si jo bomo pa sami! — da smo tudi mi Slovenci

nekaj vredni dokazuje naša potrpežljivost, ki je hči, trpljenja in koja rodi hčer po imenu „svoboda“. Trpljenje je imelo svoj začetek. Kar ima začetek mora imeti svoj konec, tako je odredjeno. Ni začetka brez konca, kakor ni konca brez začetka. Uverjeni bodimo, da se približa konec i našemu trpljenju.

Dopolnilne volitve v mestni svet Gorški vršile se bodo tudi letos koncem t. m. namestu, da bi se bile že meseca marcija in sicer, te volitve so določene na 23. 25. in 28. t. m. Mi Slovenci se ne udeležimo teh ker hočemo biti Tržaški vladi jako vstréžljivi; Lah pa se bodo resno borili za sedeže in, ako se posreči stranki Venutija bode zadnji kandidiral celó za županski stol. Za Venutijem pa tudi Dr. Marani ne zaostane vsled česar bode sledilo, da se bo „tertius“ veselil; a ne bodemo mi Slovenci oni „tertius“ temveč bo to doseđanji g. župan Dr. Mavrovič. No, ker že mi nečemo ničesar, naj se nam vendar posreči, da pridemo vsaj do nekake srednje poti — kar bo jako malo za 7.000 Slovencev v Gorici!

Nelimenovanemu gosp. učitelju v hribovskih samotah občine liške smo po pomoti poslali zadnjo štev. našega lista, kar se je pripetilo tudi mnogim drugim nekdanjim naročnikom na naš list, a nobenega gospoda ni navdala o n a s v e t a j e z a, ki se tudi slepa strast imenuje, kakor jedino gospoda hribovskega samotarja, koja je pokazal s tem, da je napisal jako robato na pas listu in sicer

„Marš — nazaj“.

Temu gospodu priporočamo nekoliko bolj mirnega duha in uljudnosti osobito pa njemu, kot učitelju, radi službe koja opravlja. Tudi mu priporočamo, da bi Boga zahvalil vsakipot ko bi se ponudila prilika o čem dobrem čitati v lastno korist svojo in mladine, koja je njema poverjena in, katera ima postati del trpečega slovenskega naroda — kajti našemu narodu je še mnogo britkih ur določenih, da žrtvuje narodnemu mučenštvu. Saj tako mora biti, ako hočemo si vsaj nekaj primitivnih pravic doseči.

Gospod v . . . pa, naj blagovoli si sprositi štev. 7. našega lista in čitati mirno „cum grano salis“ uvodni članek, če hoče nam pritrditi, da je tudi on že kaj dobrega in tehtnega iz našega peresa čital.

Pod koncem konca usojamo si tudi mi priporočati, da prečita istotako članek „O zboljšanju gmotnega stanja učiteljskega osebja“, ki je zagledal beli dan v „Vestniku“ št. 1. z dne 25. jan. t. l.

Osvedočil se bo takoj, ako je le malo pristopen pravičnemu razsoju, da smo si i mi z našo publicistiko zadobili, če že ne na kupe — vsaj nekoliko zaslug za trpeče učiteljstvo.

Instructio parva sed apta.

Vrlim Mirencem naš srčen pozdrav! — Minuli teden vršila se je v najlepšem sporazumljenju starešinstva volitev župana v osebi gospoda Vincencija Faganelija, ki je že v triletni dobi županovanja g. župana Hausnerja pokazal svojo spretnost v težavnem poslu županstvenih dolžnosti.

Gospod Faganeli možak značajan, goreč ljubezni do domovine svoje, bodi nam kot mirenski župan srčno pozdravljen in z njim vsi mirenski možaki, ki so pokazali dobro voljo občini vgladno vladati še nadalje.

Banketa se je udeležilo lepo število možakov mirenskih in se je pri tej priliki nabrala lepa vsota radodarnih prispevkov v podporo in izdrževanje tukajšnjih zavodov: „Slogine“ šole, Alojzijevešča in družbe sv. Cirila in Metoda.

Prihodnji teden pa pride dušni pastir prečest. g. iz Šentviškegore in sicer dne 23. t. m. Bog te spremljaj in bodi nam dober pastir, kakor smo prepričani, da boš!

Dobro nam došel!

Sokolska veselica v Prvačini v nedeljo dne 8. t. m. se je jako lepo izvršila. Vse točke programa so se dobro sponesle.

Čitalniška dvorana je bila prenapolnjena občinstva pri besedi, kakor tudi pri plesu. Jako nas veseli, da vrli slovenski prvaški Sokolci napredujejo ter se kažejo svetni in v čast mile naše domovine.

Tudi v Črničah, kakor pripoveduje „Rinnovamento“ se je udeležila dep. našega Sokola čestitke predsedniku goriškega veteranskega društva. Tako je prav! Pozabiti vender ne bi se smelo nevšečnosti, ki se je bila pripetila pred leti v Dornbergu, kateri je bil dal povod laški govor društvenega predsednika. Pozabimo na te žalostne dogodjaje, a nikdar ne sladkih naglasov naših, koje je nam mati že v detinstvu v prvi dobi našega življenja v srce ncepila.

Vse za vero in narod! — To je pravo naše geslo, s katerim dosežemo, da se naša končna idea obistini, da postane krv in meso.

Tako mislimo mi pošteni Prvačanci.

Požar v Ajdovščini. — Akcijske družbe predilnica je dne 12 t. m. do tal pogorela. Škoda se ceni na 450.000 gl. Tvorilnica je zavarovana pri večjih družtvih za 750.000 gl. V 14 letih je pogorela vdrguč. Ostalo je do 500 delavcev brez dela. Upati je, da se bode vnovič sezidala, kar želimo, da se čim prej izvrši v korist siromašnega tamošnjega prebivalstva.

Od druge strani pa smo slišali prav neprijetnih novic glede pogorele predilnice. Govori se, da misli družba opustiti predilnico v Ajdovščini svoji usodi in misli razširiti ono drugo u Ronkah na južni železnici. Dal Bog, da se to ne obistini.

Znatna škoda, katero je povzročil požar, dne 12 t. m. zjutraj, ki se je pojavil vsled preobnjenja neke petrolnate luči, nah ja se v teku likvidacije in izplača se čim prej.

Prizadeto je največ pri tej nesreči društvo tržaško Assicurazioni Generali in potem ta le društva konkordacija; c. k. priv. Avstrijski Phönix na Dunaju, Riunione Adriatica, prvo Ogersko, Dunajsko, Lipsko, North British, Ogersko Francosko, Donava in Fonciere.

Prihod oficirjev. — Več mladih oficirjev ljubljanske garnizije, prihajalo je zadnje dni v Gorico, pod vodstvom divizionarja Hegedusa. Ta nenaden obisk je le posledica jahalnih vaj, da se mladi častniki privadijo vztrajnemu jahanju.

Urnik službe božje v Gorici. — Cerkevni govori v slov. jeziku:

1. V stolni cerkvi vsako nedeljo in praznik ob 6. zjutraj.
2. Pri sv. Ignaciju na Travniku in pri sv. Vidu na Placuti vsako nedeljo ob 6. zjutraj.
3. Pod Turnom vsako drugo nedeljo ob 6. zjutraj.
4. V semeniški kapeli vsako nedeljo ob 3. popoldne.
5. Na Kostanjevici vsako tretjo nedeljo v meseci ob 2 1/2 popoldne za ude 3. reda sv. Frančiška.

Nemški cesar je odličen pred odhodom iz Opatije razne javne činovnike, mej temi tudi viteza Rinaldinija trž. namestnika, kateremu je podelil kronski red I. razreda.

Blagajnik Iv. Contento v službi pri trgovski banki v Trstu je izmaknil okoli 52.000 gl. ter pobe gnul v Krf. Contento je pri banki služil že 32 let; pred njegovim odhodom iz Trsta je bil svoji ženi, ki živi na Laškem, poslal zavoj, v katerem je bilo 25.000 gl. shranjenih. Žena ko je seznała odkod prihaja ta nenadna sreča (!?) takoj vrne denar banki. Torej po neverjenju Contentovo znaša okoli 27.000 gl.

„Mira“ vrl. borkelja za slovensko sveto stvar, na Koroškem, ki izhaja v Celovcu, tega lista zadujo številko je zaplenilo celovško drž. pravdnštvo radi članka „Naraščaj slovenskih častnikov“. V tem članku je drž. pravd. zaplenilo 36 vrst obsega ter list je takoj izišel v II. izdaji mej svet.

Uredništvo je uložilo ugovor proti zaplenbi.

Poluradni list „Mattino“ prinesel je te dni opis žalostnih razmer v Turčiji, osobito pa v okraju solunskem. Ako je verovati omenjenemu listu, so tamošnje razmere istinito žalostne; žalibože niso nič manjše žalostne razmere v Bosni in Hercegovini; ako se pa pomišli na napade pred gorisko železnično postajo na brata Trnovca in na napad na solkanski cesti, moramo odkritosrčno reči, da tudi pri nas nismo o belem dnevu gotovi. Tu se napada mirne Slovence in vlada, ako bi ne bilo „trozveze“ bi nam gotovo prišla drugače na pomoč a ne tako, kakor lansko leto pri teh obeh zadevah. Bug daj Slovincem boljše složnost in pomagali si bodemo sami. Tudi mi bodemo postavili svoje pandure v vsaki koči najmanjše vase, da ne bodemo tepeni v lastni hiši. Polagoma bode že boljše, a je treba za slogo med nami delati!

Rojaki, ne pozabite, da poje Hrvat:

Slogom rastu male stvari,

A nesloga sve pokvari.

Ako se bodemo kavsali, kakor doslej, onda bodo res nastale tudi pri nas jednake razmere, kakor na Turškem, kjer hodi „sila“ pred „pravico“.

Avstrijski vojni proračun za l. 1895. — Redni skupni vojni proračun za prihodnje leto iznaša, kakor javljajo listi, 111.883.703 gl., a izvanredni pa 14.576.565 gl.

Temu proračunu je treba še dodati okupacijsko posojilo, katero iznaša 2.355.000 gl. To še ni vse. Preostajajo še troški za domačo obrambo in za bosansko-hercegovski obrambeno moč; to vse iznaša v naši Avstriji samo na kopnem, ker mornarica plača se posebej, 168.938.031 gl. To je ogromna svota denarja na leto, ki se izda za vojsko.

C. k. glavne ravnateljstvo avstrijskih državnih železnic razglasa, da se je v veljavnost od dne 1. apr. t. l. dalje izdal I. uodatek k tarifi, veljavni z dnem 1. jan. 1893., glede prevažanja oseb, ter se dobiva za 5 krajcarjev na vseh postajah ali pa pri c. k. železniških prometnih ravnateljstvih.

Protest hrvatskih vseučiliščnikov. — Hrvatska vseučilišna mladina v Zagrebu je razglasila protest, v katerem izraža svoje nezadovoljstvo, radi nepričakovane umirovitosti vseučilišnega profesorja, velemožnega in veleučnega g. dra. S. pl. Bresztyenszkega, ki je bil dika in ponos hrv. vseučilišca. Dalje pravi v tem manifestu, da hrvaški vseučilišni mladini ne more in ne sme biti vsejedno, koga dobi za učitelja, a kdo se jej vzame, pa je zato na legalni vseučilišni skupščini odločila, da protestuje najodločneje proti postopanju, s katerim se črni čast in ugled naše „almae matris“ pred svetom in uničujejo se najlepše nade, katere so nanjo polagali njeni snovatelji in ves hrvaški narod.

Tako je pošteno in edino pravo!

Eksplozija na zagrebškem drž. kolodvoru. — Dne 10. t. m. zjutraj se je zgodila velika nesreča na drž. zagr. kolodvoru. Nesrečo je povzročil smodnik, ki se je vžgal v nekem kovčegu, ko sta ga dva strežnika spravljala v želez. voz. Oba strežnika sta zadobila hude opekline po obrazu in po ostalem životu. Lastnika prtljage je redarstvo prijelo in zaprlo.

Pred policijo se je zagovarjal s tem, da je patrone z seboj vzel, za lastno obrambo ker se pelje v Bosno.

Rumunske rodoljubkinje slovaškim sestram. — Osnovale se je društvo rumunskih rodoljubkinj, da brani rumunsko narodnost na Ogerskem in Sedmo-graškem.

Odposlal se je poziv z več nego 600 podpisov slovaškim rodoljubkinjam, da store jednako.

Slovaške rodoljubkinje so odgovorile navdušeno in sestavile odbor, ki bo deloval na to, da se tudi mej njimi napravi jednako društvo.

Najbogatejša žena na svetu. — „World“ pripoveduje: Kdor misli, da stanuje najbogatejša žena na svetu v sijajni palači, ta se hudo vara. Mrs. Ketty Green, posestnica, ki premore do 60 milij. dolarjev, stanuje v navadni gostilni v lepem mestu Brooklyn.

Ta gostilna se nahaja v Pierpontstreetu, št. 89. Mrs. Green plača na teden 7 dolarjev za stanovanje in hrano, skopa je nadnavadno, zategadelj se je tudi ločila od svojega moža, ki je jeden prvih lehkovičev v New-Yorku. Mrs. Green hodi oblečena tako siromašno, da bi človek mislil, da je prosjakinja. Vsa je zakrpana, kajti ona si ne kupi obleke rade volje. Navadno je v kuhinji in jako priprosta jela. Poleg tega je pobožna in vsak dan obišče drugo cerkev. Ona je jako nezaupljiva in ne občeje z nikim, ker si misli, da vsaki išče nje denar. Ona ima i sina, ki se je oženil z milijonarko, ali zadnja zna trošiti svoj denar.

Štedljiva starka je zdaj stara 58 let, ali imetek je podedovala po očetu Robinsonu, ki je bil veleposestnik. Njena hči Silvija je tudi podedovala jako veliko in i ona je skopa, kakor mati.

Dolga kita je Kitajcem ponos. — Vsak narod ima svojo nošnjo, svoje navade, tako i Kitajec čisla nad vse lepo okrašeno i dolgo kito. Kitajec je ponosen na svojo kito. Te nošnje so se poprijeli Kitajci okoli polovice sedemnajstega stoletja. Dandanes je dolga kita postala prava potreba za vsakega poštenega in npravnega Kitajca. Kitajec, ki je bil le kolikaj kaznovan s zaporom, radi najmanjšega prestopka, ne sme dalje nositi kite. Že v detinjstvu negujejo Kitajci na zatiljku rastoče lase jako pozorno, dočim si ostalo glavo brijejo. Pod tako pažnjo, ni čudo, da jim raste kosa toli bujno in hitro, da jim že v njih otroški dobi doraste do kolen in celo do peti. Bil Kitajec tudi siromak, on ti ne opusti na nobeden način, da ne bi negoval svojo kito. Poleg tega, pazi sleherni še na to, da si kito bogato olepša; pa če za to pomanjkujejo komu sredstva, tedaj gleda, da si zadobi večje spoštovanje po njenej bujnosti v rasti in po dolžini. V to svrhu upotreblja na ulicah nabrane trakove, vrve, kateri mu utegnejo dati mimo vseh teh malovrednih določkov nekoliko priličnega vzgleda.

Bogataši pa, posvečujejo velik del svojega življenja negovanju kite.

Ob svečanostih in praznikih je treba bogatemu Kitajcu najmanje polovico dneva, da zgubi, predno si dostojno kito ogladi, oplete in polepša z nakitom.

Mladina je jako ponosna na svojo kito. Ona jej je ponos, ona jej služi ne le v zabavo, temveč ta nareja moško mladino ljubeznivejšo očem krasnega spola.

Mej tem ko se evropski mladeniči zibajo s tanko paličico v roki, osedlavajo svoj nos z cvikanjem ali senčnim naočnikom in si urejajo vsako drugo minuto ovratnik na košulji, da pokažejo ob tej priliki, da imajo rokavice na rokah, igra se Kitajec z svojo kito. Zdjaj jo nosi preko roke, kakor da bi nosil sabljaj; zdjaj zopet vrti z njo po zraku, pobija metuljčke in muhe, šiba mačke in pse, včasih si jo omota okoli vratu, okoli pasa, okoli roke in izvaja s to vsakovrstnih igrac in umetnih činov.

Stekel volk. — Javljajo iz Moskve, da je dne 12. min. meseca prišlo tje trideset oseb, katere je obklal stekel volk. To se je zgodilo v guberniji Kaluškaja.

Nesrečniki se nahajajo v Aleksandroviški bolnišnici, kjer jih lečijo po Pasteurovem načinu. Njih rane so večidelj smrtni, a ponesrečenci tako vzgledajo, da jih je strahota pogledati. Kakor sami pripovedajo, se je pojavila ta stekla zver prvici dne 27. m. febr. v vasi Piljsko. Ko so se vaščani najmanje nadejali nevarnosti, ki jim preti, jih je bil volk že 20 obgrizel. Besna zver je bila napala i spremstvo svatov, od katerih je 11 oseb smrtno poškodovala.

Število ranjenecv znaša nad 60 njih, a mej temi je največ otrok. Nekateri od njih so že umrli za groznilni ranami. V istej guberniji je toliko volkov, da se ljudje boje pokazati se na ulico.

Zgodnja velikonoč. — Minulo velikonoč smo praznovali dne 25. marcija, kar bo se zopet ponovilo v prihodnjih stoletjih in sicer v l. 1951, 2035, 2046, 2057, 2103, 2114, 2125, 2198 i. t. d. Vsled sklepa Nicejskega cerkvenega zbora ne sme se velikonoč praznovati pred dnem 22. marcija; in to se pripeti, ako je dne 21. marcija polna luna ter ta dan pade na soboto. To se je zgodilo v letih 1693, 1716, 1818 in se ponovi v l. 1970, 2076 in 2144.

Jubilej zvona. — Minulo je že 1500 let, odkar je prvi zvon oglasil se v slavo Odršenika sveta. Prvi spoznavalci naše svete vere niso poznali zvonov. Pravoverniki v prvih stoletjih kristijanstva, vabili so se k skupnej molitvi z nabijanjem na oglašeno dilo ali pa s kladivom o vrata.

Tisočpetsto let je minulo, odkar je zazvonil prvi zvon v današnje obliki in to v mestecu Noli v Kampaniji (v spodnji Italiji). Zvonove je vpeljal vrlo učen in pobožen skof Pavlin. V kratki dobi se je ta prekoristna naprava razširila po vesoljnem svetu.

Španske novine. Kakor javljajo „Imparcial“ d. doslej je izhajalo na Španskem 847 raznih listov in časopisov. Od teh je 328 pol. zadržaja, od teh 155 izhaja dnevno; 11 vsak drugi dan, 12 dvakrat v tednu, 121 jedenkrat v tednu, 29 mesečno in polmesečno. Osem novlin prinaša le oglašila, ostali listi pa so namenjeni raznim strokam.

Parlamentarna zadnja številka z dne 15. t. m. v slovanskem zmislu na nemškem jeziku pisanega lista, ki izhaja v Beču, prinesla je v Političnem razgledu o našem časopisu te le redke: Die „Sloga“ in Gorica (Görz) fordert die Slovenen auf, ein vereinigtes Slovenien auf die Tagesordnung zu stellen. In dostavlja: „An der Zeit wär's! Kar je po domače povedano: „Sloga“ v Gorici pozivlje Slovence postaviti na dnevni red Zjedinjeno Slovenijo. Čas bi že bil!

Književnost.

Uredništvo „Vatrogasca“ namerava izdati verno, točno i nepristransko biografijo za vsako hišo in za vsakega vrliga in poštvalnega gasilca dostojen **Ognjegasilni Album**, v katerem se bodo nahajali živopisi ne samo zapovednikov posameznih gasilnih društev, ampak sploh zaslužnih gasilcev ter dobrotnikov in prijateljev ognjegasilstva.

Album bode izhajal v zvezkih z 25—30 živopisi in slikami v velikej osmerki na lepem in trdnem papirju, slike pa na kartonu; obsegal bode gasilna društva slovensko-hrvatska.

Ognjegasilni album bode pravi ures za vsako gasilno društvo in za vsakega člana posebej ter umestno darilo pri svečanostih in slavnostih. Po njem se bodo spoznavali med seboj člani raznih gasilnih društev ter se naduševali za svoj poklic. A še v drugem obziru bode imel album velik pomen: v stroki ognjegasilne književnosti; kajti do sedaj se ne more še nobeden drugi narod ponášati z enakim književnim proizvodom. — Cena elegantno vezanemu zvezku bode okoli 1 gld. 20 kr. — Da se poduzetje posreči, prosimo načelnštva gasilnih društev, da bi se določil pri vsakemu za to sposoben gospod, kateri bi pri članih nabiral naročnike, da bodemo v stanu vsaj povprečno določiti naklado, ter svoječasno pobiral naročnino.

Istotako namerava izdati redakcija „Vatrogasca“ **Ognjegasilni žepni koledar za leto 1895.** Koledar bode obsegal razum navadnega koledarskega zadržaja, statistične podatke vseh gasilnih društev na Slovenskem, Hrvatsko-Slavonskem, v Dalmaciji in Istriji, Bosni in Hercegovini ter drugo zabavno in podučno berilo. Cena mu bode lepo in trdo v platno vezanemu 80 nvč.

Dom i Svet.

Prejeli smo 7. št. t. l. tega krasno ilustriranega lista s to-le vsebino:

Štivo: I. Informator, veleučenom gospodinu dru Gjuri Arnoldu prikazao Vjenc. Novak (Nastavak). — 2. Bijela gospa sa Trsat grada. Hi. orički roman, talijanski napisao Peter Degan. Prevao A. Mandel Eademici (Nastavak). — 3. Ago Šarić. Pripoviesti iz prošlosti Mostara. Napisao Osman Nuri. (Nastavak.) 4. Gdje je milijunar? Kriminalni roman Eugena Chavettea. Prevao A. Svilanić (Nastavak). — 5. Sedemdeset deveti. Prevela Dragica Š-r-ć (Nastavak). — 6. Hrvatski-slavonski dalmatinski zemaljski arhiv. U spomen stopetdeset godišnjice njegovoga obstaraka. — **Štike:** I. Osman paša Čengić, unuk po Mažuraniću opjevanog Smil-age Čengića. — 2. Dr. Livije. Radijojević, umir. predsjednik kr. stola sedmorice. — 3. Reidov hotel u kojemu je naša kraljica stanovala. — 4. Dr. Ivan pl. Rojčić-Kniški, ravnatelj kr. zem. arhiva. — 5. Tvrđjava Pico - Funchal na otoku Madeiri gdje je naša kraljica stanovala. — 6. Občinstvo grada Berlina pozdravlja kneza Bismarcka. — 7. Knez Otto Bismarck. — 8. Car Vilim pozdravlja kneza Bismarcka, kad je stigao u Berlin. — 9. Najjači čovjek na svijetu: Civil Wetasa. — 10. Ciepljenje boginja (kožica) kod svih činovnika u gradskoj vijećnici u Parizu. — 11. Giers, ruski ministar vanjskih posala. — 12. Radnički zastupnik M. Thivrier izveden iz zastupničke kuće u Parizu radi pretnja proti kući zastupnika. — 13. Profesor Haekel, učenjak. — 14. Grof Zichy, pobjeditelj kod pucanja na go-lubove u Monte Carlu. — 15. Požar izložbene sgrade umjetnosti u Čikagu. — 16. + Karlo barun Haasenauer, graditelj bečkog dvorskog kazališta. — 17. Moda. — **Ustak:** I. Osobne vesti. 2. Kronika. 6. Umrli i nesreće. 4. Književnost i umjetnost. 5. Kazalište i glazba. 6. Vojničke vesti. 8. Zdravstvo. 9. Trgovina i promet. 10. Poljedelstvo i kućanstvo. 11. Svaštice. — Prav toplo priporočamo ta list našim rojakom, ki so zmogni hrvatišine. Cena listu je 6 gld. na leto, a predplačila se pošiljajo po poštni naknadnici naravnost knjigarni Lav. Hartmana (Kugli i Deutsch) v Zagrebu, Ilica br. 2.

Listnica uredništva. — G. Faran iz S-e f-e! — Spis smo prijeli. Vi ste se podpisali sinonimično, in to je pri nas toliko, kolikor da se niste podpisali, ker mi Vas ne poznamo. Če se je le čitalo, a ne pelo, le da se je čitalo na slovenskem jeziku nas mora veseliti, zategadelj ne najdeni povoda, da bi čitanje proti petju ožigosali. Ke vemo, da imaste „dobro voljo“, boljše je, da nam pišete o drugih stvarih, nego o takih, ki so za nas skizave. Pa, o tej zadevi je že pisal tukajnji „Rinno-vamento“.

Bodite preverjeni, da Vam vstročemo radovoljno.

— Gosp. A. R. S. v Trstu. — Ne bodite nam toli trdovratni, oprostite na izrazu, bodite zagotovljeni, da nima na svetu človeka, ki bi na nas vplival; geslo naše je vam poznano in zastava naša je ona uzajemnega Slovanstva.

Gosp. E. H. v B. — Prvi del lista smo odložili za prih. štev., ker se bojimo zaplenbe, a zaplenba prihodnje štev. nas toliko ne briga. Razumite? Nazdar!

Podobe za i. sv. obhajilo

majhne za mašne knjige in večje za v okvire imam obilo v zalogi. Dobil sem ravnokar tudi one najbolj priljubljene, na katerih Kristus pri zadnji večerji obhaja sv. Janeza.

Cene so navadne, kakor drugod. Priporočim se prečstitim gospodom duhovnikom najuljudnejše za blagovoljna naročila.

V Gorici 20. marca 1894.

Odličnim spoštovanjem udani

G. LIKAR.

EDINO ZASTOPNIŠTVO ZA GORICO IN PRIMORSKO

glasovitih patentiranih živčevih ŠKROPILNIC, ki se
dobijo le v delalnici KLEPARJA

RAJMUNDA KREN-A

Via Teatro, št. 9,

PO JAKO NIZKI CENI.

**JAMOI SE TRPEŽNOST
TAISTIFI**

Tudi prevzema v popravo škropilnice, katerega
si bodi zistema proti ceni, za katero ne boji se
konkurence.